

Kallelse till sammanträde med Kommunstyrelsen

Datum och tid: 2023-05-30, klockan 17:00

Plats: Möller/Sahlin, stadshuset

Förhinder anmäls till Helena Heintz

Helena.heintz@eslov.se eller 0413-621 23.

Ordförande

Johan Andersson (S)

1. **Val av justerare**
2. **Kultur- och fritidsnämndens redovisning till kommunstyrelsen avseende aktuella frågor, mål och resultat samt väsentliga framtidsfrågor i enlighet med de ekonomiska styrprinciperna 2023 (KS.2023.0027)**

3. **Antagande av lokala föreskrifter om gångbanerenhållning i Eslövs kommun (KS.2022.0297)**

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Nya föreskrifter om gångbanerenhållning i Eslövs kommun
- Förslag till nya lokala föreskrifter om gångbanerenhållning
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 67, 2023 Förslag till ny lokal föreskrift om gångbanerenhållning
- Kommunstyrelsens beslut § 184, 2022 Antagande av lokala föreskrifter om gångbanerenhållning i Eslövs kommun
- Föreskrifter om gångbanerenhållning, antagna av kommunfullmäktige 1995-12-18

4. **Komplettering av renhållningstaxan i Eslöv, Hörby och Höörs kommuner (KS.2022.0585)**

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Komplettering av renhållningstaxa för Eslöv, Hörby och Höörs kommuner
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 73, 2023 Förslag till komplettering av renhållningstaxa för Eslöv, Hörby och Höörs kommuner
- Bilaga 1 Taxa stor-underjordbehållare 2023-04-01
- Bilaga 2 Taxa bygg och rivning 2023-04-01

- Bilaga 3 Taxa brandsläckare 2023-04-01
- Information om komplettering av renhållningstaxa för Eslöv, Hörby och Höörs kommuner

5. Antagande av reviderad digital strategi för Eslövs kommun (KS.2023.0331)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Revidering av digital strategi för Eslövs kommun
- Förslag till Digital strategi för Eslövs kommun 2023-2026
- Digital Strategi för Eslövs kommun, antagen av kommunfullmäktige 2017

6. Vårprognos 2023 för Eslövs kommun (KS.2023.0009)

Beslutsunderlag

- Vårprognos 2023 för samtliga nämnder

7. Antagande av ägarpolicy för Eslövs kommun och dess bolag (KS.2023.0325)

8. Medel för åtgärder kopplat till kommunens skyddsrum (KS.2022.0258)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Ansökan om medel för åtgärder kopplat till kommunens skyddsrum
- Kommunstyrelsens beslut § 139, 2022 Medel för åtgärder kopplat till kommunens skyddsrum

9. Yttrande över remiss gällande promemorian Likvärdiga krav på mål och riktlinjer för alla utförare av kommunal verksamhet (KS.2023.0221)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Svar på remiss gällande likvärdiga krav på mål och riktlinjer för alla utförare av kommunal verksamhet
- Promemorian Likvärdiga krav på mål och riktlinjer för alla utförare av kommunal verksamhet
- Remissmissiv: Likvärdiga krav på mål och riktlinjer för alla utförare av kommunal verksamhet

**10. Mottagande av gåva till Harlösa skola
(KS.2023.0296)**

Beslutsunderlag

- Borttagen på grund av personuppgifter.
- Borttagen på grund av personuppgifter.
- Borttagen på grund av personuppgifter.
- Borttagen på grund av personuppgifter.
- Bilaga till barn- och familjenämndens beslut § 44 2023, Gåva Harlösa skola; Kommunfullmäktiges beslut § 64 2002, Antagande av förslag till policy för emottagande av stiftelser och gåvor

**11. Information om processen med framtagande av
planeringsstrategi****12. Svar till Länsstyrelsen angående översyn av
riksintressen för kulturmiljön i Skåne, etapp
mellanbygd (KS.2022.0191)**

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Svar till länsstyrelsen angående översyn av riksintressen för kulturmiljön i Skåne, etapp mellanbygd
- Kommunledningskontorets synpunkter på konsultunderlag för Etapp mellanbygd, Översyn av kulturmiljövårdens riksintressen i Skåne, områden i Eslövs kommun
- Länsstyrelsens bedömning av konsultunderlag för Etapp Mellanbygd, Översyn av kulturmiljövårdens riksintressen i Skåne, områden i Eslövs kommun
- Missiv samt inbjudan till kommundialog
- Kommunstyrelsens beslut § 108, 2022 Svar till Länsstyrelsen angående översyn av riksintressen för kulturmiljön i Skåne, etapp skogsbygd

13. Yttrande över remiss om Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan (KS.2023.0263)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Yttrande över remiss om Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan
- Kommunledningskontorets synpunkter på Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan
- Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan med konsekvensutredning
- Remissbrev, Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan med konsekvensutredning

14. Information om miljötillstånd för Stena Recycling

15. Revidering av taxor för baden i Eslövs kommun (KS.2023.0309)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Revidering av taxor för baden i Eslöv
- Kultur- och fritidsnämndens beslut § 39, 2023 Revidering av taxor för baden i Eslövs kommun 2023
- Kultur- och fritidsnämndens förslag till revidering av taxor för baden i Eslövs kommun 2023

16. Revidering av Kulturskolans taxor inför höstterminen 2023 (KS.2023.0310)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Revidering av Kulturskolans taxor inför höstterminen 2023
- Kommunledningskontorets förslag till förtydligande av informationen i Förslag på ny taxa för Kulturskolan i Eslövs kommun från ht 2023
- Kultur- och fritidsnämndens beslut § 40, 2023 Revidering av Kulturskolans taxor inför höstterminen 2023
- Kultur- och fritidsnämndens beslut § 40, 2023 Revidering av Kulturskolans taxor inför höstterminen 2023, Barnchecklista för Eslövs kommun gällande beslutet

- Kultur- och fritidsnämndens beslut § 40, 2023 Revidering av Kulturskolans taxor inför höstterminen 2023, Svar från föräldrar och elever gällande föreslagna taxor inför hösten 2023
- Kultur- och fritidsnämndens förslag till ny taxa för Kulturskolan från och med höstterminen 2023

**17. Revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset
(KS.2023.0311)**

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset
- Kultur- och fritidsnämndens beslut § 41, 2023 Revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset 2023
- Kultur- och fritidsnämndens förslag till revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset 2023
- Redovisning av prisändring för lokaltaxor 2023

**18. Revidering av kommunstyrelsens och
servicenämndens reglementen med anledning av
flytt av verksamheter (KS.2023.0323)**

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Revidering av kommunstyrelsens och servicenämndens reglementen med anledning av flytt av verksamheter
- Utdrag ur reglemente för kommunstyrelsen med förslag till ändring
- Utdrag ur reglemente för servicenämnden med förslag till ändring
- Reglemente för kommunstyrelsen
- Reglemente för servicenämnden

**19. Yttrande över remiss gällande ansökan om
förlängt förordnande som borgerlig
vigsselförrättare (KS.2023.0327)**

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Yttrande över remiss gällande ansökan om förlängt förordnande som borgerlig vigsselförrättare
- Borttagen på grund av personuppgifter.

**20. Yttrande över remiss gällande ansökan om
förordnande som borgerlig vigsselförrättare
(KS.2023.0328)**

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Yttrande över remiss gällande ansökan om förordnande som borgerlig vigselförrättare
- Borttagen på grund av personuppgifter.

21. Startbesked för bygglov för skylt (anslagstavla) vid Trollsjön på fastigheten ESLÖV 53:4 (Bygg.2023.101)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Startbesked för bygglov för skylt (anslagstavla) vid Trollsjön på fastigheten ESLÖV 53:4
- Kontrollplan

22. Startbesked för bygglov för skylt (anslagstavla) på fastigheten ÖLYCKE 1:140, Löberöd (Bygg.2023.102)

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Startbesked för bygglov för skylt (anslagstavla) på fastigheten ÖLYCKE 1:140, Löberöd
- Kontrollplan

23. Kommundirektören informerar (KS.2023.0029)

24. Redovisning av delegeringsbeslut

KS.2022.0529-8	Kommunstyrelsens arbetsgivarutskotts beslut § 23, 2023 Löneökningstrymme i löneöversyn 2023
KS.2022.0096-17	Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 61, 2023 Beslut om samråd för ändring av detaljplan för Stenbocken 14 och 15, i Eslöv, Eslövs kommun
KS.2023.0238-3	Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 62, 2023 Planbesked för ändring av Äspingen 1 med flera

- KS.2023.0238-3 Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 62, 2023
Planbesked för ändring av Äspingen 1 med flera
- KS.2023.0286-1 Avtalsservitut avseende gång- och cykelväg på Eslöv
Billinge 12:53
- KS.2023.0275-4 Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 71, 2023
Godkännande av nyttjanderättsavtal rörande Eslöv
Ölycke 1:140
- KS.2023.0276-4 Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 72, 2023
Godkännande av nyttjanderättsavtal rörande Eslöv
Ölycke 1:144
- KS.2023.0268-9 Beslutsdokumentation_undertecknad
- KS.2023.0332-1 Nyttjanderättsavtal för belysningscentral på fastigheten
Eslöv Högseröd 5:39
- KS.2023.0335-1 Delegationsbeslut, Fastställande av
säkerhetsskyddsanalys 2023

25. Anmälningar för kännedom

- SOT.2023.0084-7 Servicenämndens beslut § 56, 2023 Projekthandbok för
Byggprojektavdelningen 2023
- SOT.2023.0084-2 Byggprojektavdelningens projekthandbok 2023
- SOT.2023.0084-3 Flödesschema byggprojektprocessen 2023
- SOT.2023.0084-4 Mall för Nyttjarprojekteringsmötesprotokoll 2023
- SOT.2023.0084-5 Mall för Projektplan 2023
- SOT.2023.0084-6 Mall för Projektgruppsmötesprotokoll 2023
- SOT.2021.0044-60 Servicenämndens beslut § 57, 2023 Uppföljning av
byggprojekten för april 2023
- SOT.2021.0044-59 Uppföljningsrapport av byggprojekt för april 2023
- SOT.2023.0078-3 Servicenämndens beslut § 59, 2023 Förteckning över
fastigheter med kommunala verksamheter (Husboken)
2023

- SOT.2023.0078-2 Husboken 2023, daterad 2023-02-24
- SOT.2023.0053-6 Servicenämndens beslut § 61, 2023 Uppföljning av planerat fastighetsunderhåll för april 2023
- SOT.2023.0053-5 Uppföljningsrapport över planerat fastighetsunderhåll för april 2023
- KS.2021.0515-7 Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 59, 2023 Eslov's bostads AB:s förfrågan angående försäljning av Harlösa 44:226, konsekvensanalys
- KS.2022.0576-5 Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut § 60, 2023 Antagande av åtgärdsplan för hantering av kommunalt ägda byggnader
- MOS.2023.0211-3 Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 68, 2023 Inriktningsbeslut angående laddstolpar på allmän platsmark
- MOS.2023.0211-2 Rättsutredning avseende om laddplatser kan anläggas med nyttjanderättsavtal på allmän platsmark eller finns det något annat alternativ? 2023-04-13

**Antagande av lokala föreskrifter om
gångbanerenshållning i Eslövs kommun**

3

KS.2022.0297

2023-05-12

Magnus Månsson

+4641362472

magnus.mansson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut om nya föreskrifter om gångbanerenshållning i Eslövs kommun 2023

Ärendebeskrivning

Eslövs kommuns gällande föreskrifter om gångbanerenshållning antogs den 18 december 1995 och trädde i kraft den 1 januari 1996 med stöd i renhållningslagen (1979:596) och renhållningsförordningen (1990:984). Dessa föreskrifter reglerar vilket ansvar fastighetsägare har gällande renhållning och vinterväghållning av gångbanor på allmän plats i anslutning till deras fastigheter.

1998 antogs lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning och förordningen (1998:929) om gatuhållning och skyltning. I samband med att dessa trädde i kraft upphävdes renhållningslagen och renhållningsförordningen (1990:984). De upphävda regleringarna innehöll bestämmelser som fördelades på den nya lagen om gatuhållning och skyltning samt miljöbalken. Resultatet blev en mer överskådlig text med färre paragrafer för Lagen och förordningen om gatuhållning och skyltning. Det lades även till möjlighet att vidta åtgärder på ansvarigs bekostnad om föreläggande eller förbud inte åtlöds.

Eslövs kommuns gällande föreskrift hänvisar till upphävd lagstiftning. För att förtydliga fastighetsägares ansvar och gränsträffning samt för att samordna föreskriften med nu gällande lagstiftning har en ny lokal föreskrift om gångbanerenshållning tagits fram. Den nya föreskriften ger även möjlighet för kommunen att kunna åtgärda trafikfarliga situationer i de fall fastighetsägare vägrar genomföra de åtgärder som miljö- och samhällsbyggnadsnämnden förelägger.

I samband med förslag att anta nya lokala föreskrifter om gångbanerenshållning föreslås att föreskrifter om gångbanerenshållning i Eslövs kommun, antagna av kommunfullmäktige den 18 december 1995, upphör att gälla.

Beslutsunderlag

- Förslag till nya lokala föreskrifter om gångbanerenshållning
- Föreskrifter om gångbanerenshållning i Eslövs kommun, antagna av kommunfullmäktige 1995-12-18

- Kommunstyrelsens beslut § 184, 2022 Antagande av lokala föreskrifter om gångbanerenshållning i Eslövs kommun
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 67, 2023 Förslag till nya lokala föreskrifter om gångbanerenshållning

Beredning

Kommunledningskontoret anser att innehållet i förslaget till nya lokala föreskrifterna om gångbanerenshållning i Eslövs kommun samordnar föreskriften med nu gällande lagstiftning väl och att på många vis har flera förtydliganden gjorts avseende fastighetsägarens skyldigheter.

Under kommunstyrelsens sammanträde den 4 oktober 2022 enades kommunstyrelsen om att återremittera ärendet för en översyn av paragraf 4 avseende andra stycket om växtlighetens höjd och paragraf 2 avseende hantering av snö- och isröjning för fastighetsägarna, och detta har nu miljö- och samhällsbyggnadsnämnden gjort enligt följande:

Paragraf 2 - Hantering av snö- och isröjning för fastighetsägare Var snö och is som avlägsnas från gångbanan lämnas är upp till varje fastighetsägare, så länge det inte utgör ett hinder för fotgängare eller andra trafikanter på gata, gångbana eller cykelbana. Exempelvis kan det antingen läggas i den befintliga vallen som skapas vid plogning av väg eller i en ny vall i fastighetsgräns mot gångbanan.

Paragraf 4 – andra stycket om växtlighetens höjd Dimensioner har tagits bort för utfarter. Istället står att höjd och bredd på växtlighet vid utfart ska vara begränsad i den utsträckning som krävs för att begränsa kollisionsrisk mellan trafikanter.

Förslag till beslut

- Kommunfullmäktige föreslås besluta att anta de nya lokala föreskrifterna för gångbanerenshållning att gälla från den 1 september 2023.
- Kommunfullmäktige föreslås besluta att upphäva *Föreskrifter om gångbanerenshållning i Eslövs kommun (1995)* från den 1 september 2023.

Beslutet skickas till

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
Avdelningen för gata, trafik och park

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Tillväxtchef

LOKALA FÖRESKRIFTER FÖR GÅNGBANERENHÅLLNING

Ersätter KFS 1995:30

Förslag till ny föreskrift:

ESLÖVS KOMMUNS FÖRFATTNINGSSAMLING

FÖRESKRIFTER OM GÅNGBANERENHÅLLNING I ESLÖVS KOMMUN

Kommunfullmäktige i Eslövs kommun har den **dag månad** 2023 beslutat följande med stöd av 3 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning och 1 § förordningen (1998:929) om gaturenhållning och skyltning.

Fastighetsinnehavares skyldighet

1 § Det åligger innehavare av fastighet inom område med detaljplan, där kommunen är huvudman för allmänna platser, att fullgöra den gaturenhållning, snöröjning och liknande åtgärder som avses i 2 § första stycket lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning ifråga om gångbanor eller andra utrymmen utanför fastigheten som behövs för gångtrafiken (nedan kallat gångbaneutrymmet).

Renhållningsskyldigheten innebär, att gångbaneutrymmet genom renhållning, utsopning av vinterväghållningsgrus, borttagande av ogräs, snöröjning, halkbekämpning och andra liknande åtgärder ska hållas i sådant skick att uppkomsten av olägenheter för människors hälsa hindras och att de krav tillgodoses, som med hänsyn till förhållandena på platsen och övriga omständigheter kan ställas i fråga om trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet.

Skyldigheten gäller även innehavare av fastighet inom sådant område där staten varit väghållare, om kommunen övertagit väghållaransvaret.

Med fastighetsinnehavare avses enligt 1 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning den som äger fastigheten eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.

Särskilt om de åtgärder som ska vidtas

2 § I fråga om de åtgärder, som fastighetsinnehavaren ska vidta enligt 1 §, gäller särskilt följande.

Växtlighet och nedskräpning

- Ogräs och annan växtlighet ska tas bort och orenlighet och nedskräpande föremål ska sopas upp och föras bort.
- Löst organiskt material som exempelvis växtdelar, löv och jord ska snarast sopas undan och föras bort.

Framkomlighet med mera

- Snö och is, som är till olägenhet för gångtrafiken, ska snarast skottas undan eller huggas upp och föras bort.

- Snö och is får inte skottas ut eller läggas upp i körbana eller rännsten.
- Vid halka ska gångbaneutrymmet skyndsamt beströs med sand eller annan åtgärd vidtas för att hindra halka.
- Även snö och is som skottats eller rasat ned på gångbana eller annat utrymme för gångtrafiken från tak, balkonger med mera ska föras bort av fastighetsinnehavaren.
- Sand som påförts för att motverka halka ska sopas ut i vägbana inför Eslövs kommuns vårsopning.

Rännstensbrunnar

- Galler till rännstensbrunn, som är placerat inom gångbaneutrymmet, ska hållas fritt från snö och is och föremål.
- Fasta föremål, till exempel stenar, grus och skräp får inte sopas eller spolats ner i brunnen.

Avgränsningar gångbanerenhållning

3 §

Innehavare av fastighet svarar för gångbanerenhållning till en sträcka om högst 3 meter utanför fastigheten räknat vinkelrätt från fastighetens tomtgräns. Där gångbana saknas och körbana eller annat utrymme används för gångtrafik ska det nödvändiga utrymmet för gångtrafik utgöra minst 1,5 meter från fastighetens tomtgräns, dock inte inräknat rännsten eller dylikt.

Till gångbana räknas trappa samt fastighetens tillfart till gångbana över plantering eller dylikt. Del av gångbana, som upplåtits till och utmärkts som allmän parkeringsplats, räknas som körbana.

Om gångbana eller annat utrymme för gångtrafiken finns mellan två fastigheter är det en skyldighet för respektive fastighetsinnehavare att fullgöra renhållningsskyldigheten tillika andel av gångbana eller annat utrymme för gångtrafiken inom 3 meter från fastighetens gräns.

För hörnfastighet omfattar renhållningsskyldigheten även gångutrymmets krökning längs fastighetens gräns enligt ovan till dess förlängningen av renhållningsgränserna möts.

Växtlighet i tomtgräns

4§

Innehavare av fastighet ska förhindra ut- och uppväxande växtlighet vid tomtgräns som till exempel buskar, häckar och träd. Växtligheten får inte skymma sikten eller dölja vägmärken eller belysningsstolpar och belysningsarmaturer. Om inget annat sägs nedan ska fri höjd för växtlighet vara 2,5 meter över gångbana, 3,2 meter över cykelbana och 4,6 meter över körbana.

Växtlighet i anslutning till utfart från fastighet skall i höjd och bredd begränsas i den utsträckning som krävs så att fara för kollision med fotgängare, cyklister och fordonstrafikanter begränsas. Detta gäller både växtlighet parallellt med utfart och växtlighet tväreställd från utfart.

På hörntomt, vid gata eller cykelbana, får höjd på växtligheten högst vara 0,8 meter över körbanan inom den triangel som bildas när man mäter 10 meter in på respektive gata, eller 5 meter vid cykelbana.

Mätning genomförs från den punkt där den korsande gatan respektive cykelbanas linjedragning skär varandra.

Straff med mera

5§

Fastighetsinnehavare, som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte fullgör sina skyldigheter enligt 2 § andra stycket och 3 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning kan dömas till böter.

I 12 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning finns bestämmelser om förelägganden och förbud. I sådana beslut får vite sättas ut. Det finns även möjlighet för kommunen att vidta åtgärder på den ansvariges bekostnad. Kommunen har vidare rätt att bestämma att dess beslut ska gälla omedelbart även om det överklagas.

Tillsyn

6§

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har tillsyn över hur dessa föreskrifter följs och får fatta beslut enligt 5 § andra stycket.

Undantag

7§

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden får meddela undantag från dessa föreskrifter om det kan ske utan påtaglig olägenhet på platsen eller åsidosätter människors hälsa eller i övrigt nedsätter allmän trivsel, om synnerliga skäl föreligger.

Denna föreskrift gäller från och med den **dag månad** 2023

Information gällande belamring av offentlig plats:

I enlighet med ordningslagen (1993:1617) är det, utöver vad som regleras i dessa föreskrifter om gångbanerenhållning, inte tillåtet att belamra offentlig plats utan giltigt tillstånd från polisen. Detta inkluderar men är *inte* begränsat till: containrar, byggställningar, byggnadsmaterial, skyltar, uteserveringar eller utrustning. Nästan alla platser utomhus i Eslövs kommun där allmänheten kan röra sig är offentlig platsmark, som till exempel trottoarer, gångbanor, cykelbanor torg och parker. För att använda offentliga platser till uteserveringar, uppställning av container, sammankomster av olika slag, byggnadsställningar eller liknande ska tillstånd sökas för ianspråktagande av offentlig platsmark hos den lokala polismyndigheten

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

§ 67

MOS.2022.0331

Förslag till ny lokal föreskrift om gångbanerenshållning

Ärendebeskrivning

Eslövs kommuns gällande föreskrifter om gångbanerenshållning antogs 18 december 1995 och trädde i kraft 1 januari 1996 med stöd i *renhållningslagen (1979:596)* och *renhållningsförordningen (1990:984)*. Dessa föreskrifter reglerar vilket ansvar fastighetsägare har gällande renhållning och vinterväghållning av gångbanor på allmän plats i anslutning till deras fastigheter.

1998 antogs *lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning* och *förordningen (1998:929) om gaturenhållning och skyltning*. I samband med att dessa trädde i kraft upphävdes *renhållningslagen och renhållningsförordningen (1990:984)*. De upphävda regleringarna innehöll bestämmelser som fördelades på den nya *lagen om gaturenhållning och skyltning* samt miljöbalken. Resultatet blev en mer överskådlig text med färre paragrafer för *lagen och förordningen om gaturenhållning och skyltning*. Det lades även till möjlighet att vidta åtgärder på ansvarigs bekostnad om föreläggande eller förbud inte åtlöds.

Eslövs kommuns gällande föreskrift hänvisar till upphävd lagstiftning. För att förtydliga fastighetsägares ansvar och gränsdragning samt för att samordna föreskriften med nu gällande lagstiftning har en ny lokal föreskrift om gångbanerenshållning tagits fram. Den nya föreskriften ger även möjlighet för kommunen att kunna åtgärda trafikfarliga situationer i de fall fastighetsägare vägrar genomföra de åtgärder som miljö- och samhällsbyggnadsnämnden förelägger.

I samband med förslag att anta nya lokala föreskrifter om gångbanerenshållning föreslås att *föreskrifter om gångbanerenshållning i Eslövs kommun*, antagna av kommunfullmäktige den 18 december 1995, upphör att gälla.

Den 25 maj 2022, § 81 var ärendet uppe i miljö- och samhällsbyggnadsnämnden där nämnden skickade ärendet vidare till kommunstyrelsen. Den 4 oktober 2022, § 184, beslutade kommunstyrelsen att återremittera ärendet till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden med motiveringen att en översyn ska göras av paragraf 4, avseende andra stycket om växtlighetens höjd och paragraf 2 avseende hantering av snö- och isröjning för fastighetsägarna, i förslaget till ny lokal föreskrift för gångbanerenshållning.

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse. Ny lokal föreskrift om gångbanerenhållning
- Förslag till nya lokala föreskrifter om gångbanerenhållning, 2023-04-04
- Föreskrifter om gångbanerenhållning i Eslövs kommun, antagna av kommunfullmäktige 1995-12-18
- Kommunstyrelsens beslut § 184, 2022. Antagande av lokala föreskrifter om gångbanerenhållning i Eslövs kommun

Beredning

Förslaget till nya föreskrifter innebär till största del ett förtydligande av de gällande föreskrifterna. De förtydliganden och tillägg som har gjorts är följande:

- Förtydligande i 1 § gällande vilka skyldigheter fastighetsinnehavare har.
- Förtydligande i 2 § gällande vilka åtgärder som fastighetsägare ska vidta.
- Ny paragraf – 3 § gällande vilka avgränsningar för gångbanerenhållningen som finns.
- Ny paragraf – 4 § gällande växtlighet i tomtgräns, rörande växtlighet i höjd och sidled.
- Tillägg i 5 § gällande möjlighet att besluta och genomföra omedelbar åtgärd på fastighetsägares bekostnad i de fall föreläggande inte följs.
- Ny paragraf – 6 § gällande vilken nämnd som har tillsynsansvar.
- Tillägg i 7 § gällande möjlighet för nämnd att besluta om undantag.

De förtydliganden som har gjorts i de nya lokala föreskrifterna om gångbanerenhållning i Eslövs kommun avser att skapa en tydligare struktur som är lättare att följa, både för invånare, tjänstemän och politiker. Då föreskriften rör fastighetsägares ansvar har betoning varit på att klargöra vilka skyldigheter dessa har, vilka åtgärder det medför, vilka avgränsningar de har att förhålla sig till samt vilka möjligheter som finns för tillsynsansvarig nämnd att förelägga och åtgärda i de fall fastighetsägare inte fullföljer sitt ansvar.

I enlighet med kommunstyrelsens begäran, §184, om översyn avseende delar av förslaget till nya lokala föreskrifter för gångbanerenhållning har följande förtydligande gjorts:

Paragraf 2 - Hantering av snö- och isröjning för fastighetsägare

Var snö och is som avlägsnas från gångbanan lämnas är upp till varje fastighetsägare, så länge det inte utgör ett hinder för fotgängare eller andra trafikanter på gata, gångbana eller cykelbana. Exempelvis kan det antingen läggas i den befintliga vallen som skapas vid plogning av väg eller i en ny vall i fastighetsgräns mot gångbanan.

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

Paragraf 4 – andra stycket om växtlighetens höjd

Dimensioner har tagits bort för utfarter. Istället står att höjd och bredd på växtlighet vid utfart ska vara begränsad i den utsträckning som krävs för att begränsa kollisionsrisk mellan trafikanter.

Beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att:

- anta de nya lokala föreskrifterna för gångbanerenhållning att gälla från den 1 september 2023, samt
- upphäva *Föreskrifter om gångbanerenhållning i Eslövs kommun (1995)* från den 1 september 2023.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Avdelningen gata, trafik och park

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Kommunstyrelsen

§ 184

KS.2022.0297

Antagande av lokala föreskrifter om gångbanerenhållning i Eslövs kommun**Ärendebeskrivning**

Eslövs kommuns gällande föreskrifter om gångbanerenhållning antogs den 18 december 1995 och trädde i kraft den 1 januari 1996 med stöd i renhållningslagen (1979:596) och renhållningsförordningen (1990:984). Dessa föreskrifter reglerar vilket ansvar fastighetsägare har gällande renhållning och vinterväghållning av gångbanor på allmän plats i anslutning till deras fastigheter.

1998 antogs lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning och förordningen (1998:929) om gatuhållning och skyltning. I samband med att dessa trädde i kraft upphävdes renhållningslagen och renhållningsförordningen (1990:984). De upphävda regleringarna innehöll bestämmelser som fördelades på den nya lagen om gatuhållning och skyltning samt miljöbalken. Resultatet blev en mer överskådlig text med färre paragrafer för Lagen och förordningen om gatuhållning och skyltning. Det lades även till möjlighet att vidta åtgärder på ansvarigs bekostnad om föreläggande eller förbud inte åtlöys.

Eslövs kommuns gällande föreskrift hänvisar till upphävd lagstiftning. För att förtydliga fastighetsägares ansvar och gränsdragning samt för att samordna föreskriften med nu gällande lagstiftning har en ny lokal föreskrift om gångbanerenhållning tagits fram. Den nya föreskriften ger även möjlighet för kommunen att kunna åtgärda trafikfarliga situationer i de fall fastighetsägare vägrar genomföra de åtgärder som miljö- och samhällsbyggnadsnämnden förelägger.

I samband med förslag att anta nya lokala föreskrifter om gångbanerenhållning föreslås att föreskrifter om gångbanerenhållning i Eslövs kommun, antagna av kommunfullmäktige den 18 december 1995, upphör att gälla.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Nya föreskrifter om gångbanerenhållning i Eslövs kommun
- Förslag till nya lokala föreskrifter om gångbanerenhållning i Eslövs kommun
- Eslövs kommuns författningssamling Föreskrifter om gångbanerenhållning antagen 1995-12-18
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 81, 2022 Förslag till nya lokala föreskrifter om gångbanerenhållning i Eslövs kommun

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Kommunstyrelsen

Beredning

Kommunledningskontoret anser att innehållet i förslaget till nya lokala föreskrifterna om gångbanerenhållning i Eslövs kommun samordnar föreskriften med nu gällande lagstiftning väl och att på många vis har flera förtydliganden gjorts avseende fastighetsägarens skyldigheter.

Utifrån Språklagen (2009:600) 11 § ska språket i offentlig verksamhet vara vardat, enkelt och begripligt. Föreskriften ska därför vara lätt att följa för tjänstemän och politiker och inte minst för invånaren med ett fastighetsansvar. Utifrån den senares perspektiv har därför språkliga justeringar gjorts i förslagets text mellan det att miljö- och samhällsbyggnadsnämnden hanterade ärendet och att kommunstyrelsen får till sig ärendet. Själva innehållet i förslaget har dock förblivit detsamma.

Tidsåtgången för att justera texten och förtydliga innehållet har medfört en justering i beslutssatsen så att föreskrifterna ska träda i kraft 1 november 2022 istället för 1 oktober 2022.

För att göra de lokala föreskrifterna ännu tydligare kommer illustrationer att publiceras på Eslövs kommuns hemsida när föreskrifterna är antagna.

Under sammanträdet enas kommunstyrelsen om att ärendet ska återremitteras för en översyn av paragraf 4 avseende andra stycket om växtlighetens höjd och paragraf 2 avseende hantering av snö- och isröjning för fastighetsägarna.

Beslut

- Ärendet återremitteras till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för en översyn av paragraf 4 avseende andra stycket om växtlighetens höjd och paragraf 2 avseende hantering av snö- och isröjning för fastighetsägarna.

Beslutet skickas till

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
Kommunledningskontoret, tillväxtavdelningen

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

ESLÖVS KOMMUNS FÖRFATTNINGSSAMLING**NR 30****FÖRESKRIFTER OM GÅNGBANERENHÅLLNING I ESLÖVS KOMMUN**

Antagna av kommunfullmäktige 1995-12-18 att gälla fr o m 1996-01-01

Eslövs kommun föreskriver följande med stöd av 19 § renhållningslagen (1979:596) och 13 a § renhållningsförordningen (1990:984).

Fastighetsinnehavarens skyldighet

1 § Det åligger innehavare av fastighet inom område med detaljplan, där kommunen är huvudman för allmänna platser, att utföra de renhållnings-, snöröjnings- och liknande åtgärder som avses i 18 § första stycket renhållningslagen ifråga om gångbana och annat för gångtrafiken erforderligt utrymme utanför fastigheten (nedan kallat gångbaneutrymmet).

Skyldigheten gäller även innehavare av fastighet inom sådant område där staten varit väghållare om kommunen övertagit väghållningsansvaret.

Med fastighetsägare avses enligt 1 § tredje stycket renhållningslagen den som äger fastigheten eller den som enligt 1 kap 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall anses som fastighetsägare.

Närmare föreskrifter om åtgärder som skall vidtas

2 § Nedanstående närmare föreskrifter gäller ifråga om de åtgärder som skall vidtas av fastighetsinnehavaren.

3 § Det åligger fastighetsinnehavaren att ta bort ogräs och annan växtlighet samt att sopa upp och föra bort orenlighet och nedskräpande föremål från gångbaneutrymmet.

4 § Det åligger fastighetsinnehavaren att snarast avlägsna snö och is som är till olägenhet för gångtrafiken och att vid halka skyndsamt sanda gångbaneutrymmet eller vidta andra åtgärder för att motverka halka.

Det åligger också fastighetsinnehavaren att sopa upp och föra bort sand från gångbaneutrymmet.

5 § Det åligger fastighetsinnehavaren att hålla galler till rännstensbrunn fri från snö och is i de fall rännstensbrunnen ligger inom gångbaneutrymmet. Fasta ämnen såsom stenar, grus och skräp får inte sopas eller spolras ned i rännstensbrunnen.

6 § Fastighetsägaren skall också vidta övriga erforderliga åtgärder för att hålla gångbanan och övrigt utrymme avsett för gångtrafiken i sådant skick att uppkomsten av sanitär olägenhet hindras samt tillgodose de krav som med hänsyn till förhållandena på platsen och övriga omständigheter kan ställas ifråga om trevnad, framkomlighet och trafiksäkerhet.

Överträdelse

7 § Fastighetsinnehavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte fullgör sina skyldigheter enligt 1 och 3-6 §§ kan dömas till böter enligt 24 § andra stycket renhållningslagen.

I 23 § renhållningslagen finns vidare bestämmelser om föreläggande och om tvångsutförande på den försumliges bekostnad.

**Komplettering av renhållningstaxan i Eslöv,
Hörby och Höörs kommuner**

4

KS.2022.0585

2023-05-11

Agneta Fristedt

+4641362822

agneta.fristedt@eslov.se

Kommunstyrelsen

Renhållningstaxa för Eslöv, Hörby och Höörs kommuner, nu fråga om komplettering

Ärendebeskrivning

Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB) har upprättat förslag till kompletterande renhållningstaxa för tre tjänster som idag saknar taxa.

Renhållningstaxan för Eslöv, Hörby och Höörs kommuner behöver därför kompletteras.

Beslutsunderlag

- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 73, 2023 Förslag till komplettering av renhållningstaxa för Eslöv, Hörby och Höörs kommuner
- Information om komplettering av renhållningstaxa för Eslöv, Hörby och Höörs kommuner
- Taxa brandsläckare
- Taxa bygg och rivning
- Taxa stor-underjordbehållare

Beredning

MERAB har upprättat förslag till kompletterande renhållningstaxa för tre tjänster som idag saknar taxa och som är ett kommunalt ansvar. Det avser följande:

- Tömning av underjordsbehållare
- Bygg och rivningsavfall som inte uppkommit/producerats i yrkesmässig verksamhet
- Inlämning av mer än en brandsläckare på återvinningscentral

MERAB föreslår i sin framställan att beslutet ska gälla från den 1 april 2023 men till följd av att ärendet inte har följt processen som planerat, föreslås beslutet gälla från den 1 juli 2023.

Kommunledningskontoret har inget att erinra på föreslagen att komplettera renhållningstaxan i enlighet med MERABs förslag avseende taxa för brandsläckare, taxa bygg och rivning och taxa stor-underjordbehållare och föreslår att kommunfullmäktige antar förslagen under förutsättning att Hörby och Höör också antar kompletteringen.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa komplettering till befintlig renhållningstaxa, att gälla från och med den 1 juli 2023, i enlighet med Mellanskånes Renhållnings ABs förslag avseende taxa för brandsläckare, taxa bygg och rivning och taxa stor-underjordbehållare, samt att beslutet gäller under förutsättning att samtliga ägarkommuner antar förslaget.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Eva Hallberg
Kommundirektör

Patrik Linder
Avdelningschef för
juridiska avdelningen

Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

§ 73

MOS.2022.0922

Förslag till komplettering av renhållningstaxa för Eslöv, Hörby och Höörs kommuner

Ärendebeskrivning

Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB) har upprättat förslag till kompletterande renhållningstaxa för tre tjänster som idag saknar taxa.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse. Kompletterande renhållningstaxa
- Information om komplettering av renhållningstaxa för Eslöv, Hörby och Höörs kommuner
- Taxa brandsläckare
- Taxa bygg och rivning
- Taxa stor-underjordbehållare

Beredning

MERAB har upprättat förslag till kompletterande renhållningstaxa för tre tjänster som idag saknar taxa och som är ett kommunalt ansvar. Det avser följande:

- Tömning av underjordsbehållare
- Bygg och rivningsavfall som inte uppkommit/producerats i yrkesmässig verksamhet
- Inlämning av mer än en brandsläckare på återvinningscentral

MERAB föreslår i sin framställan att beslutet ska gälla från den 1 april 2023 men till följd av att ärendet inte har följt processen som planerat, föreslås beslutet gälla från den 1 juli 2023.

Beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att fastställa komplettering till befintlig taxa, att gälla från och med den 1 juli 2023.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

MERAB

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

1 STORBEHÅLLARE-UNDERJORD

Pris gällande från 2023-04-01 (Alla priser inklusive moms)
Grundavgift tillkommer.

Avgift per år, Matavfall

Volym	26 tömningar per år (kr/år)	52 tömningar per år (kr/år)
3-5 m ³	24 981	46 899

Avgift per år, Restavfall

Volym	26 tömningar per år (kr/år)	52 tömningar per år (kr/år)
5 m ³	29 162	54 058

Avgift per år, Returpapper (tidningar)

Volym	4 tömningar per år (kr/år)	13 tömningar per år (kr/år)	26 tömningar per år (kr/år)
5 m ³	4 306	6 069	11 147

Avgift per tömning, plastförpackningar, metallförpackningar, pappersförpackningar,
färgade/ ofärgade glasförpackningar, wellpapp

Volym	4 tömningar per år (kr/tömning)	13 tömningar per år (kr/tömning)	26 tömningar per år (kr/tömning)	52 tömningar per år (kr/tömning)
5 m ³	365	365	365	365

Mellanskånes Renhållnings AB

Box 94, 241 22 Eslöv

Besöksadress: Åkerivägen 3, Eslöv

Tel 0413-684 40

Organisationsnummer 556214-7800

1.2 Extratömning inom 5 arbetsdagar

Tömningsavgift	Pris per gång och behållare (kr)
	2 066

1.3 Framkörningsavgift vid bomkörning

Framkörningsavgift	Pris per gång (kr)
	761

Framkörningsavgift debiteras om planerad/bokad hämtning inte kan utföras. Till exempel på grund av blockerat av fordon.

Mellanskånes Renhållnings AB

Box 94, 241 22 Eslöv

Besöksadress: Åkerivägen 3, Eslöv

Tel 0413-684 40

Organisationsnummer 556214–7800

1 Bygg och Rivningsavfall

Pris gällande från 2023-04-01 (Alla priser inklusive moms)

Insamling av bygg och rivningsavfall från privatkunder som inte uppkommit/producerats i yrkesmässig verksamhet, kan hämtas av Merab eller av Merab utsedd entreprenör.

1.1 Insamling via Lastväxlarflak

Insamling sker med hjälp av lastväxlarbil

Lastväxlarflak	Pris per gång (kr)
Avgift för utkörning och hemtagning	3175
Dygnshyra för LVX-flak	70

Tillkommer avgift enligt punkt 1.3

1.2 Insamling via storsäck

Insamling med hjälp av kranbil

Storsäck	Pris per gång (kr)
Avgift för hämtning säck 1-5	3175
Avgift för hämtning säck 6-15	3175
Pris per säck, hämtas på ÅVC Eslöv, Höör, Hörby	150

Tillkommer avgift enligt punkt 1.3

Mellanskånes Renhållnings AB

Box 94, 241 22 Eslöv

Besöksadress: Åkerivägen 3, Eslöv

Tel 0413-684 40

Organisationsnummer 556214–7800

1.3 Behandlingsavgifter

Behandlingsavgift tillkommer enligt gällande prislista, beroende på material.

1.4 Framkörningsavgift vid bomkörning

Framkörningsavgift	Pris per gång
	(kr)
	761

Framkörningsavgift debiteras om planerad/bokad hämtning inte kan utföras. Till exempel på grund av blockerat av fordon.

Mellanskånes Renhållnings AB

Box 94, 241 22 Eslöv

Besöksadress: Åkerivägen 3, Eslöv

Tel 0413-684 40

Organisationsnummer 556214–7800

1 Tilläggstjänster - Brandsläckare

Pris gällande från 2023-04-01 (Alla priser inklusive moms)

Avgift per behållare och per tillfälle, tillägg utöver ordinarie avgift:

Lämning sker på utpekade Återvinningscentraler

Behållare	Avgift (kr)
1 styck per tillfälle	0 kr
Pris styck mer än 1 st	500 kr

Mellanskånes Renhållnings AB

Box 94, 241 22 Eslöv

Besöksadress: Åkerivägen 3, Eslöv

Tel 0413-684 40

Organisationsnummer 556214–7800

Eslöv 2022-12-16

Till Kommunfullmäktige i Eslöv, Hörby och Höör

Information om komplettering av renhållningstaxa för Eslöv, Hörby och Höörs kommuner

Bakgrund

I den nu gällande renhållningstaxan infördes möjligheten att installera underjordsbehållare men det finns ingen beslutad avgift för tjänsten tömning av underjordsbehållare och därför behöver taxan kompletteras med detta.

Från 2023 gäller att bygg- och rivningsavfall från hushåll som inte uppkommit/producerats i yrkesmässig verksamhet klassas som kommunalt avfall. Det medför att kommunen har ett ansvar för att hämta avfallet fastighetsnära. För detta behövs då också en avgift specificerad i renhållningstaxan.

Brandsläckare klassas som kommunalt avfall och det innebär att kommunen är skyldig att ta emot detta avfall från hushållen. MERAB föreslår att brandsläckare ska kunna lämnas på återvinningscentralerna samt att lämning av en brandsläckare ska ingå i grundavgiften. Om ett hushåll vill lämna flera brandsläckare föreslås en avgift tas ut för detta.

I **bilaga 1-3** redovisas förslagen till nya avgifter. De nya avgifterna föreslås träda i kraft 2023-04-01.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige i Eslöv, Hörby och Höör föreslås godkänna kompletteringarna befintlig renhållningstaxa redovisat i bilaga 1-3.

Styrelsen i Mellanskånes Renhållnings AB

Mellanskånes Renhållnings AB

Box 94, 241 22 Eslöv

Besöksadress: Åkerivägen 3, Eslöv

Tel 0413-684 40

Organisationsnummer 556214–7800

merab.se

**Antagande av reviderad digital strategi för
Eslövs kommun**

5

KS.2023.0331

2023-05-17

Helena Månsson

+4641362048

helena.mansson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till revidering av digital strategi

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige antog 2017 nuvarande digital strategi för Eslövs kommun, denna har inte reviderats sedan dess.

Eslövs digitala strategi visar vägen för kommunens strukturerade och hållbara arbete med digitalisering för att bidra till uppfyllandet av kommunens övergripande vision och mål. Strategin vägleder framdrift och prioriteringar av vårt digitala utvecklingsarbete gemensamt och i de enskilda förvaltningarna.

Beslutsunderlag

Digital strategi för Eslövs kommun KS.2017.0117-12

Förslag till digital strategi för Eslövs kommun 2023-2026

Beredning

För att ta fram en reviderad och omarbetad digital strategi har en konsult anlåtts och genomfört workshops med kommunstyrelsens arbetsutskott samt med förvaltningscheferna.

I workshoparna togs fokusområdena nedan fram och dessa bidrar på olika sätt till att skapa mesta möjliga nytta med kommunens digitalisering. Dessa fokusområden kommer därför löpa som en röd tråd genom samtliga förvaltningars digitala utvecklingsarbete och vägleda prioriteringar.

- Ökat medborgarinflytande
- Ökad servicenivå till medborgare och företag
- Kommunen som attraktivare arbetsgivare
- Mer nytta genom effektiviserad verksamhet

Arbetet med fokusområdena ska följa dessa principer:

- Insatser, resultat och uppföljning följer ordinarie styr- och ledningsprocesser samt styrdokumentation.

Kommunledningskontoret

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2

Telefon: 0413-620 00 | E-post: kommunledningskontoret@eslov.se | www.eslov.se

- Arbetet görs med hänsyn till och stöd av nationella strategier och riktlinjer.
- Om digitala nationella tjänster, lösningar och infrastruktur är tillgängliga, ska användning av dessa prioriteras framför användning och utveckling av lokala varianter.
- Medborgare och företag ska vara trygga med att deras information hanteras och används säkert och ändamålsenligt i alla led.

Aktiviteter för att realisera den digitala strategin tas fram med respektive förvaltning. Ansvaret för att realisera den digitala strategin är därför kommungemensamt och leds och stöts av Kommunledningskontoret.

Resultatet av de insatser som görs inom ramen för digitala strategin ska följas upp och återrapporteras årligen.

Förslag till beslut

- Kommunfullmäktige föreslås besluta att anta "Digital strategi för Eslövs kommun 2023-2026", att gälla från den 1 augusti 2023.
- Kommunfullmäktige föreslås besluta att "Digital strategi för Eslövs kommun", antagen av kommunfullmäktige den 25 september 2017, upphör att gälla den 1 augusti 2023.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder
Kommunfullmäktige

Eva Hallberg
Förvaltningschef

Michel El-Dabh
Digitaliseringschef

DIGITAL STRATEGI FÖR ESLÖVS KOMMUN 2023- 2026

Digital strategi för Eslövs kommun	3
Strategins syfte.....	3
Våra fokusområden	3
Ökat medborgarinflytande.....	4
Ökad servicenivå till medborgare och företag.....	4
Kommunen som attraktivare arbetsgivare.....	4
Mer nytta genom effektiviserad verksamhet	4
Våra framgångsfaktorer	4
Innovativa arbetsätt och lösningar	4
Digitalisering i kommunens tjänst.....	4
Slutanvändaren alltid i fokus	5
Ensam är inte stark	5
Våra förutsättningar	5
Följsamhet mot kommunens övergripande styrdokument	5
Efterlevnad nationella strategier och riktlinjer inom digitalisering.....	5
Kontinuerligt förstärkande av IT- och informationssäkerheten	5
Användning av data och information	5
Uppföljning.....	6
Bilagor	6
Bilaga 1 – Strategier och riktlinjer på EU- och nationell nivå.....	7
Bilaga 2 – Övergripande mätetal för uppföljning.....	8
Medborgarinflytande	8
Ökad service till invånare och företag.....	8
Attraktivare arbetsgivare	8

Digital strategi för Eslövs kommun

Utvecklingen har aldrig gått fortare än nu och kommer aldrig gå så långsamt igen. Det gäller inte minst inom digitalisering. Samtidigt står offentlig sektor inför en verklighet där färre i arbetsför ålder måste kunna göra mer för fler i takt med den demografiska utvecklingen.

Digitalisering har inget egenvärde men att nyttja digitaliseringens möjligheter är en viktig pusselbit för att kontrollerat dra nytta av utvecklingen, samtidigt som välfärden säkras. Detta sker både genom insatser inom kommunen och genom samverkan med andra offentliga aktörer. Digitalisering är därför en del av kommunens verksamhetsutveckling.

Det finns mycket att lära av andras erfarenheter och arbete inom området. Eslöv ska dra nytta av detta. Då är vi varsamma med våra egna resurser och säkerställer mesta möjliga nytta med digitaliseringen. Vi ska inte vara ledande i den digitala utvecklingen bland Sveriges kommuner. Men vi ska vara riktigt bra på att använda digitaliseringens möjligheter.

Strategins syfte

Eslövs digitala strategi visar vägen för kommunens strukturerade och hållbara arbete med digitalisering för att åstadkomma önskade resultat. Dessa resultat bidrar till uppfyllandet av kommunens övergripande vision och mål. Strategin vägleder framdrift och prioriteringar av vårt digitala utvecklingsarbete gemensamt och i de enskilda förvaltningarna.

Våra fokusområden

Grunden i digitaliseringsarbetet vilar på följande områden. Dessa bidrar på olika sätt och tillsammans till att skapa mesta möjliga nytta med kommunens digitalisering. Våra fokusområden kommer därför löpa som en röd tråd genom samtliga förvaltningars digitala utvecklingsarbete och vägleda prioriteringar.

Ökat medborgarinflytande

Våra medborgare och företag ska ges möjlighet att aktivt delta i kommunens beslut och utveckling. Det når vi genom ökad transparens och insyn i planering, budgetering och genomförande.

Ökad servicenivå till medborgare och företag

Våra medborgare och företag ska via digital kanal kunna följa sitt ärendes handläggning där processen är tydlig och enkel att följa. Valmöjlighet ska också finnas till digital dialog med kommunens medarbetare oavsett tid och plats. För medarbetare är den digitala kanalen för ärendehanteringsprocessen tydlig och underlättar i administration och beslut.

Kommunen som attraktivare arbetsgivare

Våra nuvarande och framtida medarbetare ska mötas av en strukturerad och användarvänlig digital arbetsmiljö. Redan i rekryteringsprocessen är detta tydligt och underlättar för rekryterande chefer.

Mer nytta genom effektiviserad verksamhet

Kommunens administration och kommunikation är enkel och effektiv. Manuell hantering används i de delar där det skapar värde eller är nödvändigt. Digital hantering är alltid förstahandsvalet för övriga delar av administrationen. Genom att flytta administration från den mänskliga handen till den digitala motsvarigheten kan vi frigöra resurser, effektivisera administrationen, förbättra servicen och bibehålla goda förutsättningar för personliga kontakter.

Våra framgångsfaktorer

För att åstadkomma de resultat vi eftersträvar, behöver kraft och resurser prioriteras. Genom att fokusera på och prioritera de faktorer som ger oss rätt förutsättningar, ökar våra möjligheter att nå framgång.

Innovativa arbetssätt och lösningar

Om vi gör som vi alltid har gjort kommer vi inte få andra resultat. Att våga prova och ibland misslyckas är nödvändigt. För att öka möjligheterna till goda resultat har vi en gemensam metodik för innovativ utveckling som stödjer oss.

Digitalisering i kommunens tjänst

Vår användning av digitala lösningar baseras på behov, krav och förutsättningar. Val av lösningar optimeras därför efter medborgare, företag, medarbetare och omvärld samt interna möjligheter för att skapa mesta

möjliga nytta. Utgångspunkt är därför inte vilka lösningar som finns tillgängliga i kommunen eller på marknaden.

Slutanvändaren alltid i fokus

Förmåga och förutsättningar hos medborgare, företagare och medarbetare är centrala för att välja klokt och uppnå de nyttor vi eftersträvar. Därför behöver vi vara lyhörda och transparenta inför och under utvecklingsarbete. Slutanvändaren ska därför alltid involveras för att säkerställa önskat resultat.

Ensam är inte stark

Med samverkan inom och utom kommunen kan vi optimera användningen av resurser i form av kompetens, finansiella medel och infrastruktur. I takt med att den nationella digitala infrastrukturen utvecklas ska användning av denna prioriteras i stället för lokala lösningar.

Våra förutsättningar

För att säkerställa stabilitet och säkerhet i resultatet av arbetet finns ett antal områden som sätter spelplanen och vägleder vilka förmågor vi behöver förstärka eller utveckla.

Följsamhet mot kommunens övergripande styrdokument

Insatser, resultat och uppföljning ska följa ordinarie styr- och ledningsprocesser samt styrdokumentation.

Efterlevnad nationella strategier och riktlinjer inom digitalisering

Arbetet inom ramen för den digitala strategin görs med hänsyn till och stöd av de nationella strategier och riktlinjer som är beslutade och kommer beslutas framgent¹.

Kontinuerligt förstärkande av IT- och informationssäkerheten

Som offentlig aktör hanterar kommunen mycket och bitvis känslig information. Våra medborgare och företag ska känna sig trygga med att deras information hanteras och används säkert och ändamålsenligt i alla led. Kommunen säkerställer ett stabilt skydd mot cyberattacker av olika slag vilket kommer prioriteras framför tillgänglighet och användbarhet när så krävs.

Användning av data och information

I de fall digitala nationella tjänster, lösningar och infrastruktur är tillgängliga, ska användning av dessa prioriteras framför användning och utveckling av lokala varianter. Det stärker säkerheten kring vår digitala

¹ Se bilaga 2

miljö, ökar möjligheterna till säkra informationsutbyten och är mer kostnadseffektivt. Data och information är till stora delar outnyttjat, vi ska säkerställa tillgänglighet till befintliga och framtida data för att skapa ytterligare värde både för våra medborgare och verksamheter.

Arbetet med att realisera den digitala strategin sker genom ett antal aktiviteter som framgår i verksamhetsplaner för respektive förvaltning. Ansvaret för att realisera den digitala strategin är därför kommungemensamt.

Uppföljning

Resultatet av de insatser som görs inom ramen för digitala strategin ska följas upp och återrapporteras till kommunstyrelsen årligen. Uppföljning görs baserat på offentliga data som jämförelseobjekt för att följa större och långsiktiga effekter. Ytterligare uppföljning kan göras inom ramen för olika initiativ vid behov.

Bilagor

- Bilaga 1 – Nationella riktlinjer och strategier
- Bilaga 2 – Övergripande mätetal för uppföljning

Bilaga 1 – Strategier och riktlinjer på EU- och nationell nivå

EU

- Europas digitala decennium – digitala mål för 2030 samt vägen till det digitala decenniet
- Europeisk förklaring om digitala rättigheter och principer för det digitala decenniet
- Berlindeklarationen för ett digitalt samhälle och en värdebaserad digital förvaltning
- European Interoperability Framework – ramverk för digital samverkan inom EU
- Single Digital Gateway – en gemensam digital ingång för medborgare och företag i EU.
- eIDAS – europeisk digital identitet

Sverige

- Den nationella målsättningen – Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter
- SKR:s strategi för digital utveckling: Utveckling i en digital tid
- Sveriges digitala infrastruktur Ena – en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för att kunna utbyta information på ett säkert och effektivt sätt. Arbetet leds av DIGG, myndigheten för digital förvaltning.
- Inera – kommunernas och regionernas digitaliseringsbolag med uppdrag att vara sammanhållande aktör för digitalisering inom kommuner och regioner.

Bilaga 2 – Övergripande mätetal för uppföljning

Nedan framgår förslag till hur resultatet av arbetet med den digitala strategin kan följas långsiktigt.

Samtliga nyckeltal ingår i kommunens uppföljning i den nationella databasen Kolada. Genom att använda dessa krävs inte separat uppföljning samt jämförelser kan göras med andra kommuner.

Medborgarinflytande

- Nöjd inflytandeindex (NII) – hur medborgare ser på sitt inflytande i kommunen

Ökad service till invånare och företag

- Nöjd medborgarindex (NMI) – hur medborgarna ser på kommunens verksamheter.
- Nöjd regionindex (NRI) – hur medborgarna ser på kommunen som en plats att bo och leva på.
- Företagsklimat (NKI) – hur företagarna som varit i kontakt med kommunen ser på den service de har fått

Attraktivare arbetsgivare

- Hållbart medarbetarengagemang (HME) – utgörs av nio frågor som visar upplevelse av ledarskap, motivation och styrning

DIGITAL STRATEGI

Eslövs kommuns digitala strategi

Digital strategi för Eslövs kommun

Den digitala strategin utgör ett komplement till Eslövs kommuns handlingsprogram med visionen för 2025 att vara ”Skånes bästa kommun att bo och verka i”. Den digitala strategin fokuserar på vad kommunen vill uppnå i verksamhetsutvecklingen, där användandet av digital teknik kan bidra till att uppnå uppsatta mål.

Med begreppet ”digitalisering” avses den förändring som pågår i samhället där individer och organisationer enklare kan samverka genom att använda informationsteknologi (IT). Det ingår också att använda uppkopplad utrustning som en integrerad del i kommunala tjänster. I den digitalisering som sker i samhället tillkommer kontinuerligt ny teknik som möjliggör att tjänster och servicefunktioner kan utformas på effektivare sätt. Användandet av digital teknik inom kommunen ska präglas av att verka för att det sker inom vad man kallar för ett ”digitalt innanförskap”.

Med digitalt innanförskap menas att:

- Förhålla sig till människors förmåga att förstå och använda digital teknik
- Förhålla sig till människors tillgång till digital infrastruktur för att kunna använda digitala verktyg och tjänster
- Följa riktlinjer gällande tillgänglig informationsteknologi för användare med funktionshinder
- Så långt det är möjligt undanröja och inte skapa nya hinder när digital teknik används

Vision för ett hållbart digitaliserat Sverige

En uttalad målbild från regeringen är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. För att nå denna vision har fem delmål skapats. Dessa är:

Digital kompetens

I Sverige ska alla kunna utveckla och använda sin digitala kompetens.

Digital trygghet

I Sverige ska det finnas de bästa förutsättningarna för alla att på ett säkert sätt ta del av, ta ansvar för samt ha tillit till det digitala samhället.

Digital innovation

I Sverige ska det finnas de bästa förutsättningarna för att digitalt drivna innovationer ska utvecklas, spridas och användas.

Digital ledning

I Sverige ska relevant, målmedveten och rättssäker effektivisering och kvalitetsutveckling ske genom digitalisering.

Digital infrastruktur

Hela Sverige bör ha tillgång till infrastruktur som medger snabbt bredband, stabila mobila tjänster och som stödjer digitalisering.

Behov av samverkan

Den svenska förvaltningsmodellen bygger på en decentralisering och ansvarsfördelning på nationell, regional och lokal nivå med fristående statliga myndigheter och ett kommunalt självstyre. Många områden som t.ex. skola och omsorg kommer att kräva att kommunen kan förhålla sig till den digitala utveckling som sker både nationellt och regionalt. Eslövs kommuns arbete med digitalisering ska präglas av samverkan med digitala initiativ som etableras på nationell och regional nivå.

Digitalisering – mål och medel

Att använda digital teknik är inte ett mål i sig, utan det utgör ett medel för att uppnå de mål som kommunen satt upp i handlingsprogrammet.

Kommunens förvaltningar står inför olika utmaningar där digitalisering kan möjliggöra en effektivare förvaltning med medborgarens behov i centrum.

Områden där den digitala tekniken kan tillämpas berör:

- Öka tillgänglighet och service till medborgarna
- Frigöra resurser i verksamheten genom att effektivisera de interna processerna
- Skapa en bättre kvalitet i informationsflödet genom att tillhandahålla sammanhängande digitala flöden som minimerar manuella insatser
- Skapa bättre beslutsunderlag

- Utnyttja uppkopplad digital utrustning för att åstadkomma bättre tjänster till medborgarna
- Inkludera medborgarna genom att använda olika typer av digitala kanaler
- Etablera en bättre samverkan mellan olika offentliga aktörer i regionen där olika IT-system samspelar i utformandet av tjänster till medborgarna

Den digitala strategins fokusområden

Grundläggande förutsättningar i den digitala strategin är den omvärld kommunen verkar i. I denna finns utmaningar som behöver mötas i verksamhetsutvecklingen. Handlingsprogrammet beskriver detta i tre perspektiv:

- **Medborgare och andra intressenter** – att fokusera på att vara en hållbar, spännande kommun där människor möts, utvecklas och trivs
- **Tillväxt och hållbar utveckling** – att vara ett förstahandsval för företagare vid nyetablering och expansion
- **Verksamhet och medarbetare** – att bedriva en effektiv och framtidsorienterad organisation med medborgarna i fokus

Den digitala strategin kompletterar med fyra övergripande fokusområden som ska präglar arbetet med digitalisering. Dessa är:

Dessa fyra fokusområden utgör grundpelare i Eslövs kommuns målformulering gällande förhållningssätt till digitalisering:

En organisation, som i sin verksamhetsutveckling, tar tillvara digitaliseringens möjligheter med fokus på:

- **Enklare vardag för medborgaren**
- **Öppenhet**
- **Effektivare verksamhetsutveckling**
- **Den tillgängliga och smarta kommunen**

En enklare vardag för medborgaren

- Att lösa medborgarnas problem utifrån det specifika behovet
- Att eftersträva enhetliga kanaler för medborgarnas dialoger med kommunen

Öppenhet

- Att säkerställa öppenhet gällande information, men med beaktande av sekretess för att bevara medborgarens rätt till integritet
- Att arbeta med öppna standarder i syftet att så långt det är möjligt vara teknikoberoende
- Att verka för tillgängliggörande av öppen data i syfte att skapa förutsättningar för innovation
- Att utifrån ett demokratiperspektiv - utveckla dialoger och samverkan med medborgarna med hjälp av digitalisering

Effektivare verksamhetsutveckling

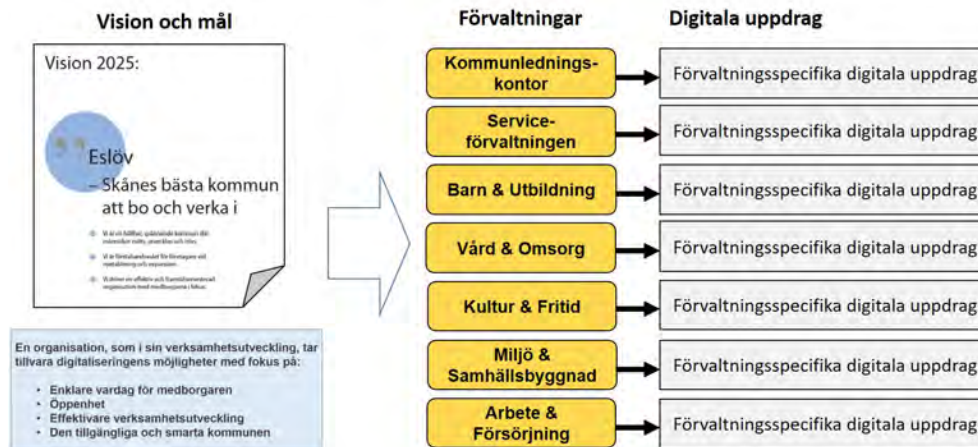
- Att med digitaliseringen som hjälpmedel kunna förbättra och rationalisera i verksamheten.
- Att kunna skapa effektivare ärendeflöden för medborgaren
- Att med användandet av digitala hjälpmedel och tillgång till information - skapa bättre beslutsunderlag

Den tillgängliga och smarta kommunen

- Att kontinuerligt utvärdera, införa och använda innovativa lösningar som understödjer verksamhetsutvecklingen gällande:
 - Medborgare och andra intressenter
 - Tillväxt och hållbar utveckling
 - Verksamhet och medarbetare
- Att vara en kommun som möjliggör Sveriges vision om att vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter

Att möta möjligheter och utmaningar med digitalisering

Den digitala utvecklingen i samhället präglas av en hög förändringshastighet. I en målbild där Eslövs kommun vill vara en modern och digital förvaltning som möter medborgarnas behov behöver respektive verksamhetsområde arbeta med digitalisering utifrån dess egna förutsättningar.

Kommunledningskontoret ansvarar för den övergripande digitala strategin, där respektive förvaltning möter olika behov och utmaningar.

Barn och Utbildning

Digitaliseringen i samhället innebär en kontinuerlig förändring av utbildningssystemet. Digitaliseringen möjliggör tillhandahållande av utbildning som gör lärandet oberoende av tid och plats. Digitaliseringen påverkar även pedagogik och utformning av läromedel, vilket även ställer krav på en utbyggd IT-infrastruktur. Förvaltningen behöver förhålla sig till

en föränderlighet gällande teknik, organisation och kompetensutveckling för att möta en skola i förändring. Den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet utgör en grund för hur arbetet med digitalisering ska bedrivas.

Digitala uppdrag

- Ett aktivt arbete med att utveckla den digitala kompetensen för elever, lärare, vårdnadshavare
- Tillhandahålla digital yta, som kontinuerligt går att utveckla för att möta nya behov. Denna ska tillhandahålla:
 - Transparens och insyn mellan elever, lärare, vårdnadshavare
 - Tillgång till relevant information
 - Säker inloggning och möjlighet till digital signering
 - Möjligheter till online-möten via distanskommunikation
- Utveckla användande av digital teknik i klassrummet
- Skapa möjligheter till distribuerat lärande och distansutbildning
- Basera lärande på en ändamålsenlig utrustning för elever som möjliggör en diversifiering av tekniska lösningar och olika typer av ägandeformer av använd utrustning
- Etablera helt digitaliserade ärendeflöden
- Möjliggöra relevant och lättillgänglig digital kommunikation med medborgaren

Vård och Omsorg

Digitaliseringen inom detta verksamhetsområde berör vad som kallas för välfärdsteknologi. Med detta menas behovet att kunna utnyttja digital teknik för att kunna upprätthålla olika slags välfärdstjänster i samhället. Detta kräver samverkan gällande standardisering av journalsystem och andra stödsystem. En viktig förutsättning i utvecklingen av vård- och omsorgsverksamheten är att användandet av stödsystem kan ske med hjälp av mobil utrustning. Mobilitet är grundförutsättning för att all nödvändig dokumentation sker på ett patientsäkert sätt.

Digitala uppdrag

- Integrerade system som baseras på mobila lösningar, där medarbetare ska kunna utföra nödvändig dokumentation, inrapportering och signering via mobil utrustning på plats hos vårdtagare
- Utveckla e-tjänster - en portal som ger vårdtagare och anhöriga stöd avseende behov och insatser. Kan beröra tjänster inom områden som:
 - Övervakning och trygghet
 - Mat och medicinering
 - Andra typer av stöd
- Utvärdera och införa ny innovativ teknik att använda i hemvård. Beröra områden som:
 - Säker tillgång till brukares hem eller andra lokaler
 - Användandet av medicinskt teknisk utrustning i bostäder
 - Medicinsk bedömning eller annan typ av assistans som sker via digital uppkoppling (on-line)
 - Uppkopplingar till hemmet via välfärdsuttag eller annan typ av fiberbaserad uppkoppling
 - Utnyttjande av sensorer eller annan typ av uppkopplad utrustning i samband med vård på distans
 - Utnyttjande av GPS-teknik (positionering)
- Utveckla det digitala mötet för effektivare samverkan med myndigheter, externa parter eller medborgare i olika behov

Miljö och Samhällsbyggnad

En viktig del i den pågående digitaliseringen omfattar att kunna utveckla ett mer hållbart samhälle. Det berör användandet av digitala innovationer som medför nödvändigheten att minska negativ påverkan på klimat och miljö. I begreppet ”den smarta kommunen” innefattas att inkludera framtida

lösningar för resor och kommunikation samt också på ett bättre sätt inkludera landsbygden i utvecklandet av kommunal service. En viktig del i den framtida samhällsbyggnaden bygger på användandet av geografiska informationssystem (GIS) och utnyttjandet av kartinformation både som underlag för beslut och utvecklande av tjänster till medborgarna. Med detta som grund skapas också förutsättningarna för en medborgarsamverkan där man kan ta hjälp av s.k. crowdsourcing, vilket innebär att medborgarna på olika sätt medverkar vid insamlandet av data och information som sedan kan utgöra underlag för bättre beslut.

Digitala uppdrag

- Etablera helt digitaliserade processer och ärendeflöden i kombination med e-tjänster
- En utvecklad GIS-lösning som stöder en genomtänkt samhällsbyggnad. Detta kan beröra områden som:
 - Energilösningar
 - Geografisk inrapportering av skadliga djur och växter eller annan samhällsnyttig information
- Införa moderna GIS-verktyg för att hantera kommunal information, som till exempel
 - Använda interaktiva kartor på hemsidan för att kommunicera med medborgare
 - Effektivare ärendehantering, till exempel bygglovsärenden
 - Utökad kompetensutveckling över förvaltningsgränserna

- Använda 3D-visualisering av kommunens yta
- Digitalisering av detaljplaner i samarbete med Tillväxtavdelningen på kommunledningskontoret
- Öppna upp geodata
- Kunna utveckla även tredimensionell (3D) information vid beslutsfattandet
- Etablera lösningar som hjälper medborgarna med att minska negativ miljöpåverkan och så långt det är möjligt bli fossilbränsle fria

Kultur och Fritid

Ett rikt föreningsliv inom idrott och kultur är bärande i ett samhälles utveckling. Den digitala utvecklingen skapar både möjligheter och utmaningar för hur detta kan ske i nya former. Bland möjligheterna märks att evenemang och kulturaktiviteter kan genomföras med digital teknik för att överbrygga svårigheter med distanser som finns inom kommunen. Bland utmaningarna finns svårigheter för medborgare att nyttja ny teknik, där biblioteken kan ta en utökad roll i att minska det digitala utanförskapet.

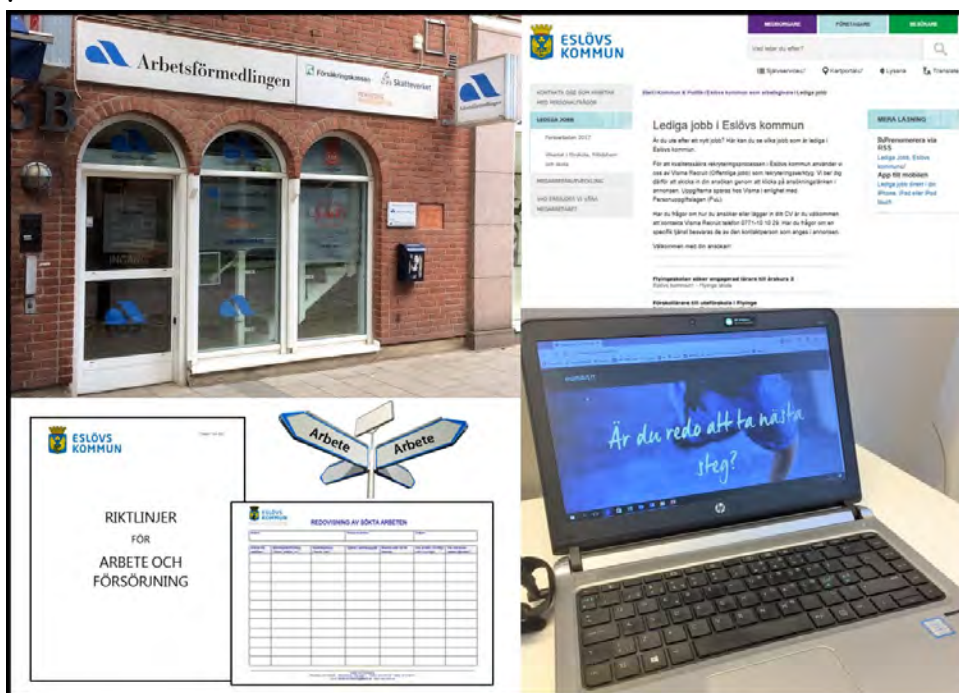
Digitala uppdrag

- En ansökningsprocess för föreningsbidrag som sker helt digitalt från ansökan till beslut
- Utveckla e-tjänster till medborgare som berör bokning av och tillgång till evenemang, lokaler eller andra typer av servicebaserade tjänster

- Utnyttja tekniska och digitala möjligheter för att erbjuda mötesplatser och kulturella upplevelser oberoende av tid och plats. Detta arbete måste ske tillsammans med många aktörer, till exempel studieförbund och arrangörer
- Arbete för medborgarinkludering där digitaliseringen möjliggör nya former
- Biblioteket skall tillhandahålla uppdaterad utrustning som stöder lärande, upplevelser och tillgänglighet
- Biblioteket ska arbeta aktivt för att bidra till ökat digitalt innanförskap

Arbete och Försörjning

Utnyttjandet av digital teknik bör sträva efter att underlätta vägen till arbete och egen försörjning. Mycket av arbetet med ansökningar och tidsbokning hos handläggare kan ske av medborgarna själva givet en tydlighet över hur olika samhällstjänster samverkar. Genom att ge medborgarna större insikt i och kontroll över sin information, kan de stödåtgärder som krävs bli mer konkreta för både medborgare och handläggare.

Digitala uppdrag

- Utvecklade e-tjänster för att hantera specifika typer av ärenden inkluderande legitimering samt också förenklingar som kan möjliggöra automatisering av beslut
- Enhetlighet i kontaktcenter vid medborgares kontakter med kommunen
- Samordning och samverkan av olika stödsystem för att skapa bättre beslutsunderlag
- Använda digitalisering för kompetenshöjande aktiviteter

Kommunledningskontoret

Kommunledningskontoret arbetar under kommunstyrelsens ansvarsområde med att leda och samordna kommunens verksamhet

Kommunledningskontoret hanterar ekonomi, juridik, personal, kommunikation och strategiska frågor gällande tillväxt och utveckling. Förvaltningen äger ansvar för IT-system och lösningar som används i samtliga förvaltningar - en viktig förutsättning är att säkerställa att lagar och förordningar efterlevs. Digitaliseringen innebär ett kontinuerligt behov av att ställa teknikens möjligheter i relation till hur den påverkar de medborgare som bor och verkar i kommunen. För detta krävs en styrning av hur användandet av digital teknik utvärderas, införs och används i ett strategiskt, taktiskt och operativt perspektiv.

Digitala uppdrag

- Etablera en strategisk, taktisk och operationell styrning över digitaliseringen inom kommunen
- Utveckla intern samverkan mellan kommunens förvaltningar samt deltagande i nationella eller regionala digitala initiativ för att uppnå bästa möjliga verkningsgrad av digitaliseringens möjligheter
- Utveckla de kommunövergripande digitala stödsystemen för att möjliggöra bättre verksamhetsprocesser och skapa bättre beslutsunderlag
- Etablera de förutsättningar som krävs för kommunens IT-infrastruktur och val av tekniska lösningar i syfte att säkerställa standardisering och enhetlighet inom kommunen
- Ansvara för övergripande informationssäkerhet samt efterlevnad av olika regulatoriska krav som uppstår som en konsekvens av digitalisering

- Säkerställa att kommunen har den digitala kompetens som krävs för att möta samhällets digitalisering
- Samordna de övergripande förutsättningsprojekt som utgör grunden för att kunna utnyttja digitaliseringens möjligheter
- Utveckla ärendeprocesser och till dessa kopplade e-tjänster – såväl externa som interna
- Digitaliserade detaljplaner
- Utveckla förutsättningar för medborgardialoger och samrådsförfaranden i syfte att stödja demokratiutvecklingen

Serviceförvaltningen

Serviceförvaltningens uppdrag avser att vara en utförande organisation för olika interna serviceområden som kontaktcenter, måltidstjänster, konsumentrådgivning, fastighetsförvaltning och IT med flera serviceområden. I serviceförvaltningens uppdrag ingår både tjänster som riktar sig direkt till medborgarna och sådana som utgör service till övriga förvaltningar. Den nuvarande digitala infrastrukturen inkluderande IT-drift, kommunikationsnät och servicedesk gällande intern IT-användning utförs av serviceförvaltningen.

Digitala uppdrag

- Att utveckla den digitala infrastrukturen baserat på riktlinjer från den strategiska, taktiska och operationella styrningen
- Att transformera nuvarande IT-tjänster för att kunna möta nya typer av användare som även innefattar medborgare i deras bruk av digitala tjänster
- Att kontinuerligt utveckla och förändra de standarder och riktlinjer som gäller för hur digital teknik används, i syfte att säkerställa hög säkerhet och integritet för alla användare
- Utveckla kontaktcenter för samordning av ärenden till olika förvaltningar
- Utveckla kommunens fastighetsbestånd gällande förutsättningar för digitalisering

Digitalisering och tjänstetransformation

Den pågående digitaliseringen påverkar oss genom att vi förhåller oss till tjänster snarare än produkter och lösningar. En vald teknisk lösning behöver etableras i ett sammanhang där den fungerar tillsammans med andra tekniska lösningar. Det är tjänsten som helhet som måste fungera för att olika typer av brukare ska uppleva nöjdhet. Till skillnad från en produkt som är tillverkad i förväg, konsumeras en tjänst samtidigt som den produceras. Detta innebär att leveransen av en tjänst ställer stora krav på att den fungerar i sin omedelbara användning, med stort beroende till bakomliggande infrastruktur. Om den inte fungerar krävs också andra typer av stödfunktioner, som tillgång till bemannad help-desk eller andra support- eller hjälpfunktioner. Beroende av tjänsternas art, kan detta behöva ske under vad man kallar 24/7-ansvar. Tillgång till stödfunktioner dygnet runt, sju dagar i veckan.

Digitalisering innebär därför minst lika mycket behov av tjänstetransformation. Att kunna se ett behov i sin helhet som en tjänst och därefter säkerställa att alla beroende av tekniska lösningar och manuella rutiner samverkar som det ska.

Att arbeta med tjänstetransformation kräver att man förhåller sig till etablerade processer som beskriver hur fel och problem som uppstår i tjänsteleveransen ska hanteras inom kommunen och i samverkan med externa utförare.

Digital Infrastruktur & förutsättningsprojekt

Den verksamhetsutveckling som sker inom varje förvaltningsområde och där digital teknik successivt införs ställer kontinuerligt nya krav på digital infrastruktur.

Med digital infrastruktur avses de tekniska förutsättningar som krävs för att möjliggöra informationsdigitalisering och övergripande samhälllig digitalisering. Digital infrastruktur omfattar både hårda och mjuka förutsättningar. Exempel på hårda förutsättningar är fysiska ledningar, trådburet eller trådlös kommunikationsnät och bredbandsutbyggnad.

Exempel på mjuka förutsättningar är standarder, olika slags gränssnitt mellan människor och teknisk utrustning samt olika typer av logiska system. I kommunens egen digitala infrastruktur ingår alla förvaltningsövergripande IT-system samt den infrastruktur kommunen ansvarar för som integrerar kommunens olika arbetsställen.

Digitalisering som sker inom specifika verksamhetsområden ställer krav på en utvecklad digital infrastruktur, både avseende hårda och mjuka

förutsättningar. Denna infrastruktur verkar som möjliggörare för att kunna förverkliga verksamhets specifika uppsatta mål. Detta behöver genomföras i s.k. förutsättningsprojekt som bedrivs kommunövergripande och ofta i samverkan med andra myndigheter eller privata aktörer.

I det kommunövergripande perspektivet ska Eslövs kommun säkerställa att:

- Alla förutsättningsprojekt identifieras och hanteras som del i den strategiska verksamhetsutvecklingen
- Samverkan sker kopplat till den nationella strategiska agendan, regionala behov och andra kommuners digitala satsningar
- Ett strategiskt förhållningssätt till att upphandling och införande av IT-system och digital teknik sker på ett sätt, att nya lösningar kan interagera med befintliga lösningar och utnyttja bestämda riktlinjer och standarder
- Att sträva efter att införskaffa IT-infrastruktur på ett sådant sätt, att verksamhets specifika lösningar där det är möjligt, kan återanvändas inom flera områden i syfte att skapa enhetlighet för medborgarna.

Den strategiska digitala planen

Digitala projekt som genomförs inom kommunen och som har beroenden till förutsättningsprojekt ska hanteras som kommunövergripande förutsättningsprojekt och hanteras i kommunens övergripande strategiska digitala plan (SDP).

Den digitala strategin följer handlingsprogrammet och bör revideras i ett 3 – 5-års-intervall. SDP:n revideras och kompletteras årligen och utgör en del i kommunens budgetprocess. Den digitala strategin syftar till att beskriva VAD som behöver göras ur ett strategiskt digitalt perspektiv. SDP:n beskriver HUR detta kan genomföras inkluderande beroenden till valda tekniska lösningar och de prioriteringar som måste göras.

Vårprognos 2023 för Eslövs kommun

6

KS.2023.0009

Vårprognos

2023-04-30

ESLÖVS
KOMMUN

Innehållsförteckning

Inledning	3
Finansiella rapporter	7
Resultaträkning	7
Balansräkning	8
Kassaflödesanalys.....	9
Driftredovisning, netto.....	10
Investeringsredovisning	11
Kommunstyrelsen	12
Barn- och familjenämnden	16
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.....	20
Kultur- och fritidsnämnden.....	23
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	27
Service­nämnden.....	32
Vård- och omsorgsnämnden	39
Revisionen	44

*Kommunledningskontoret,
ekonomiavdelningen 2023-05-30*

Vårprognos 2023

Inledning

Den ekonomiska utvecklingen

Under 2022 ökade inflationen rejält och landade på drygt 8,4 procent för kalenderåret 2022. Riksbankens målsättning är att hålla inflationen inom 2 procent. Tendensen de senaste månaderna är att inflationen alltjämt är hög men att ökningstakten har avtagit något. Detta följer av att de globala priserna på energi, råvaror och spannmål sjunkit jämfört med 2022.

Den höga inflationen och höjda räntor har bromsat efterfrågan i ekonomin och bruttonationalprodukten, BNP, prognosticeras att minska med 1 procent 2023. Därmed befinner vi oss återigen i en lågkonjunktur. Den höga inflationen urholkar reallönerna och den disponibla inkomsten minskar under 2023. Därmed begränsas hushållens utrymme att konsumera betydligt. Osäkerheten i ekonomin, främst inflationen och ränteläget, gör att hushållen drar ner på större investeringar i närtid vilket i ett värsta scenario kan bidra till att förlänga lågkonjunkturen.

Även kommunernas utrymme för konsumtion (löpande drift och investeringar) minskar när inflationen är hög. Prognosen för 2023 är att inflationen kommer att bli 7,6 procent vilket kommer att påverka stora delar av kommunernas kostnader även 2024. Inflationen spås bli 2,1 procent 2025 och för 2026–2027 förväntas den ligga inom det så kallade 2 procentsmålet.

För kommunerna väntar en inbromsning av skatteunderlaget under 2023 och 2024 men ökningen kommer ändå ligga i linje med den historiska utvecklingen.

Utveckling Eslöv – Befolkning – Hälsotal

Den ekonomiska utvecklingen påverkar även Eslöv. Efter många år med starka resultat i kommunen kan kommunen inte budgetera med ett överskott för 2023. Inflationen påverkar kommunens kostnader där framför allt pensionskostnaderna sticker ut. Ökningen från 2022 till 2023 beräknas bli cirka 100 mnkr vilket motsvarar fem procent av skatteintäkterna. Energikostnaderna ökade ordentligt under 2022 men under 2023 har prisnivån sjunkit något. Kommun betalar ett rörligt elpris vilket gör oss känsliga för stora svängningar i kilowattpriset.

Eslövs befolkning har ökat relativt mycket de senaste åren men ökningen mattades av under 2022 och under inledningen av 2023 har befolkningen minskat. Per 30 april är den preliminära minskningen cirka 100 personer. Detta påverkar kommunens framtida intäkter då varje invånare ger cirka 80 tkr i skatteintäkter.

Kommunens hälsotal för perioden januari till mars uppgår till 93,4 procent vilket är en förbättring jämfört med samma period föregående år då det var 89,3 procent. En delförklaring till detta är att i inledningen av 2022 var det fortsatt stor smittspridning av covid-19 och restriktionerna gällde alltjämt.

Analys nämndernas utfall och prognos

Nämndernas resultat per 30 april visar ett underskott mot budget på cirka 2 mnkr. Större underskott redovisas av servicenämnden, -8 mnkr, och vård- och omsorgsnämnden, -6,5 mnkr. För servicenämndens del beror underskottet främst på höga energikostnader under vintermånaderna. För helåret bedömer servicenämnden att arbetet med åtgärdsplanerna kommer att nå full effekt och att verksamheten kommer ge ett överskott mot budgeten.

Vård- och omsorgsnämndens avvikelse beror till största delen på sökta statsbidrag där ett positivt beslut ännu inte kommit. Det finns även en avvikelse på lokalkostnader efter det att hyrorna för externt förhyrda lokaler räknats upp med 10 procent enligt avtalens indexuppräknings som görs mot konsumentprisindex, kpi.

Nämndernas prognos för helåret 2023 visar i vårprognosen ett underskott mot budget på cirka 17 mnkr. Här är det främst barn- och familjenämnden, -15 mnkr mot budget, som sticker ut. Enligt den modell för volymkompensation som används i kommunen prognostiserar nämnden att cirka 20 mnkr ska räknas av från årets budgetram när barn- och elevantalet stäms av i september. Nämnden arbetar enligt beslutad åtgärdsplan som beräknas få full effekt under 2023 men kan inte genomföra ytterligare besparingar som får effekt 2023.

Vård- och omsorgsnämnden prognostiserar ett underskott på cirka 8 mnkr för 2023. Detta förutsätter att nämnden erhåller alla de statsbidrag som de ansökt om. Inom nämnden pågår ett omfattande arbete med bestående kostnadsminskningar för att kunna nå en budget i balans.

Utöver dessa underskott prognostiserar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ett överskott på 2 mnkr och servicenämnden ett överskott på 4,1 mnkr. Övriga nämnder bedömer att budgetmålet kommer att kunna nås.

När det gäller servicenämnden har de en åtgärdsplan som omfattar 6,6 mnkr. Eftersom budgetramen för servicenämnden är noll innebär det ett krav på att de ska redovisa ett överskott på 6,6 mnkr. Prognosen på plus 4,1 mnkr innebär att det finns kostnader som inte kommer att kunna sparas in under detta år. Prognosen förutsätter även att nämnden får ersättning för energikostnader överstigande 75 öre per kilowattimme. Med beräknad förbrukning under resten av året till nuvarande snittkostnad skulle det innebära att nämnden ska ersättas med cirka 5,2 mnkr ur de medel som finns avsatta i budgeten under finansförvaltningen.

Finansförvaltningen med skatteintäkter

Inom finansförvaltningen redovisas skatte- och generella bidragsintäkter, ränteposter samt olika budgetposter kopplade till kommunens investeringar. Finansförvaltningen redovisar en negativ avvikelse mot budget på 23 mnkr. Inom finansförvaltningen hanteras åtgärdsplanerna för en ekonomi i balans. Enligt budget ska 100 mnkr sparas under 2023 vilket gör att budgeterad besparing per 30 april är 33,3 mnkr. Nämndernas verkställda besparingar per 30 april uppgår till 6,8 mnkr. En annan större avvikelse är förändringen i semesterlöneskuld som avviker 43 mnkr mot budget. Denna avvikelse ökar under början av året för att under semesterperioden på sommaren minska drastiskt när semester tas ut. Sett över helåret ska ingen avvikelse uppstå. Skatte- och generella bidragsintäkter redovisar

ett överskott mot budget på cirka 10 mnkr. I vårprognosen redovisas även överskott på poster som kompenserar för högre lokalkostnader och kapitalkostnader efter slutredovisade investeringar.

Helårsprognosen för finansförvaltningen är en negativ avvikelse mot budget på cirka 40 mnkr. Ej verkställda besparingar uppgår till cirka 70 mnkr men skatte- och bidragsintäkter beräknas bli drygt 30 mnkr högre än budget till följd av en, prognostiserad, positiv skatteavräkning.

Finansnetto

Prognosen för finansnettot är negativt med 3 mnkr, vilket kan jämföras med ett budgeterat positivt finansnetto med 9 mnkr. Differensen mot budget på 12 mnkr beror på betydligt lägre aktieutdelning från energibolaget Krafringen vars resultat föregående var lägre än tidigare år. Erhållen utdelning, vilken är bokförd i maj månad, uppgick till 7,4 mnkr mot föregående års 17,8 mnkr. Utöver detta kommer kommunen inte erhålla någon överskottsutdelning från Kommuninvest under detta år, efter beslut av Kommuninvests föreningsstämma. Utdelningen förra året uppgick till 1,9 mnkr. Dessa två utdelningar är 2023 budgeterade till 17 mnkr, men där utdelningen endast uppgår till de 7,4 mnkr som har erhållits från Krafringen, en negativ avvikelse på 9,6 mnkr. Erhållna ränteintäkter från VA Syd ger ett överskott om cirka 6 mnkr. Ökade räntekostnader ger en negativ avvikelse om 6 mnkr, vilket delvis hänger ihop med avvikelsen mot VA Syd på ränteintäkterna, då lån tas upp av kommunen för vidareutlåning, men underskottet beror också på den snabbt stigande räntenivån. Detta kommer främst ha effekt kommande år då merparten av kommunens lån är bundna men i takt med att löptiden går ut och dessa behöver refinansieras kommer räntekostnaderna öka betydligt. I prognosen räknas med en finansiell kostnad kopplat till pensionsskulden enligt KPAs prognos i december och uppgår för 2023 till 2,2 mnkr.

Årsprognos 2023

Kommunens samlade verksamhet 2023 prognostiseras i vårprognosen redovisa ett underskott på cirka 66 mnkr. Eftersom budgeterat resultat uppgår till noll kronor så blir det ett budgetunderskott på cirka 66 mnkr. Avvikelsen kan i sin helhet hänföras till den del av behovet av kostnadsreducerande åtgärder som inte kunnat verkställas under året. Bedömningen är att ett negativt balanskravsresultat i bokslutet kommer kunna täckas av kommunens resultatutjämningsreserv, RUR.

Årets investeringar

Investeringsbudgeten för 2023 uppgår till 578,0 mnkr efter justering för pågående projekt från föregående år med totalt 77,6 mnkr. Under året har tilläggsanslag utökat investeringsbudgeten med 2,8 mnkr, varav 1,1 mnkr för projekt Mariaskolan och 1,7 mnkr för projekt Nya Östra skolan (Vasavångsskolan).

Periodens investeringar uppgår till 59,2 mnkr. Största utgifter för perioden avser Gamla Östra Skolan (11,7 mnkr), Norrevångsskolan (6,9 mnkr), Blåsippans förskola (4,9 mnkr). Dessutom har inköp av nya fordon för mat- och elevtransporter gjorts (7,1 mnkr).

Nämnderna lämnar en sammanlagd prognos för årets investeringar om totalt 341,3 mnkr. Detta ger en genomförandegrad på 59 procent. 236,7 mnkr beräknas ej bli använda under året, men då merparten av året fortfarande återstår samt att det råder osäkerhet kring utfallet av upphandlingar och prisutvecklingen på material är prognosen behäftad med stor osäkerhet.

Kommunstyrelsen lämnar en prognos på att 11,9 mnkr ej kommer användas, främst kopplat till utredningsmedel för framtida lokaler.

Miljö-och samhällsbyggnadsnämnden beräknar återlämna 30,5 mnkr, vilket främst är kopplat till årsanslagen samt Kanalgatan som färdigställs under 2024. Vissa mindre projekt skjuts på framtiden, medan projekten Stadsparken och Kvarngatan genomförs under året. Genomförandegraden landar på 92 procent i prognosen.

Servicenämndens prognos är att 189,8 mnkr ej genomförs under året. 156 mnkr beräknas bli överförda till 2024. Förklaringen till den till lägre prognosen kan till stora delar hittas i projekten Kulturskolan, Vitsippans förskola och Sallerupsskolan som har fått en framflyttad tidplan än den budgeten baserades på. Genomförandegraden landar på 53 % i prognosen.

Lån och likviditet

Under årets första fyra månader har kommunen inte behövt ta upp några nya lån. Anledningen till detta är att investeringsnivån för perioden varit lägre än den nivå som väntas för resten av året, dessutom har kommunen erhållit reglering av 2021 års skatteavräkning vilket bidragit till att hålla likviditeten på en godtagbar nivå.

Utifrån prognosen för investeringarna om 341,3 mnkr bedöms likviditeten ej kunna upprätthållas utan extern lånefinansiering. Kommunen räknar dessutom med ett resultat cirka -66 mnkr i helårsprognosen, vilket innebär att merparten av årets investeringar kommer behöva lånefinansieras. Avskrivningarna prognostiseras till 108 mnkr, vilket sammanlagt ger ett kassaflöde om 42 mnkr. Med justering för andra poster bedöms lånebehovet för 2023 uppgå till 270 mnkr för kommunens egna verksamhet. Därtill har VA Syd behov av likviditet för att täcka deras investeringsbehov vilket innebär att kommunen behöver ta upp ytterligare 120 mnkr i lån för detta ändamål under året. Vid årets slut bedöms låneskulden till Kommuninvest uppgå till 1 250 mnkr för kommunen inklusive vidareutlåning till VA Syd. Totalt beräknas utlåningen till VA Syd uppgå till 746 mnkr vid årets slut.

Givet Kommuninvests och Riksbankens prognoser för ränteutvecklingen kommer nyupptagna lån i närtid tecknas till cirka 3,5 procent ränta, vilket innebär 3,5 mnkr i räntekostnader per år för varje 100 mnkr i ökad upplåning. Den höga investeringstakten, med de högre avskrivnings- och räntekostnader detta medför, kommer ha stor påverkan på kommunens ekonomi de kommande åren.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Resultaträkning <i>Mnkr</i>	Budget 2023-04	Utfall 2023-04	Avvik 2023-04	Budget 2023	Prognos 2023	Avvik 2023
Verksamhetens intäkter	105,8	123,4	17,6	830,0		-830,0
Verksamhetens kostnader	-851,0	-904,1	-53,1	-3 100,0	-2 342,0	758,0
Avskrivningar	-33,4	-33,4	-0,1	-90,0	-108,0	-18,0
Verksamhetens nettokostnader	-778,6	-814,1	-35,5	-2 360,0	-2 450,0	-90,0
Skatteintäkter	557,7	559,5	1,8	1 673,0	1 686,3	13,3
Generella statsbidrag och utjämning	226,0	234,4	8,4	678,0	700,8	22,8
Verksamhetens resultat	5,1	-20,2	-25,3	-9,0	-62,9	-53,9
Finansiella intäkter	8,5	7,5	-1,0	25,5	21,0	-4,5
Finansiella kostnader	-5,6	-5,8	-0,3	-16,5	-24,0	-7,5
Resultat efter finansiella poster	8,0	-18,5	-26,6	0,0	-65,9	-65,9
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	8,0	-18,5	-26,6	0,0	-65,9	-65,9

Balansräkning

Balansräkning <i>Mnkr</i>	Utfall 2022-12	Utfall 2023-04	Budget 2023	Prognos 2023
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	1,3	1,8	1,4	3,1
Materiella anläggningstillgångar	1 831,0	1 855,2	2 250,6	2 059,0
<i>Mark, byggnader o tekniska anläggningar</i>	<i>1 787,0</i>	<i>1 801,9</i>	<i>2 201,7</i>	<i>1 989,5</i>
<i>Maskiner och inventarier</i>	<i>44,1</i>	<i>53,3</i>	<i>48,9</i>	<i>69,5</i>
Finansiella anläggningstillgångar	938,9	959,5	907,8	1 032,6
Summa anläggningstillgångar	2 771,2	2 816,6	3 159,8	3 094,7
Bidrag till statlig infrastruktur	21,8	21,4	21,1	20,6
Omsättningstillgångar				
Förråd m.m.	32,8	36,0	32,0	40,9
Fordringar	282,7	256,8	200,0	251,6
Kortfristiga placeringar	83,5	88,4	80,0	84,2
Kassa och bank	46,2	43,7	50,0	75,0
Summa omsättningstillgångar	445,3	424,9	362,0	451,7
Summa Tillgångar	3 238,3	3 262,9	3 542,9	3 567,0
Eget kapital				
Ingående eget kapital	1 765,8	1 875,1	1 818,1	1 875,1
Periodens resultat	109,2	-18,5	0,0	-65,9
Summa eget kapital	1 875,1	1 856,5	1 818,1	1 809,2
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	26,3	26,3	30,0	27,3
Andra avsättningar	21,8	21,8	18,0	21,8
Summa avsättningar	48,2	48,2	48,0	49,1
Skulder				
Långfristiga skulder	882,5	898,8	968,0	1 240,8
Kortfristiga skulder	432,5	459,4	708,8	467,9
Summa skulder	1 315,1	1 358,1	1 676,8	1 708,7
Summa Eget kapital och skulder	3 238,3	3 262,9	3 542,9	3 567,0

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys Mnkr	Utfall 2023-04	Prognos 2023
Den löpande verksamheten		
Periodens resultat	-18,5	-65,9
Justering för ej likviditetspåverkande poster	29,3	118,7
Övriga likviditetspåverkande poster	0,0	0,0
Poster som redovisas i annan sektion	0,0	0,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	10,7	52,8
Ökning/minskning av förråd och varulager	-3,2	-7,5
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	-1,6	32,5
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	51,4	31,6
Kassaflöde från löpande verksamhet	57,3	109,4
Investeringsverksamhet		
Investering i immateriella anläggningstillgångar	-0,8	-3,0
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar	-58,4	-345,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,7	0,7
Investering i kommunkoncernföretag	0,0	0,0
Försäljning av kommunkoncernföretag	0,0	0,0
Förvärv av finansiella tillgångar	-0,5	-4,3
Avyttring av finansiella tillgångar	0,4	0,4
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-58,6	-351,5
Finansieringsverksamhet		
Nyupptagna lån	0,0	390,0
Amortering av långfristiga skulder	-8,1	-34,5
Erhållna offentliga investeringsbidrag	0,0	7,0
Ökning av långfristiga fordringar	0,0	-120,0
Minskning av långfristiga fordringar	6,9	28,4
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-1,2	270,9
Årets kassaflöde	-2,5	28,8
Likvida medel vid årets början	46,2	46,2
Likvida medel vid årets slut	43,7	75,0

Driftredovisning, netto

Driftredovisning Mnkr	Budget 2023-04	Utfall 2023-04	Avvik 2023-04	Budget 2023	Prognos 2023	Avvik 2023
Kommunstyrelsen	-40,3	-37,2	3,0	-121,7	-121,6	0,1
Revisionen	-0,5	-0,2	0,3	-1,5	-1,5	0,0
Barn- och familjenämnden	-314,2	-314,4	-0,2	-932,1	-947,1	-15,0
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-88,4	-81,3	7,1	-274,9	-272,9	2,0
Kultur- och fritidsnämnden	-35,9	-35,3	0,6	-104,2	-104,2	-0,0
Miljö- och samhälls- byggnadsnämnden	-29,6	-28,1	1,4	-89,5	-89,5	-0,0
Servicenämnden	0,8	-7,2	-8,0	-0,0	4,1	4,1
Vård- och omsorgsnämnden	-234,1	-240,6	-6,5	-714,4	-722,3	-7,9
Nämndernas driftredovisning	-742,2	-744,5	-2,3	-2 238,2	-2 255,0	-16,8
Finansförvaltningens nettokostnader	-43,9	-76,9	-33,0	-140,1	-217,3	-77,2
<i>Justeras: Poster som ej är hänförliga till verksamhetens nettokostnader</i>	7,5	7,3	-0,2	18,3	22,3	4,0
Verksamhetens nettokostnader enligt resultaträkningen	-778,6	-814,1	-35,5	-2 360,0	-2 450,0	-90,0

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning <i>Mnkr</i>	Utgifter 2023-04	Inkomster 2023-04	Netto 2023-04	Budget 2023	Prognos 2023 (netto)	Avvikelse 2023
Kommunstyrelsen	-3,1	0,0	-3,1	-30,5	-18,6	11,9
Revisionen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Barn- och familjenämnden	-0,7	0,0	-0,7	-12,0	-9,5	2,5
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	0,0	0,0	0,0	-1,5	-1,5	0,0
Kultur- och fritidsnämnden	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0
Miljö- och samhälls- byggnadsnämnden	-7,5	0,0	-7,5	-129,7	-99,2	30,5
Servicenämnden	-47,9	0,0	-47,9	-402,2	-212,4	189,8
Vård- och omsorgsnämnden	0,0	0,0	0,0	-2,0	0,0	2,0
Nämndernas investeringsredovisning	-59,2	0,0	-59,2	-578,0	-341,3	236,7

Kommunstyrelsen

Ordförande: Johan Andersson

Förvaltningschef: Eva Hallberg

Ekonomiskt resultat: 3,0 mnkr

Ekonomi och verksamhet

UTFALL PER 30 APRIL OCH ANALYS AV UTFALLET

Kommunledningskontoret redovisar en positiv budgetavvikelse på 3 mnkr. Avvikelsen beror till största delen på att det är överskott i personalbudgeten. Dels är det vakanser som uppstått när medarbetare slutat men där det dröjt innan någon ny påbörjat sin tjänst. Dels beror det på att det osäkra ekonomiska läget för kommunen gör att det finns en tvekan om det ska nyanställas.

Övrig drift följer budget men det finns även poster som ännu inte debiterats.

Driftredovisning (mnkr)					
	Budget 2023-04	Redovisat 2023-04	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Intäkter	14,8	15,5	44,3	45,5	1,2
Kostnader	-55,1	-52,8	-165,9	-167,1	-1,2
Driftnetto	-40,3	-37,3	-121,6	-121,6	0,0

UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDSPLANER

Kommunstyrelsen har fastställt åtgärdsplanen till 4,0 mnkr för 2023. Cirka 1,4 mnkr har verkställts till och med april och ingår inte i det överskott som redovisas för Kommunledningskontoret i denna uppföljning. Bedömningen är i nuläget att åtgärdsplanen kommer att ge full effekt innevarande år. Vad gäller de fortsatta besparingarna för 2024 och framåt pågår ett arbete med att se på kostnadsreducerande åtgärder för ytterligare 3 mnkr. Hittills har konsekvenserna av besparingarna kunnat hanteras.

HELÅRSPROGNOS

Bedömningen i Vårprognosen är att verksamheten under 2023 kommer att kunna inrymmas i tilldelad budgetram.

OMFLYTTNING AV MEDEL – RAPPORT TILL KOMMUNSTYRELSEN

Eftersom Servicecenters verksamheter flyttats till Kommunledningskontoret behöver årsanslaget för investeringar i IT-infrastruktur flyttas från servicenämnden till kommunstyrelsen. Anslaget uppgår till 7,8 mnkr.

UTFALL OCH PROGNOSEN AV INVESTERINGARNA

Implementering av ärendehanteringssystem pågår liksom arbetet med digitalisering. Inventarieinköp är i det närmaste genomfört, någon beställning

återstår. I årsanslag IT-infrastruktur ingår inköp av nya skrivare som är beställda men ännu inte har blivit levererade.

Investeringsredovisning (mnkr)					
Projekt	Investeringsram enligt Kf	Redovisat till och med 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Landsbygdsutveckling	-7,5	0,0	-1,5	-1,5	0,0
Ärendehanteringssystem	-2,0	-0,4	-2,0	-2,0	0,0
Kvalitetsledningssystem	-1,5	0,0	-0,3	0,0	0,3
Digital infrastruktur	-1,5	-0,1	-1,5	-0,5	1,0
Strategisk digital planering	-24,0	0,0	-4,0	-2,0	2,0
Inventarier Rådhuset	-1,7	-0,7	-1,7	-0,9	0,8
AV-utrustn Rådhuset/Stadshuset	-2,0	-1,2	-2,0	-1,5	0,5
Årsanslag IT-infrastruktur	-1,4	-0,6	-1,4	-9,2	-7,8*
Utredning demensboende	-3,0	0,0	-3,0	-0,5	2,5
Förstudie stadshus	-3,0	0,0	-3,0	-0,5	2,5
Utredning förskola centrum/väster	-1,0	0,0	-1,0	0,0	1,0
Utredning tidigt skede VoO	0,0	0,0	-0,5	0,0	0,5
Utredning tidigt skede BoF	0,0	0,0	-0,8	0,0	0,8
Summa	-48,6	-3,0	-22,7	-18,6	4,1

* Årsanslag ska flyttas från servicenämnden

EXPLOATERINGSREDOVISNING

I kommunen bedrivs cirka 35 exploateringsprojekt som är i olika stadier. I vissa projekt pågår arbete med att ta fram detaljplan, i andra pågår försäljning av mark och några projekt är i byggskedet. Kommunen arbetar både med att möjliggöra privata exploateringsprojekt och med att driva egna kommunala projekt.

Det pågår just nu flera projekt för att få fram byggklara villatomter. Långåkra etapp 1 har kommit längst och bokningen av tomter påbörjades under 2022.

Försäljningen av tomterna kommer att påbörjas senare under 2023. Området innehåller 20 villatomter, elva kedjehus och två kvarter för flerbostadshus. En markanvisningstävling planeras för kedjehusen och flerbostadshusen. Planen är att fortsätta utbyggnaden i Långåkra med fler etapper. I budget finns även flera projekt för utbyggnad i byarna, såsom Tegelbruksområdet i Marieholm och Ölyckegården, etapp 3, i Löberöd.

Kommunal mark - pågående projekt, mnr	Kommun- bidrag	IB 2023	Budget 2023	Period försäljn	Period kostna d	UB
Industrimark Eslöv		0				0
Industrimark Flyinge	-0,5	-0,5				-0,5
Industrimark Löberöd	0,0	-0,3				-0,3
Expl.omr Gustavslund	10,0	-6,4	4,9		-0,1	-6,5
Expl omr Flygstaden	-0,5	0				0
Expl omr Kv Gåsen 17 m fl	-1,7	-4,0	8,9		-0,1	-4,1
Löberöd, Hörbyv 1	0,8	0	0,9			0
Arildsvägen	-0,3	-0,2				-0,2
Föreningstorget	7,1	-0,8	-1,8		-0,3	-1,1
Långåkra bostäder	14,4	-14,8	16,3		-1,3	-16,1
Sibbarp 2:39	1,6	-0,1	-0,1			-0,1
Övrigt gamla projekt	0	-0,1				-0,1
Gäddan 41	-54,7	-4	-43,0		-0,1	-4,1
Solvägen/Bygelvägen/ Allmogevägen	2,8	-0,2	3,2			-0,2
Ölyckegården etapp 3	-11,5	-0,5	-3,3		-1,2	-1,7
Billinge transf.stn		0				0
Hurva 15:56		0				0
Rådjuret/Kidet	4,3	0	-0,1			0
Billinge tomter	0,3	0				0
	-27,9	-31,9	-14,1	0,0	-3,0	-34,9
Kommunal mark – plan/förebered projekt, mnr	Kommun- bidrag	IB 2023	Budget 2023	Period försäljn	Period kostna d	UB
Bankmannen	-0,3	0				0
Verksamhetsmark flygplatsen	-1,6	0	-0,6			0
Skatan 3	-0,4	0	-0,2			0
Berga trädgårdsstad, etapp1	-3,8	0	-0,7			0
Kastanjen	-0,4	0				0
Marieholm Nordost	-3,1	-0,7	-0,6		-0,2	-0,9
Långåkra etapp 2	-2,4	0	-0,6			0
Långåkra etapp 3	22,5	0				0
Nunnan, Sallerup	-0,8	0	-0,3			0
	9,7	-0,7	-3,0	0	-0,2	-0,9
Kommunal och privat mark - planerade projekt, mnr	Kommun- bidrag	IB 2023	Budget 2023	Period försäljn	Period kostna d	UB
Slaktaren	0	0				0
Badhusparken	-8,2	0				0
Äspingen 1 o 2	2,1	0				0
Drottningen S:1 Sallerup	1,2	0				0

Skatan 10	2,9	0				0
Övriga exploateringsprojekt	-2,5					0
	-4,5	0	0	0	0	0
Privat mark - pågående projekt, mnkr	Kommunbidrag	IB 2023	Budget 2023	Period försäljn	Period kostnad	UB
Stehag 5:21	-0,1	0,0				0,0
Övriga exploateringsprojekt	-1,2					0
	-1,3	0,0	0	0	0	0,0
Äldre projekt med kvarvarande brister, mnkr	Kommunbidrag	IB 2023	Budget 2023	Period försäljn	Period kostnad	UB
Harlösa Karl Axels väg, översvämning	-2,2	-0,1				-0,1
Stehag Hålebäcksområdet, översvämning	0,0	0				0
	-2,2	-0,1	0	0	0	-0,1
	Kommunbidrag	IB 2023	Budget 2023	Period försäljn	Period kostnad	UB
Summa exploateringsprojekt	-26,2	-32,8	-17,1	0,0	-3,2	-36,0

Barn- och familjenämnden

Ordförande: David Westlund

Förvaltningschef: Jörgen Larsson

Ekonomiskt resultat: Kvartal 1: -1,8 mnkr

Helårsprognos: -15 mnkr

Ekonomi och verksamhet

UTFALL PER 31 MARS OCH ANALYS AV UTFALLET

Barn- och familjenämnden uppvisar ett underskott om 1,8 mkr för perioden till och med mars. I utfallet saknas både intäkter och kostnader som tillhör perioden. Intäkter som saknas är statsbidrag till förskolan och grundskolan. Större kostnadsposter som saknas är kostnader för placeringar inom socialtjänsten samt för IT-system. Antal barn och elever som nämnden har en volymbaserad budgettilldelning för, är vidare lägre än budgeterat så underskottet är egentligen större än det som anges i redovisningen. Nämnden saknar också budgetkompensation för vissa lokaler, något som anges under rubriken ”*Omflyttning av medel*” nedan.

UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDSPLANER

I januari beslutade barn- och familjenämnden om en åtgärdsplan för att minska kostnaderna om 4,4 mkr. Uppföljningen till och med kvartal 1 för de åtgärder som nämnden beslutade är:

- *Barn- och elevpeng till verksamheterna förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och grundsärskola minskas med 2 procent*

I december beslutade barn- och familjenämnden om barn- och elevpeng för 2023, och genom beslutet verkställdes också åtgärden.

- *Avveckla utökning av tid i förskola för 5-åringar*

Möjligheten till utökning av tid i förskolan för 5-åringar är borttagen, och åtgärden genomförd.

- *Omstrukturering av statsbidrag*

Statsbidraget Likvärdig skola har fram till 2022 till viss del finansierat resurser inom elevhälsan. Inför 2023 har statsbidraget omstrukturerats, och den del av bidraget som användes till elevhälsan har fördelats om till andra personalresurser. Processen kring avveckling av tidigare bidrags finansierade tjänster inom elevhälsan pågår och kommer vara genomförd innan 2023 års slut.

- *Minskning av stabs- och stödfunktioner*

Åtgärden genomfördes i januari 2023.

- *2 procent minskning av budgetram för socialtjänsten inkl öppenvård*

Genomförande av åtgärd pågår, och kommer vara genomförd innan året är slut.

HELÅRSPROGNOS

Helårsprognosen för barn- och familjenämnden 2023 är ett underskott om 15 mkr. Underskotten prognostiseras för placeringskostnader inom socialtjänsten, förskola och grundskola. Antalet barn och elever prognoseras att vara mindre än budgeterat under året. Helårsprognosen utgår ifrån att en budgetkorrigerings kommer göras i samband med delårsrapporten utifrån prognostiseras antal barn och elever.

Anledningen till underskottet inom förskolan beror på att barnpengen ändrades i december 2022. Budgetanpassningar utifrån den nya barnpengen kommer göras under hösten 2023, och få helårseffekt år 2024.

Fritidshem, förskoleklass och grundskola arbetar integrerat och prognosen för dessa verksamheter ska därför summeras. Totalt prognostiseras ett underskott för verksamheterna, vilket dels beror på att elevpengen ändrades under pågående läsår och dels att kommunen har flera mindre skolenheter som har så låga elevtal att elevpengen inte kan finansiera verksamheten utifrån de krav som finns enligt lagar och förordningar. Budgetanpassningar utifrån den nya elevpengen kommer göras under hösten 2023, och få helårseffekt år 2024.

Socialtjänstens kostnader för barn och ungdomsvård prognostiseras med ett underskott vid året slut. Anledningen till detta är att socialtjänsten har haft ett stort inflöde av ärende, något som började redan under 2022. Socialtjänstens placeringar sker främst i familjehem och antal barn som är institutionsplacerade är fortfarande få. Prognosen för socialtjänsten är osäker och kan snabbt ändras.

OMFLYTTNING AV MEDEL – RAPPORT TILL KOMMUNSTYRELSEN

År 2022 flyttades budgeten för skolbiblioteken över till barn – och familjenämnden. I samband med vårprognosen 2022 begärde nämnden en omflyttning av budget för en personalövergång som genomfördes i augusti 2022, och i samband med detta skedde en budgetväxling mellan kultur- och fritidsnämnden och barn- och familjenämnden om 0,23 mkr. Budgetväxlingen skulle vara tills vidare, och beloppet återfinns i nämnden budget för 2023. Beloppet om 0,23 mkr avsåg perioden augusti till december. Barn- och familjenämnden har nu helårskostnad för denna personalväxling, och därför ska en budgetväxling om 0,32 mkr från kultur- och fritidsnämnden till barn- och familjenämnden göras.

En lagrådsremiss finns kring att barn som följer med en vårdnadshavare till ett skyddat boende ska bedömas och beviljas insatsen individuellt och socialtjänsten ska ansvara för att tillgodose barnets behov av stöd- och hjälpinsatser. Om lagen beslutas gäller detta från och med 1 juli 2023, och ett generellt statsbidrag kommer då utgå till kommunen om 14 kr/invånare. Då denna lagändring kommer innebära merkostnader för socialtjänsten, begär nämnden en omflyttning av budget om 0,5 mkr avseende detta.

I nämndens budgetram saknas kompensation för lokalökningskostnader och omflyttning av medel begärs för följande:

- *Norrevångsskolan f-6: 3,93 mkr*
- *Vasavångsskolan: 1,87 mkr*
- *Ersättningslokaler för förskolan Skogsglantan: 2,38 mkr*

UTFALL OCH PROGNOIS AV INVESTERINGARNA

Nämndens anslag för investeringar kommer användas under året.

ANALYS AV VERKSAMHETSMÅTT

Antalet barn inom förskolan och elever i fritidshemmet är osäkert inför hösten, men prognostiseras bli lägre än budgeterat. Även antal elever i förskoleklass och grundskolan prognostiseras bli lägre, men denna prognos är inte lika osäker. I samband med delårsrapporten 2023 kommer en avstämning av nämndens volymer och eventuell budgetkorrigerings göras.

Verksamhetsmätt	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023
Barnomsorg antal barn			
Eslövs kommuns förskolor 1-5 år	1 638	1 767	1 602
Pedagogisk omsorg	28	28	31
Fristående barnomsorg	277	270	268
Summa	1 943	2 065	1 901
Fritidshem, antal elever			
Eslövs kommuns fritidshem	1 521	1 586	1 560
Fritidshem andra huvudmän	133	127	135
Summa	1 654	1 713	1 695
Grundskola, antal elever			
Förskoleklass i Eslövs kommuns skolor	429	424	421
Förskoleklass hos andra huvudmän	34	33	32
Årskurs 1-9 i Eslövs kommuns skolor	3 645	3 857	3 644
Årskurs 1-9 hos andra huvudmän	388	334	392
Grundsärskola	40	43	43
Träningskola	22	22	19
Summa	4 558	4 714	4 550

Driftredovisning (mnr)							
	Budget 2023-04	Redovisat 2023-04	Budget 2023-03	Redovisat 2023-03	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Intäkter	31,1	31,9	23,5	23,6	109,6	122,1	12,4
Kostnader	-345,3	-345,9	-255,2	-257,0	-1033,5	-1061,0	-27,5
Driftnetto	-314,2	-314,0	-231,6	-233,4	-923,9	-938,9	-15,0

Projekt	Redovisat till och med 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Inventarier förskolor/grundskolor	-0,6	-2,3	-2,3	0,0
Utemiljö lekplatser	0,0	-1,0	-1,0	0,0
IT-struktur	-0,1	-1,2	-1,2	0,0
Inventarier utökning Stehagsskolan	0,0	-0,3	-0,3	0,0
Upprustning förskolegårdar	0,0	-1,7	-1,7	0,0
Anpassningar BoU	0,0	-0,4	-0,4	0,0
Summa	-0,7	-6,9	-6,9	0,0

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ordförande: Tony Ekblad

Förvaltningschef: Jörgen Larsson

Ekonomiskt resultat: Kvartal 1: 7,7 mnkr

Helårsprognos: 2 mnkr

Ekonomi och verksamhet

UTFALL PER 31 MARS OCH ANALYS AV UTFALLET

Det ekonomiska utfallet för årets första kvartal uppvisar ett överskott för gymnasie- och vuxenutbildningens verksamheter om cirka 7,7 mkr, detta överskott hänför sig främst från verksamheten för gymnasialvuxenutbildning och övergripande vuxenutbildning.

Gymnasieskolans verksamhet uppvisar ett överskott om 0,8 mkr för kvartal 1. Kommunens egen gymnasieskola uppvisar ett underskott för perioden, vilket beror på att programpengen har ändrats under pågående läsår och att personalorganisationen inte ändrats mellan höst- och vårterminen. Utfallet för gymnasieskolan hos andra huvudmän visar på ett överskott om cirka 1,4 mkr, vilket beror på att fler interkommunala elever går program med lägre pris än budgeterat.

Gymnasiesärskolan i egen regi uppvisar ett överskott för perioden januari till mars. Detta beror på att budgeterad skolledartjänst inte tillsatts förrän under mars månad. Gymnasiesärskolan hos annan anordnare uppvisar en budget i balans för perioden.

Vuxenutbildningen uppvisar ett överskott för första kvartalet. Den främsta anledningen till detta är att statsbidraget för yrkesvux som avser hela första halvåret för 2023 inkommit under perioden. Flera fakturor avseende köp av verksamhet från andra anordnare återfinns inte heller i det ekonomiska utfallet, vilket också bidrar till överskottet.

Arbetsmarknadsenheten uppvisar ett underskott för årets första kvartal. Anledningen till detta är att intern ersättning från kommunstyrelsen för insatsanställningar saknas för kvartal 1.

UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDSPLANER

I januari beslutade gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden om en åtgärdsplan för att minska kostnaderna om 7,3 mkr. Uppföljningen till och med kvartal 1 för de åtgärder som gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutade är:

- *Omstrukturering och omfördelning av resurser inom gymnasieskolan*
I december beslutade gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden om programpriserna för gymnasieskolans nationella program, och genom beslutet verkställdes också åtgärden. Programpriserna för 2023 är anpassade utifrån kommunens gymnasieskolas nuvarande förutsättningar och fyllnadsgrad.
- *Avveckla gymnasial teoretisk vuxenutbildning i egen regi*

Carl Engströmsskolans vuxenutbildning upphör med att bedriva gymnasial teoretisk vuxenutbildning i egen regi från och med hösten 2023. Processen för avveckling pågår och åtgärden kommer vara fullt genomförd under hösten.

HELÅRSPROGNOS

Helårsprognosen för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2023 är ett överskott om 2 mkr. Överskottet prognostiseras i gymnasieskola hos andra huvudmän.

Anledningen till det prognostiserade överskottet för gymnasieskolans hos andra huvudmän beror på att de interkommunala eleverna går program med lägre programpris än budgeterat. Kommunens egen gymnasieskola prognostiseras med ett underskott för helåret. Anledningen till detta är att programpengen ändrades under pågående läsår. Budgetanpassningar utifrån nya programpengen kommer göras inför läsårstart hösten 2023.

Verksamheterna gymnasiesärskola, vuxenutbildningen och arbetsmarknadsenheten prognostiseras med en budget i balans för helåret.

OMFLYTTNING AV MEDEL – RAPPORT TILL KOMMUNSTYRELSEN

Inga omflyttningar av medel är aktuella att rapportera från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

UTFALL OCH PROGNOSE AV INVESTERINGARNA

Nämndens anslag för investeringar kommer användas under året.

ANALYS AV VERKSAMHETSMÅTT

Antal elever inom gymnasieskolan prognostiseras bli lägre än budgeterat. Enligt kommunens budget för 2023 ska en avstämning av antalet elever inom gymnasieskolan göras i september och budgetkorrigering göras utifrån detta antal. I helårsprognosen som lämnas ovan är hänsyn tagen till att detta.

Inom vuxenutbildningen prognostiseras antal elever inom SFI, yrkeshögskolan och grundläggande vuxenutbildning blir något lägre än budgeterat. Antal elever på gymnasial vuxenutbildning prognostiseras bli högre än budgeterat, och anledningen till detta är att ett nytt yrkespaket kommer startas under hösten.

Verksamhetsmått	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023
Totalt antal elever från Eslövs kommun på gymnasieskolan exkl asylsökande	1 288	1 363	1 306
Carl Engströms gymnasiet	733	796	763
<i>varav elever från Eslövs kommun inkl asylsökande</i>	461	531	492
<i>varav från andra kommuner</i>	272	265	271
Eslövs elever i gymnasieskolor hos andra huvudmän	827	832	814
Gymnasiesärskolan i Eslöv	31	34	33
<i>varav elever från Eslövs kommun</i>	23	27	26
<i>varav från andra kommuner</i>	8	7	7
Eslövs elever i gymnasiesärskolor hos andra huvudmän	11	10	11
Vuxenutbildningen			
Särvux	9	10	10
SFI	222	300	240
Yrkeshögskolan	204	230	170
Grundläggande vuxenutbildning	75	140	100
Gymnasial vuxenutbildning	342	300	380

Driftredovisning (mnkr)							
	Budget 2023-04	Redovisat 2023-04	Budget 2023- 03	Redovisat 2023-03	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Intäkter	26,7	50,0	21,6	39,5	78,1	79,5	1,4
Kostnader	-115,1	-130,3	-86,2	-96,4	-353,0	-349,4	3,6
Driftnetto	-88,4	-80,3	-64,6	-56,9	-274,9	-269,9	5,0

Projekt	Redovisat till och med 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Inventarier	0,0	-1,5	-1,5	0,0
Summa	0,0	-1,5	-1,5	0,0

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande: Christine Melinder

Förvaltningschef: Marcus Kulle

Ekonomiskt resultat: 0,5 mnkr

Ekonomi och verksamhet

UTFALL PER 30 APRIL OCH ANALYS AV UTFALLET

Kultur och Fritid redovisar en positiv budgetavvikelse på 0,5 mnkr. Den största avvikelsen beror på lägre personalkostnader än budgeterat för perioden. Dels beror det på frånvaro i form av sjukskrivningar, tjänstledighet men även vakanser där tillsättningen dröjt längre än planerat. Fördröjningen beror på både på svårighet i att rekrytera rätt sökande men är även en effekt av fler vakanser och sjukskrivningar i verksamheten.

Mindre avvikelse på övriga kostnader vilka beror på att flera verksamheter har sina kostnadsintensiva månader under sensvåren och sommaren men som på förhand är svårbudgeterade. Förbrukningsinventarier köps in oregelbundet under året och är svårperiodiserad.

UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDSPLANER

Kultur och Fritidsnämndens bidrag 2023 till kommunens åtgärdsplan är fastställd till 0,9 mnkr.

Förslag till nya taxor och avgifter som planerats ge en effekt för år 2023 på 0,4 mnkr beslutas i Kommunfullmäktige innan verkställighet. I kultur- och fritidsnämndens aprilnämnd lyftes förslag till nya taxor för de intäktsbärande verksamheterna Medborgarhuset, Kulturskolan samt för baden. Förslaget för ändring av taxor för lokalhyror till föreningar planeras att lyftas i juni nämnden.

Karlsrobadet har tagit fram två åtgärder på totalt 0,5 mnkr för att minska energikostnaderna som idag ingår i hyran. Halveringen av tillgång till bastu har pågått under hela 2023. Äventyrsdelen kommer stängas under sommarmånaderna. Då hyran redan är fakturerad för hela året på förhand kommer inte effekten synas i resultatet för kultur och fritid utan redovisas av serviceförvaltningen.

Vad gäller de fortsatta besparingarna för 2024 har ännu inga ersättningslokaler hittats för EMUS. Behovet av Norrevångs gräsplan ska även ses över.

HELÅRSPROGNOS

Bedömningen i vårprognosen är att helårsprognosen är 0 mnkr.

OMFLYTTNING AV MEDEL – RAPPORT TILL KOMMUNSTYRELSEN

År 2022 flyttades budgeten för skolbiblioteken över till barn – och familjenämnden.

I samband med vårprognosen 2022 begärde nämnden en omflyttning av budget för en personalövergång som genomfördes i augusti 2022, och i samband med detta skedde en budgetväxling mellan kultur- och fritidsnämnden och barn- och

familjenämnden om 0,23 mkr. Budgetväxlingen skulle vara tillsvidare, och beloppet återfinns i nämnden budget för 2023. Beloppet om 0,23 mkr avsåg perioden augusti till december. Barn- och familjenämnden har nu helårskostnad för denna personalväxling, och därför ska en budgetväxling om 0,32 mkr från kultur- och fritidsnämnden till barn- och familjenämnden göras.

UTFALL OCH PROGNOSS AV INVESTERINGARNA

Nämnden har sedan flera år ett årligt stående anslag om 0,1 mnkr för anskaffning av värdehöjande konst. I dagsläget har nämnden inget aktuellt objekt att förvärva men det kan revideras under årets gång.

ANALYS AV VEKSAMHETSMÅTT

Besökare och boklån på biblioteket

Flera av biblioteken har haft problem med besöksräknarna, vilket har gjort att statistiken för första kvartalet är otillförlitlig. Problemen är nu åtgärdade, men av den anledningen sätts samma prognos som tidigare. Antal lån per invånare och antal nya låntagare har stigit jämfört med tidigare år.

Kulturarrangemang

Prognosen för antal kulturarrangemang och antal arrangemang med stöd från kultur- och fritidsförvaltningen verkas stämma utifrån de ansökningar om bidrag och anmälningar till kulturkalender som hittills kommit in.

Barn- och ungdomsaktiviteter i föreningsliv och på kulturskolan

Antal föreningsaktiviteter för barn och ungdomar stiger efter pandemin. Utfallet för år 2021 (rapporteras under 2022 då det är ett års fördröjning) låg på 127 000, för år 2022 låg det på 160 000 och det förväntas ligga på samma nivå under nuvarande år.

Kulturskolans aktiviteter för flickor och pojkar förväntas hamna på samma nivå som föregående år då verksamhetsledning och lärare jobbar hårt för att fylla vakanser för att kunna ta in elever i kö. Budgetprognosen sattes i början av hösten 2022 utifrån dåvarande utfall, vilket nu förbättrats.

Badgäster

Badets besöksprognos ligger kvar på samma nivå som tidigare förutom äventyrsbadet som förväntas få färre besökare då verksamheten är stängd under sommaren som en besparingsåtgärd i den ekonomiska handlingsplanen.

Bokningar på Medborgarhuset

Prognosen ser ut att hålla utifrån de mötes-, konferens- och kulturbokningar som hittills kommit in. Det förväntas en ökning av antalet bokningar från kommunala förvaltningar då de redan nu bokar in förväntat antal bokningar.

Ungdomsbesök på Gasverket

Ungdomsverksamheten Gasverket förväntas ha lika många besökande ungdomar i verksamheten som föregående år, men med en liten minskning på grund av indrag

av Lisebergsresa och fotbollsturnering som är besparingsåtgärder kopplat till den ekonomiska handlingsplanen.

Verksamhetsmått	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023
Bibliotek			
Antal besök/år - stadsbibliotek	72 000	80 000	80 000
Antal besök/år - filialer	73 000	76 000	74 000
Lån per invånare	6,3	6,0	6,7
Antal nya låntagare (vuxna)	992	960	1 200
Allmänkultur			
Antal kulturarrangemang	86	80	80
Arr med stöd från kultur- och fritidsnämnden	119	130	130
Barnkultur			
Antal besökare på kulturplan, skolbio, offentliga arrangemang m.m.	12 600	13 000	10 000
Kulturskolan			
Antal aktiviteter som utförs av tjejer	632	470	600
Antal aktiviteter som utförs av killar	290	220	275
Badanläggningar			
Antal årsbesök Äventyrsbadet	35 048	34 000	32 000
Antal årsbesök Karlsrobadet, inomhus	43 208	55 000	55 000
Antal årsbesök Karlsrobadet, utomhus	15 294	15 000	15 000
Antal årsbesök Marieholmsbadet	7 054	6 500	6 500
Medborgarhuset			
Antal externa bokningar	72	140	140
Antal interna bokningar	133	70	130
Antal subventionerade bokningar	51	160	160
Gasverket (Ungdomsverksamheten)			
Antal årsbesök av tjejer	3 590	3 700	3 600
Antal årsbesök av killar	4 659	5 000	4 800
Föreningsstöd			
Antal bidragsberättigade föreningar	68	73	73
varav barn- och ungdomsföreningar	46	47	474
Antal aktiviteter (barn/ungdomar)	127 327	140 000	160 000

**här ingår även mobil verksamhet, uppsökande verksamhet etc*

***här ingår barn/ungdoms-, pensionärs-, handikappföreningar och anläggningsstöd*

Driftredovisning (mnr)					
	Budget 2023-04	Redovisat 2023-04	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Intäkter	4,3	4,2	11,8	12,3	0,5
Kostnader	-40,1	-39,5	-115,9	-116,4	-0,5
Driftnetto	-35,8	-35,3	-104,2	-104,2	0,0

Investeringsredovisning (mnr)					
Projekt	Investeringsram enligt Kf	Redovisat till och med 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Offentlig konst	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	0,0
Summa	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	0,0

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande: Bengt Andersson

Förvaltningschef: Dave Borg

Ekonomiskt resultat: Kvartal 1: 1,4 mnkr

Ekonomi och verksamhet

UTFALL PER 30 APRIL OCH ANALYS AV UTFALLET

Nämnden som helhet redovisar ett överskott om 1,4 mnkr för perioden. Intäkterna är 0,1 mnkr lägre än budgeterat och kostnaderna är 1,3 mnkr lägre än budgeterat. Intäkterna förklaras av lägre bygglovs- och miljötillsynsintäkter samt ej fakturerade årsavgifter inom livsmedelskontroll. I utfallet ingår en bokförd intäkt för tillsynsavgift, bygglov, som är överklagad och kan komma att makuleras. Kostnaderna förklaras av lägre personalkostnader till följd av sjukfrånvaro, tjänstledighet samt vakanshållning av kommunekologtjänst på grund av åtgärdsplaner för 2023 samt senare tjänstetillsättning.

UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDSPLANER

Åtgärdsplanerna för 2023 går enligt plan och nämnden kommer klara åtagandet på +2,5 mnkr. Några osäkerheter kring ökade intäkter gällande parkerings- och felparkeringsintäkter samt upplåtelseavgifter och grävningstillstånd finns, varför nämnden valt att halvera den förväntade prognosen på dessa och samtidigt öka besparingen gällande grönyteskötsel, framförallt gräsklippning, med motsvarande summa. Vad gäller de fortsatta besparingarna för 2024 och framåt arbetar nämnden på att ta fram ett förslag i nivå med nästa års åtgärder på 4,4 mnkr.

HELÅRSPROGNOS

Helårsprognosen är sammantaget ett nollresultat. Verksamheterna prognostiserar vardera enligt budget, men med hänsyn till åtgärdsplanen prognostiserar nämnden ett positivt resultat på 2,5 mnkr.

Personalkostnaderna prognostiseras ge ett visst överskott till följd av vakanta tjänster, senare tillsatta tjänster, tjänstledigheter samt viss sjukfrånvaro. Men eftersom nämnden troligen kommer se ett budgetöverdrag både vad gäller belyningsentreprenaden och stadsrenhållningen, pga. ofullständig indexreglering och inflation, kommer överskottet på personalsidan kompensera för ökade kostnader på driftsidan.

OMFLYTTNING AV MEDEL – RAPPORT TILL KOMMUNSTYRELSEN

Investeringar Bullervall Hurva och Busshållplats Hurva skjuts på framtiden enligt tidigare beslut i nämnden.

Utöver detta ser vi inget annat projekt som varken kommer försenas eller inte beräknas bli klart enligt plan.

UTFALL OCH PROGNOSEN AV INVESTERINGARNA

Investeringarna lämnar tillsammans ett prognostiserat överskott med 10,5 mnkr, vilket motsvarar en genomförandegrad på 92 procent.

Av prognostiserat överskott beror 3,3 mnkr på projekt som är skjutna på framtiden (Bullervall Hurva och Hållplats Hurva). Resterande del av överskottet, 7,2 mnkr, beror på 25 procent neddragning på Årsanslagen som beslutats av nämnden tidigare i år med hänsyn till åtgärdsplanerna.

När förslag till investeringsbudget arbetas fram görs detta under våren året innan budgetåret. I tider av stigande materialpriser och leveransproblematik finns det uppenbara osäkerheter i vad ett vinnande anbud kommer sluta på. Även oförutsedda händelser som markföroreningar och risk för att det finns okända ledningar i marken påverkar osäkerheten. Därför behöver investeringsbudgeten beslutas med utrymme för dessa osäkerheter, och om dessa inte eller i begränsad omfattning slår in uppstår därför överskott.

Årets största projekt när det gäller byggnation är Kanalgatan etapp 1 (Bryggaregatan-Trollsjögatan), där anbudstiden har förlängts och går ut den 17 maj, Kvarngatan (Östergatan-Pärlgatan) inklusive GC väg med planerad byggstart i mitten av maj, samt Lekplats stadsparken och parkåtgärder, där entreprenaden varit igång sedan början på mars.

Årsanslagen kommer nyttjas under året, även om endast en mindre del av budgetbeloppen förbrukats hittills. Här förhåller sig nämnden till 7,2 mnkr lägre budget än tidigare med hänsyn till åtgärdsplanen.

ANALYS AV VERKSAMHETSMÅTT

Tillsynsenheten

Under januari till maj har 141 tillsynsbesök registrerats inom områdena avlopp, hälsoskydd och miljö. En viss eftersläpning finns i registreringen. Flest tillsynsbesök görs perioden mars-maj samt augusti-november vilket gör att antalet för året förväntas genomföras.

Från januari 2023 har taxan förändrats till följd av lagkrav om efterdebitering. Verksamhetsutövaren kommer inte längre betala årlig avgift utan istället debiteras efter utförd tillsyn. Ändringen medför att ingen skuld i avgifter kommer byggas upp men behovet att prioritera tillsynen enligt plan återstår.

Kart- och bygglovsavdelningen

Införandet av ett nytt ärendehanteringssystem kommer sannolikt att påverka handläggningen i negativ riktning. Bedömningen är att handläggningstiden landar på en siffra runt 7 veckor i snitt, vilket ändå är bättre än uppställt verksamhetsmått.

Tendensen är att utfallet kommer att landa runt 3 veckor i snitt när det gäller handläggningstid för hantering av ärenden.

Alla förhandsbesked prövas av nämnden och handläggningstiden påverkas av när nämnden sammanträder. Bedömningen är att vi kommer att landa omkring 12 veckor i snitt.

Framtagandet av en nybyggnadskarta involverar även externa parter. Hanteringen hos VA Syd kan kommunen inte påverka. Bedömningen är att utfallet landar något högre än bestämt verksamhetsmått. När det gäller handläggningstid för förenklad

nybyggnadskarta kan 3 veckor vara något högt. Det kan vara så att det kommer att ligga lägre.

Nämnden har en ny handläggare som håller på att lära sig handlägga bostadsanpassningsbidrag, BAB-ärenden, vilket påverkar handläggningstiden.

Verksamhetsmått	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023
Miljö			
Genomförande projekt; andel genomförda projekt i tillsynsplanen		100 %	79 %
Genomförandegrad tillsynsplan; andel tillsynade objekt i tillsynsplanen MILJÖTILLSYN		100 %	100 %
Genomförandegrad tillsynsplan; andel tillsynade objekt i tillsynsplanen HÄLSOSKYDD		100 %	100 %
Genomförandegrad tillsynsplan; andel tillsynade objekt i kontrollplanen LIVSMEDELSKONTROLL		100 %	100 %
Kart- och bygglov			
Handläggningstid för bygglov (avser genomsnittlig handläggningstid i veckor)	10,0	10,0	7,0
Handläggningstid för hantering av anmälan (avser genomsnittlig handläggningstid i veckor)	4,0	4,0	3,0
Handläggningstid för förhandsbesked (avser genomsnittlig handläggningstid i veckor)	12,0	12,0	12,0
Handläggningstid för nybyggnadskarta (avser genomsnittlig handläggningstid i veckor)	4,0	4,0	5,0
Handläggningstid för förenklad nybyggnadskarta (avser genomsnittlig handläggningstid i veckor)	4,0	4,0	3,0
Handläggningstid för ansökan om bostadsanpassningsbidrag (avser genomsnittlig handläggningstid i veckor)	6,0	6,0	6,0

Driftredovisning (mnr)					
	Budget 2023-04	Redovisat 2023-04	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Intäkter	6,1	6,0	18,3	18,5	0,2
Kostnader	-35,6	-34,1	-107,7	-105,4	2,3
Driftnetto	-29,5	-28,1	-89,4	-86,9	2,5

Investeringsredovisning (mnkr)					
Projekt	Investeringsram enligt Kf	Redovisat till och med 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Belysning					
Belysning landsbygd etapp 2	-18,0	0	-4,0	-4,0	0,0
Belysning landsbygden	-19,0	-13,6	-3,0	-3,0	0,0
Gator och vägar					
Kanalg (Bryggareg-Trollsjö)	-33,0	-2,6	-30,6	-30,6	0,0
Kanalgatan etapp 2	-31,5	-0,1	-1,5	-1,5	0,0
Fören.torget-Torpst- Västerlång	-31,5	-0,6	-1,2	-1,2	0,0
Kvarngatan inkl GC väg	-16,0	-0,9	-15,2	-15,2	0,0
Storg/Kvarng Marieholm	-10,0	-3,9	0,0	0,0	0,0
Trehäradsv etapp 2	-27,0	0,0	-2,0	-2,0	0,0
Skolg-Åkerg Löberöd	-10,0	-2,6	-0,2	-0,2	0,0
Cykelvägar					
GC-väg Medborgarhuset- Bryggare	-9,0	-0,6	-0,6	-0,6	0,0
GC-väg Ö Asmundtorp- Trollenäs	-25,0	-0,4	-1,6	-1,6	0,0
GC-väg Veteg - Ö Asmundtorp	5,5	0,0	-1,0	-1,0	0,0
Projekt i samarbete med Trafikverket och Skånetrafiken					
Hållplats Hurva	-2,3	0,0	-2,3	0,0	2,3
GC-väg Billinge-Röstånga	-13,5	-2,1	-1,0	-1,0	0,0
GC väg Stabbarp-Öslöv	-15,5	-2,6	-2,5	-2,5	0,0
Lekplatser, parkåtgärder och grönområden					
Park gröna torg	-16,0	-1,2	0,0	0,0	0,0
Lekplats stadspark o parkåtgär	-31,0	-4,1	-30,0	-30,0	0,0
Stora torg, byggnation	-74,8	-56,7	-1,2	-1,2	0,0
Övriga projekt					
Bullervall Hurva	-3,0	0,0	-1,0	0,0	1,0
Stinstorget	-11,0	0,0	-1,0	-1,0	0,0
Verksamhetssystem bygglov	-1,0	-0,2	-1,0	-1,0	0,0
Årsanslag					
Teknisk utrustning		0,0	-0,2	-0,2	0,0
Asfaltering		-0,2	-9,5	-7,1	2,4
Om- och nybyggnad gatanläggning		0,0	-3,5	-2,6	0,9
Åtg övr orter		0,0	-1,1	-0,8	0,3
Gatubelysning		-0,8	-3,0	-2,5	0,5
Cykel, koll.trafik o trafiksäk		-0,1	-2,5	-1,9	0,6

Lekplatser		-0,8	-2,5	-2,5	0,0
Grönomr Eslövs tätort		-0,1	-1,4	-1,1	0,4
Grönområden byarna		0,0	-1,3	-1,0	0,3
Utsmyckning		-0,1	-0,7	0,0	0,7
Fritids- o naturanläggningar		0,0	-0,2	-0,1	0,2
Dagvattenåtgärder		-0,1	-1,0	-0,5	0,5
Broar		-0,1	-0,2	-0,2	0,1
Trädplanteringar		0,0	-1,8	-1,4	0,5
Summa	-392,6	-94,7	-129,7	-119,2	10,5

Service­nämnden

Ordförande: Lars Månsson

Förvaltningschef: Åsa Ratcovich

Ekonomiskt resultat: -7,2 mnkr

Ekonomi och verksamhet

UTFALL PER 30 APRIL OCH ANALYS AV UTFALLET

Service­nämnden redovisar för perioden ett underskott mot budget med -7,2 mnkr.

Helårsprognosen för 2023 bedöms i nuläget till +4,1 mnkr när åtgärdsprogram genomförts, resultatet är inkluderat kompensation för energikostnader över 75 öre per kWh, (5,2 mnkr).

Prognosresultatet motsvaras av överskott för åtgärdsplan med 6,6 mnkr (2,2 mnkr för perioden), ökade energikostnader 5,2 mnkr (1,9 mnkr för perioden), ofinansierade kostnader som indexerats inom media 1,3 mnkr (0,4 mnkr för perioden) samt ökade lönekostnader 1,3 mnkr.

Enligt budgetbeslut 2022 finns avsatta medel för kompensation till service­nämnden för ökade energikostnader utöver 75 öre per kilowattimme (kWh). De ökade energikostnader utöver 75 öre beräknas till och med april uppgå till 1,9 mnkr.

Osäkerheten i helårsprognosen är stor framförallt beroende på omvärldsfaktorer med fortsatt hög prisutvecklingen och hög inflation. Dessa förutsättningar skapar en fortsatt osäkerhet i prognosen även för 2023. Uppföljning görs på prisutveckling för energi.

Service­nämnden gör månadsvis uppföljning av fastighetsförvaltningens åtgärdsplan för energi- och värmekostnader. I åtgärdsplanen finns pågående arbete som bedöms ge kostnadsbesparingar under senare delen av året. Dessa uppgår till 2,2 mnkr.

För media- och lokalkostnader ingår även periodiserings avvikelser mot budget.

Analys avvikelser för helårsprognos mot budget.

De nya löneavtalen kommer att bidra med ökade kostnader jämfört med budget. Löneökningar beräknas öka motsvarande 4,2 procent att jämföras med årets budgetuppräknning med 2,6 procent. Kostnadsökningen medför en ofinansierad del och försämrar helårsprognosen motsvarande 1,6 procent för perioden april tom december och beräknas till 1,3 mnkr. Fjärrvärmekostnaderna indexerar upp med 6 procent från 1 januari motsvara en ofinansierad del motsvarande 3,4 procent vilket beräknas till ofinansierad prisökning med 0,3 mnkr. Nätavgifter indexerar upp med 10 procent innebärande en ofinansierad del motsvarande 7,4 procent och beräknas till 0,7 mnkr. Vatten indexerar upp med 8,5 procent och innebär ofinansierad del motsvarande 5,9 procent och beräknas till 0,2 mnkr.

Summering

- *Kompensation begärs för ökade energikostnader över 75 öre per kWh. - 5,2 mnkr.*

- *Åtgärdsplanen genomförd helår 2023, överskott +6,6 mnkr.*
- *Indexering av mediakostnader, ofinansierad del -1,3 mnkr.*
- *Löneökning, ofinansierad del -1,3 mnkr.*
- *Helårsprognos 2023 +4,1 mnkr.*

UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDSPLANER

Servicenämnden beräknar att i slutet på året uppnå budget i balans samt att kostnadsminskning för 2023 genomförs enligt åtgärdsförslag med + 8,2 mnkr. Helårsprognos för 2023 beräknas då ge ett överskott med +6,6 mnkr. Måltidsverksamhetens åtgärdsförslag om 1,6 mnkr för livsmedelskostnader är uppnådd genom budget i balans. Osäkerhet i utfallet för åtgärdsplanen är pågående arbete inom fastighetsförvaltningen, 2,2 mnkr som bedöms ge kostnadsbesparingar under senare delen av året. För perioden jan - april uppgår pågående arbete till 0,8 mnkr.

OMFLYTTNING AV MEDEL – RAPPORT TILL KOMMUNSTYRELSEN

Servicenämnden framför behov att flytta över anslaget för IT-infrastruktur 7,8 mnkr till kommunstyrelsen.

För årsanslag ingår budget 7,8 mnkr för IT-infrastruktur. I vårprognosen 2023 framför servicenämnden att dessa medel överförs till kommunstyrelsen med anledning av organisationsförändring att gälla från och med den 1 januari 2023 då IT-verksamheten på Servicecenter flyttas till kommunstyrelsen.

Analys av driftutfallet

Servicenämnden redovisar för perioden ett negativt resultat -7,2 mnkr jämfört med budget. Resultatet har belastats med 2,2 mnkr av totala överskottsmålet 6,6 mnkr. Det negativa resultatet består i huvudsak av ökade energikostnader utöver 75 öre per kilowattimme (kWh). Ökade energikostnader beräknas till och med april uppgå till 1,9 mnkr. Ofinansierade kostnader som indexerats inom media beräknas till 0,4 mnkr för perioden. I utfallet för åtgärdsplanen finns pågående arbete inom fastighetsförvaltningen, 2,2 mnkr som bedöms ge kostnadsbesparingar under senare delen av året. För perioden jan - april uppgår pågående arbete till 0,8 mnkr som inte genomförts. För media- och lokalkostnader ingår även periodiserings avvikelser mot budget med 4,1 mnkr.

Summering

- *Ökade energikostnader -1,9 mnkr*
- *Indexering av mediakostnader, ofinansierad del -0,4 mnkr*
- *Åtgärdsplanen ej genomförd tom april -0,8 mnkr*
- *Periodiseringsavvikelse, media- och lokalkostnader -4,1 mnkr*
- *Summa avvikelser: -7,2 mnkr.*

Analys av driftutfall fördelat per verksamhetsområde

Demokrati och Verksamhetsstöd redovisar för perioden underskott -0,2 mnkr jämfört med budget. Prognosen för helåret 2023 beräknas 0,6 mnkr.

Måltidsavdelningen redovisar för perioden ett överskott med 0,4 mnkr jämfört med budget. Osäkerhet i prognosen är hög inflation med ökade livsmedelspriser.

Prognosen för helåret 2023 bedöms till underskott 0,4 mnkr utifrån ofinansierade lönekostnadsökningar.

Transportservice redovisar för perioden ett överskott med 0,6 mnkr jämfört med budget. Prognosen för helåret 2023 beräknas 0,7 mnkr.

Lokalvårdsavdelningen redovisar för perioden på budget i balans. Helårsprognosen bedöms utifrån ett genomförande av åtgärdsprogram, ofinansierade lönekostnadsökningar till 0,3 mnkr.

Fastighetsförvaltningen redovisar för perioden ett underskott med – 8,6 mnkr för perioden jämfört med budget. Det negativa resultatet består i huvudsak av ökade energikostnader utöver 75 öre per kilowattimme (kWh). Ökade energikostnader beräknas till och med april uppgå till 1,9 mnkr. Ofinansierade kostnader som indexerats inom media beräknas till 0,4 mnkr för perioden. I utfallet för åtgärdsplanen finns pågående arbete inom fastighetsförvaltningen, 2,2 mnkr som bedöms ge kostnadsbesparingar under senare delen av året. För perioden jan - april uppgår pågående arbete till 0,8 mnkr som inte genomförts. För media- och lokalkostnader ingår även periodiseringsavvikelser mot budget med 4,1 mnkr. Upplupna intäkter för tomhyra beräknas för perioden till -0,5 mnkr. Resultatet för perioden finns kostnader för rekryterings- och konsultkostnader som avviker mot budget -0,5 mnkr. Helårsprognosen bedöms utifrån ett genomförande av åtgärdsprogram, ofinansierade kostnadsökningar inom media- och lönekostnader till 1,6 mnkr.

Fastighetservice redovisar för perioden utfall +/- 0 mnkr. Prognosen för helåret 2023 beräknas utifrån ett genomförande av åtgärdsprogram, ofinansierade lönekostnadsökningar, 1,0 mnkr.

Byggprojektavdelningen redovisar för perioden ett överskott med 0,3 mnkr jämfört med budget. Helårsprognosen 2023 bedöms 0,2 mnkr.

Analys av verksamhetsmått

Måltidsverksamheten visar på ökat antal luncher inom förskola och grundskola. Antalet luncher har också ökat inom Majkens restaurangverksamhet. Lokalvården har reviderat ritningar som visar på minskade ytor för Vasavångskolan.

Analys av investeringarna

Investeringsbudgeten för servicenämnden uppgår 2023 till 410,0 mnkr. Begärda överföringar från 2022 för pågående projekt är 136,1 mnkr samt begäran om omprövning 2,5 mnkr. Överförda medel har enligt ekonomiska styrprinciper stämts av mot Kommunfullmäktiges ram som justerats och återstående medel för begärda överföringar att överföra till budget 2023 är 63,6 mnkr.

Investeringsutfallet uppgår till 47,3 mnkr för perioden till och med 2023-04-30. Prognosen är att nämnden kommer att disponera 212,4 mnkr 2023, överföra 156,9 mnkr till 2023 för pågående projekt.

För årsanslag ingår budget 7,8 mnkr för IT-infrastruktur. I vårprognos 2023 framför servicenämnden att dessa medel överförs till kommunstyrelsen med

anledning av organisationsförändring att gälla från och med den 1 januari 2023 då IT-verksamheten på Servicecenter flyttas till kommunstyrelsen.

Verksamhetsmått	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023
Måltid			
Matsvinn, gram per portion efter servering	25 g	30 g	30 g
Andel inköp av ekologiska livsmedel	39 %	60 %	40 %
Antal lunchportioner förskola	342 000	352 196	368 000
Portionspris förskola	26,84	26,84	27,53
Antal lunchportioner grundskola F-3	303 000	288 513	299 000
Portionspris grundskola F-3	29,62	29,04	30,39
Antal lunchportioner grundskola 4-6	228 000	213 554	219 000
Portionspris grundskola 4-6	30,97	30,36	33,16
Antal lunchportioner 7-9	203 000	198 569	198 000
Portionspris 7-9	32,32	31,69	33,16
Totala antal portioner grundskola	734 000	700 636	716 000
Totala antal luncher fritids och pedagogiska luncher i grundskola	69 800	46 100	68 000
Antal lunchportioner gymnasieskola	86 700	85 000	85 000
Portionspris gymnasieskola	40,28	39,49	41,33
Antal dygnsportioner vård- och omsorg	100 000	116 871	100 000
Dygnspris vård och omsorg	128,53	126,01	131,87
Antal luncher Majkens	10 000	18 500	20 000
Portionspris Majkens	86	84	88
Transportservice			
Antal fordon fordonsflotta	134	138	138
Andel som drivs med fossilfria bränslen (biogas, el E85)	100 %	100 %	100 %
Mat- och elevtransporter, antal fordon	10	10	10
Mat- och elevtransporter, antal elever	115	113	113
Mat- och elevtransporter, matleveransadr	40	40	41
Lokalvård			
Antal kvm städyta	140 748	137 920	136 366
Fastighet			
Faktanyckeltal			
Bestånd egna fastigheter area (BTA),	177 380	177 380	177 380
Förhyrd area (kontraktsarea)	87 370	87 370	87 370
Total area (BTA)	264 750	264 750	264 750
Kostnader för lediga lokaler (hyresförlust tkr)	1 121	1 401	1 401

Vakansgrad andel av egna lokaler	3,7 %	1,5 %	1,5 %
Medianyckeltal (egna fastigheter)			
Förbrukning Värme (kWh/kvm)	96	92	92
Förbrukning EI (kWh/kvm)	57	57	57
Förbrukning Kyla (kWh/kvm)			
Summa energianvändning	153	149	149
Fastighetskapital nyckeltal			
Hyresintäkter (Eget bestånd) hyra / kvm BTA exkl lokalvård	935	998	998
Kostnad tillsyn, skötsel, felavhjälpande underhåll (kr/kvm), mindre åtgärder som sköts av fastighetservice.	130	136	136
Planerat underhåll (Drift) (Kr/Kvm)	34	34	34
Underhåll (Investering) (Kr/Kvm), komponentredovisningsmodell	114	435	435
Bokfört värde (egna fastigheter som förvaltas av fastighetsförv) /kvm BTA, 30 april 2023		7 416	7 416

Driftredovisning (mnr)					
	Budget 2023-04	Redovisat 2023-04	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Intäkter	147,8	147,4	443,4	444,1	0,7
Kostnader	-147,8	-154,7	-443,4	-440,0	3,4
Driftnetto	0,0	-7,2	0,0	4,1	4,1
Driftredovisning (mnr)					
	Budget 2023-04	Redovisat 2023-04	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Intäkter	147,8	147,4	443,4	444,1	0,7
Kostnader	-147,8	-154,7	-443,4	-440,0	3,4
Personalkostnader	-38,9	-37,9	-116,8	-115,9	0,9
Lokalkostnader	-8,6	-10,5	-25,7	-25,0	0,7
Övriga kostnader	-71,7	-78,2	-215,1	-213,3	1,8
Avskrivning	-23,3	-22,9	-70,0	-70,0	0,0
Intern ränta	-5,3	-5,1	-15,8	-15,8	0,0
Driftnetto	0,0	-7,2	0,0	4,1	4,1

Investeringsredovisning (mnkr)					
	Investerings enligt KF	Redovisat till och med 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Utredningsbehov					
Vasslegatan 4,21-A	0,0	-0,9	0,0	0,0	0,0
Pott för utredningar i tidigare skede invest.					
Pott för utredningar i tidigare skede förhyrn.		0,0	0,0	0,0	0,0
Rådhuset (tidigare kulturskola) , 20-A	0,0	-25,0	-4,1	-6,0	-1,9
Stadshuset foajén	-8,7	-5,0	-8,1	-8,1	0,0
Reinvesteringar	-10,0	-2,3	-10,0	-10,0	0,0
Utbyte fjärrvärmecentraler	-4,0	0,0	-4,0	-4,0	0,0
Tak tennishallen	-6,0	0,0	-6,0	-0,2	5,8
Tak fotbollshallen	-4,5	0,0	-4,5	-0,2	4,3
Fordon	-6,0	-8,0	-5,1	-7,1	-2,0
Förskola					
Violens förskola (fd Norrebo)	-43,8	-40,5	-3,4	-3,6	-0,2
Vitsippan fsk (Nya Skogsgläntan, 19-B)	-61,0	-7,7	-47,6	-19,5	28,1
Flyinge förskola Häggebo, 19-H1	-19,1	-16,8	-4,5	-4,5	0,0
Blåsippans förskola (Stehag söder, 18-D)	-44,5	-37,6	-11,8	-10,0	1,8
Fridebo, 20-B	-0,2	0,0	-0,2	-0,2	0,0
Tillfälliga lokaler förskola Väster	0,0	-4,0	-0,8	-0,6	0,2
Örtofta/Väggarp, 19-E	-35,0	0,0		0,0	0,0
Marieholm, 18-B	-35,0	-0,3			
Grundskola					
Marieskolan , 18-G	-43,1	-42,7	-0,5	-0,5	0,0
Sallerupskolan, 18-F	-210,3	-6,9	-108,0	-50,0	58,0
Norrevångskolan 18-E	0,0	-57,1	-6,5	-6,9	-0,4
Stehagskolan, 18-H	-10,0	0,0	-10,0	-0,9	9,1
Flyinge skolan, 19-H2					
Flyingeskolan, etapp 1	-3,1	-1,0	-2,2	-0,1	2,1
Flyingeskolan, etapp 2	-24,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Fridasroskolan, 20 B	-0,3	0,0	-0,3	-0,3	0,0
Källebergskolan	0,0	-1,1	-0,8	-0,1	0,7
Västra skolan	-1,0	-0,2	-0,8	0,0	0,8
Gymnasieskola					
Gamla Östra skolan, 18-I	-23,8	-18,5	-17,0	-14,8	2,2
Skoltorget vid Carl Engströmskolan	-10,7	-5,6	-5,3	-6,3	-1,0
Kulturskolan	-43,0	-4,1	-32,1	-2,0	30,1
Idrottsparken	-2,9	-1,1	-1,9	-1,0	0,9
Karlsrobadet					

Nytt reningsverk utomhusbassängerna	-11,5	-0,9	-10,7	-5,0	5,7
Solceller	-1,4	0,0	-1,4	-0,1	1,3
Mark- och fasadunderhåll	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	0,0
Karlsrobadet	-31,0	0,0	-21,0	-20,3	0,7
Ny attraktion	0,0	-0,3	0,0	-0,7	-0,7
Konstgräsplan	-15,0	-0,5	-14,8	-12,0	2,8
Föreningslokal Husarängen	-18,5	-0,2	-9,5	-6,0	3,5
Ölyckeskolans idrottshall	-8,7	0,0	-8,7	-0,5	8,2
Stehagskolan, kök	-7,2	0,0	-7,2	-0,7	6,5
Vasavångskolan, kök	-15,8	0,0	-15,8	-1,5	14,3
Husarängen etapp 1	-13,5	0,0	-13,5	-5,0	8,5
SBA Verksamhetssystem	0,0	0,0	-0,4	-0,4	0,0
Nya Östra skolan, etapp 2B, åk 7-9, 18-J	0,0	-34,3	-0,4	-0,2	0,2
Ekenässkolan, 18-L	0,0	-84,3	0,0	0,0	0,0
Idrottslokaler Berga, 19-J	0,0	-7,4	0,0	0,0	0,0
<u>ÅRSANSLAG</u>					
Inventarier		0,0	-0,2	-0,2	0,0
Storköksmaskiner		-0,3	-0,8	-0,3	0,5
Maskiner		-1,8	-1,8	-2,1	-0,3
Städmaskiner		-0,2	-0,4	-0,4	0,0
IT-infrastruktur		0,0	-7,8	0,0	7,8
Summa	-773,6	-416,6	-410,0	-212,4	197,6

Vård- och omsorgsnämnden

Ordförande: Tony Hansson

Förvaltningschef: Josef Johansson

Ekonomiskt resultat: -6,5 mnkr

Ekonomi och verksamhet

UTFALL PER 30 APRIL OCH ANALYS AV UTFALLET

Vård- och omsorgsnämnden redovisar per den 30 april en avvikelse på -6,5 mnkr i förhållande till budget. Förväntade statsbidrag som vård- och omsorgsnämnden inte fått besked om uppgår till 4,6 mnkr, vilket ger ett justerat resultat på -1,9 mnkr.

Prognos för helår 2023 beräknas till en avvikelse på -7,9 mnkr inklusive statsbidrag. I prognosen ingår sökta statsbidrag som vård- och omsorgsnämnden inte fått besked om, vilket motsvarar 9,9 mnkr.

Däremot finns inte de äskande med i prognosen som vård- och omsorgsnämnden gör till kommunstyrelsen. Totalt äskar vård- och omsorgsnämnden 6,1 mnkr. Därmed kan prognosen förändras mellan -1,8 mnkr till -17,8 mnkr beroende på utfall i statsbidrag och äskande.

UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDSPLANER

Vård- och omsorgsnämnden arbetar vidare utifrån den åtgärdsplan som beslutades i januari 2023. Totalt förväntas de effektiviseringar och omprioriteringar som gjorts hittills, ge effekt på cirka 28 mnkr under 2023. Förväntad effekt på helår beräknas till cirka 44 mnkr. Anledningen till att full effekt inte uppnås under 2023 är att en hel del processer tar tid att implementera och genomföra.

För att nå målet om en budget i balans redan under 2023 föreslår vård- och omsorgsnämnden ytterligare åtgärder. Inom ramen för FÖSAM kommer den satsning som inför 2022 gjordes på hälso- och sjukvårdsorganisationen samt inom särskilda boende att ses över. Satsningen motsvarar cirka 9 mnkr på helår. Förutom detta kommer vård- och omsorgsnämnden löpande fortsatt se över fler möjligheter till effektiviseringar och omprioriteringar för att uppnå en budget i balans.

HELÅRSPROGNOS

Äldreomsorg

Avvikelse per den 30 april 2023, -7,8 mnkr. Prognostiserad avvikelse på helår, -5,8 mnkr inklusive statsbidrag.

Vård- och omsorgsboende inklusive korttidsboende och externa placeringar

Avvikelse per den 30 april 2023, -2,3 mnkr. Prognostiserad avvikelse på helår, -0,3 mnkr.

Bland vård- och omsorgsboendena är de ekonomiska utfallen varierande. De boende som inte når en budget i balans brottas med hög sjukfrånvaro bland personalen vilket påverkar utfallet negativt. Demensboendet Kärråkra har även brukare som kräver mycket orosvak, något som är väldigt kostnadsdrivande.

Korttidsverksamheten har inför 2023 fått en minskad budget utifrån åtgärdsplanen, till och med april så uppvisar verksamheten en budget i balans och prognosen är att det resultatet kvarstår året ut.

Hemvård

Avvikelse per den 30 april 2023, -2,8 mnkr. Prognostiserad avvikelse på helår, -2,5 mnkr inklusive statsbidrag.

Stora förändringar har skett under inledningen av 2023. Under januari genomfördes en områdesförändring då hemvården minskade från fem till fyra områden. Samtidigt skapades hemgångsteamet (HGT) med syfte att vara ett första steg in i hemvården efter sjukhusvistelse. HGT består av både undersköterskor och hälso- och sjukvårdspersonal som ger ett extra stöd till brukare i hemmet under de tre första veckorna efter sjukhusvistelse. Tanken är att kvaliteten ska öka samtidigt som brukarna rehabiliteras snabbare och blir mer självständiga. Med hjälp av HGT är förväntningen att insatserna inom övrig hemvård bör minska. För att HGT ska ge den effekt som förväntas måste volymerna inom övrig hemvård minska samtidigt som personalen används mellan de olika hemvårdsområdena på ett effektivt sätt. Hittills finns vissa tendenser på en minskning i volymerna men effekten kommer troligtvis först ses under hösten 2023. Prognosen bygger på att det ekonomiska resultatet förbättras succesivt under året.

Hälso- och sjukvård, HSL

Avvikelse per den 30 april 2023, -2,7 mnkr. Prognostiserad avvikelse på helår, -3,0 mnkr inklusive statsbidrag.

Underskottet kan förklaras med att sjuksköterskeenheter under en längre tid har haft svårigheter i att rekrytera personal med rätt kompetens. För att lösa bemanningssituationen har bemanningssjuksköterskor använts i stor omfattning. En förhoppning om ett bättre utfall under hösten finns då rekryteringar har skett under inledningen av 2023.

Även inom Rehab-enheten är prognosen ett underskott vilket helt och hållet tillskrivs kostnaderna för hjälpmedel. Under pandemin sjönk förskrivningen men är nu uppe i samma nivåer som innan pandemin. Komponentsbriest hos leverantörerna bidrar till svårigheter att få fram rätt hjälpmedel vilket får som konsekvens att ibland måste dyrare hjälpmedel förskrivas. Hjälpmedelskostnaderna påverkas också av den rådande inflationen och därmed stora prisökningar i avtal.

Funktionsnedsättning

Avvikelse per den 30 april 2023, 0,2 mnkr. Prognostiserad avvikelse på helår, 0,4 mnkr.

Verksamhet funktionsnedsättning var en av de verksamheter som i åtgärdsplanen tilldelades medel för personlig assistans och externa placeringar. Enheterna inom funktionsnedsättning arbetar aktivt för att kunna upprätthålla det goda ekonomiska resultat som redovisas. Samtliga enheter prognostiserar en prognos i nivå med budget eller bättre. Endast personlig assistans prognostiserar ett underskott vilket beror på den del som är kopplad till privata utförare där sjuklöner varit större samt att beslutet utökats något. Inför hösten råder fortsatt osäkerhet kring de nya reglerna om 11 timmars dygns vila, vilket skulle kunna påverka prognosen negativt då fler personer i så fall krävs för att upprätthålla schemat.

Socialtjänst över 18 år

Avvikelse per den 30 april 2023, 1,1 mnkr. Prognostiserad avvikelse på helår, 0,0 mnkr.

Verksamheten socialtjänst över 18 år har inför år 2023 fått en ökad budget utifrån åtgärdsplanen. Antalet placeringar enligt Lag om vård av missbrukare i vissa fall LVM har under inledningen av året varit under budgeterad nivå. Vid halvårsskiftet kommer avtalet med Rehabcenter Steget HB inom öppenvården att upphöra och verksamheten kommer att erbjuda klienterna behandling i egen regi. Detta är ett led i arbetet med att minska externa placeringar.

Boendegruppen som är en del av socialtjänst över 18 år arbetar vidare med att omstrukturera lägenhetsinnehavet och som ett led i detta arbete sades blockförhyrningen av Södergatan 3A upp per 30 april. Boendegruppen arbetar även med bosättningen av flyktingarna från Ukraina här får verksamheten full täckning för kostnader av Migrationsverket.

Ekonomiskt bistånd

Avvikelse per den 30 april 2023, -1,4 mnkr. Prognostiserad avvikelse på helår, -6,0 mnkr.

Enheten för ekonomiskt bistånd tilldelades medel inför 2023 enligt åtgärdsplanen. Under årets inledande fyra månader har totalt 13,6 mnkr betalats ut i försörjningsstöd och utifrån ökad budget når enheten per 30 april en budget i balans avseende försörjningsstödet. Antalet hushåll som erhåller försörjningsstöd har minskat från i snitt 390 st till 350 st under perioden januari till april 2023 jämfört med samma period 2022. Snittutbetalningen per hushåll har ökat, vilket kan bero på en ökad riksnorm med 8,6 procent samt generella hyreshöjningar samt höga el- och livsmedelskostnader.

Trenden med minskade ersättningar från Migrationsverket fortsätter och prognosen för 2023 är en avvikelse mot budget på -7 mnkr.

OMFLYTTNING AV MEDEL – RAPPORT TILL KOMMUNSTYRELSEN

Vård- och omsorgsnämnden har majoriteten av hyreskontrakten till externa hyresvärdar där Eslövs bostads AB är den största. De flesta regleras i enlighet med konsumentprisindex vilket 2023 uppgick till 10,9 procent. Då kompensationsen i budgetramen motsvarar en budgetökning på 2,3 procent äskar vård- och omsorgsnämnden mellanskillnaden, vilket motsvarar 4,1 mnkr på helår.

Matpriserna har ökat kraftigt och den indexökning som vård- och omsorgsnämnden tilldelats i ramen motsvarar inte kostnadsökningen. Totalt äskar vård- och omsorgsnämnden 0,5 mnkr.

El-priserna har även dessa ökat i en högre takt än indexökningen i ramen. Totalt äskar vård- och omsorgsnämnden 0,2 mnkr.

Riksnormen ökade med 8,6 procent för ekonomiskt bistånd där vård- och omsorgsnämnden kompenserades med 0,6 mnkr i budgetramen. Detta motsvarar endast en mindre del av den faktiska kostnadsökningen som beräknas till 1,8 mnkr. Vård- och omsorgsnämnden äskar mellanskillnaden på 1,2 mnkr.

Under inledningen av 2023 har Tegelbruksvägen fått hyrestillägg i enlighet med de avtal som ingåtts i samband med ombyggnad. Vård- och omsorgsnämnden äskar det hyrestillägg som uppkommit på 0,1 mnkr i enlighet med lokalförsörjningsplanen.

UTFALL OCH PROGNOSEN AV INVESTERINGARNA

Det råder stor restriktivitet vad gäller investeringar då förvaltningen ser svårigheter i att bära framtida avskrivningskostnader. Endast investeringar som innebär effektivisering av verksamheten genomförs.

ANALYS AV VERKSAMHETSMÅTT

I enlighet med åtgärdsplanen har en del omfördelningar gjorts vilket även påverkar utfallet i verksamhetsmått. Exempelvis har verksamheter inom socialtjänst över 18 år, ekonomiskt bistånd och funktionsnedsättning fått utökad budget.

Förhoppningen är att dessa verksamheter ska uppnå den budget man tilldelats även om det är en stor utmaning. I enlighet med åtgärdsplanen stängs vårdplatser ner på Vårloken vilket gör att antalet vårddygn minskar.

Verksamhetsmått	Bokslut 2022	Budget 2023	Prognos 2023
Äldreomsorg			
Antal platser i vård- och omsorgsboende	262	257	257
Antal vårddygn i vård- och omsorgsboende	94 206	89 115	90 991
Beläggning vård- och omsorgsboende	97 %	95 %	97 %
Antal vårddygn i externt köpta platser	1 851	1 460	1 460
Antal korttidsplatser	24	22	22
Antal vårddygn i korttidsboende	6 262	7 227	6 424
Beläggning korttid, avlastning, växelomsorg	71 %	90 %	80 %
Biståndsbedömt trygghetsboende	12	24	24
Antal externt köpta korttidsdygn	160	40	40
Antal betaldygn på sjukhus	0	0	0
Totalt antal ersatta hemvårdstimmar/månad, SoL och delegerad HSL	13 421	12 300	12 800
Trygghetslarm, antal abonnemang	1 080	880	850
Trygghetslarm, antal larm/dygn som rings ut från larmcentral	62	60	60
LSS			
Antal verkställda boendebeslut, vuxna	176	175	175
Antal vårddygn i externa boenden, LSS-beslut	1 425	1 370	1 370
Totalt antal verkställda boendebeslut, barn	3	3	2
Antal personer inom daglig verksamhet	202	185	190
Antal timmar med betalningsansvar inom personlig assistans (SFB)	54 897	55 100	54 800
Antal timmar med betalningsansvar inom personlig assistans (LSS)	62 886	58 240	59 000
Antal dygn i korttidsvistelse, barn/unga	3 368	2 800	3 000
Antal tillfällen med korttidstillsyn, barn/unga	1 554	1 150	1 150
Socialpsykiatri			
Antal beslutade timmar boendestöd	4 000	3 750	4 100
Antal personer med beslut om sysselsättning	33	40	35

Antal vårddygn i externa placering	5 422	4 015	3 900
Antal platser i vård-och omsorgsboende	26	26	26
Socialtjänsten över 18 år			
Antal vårddygn enligt LVU	355	0	100
Antal vårddygn enligt LVM	1 196	350	550
Antal vårddygn enligt SoL (exklusive skyddat boende)	3 375	3 500	2 800
Antal dygn skyddat boende	1 438	2 000	1 500
Antal personer, öppenbehandlingen i Eslöv under året	43	25	50
Antal personer, fältservice/rådgivning under året	65	200	150
Antal personer, insats råd och stöd under året	67	100	100
Antal andrahandskontrakt	70	70	50
Ekonomiskt bistånd			
Antal hushåll med beviljat försörjningsstöd i genomsnitt per månad	371	345	350
Bidrag per hushåll, kr i genomsnitt per mån	9 679	10 000	10 000
Personer som ej återkommit till försörjningsstöd inom ett år, procent	80	-	
Antal ärenden inom skuldrådgivningen	186	225	225

Driftredovisning (mkr)					
	Budget 2023-04	Redovisat 2023-04	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Intäkter	-44,8	-44,8	138,6	152,0	13,4
Kostnader	278,9	285,4	-853,0	-874,3	-21,3
Driftnetto	234,1	240,6	-714,4	-722,3	-7,9

Projekt	Investeringsram enligt Kf	Redovisat till och med 2023	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Ny teknik	-1,0	0,0	-1,0	0,0	1,0
Inventarier boendeenheter mm.	-1,0	0,0	-1,0	0,0	1,0
Summa	-2,0	0,0	-2,0	0,0	2,0

Revisionen

Ordförande: Kenneth Jönsson

Ekonomiskt resultat: 0,3 mnkr

Ekonomi och verksamhet

UTFALL PER 30 APRIL OCH ANALYS AV UTFALLET

Utfallet per 30 april uppgår till plus 255 tkr mot budget. Under inledningen av året blir det en dubbel kostnad för arvode till revisorerna när både de nyvalda och avgående revisorerna arvoderas. De avgående revisorerna är ansvariga för revisionen av bokslutet 2022.

HELÅRSPROGNOS

Revisionen har till 2023 fått en utökad ram för att kunna genomföra fler granskningar av verksamheten. Budgeten bedöms i nuläget kunna klaras in tilldelad ram.

Driftredovisning (mnkr)					
	Budget 2023-04	Redovisat 2023-04	Budget 2023	Prognos 2023	Netto avvikelse
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostnader	-0,5	-0,2	-1,5	-1,5	0,0
Driftnetto	-0,5	-0,2	-1,5	-1,5	0,0

**Medel för åtgärder kopplat till kommunens
skyddsrum**

8

KS.2022.0258

Ann Lagerwall

0413-623 80

Ann.lagerwall@eslov.se

Kommunstyrelsen

Ansökan om medel för åtgärder efter besiktning kopplat till kommunens skyddsrum

Ärendebeskrivning

Det säkerhetspolitiska läget i Europa har försämrats avsevärt med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina vilket påverkar Sverige. Nationellt avsätts ökade anslag för upprustning av svenska försvaret och i kommunerna pågår översyn och modernisering av civilt försvar.

Tillsynsmyndighet för Sveriges skyddsrum är Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB), som inspekterar skyddsrummen ungefär vart tionde år. Detta för att säkerställa att landets skyddsrum fortfarande uppfyller kraven och fungerar som de ska.

En kommun är här, som fastighetsägare, ansvarig för de skyddsrum som finns inom de fastigheter som kommunen äger. Detta innebär bland annat att dessa skyddsrum ska vara tillgängliga och iordningsställda inom 48h om regeringen beordrar höjd beredskap. Kommunen som fastighetsägare ansvarar också för att all utrustning finns och att skyddsrummen fungerar som det är tänkt.

En inspektion av Eslövs kommuns samtliga ägda skyddsrum genomfördes av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) under hösten 2022. Protokollen av dessa besiktningar visar på en del brister som behöver åtgärdas. Det behöver också köpas in en del materiel till skyddsrummen för att de ska uppfylla kraven.

Det är servicenämnden, som ansvarar för kommunens fastighetsförvaltning, som ansvarar för skyddsrummen i de fastigheter som kommunen äger. Nämnden saknar dock medel i budget för att täcka de beräknade kostnaderna för det som måste åtgärdas enligt MSB:s inspektion. Servicenämnden beräknar denna kostnad till 500 000 kronor.

Servicenämnden har tidigare aviserat behovet av extra medel för att möta kraven i den besiktning som genomfördes under hösten 2022, detta i samband med att en inventering, utrensning och viss ombyggnad av skyddsrummen påbörjades våren 2022.

Serviceämnden beviljades 500 000 kronor, av kommunstyrelsen den 31 maj 2022 för att täcka uppskattade kostnader för att göra skyddsrummen tillgängliga inför inspektionen i höstas. Detta innebar bland annat kostnader för att frigöra inbyggda skyddsrumsdörrar, hyrkostnad för container samt flytt/bärhjälp vid rensning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Ansökan om åtgärder efter besiktning kopplat till kommunens skyddsrum.

Kommunstyrelsens beslut § 139, 2022

Beredning

Kommunens centrala krisledning var under stora delen av 2022 aktiverad med anledning av Ukrainakrisen och under denna period identifierades behovet av att se över och åtgärda brister inom ramen för detta arbete.

Serviceämndens initiala uppdrag utfördes som en okulär inventering där vi konstaterade viss avsaknad av skyddsutrustning, instruktioner och att en del skyddsrum är överbelamrade av material. I fredstid används skyddsrummen till en rad olika ändamål allt ifrån förvaringsutrymme, lager och som en del av sin dagliga verksamhet.

Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) genomförde en besiktning av samtliga kommunens skyddsrum hösten 2022. Enligt kontrollresultaten av genomförda skyddsrumstillsyner är standarden på kommunens skyddsrum överlag ”god”. En hel del åtgärder krävs dock för att återställa skyddsrummen till MSB:s krav. Det saknas också en hel del utrustning, såsom verktyg och annan skyddsrumsutrustning, som behöver köpas in för att uppfylla ställda krav.

Som en ytterligare åtgärd kommer förslag på riktlinjer gällande skyddsrummens användning framåt tas fram. Detta för att tydliggöra användning av skyddsrummen och omfattning av förvaring.

Förslag till beslut

- Kostnaden om 500 000 kronor för att återställa skyddsrummen i kommunens fastigheter enligt av MSB genomförda skyddsrumstillsyner finansieras av kommunstyrelsens disponibla medel.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Eva Hallberg
Kommundirektör

Patrik Linder
Avdelningschef, juridiska avdelningen

Kommunstyrelsen

§ 139

KS.2022.0258

Medel för åtgärder kopplat till kommunens skyddsrum**Ärendebeskrivning**

Det säkerhetspolitiska läget i Europa har försämrats med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina vilket påverkar Sverige. Nationellt avsätts ökade anslag för upprustning av det svenska försvaret och i kommunerna pågår en översyn och modernisering av civilt försvar.

Tillsynsmyndighet för Sveriges skyddsrum är Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB), som inspekterar skyddsrummen ungefär vart tionde år. Detta för att säkerställa att skyddsrummen fortfarande uppfyller kraven och fungerar som de ska. Inspektion av Eslövs kommuns samtliga ägda skyddsrum kommer att genomföras av MSB under hösten 2022 och därefter under våren 2023 kommer eventuella brister kopplat till besiktningarna att behöva åtgärdas.

Kommunen ansvarar för att skyddsrummen är tillgängliga och ska vara möjliga att ställas i ordning inom 48 h om regeringen beordrar höjd beredskap. Kommunen som fastighetsägare ansvarar för att all utrustning finns och att skyddsrummen fungerar som det är tänkt.

Med anledning av omvärldsläget, som en del i beredskapsorganisationen och i kommunens kontinuitetsplanering har servicenämnden nu genomfört en översyn av status och tillgänglighet till skyddsrummen i de kommunalt ägda fastigheterna. Översynen har resulterat i en åtgärdsplan med uppskattade kostnader för att göra skyddsrummen tillgängliga inför höstens inspektion. Kostnaden för att göra skyddsrummen tillgängliga är uppskattad till 500 000 kronor.

Det är servicenämnden som ansvarar för fastigheterna men de saknar medel i sin budget för att täcka de beräknade kostnaderna på 500 000 kronor för att genomföra de åtgärder som krävs. I kostnaderna ingår rivningskostnader för att frigöra inbyggda skyddsrumsdörrar, hyrkostnad för container samt flytt/bärhjälp vid rensning.

Arbetet med att åtgärda eventuella brister efter besiktningen kommer med största sannolikhet att medföra ytterligare kostnader, troligen en större kostnad. Det kan innebära kostnader som att komplettera verktyg, skyddsrumsutrustning, framtagande av iordningsställandeinstruktionerna, filter osv. Servicenämnden återkommer med en budget för detta efter årsskiftet.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Medel för åtgärder kopplat till kommunens skyddsrum

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Beredning

Kommunens centrala krisledning är aktiverad med anledning av Ukrainakrisen och behovet att se över och åtgärda brister för kommunens skyddsrum har identifierats inom ramen för detta arbete.

Servicekommitténs initiala uppdrag utfördes som en okulär inventering där man konstaterade en viss avsaknad av skyddsutrustning, instruktioner och att en del skyddsrum är överbelamrade av material. I fredstid, vilket också är tillåtet, används skyddsrummen till en rad olika ändamål allt ifrån förvaringsutrymme, lager och som en del av sin dagliga verksamhet.

MSB genomför en besiktning av samtliga skyddsrum med början under hösten 2022. Förutsättningen för att kunna utföra kommande besiktningar är att kommunen påbörjar en utrensning av material som inte används eller kommer att användas framöver och som nu är förvarat i skyddsrummen. Skyddsrummen behöver inte tömmas helt på material, men som fastighetsägare måste kommunen frigöra samtliga inbyggda skyddsrumsdörrar både invändigt och utvändigt för att besiktningen ska kunna utföra sin kontroll.

Som en ytterligare åtgärd kommer förslag på riktlinjer gällande skyddsrummens användning tas fram. Detta för att tydliggöra användning av skyddsrummen och omfattning av förvaring.

Beslut

- Kostnaden om 500 000 kronor för att göra skyddsrummen i kommunens fastigheter tillgängliga finansieras av kommunstyrelsens disponibla medel.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

**Yttrande över remiss gällande promemorian
Likvärdiga krav på mål och riktlinjer för alla
utförare av kommunal verksamhet**

9

KS.2023.0221

2023-05-09
Patrik Linder
+4641362837
patrik.linder@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag till beslut; Svar på remiss gällande likvärdiga krav på mål och riktlinjer för alla utförare av kommunal verksamhet

Ärendebeskrivning

Eslövs kommun har fått möjligheten att svara på en remiss från Finansdepartementet kring likvärdiga krav på mål och riktlinjer för alla utförare av kommunal verksamhet. I promemorian föreslås att det program med mål och riktlinjer som fullmäktige ska besluta enligt 5 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare ska gälla såväl privata utförare som verksamhet som bedrivs av kommuner och regioner i egen regi. Syftet med förslaget är att det ska råda likvärdiga villkor för privata utförare och kommuner och regioner i verksamheter där skötseln av en kommunal angelägenhet lämnats över till privata utförare.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Beslutsunderlag

Remissmissiv: Likvärdiga krav på mål och riktlinjer för alla utförare av kommunal verksamhet
Promemorian Likvärdiga krav på mål och riktlinjer för alla utförare av kommunal verksamhet

Beredning

Enligt kommunallagen måste kommuner och regioner anta ett program med mål och riktlinjer för privata utförare av kommunala angelägenheter. Syftet är att säkerställa systematisk uppföljning och kontroll av privata utförarens verksamhet, inklusive idéburna organisationer och kooperativa föreningar. ”Utredningen om en kommunallag för framtiden” betonade i sitt slutbetänkande (SOU 2015:24 s. 221 f.) vikten av att även den egna verksamheten följer liknande mål och riktlinjer för att uppfylla medborgarnas förväntningar på kvalitet. Den föreslagna bestämmelsen kräver inte specifik utformning av programmet. Det enda kravet är att fullmäktige tar

ställning till uppföljningen, utan att specificera nivån eller kräva ytterligare resurser om befintliga bedöms tillräckliga.

Yttrande

Kommunledningskontoret delar synen att det är viktigt att skapa likvärdiga förutsättningar för kommunal verksamhet, oavsett om den utförs av privata utförare eller av kommuner och regioner i egen regi. En förändring av lagtexten kan bidra till tydlighet kring detta. Det är dock viktigt att inte belasta organisationerna med krav på specifika mallar och för programutformning, Det enda kravet som ställs är att fullmäktige tar ställning till uppföljningen, utan att specificera nivån eller kräva ytterligare resurser om befintliga bedöms tillräckliga vilket Kommunledningskontoret också menar är rimligt.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen beslutar att anta yttrandet som sitt eget och att skicka det till Finansdepartementet.

Beslutet skickas till

Finansdepartementet, fi.remissvar@regeringskansliet.se och fi.ofa.k.remissor@regeringskansliet.se

Eva Hallber
Kommundirektör

Patrik Linder
Avdelningschef för juridiska avd.

Likvärdiga krav på mål och riktlinjer för alla utförare av kommunal verksamhet

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning, Kommuneheten

Mars 2023

I denna promemoria föreslås att det program med mål och riktlinjer som fullmäktige ska besluta enligt 5 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare ska gälla såväl privata utförare som verksamhet som bedrivs av kommuner och regioner i egen regi. Syftet med förslaget är att det ska råda likvärdiga villkor för privata utförare och kommuner och regioner i verksamheter där skötseln av en kommunal angelägenhet lämnats över till privata utförare.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

1	Förslag till lag om ändring i kommunallagen (2017:725).....	4
2	Kontroll och uppföljning av kommunal verksamhet.....	5
2.1	Kommuners och regioners uppföljning och kontroll av privata utförare.....	5
2.2	Utredningen om en kommunallag för framtidens förslag.....	5
2.3	Tillkännagivande om likvärdiga krav för privata utförare och verksamhet som bedrivs i egen regi	6
2.4	Nuvarande regler om kommuners och regioners styrning och kontroll av den egna verksamheten.....	7
3	Den egna verksamheten och de privata utförarna bör behandlas likvärdigt	7
4	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	9
5	Konsekvenser	10
5.1	Syfte och alternativa lösningar	10
5.2	Konsekvenser för kommuner och regioner.....	10
5.3	Övriga konsekvenser	10
6	Författningskommentar	11

1 Förslag till lag om ändring i kommunallagen (2017:725)

116 (441)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

3 §

Fullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.

I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.

Om en kommunal angelägenhet utförs av privata utförare ska fullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter. Ett sådant program ska omfatta samtliga utförare.

I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn i de privata utförarnas verksamhet ska tillgodoses.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2 Kontroll och uppföljning av kommunal verksamhet

2.1 Kommuners och regioners uppföljning och kontroll av privata utförare

Enligt 5 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) ska fullmäktige i kommuner och regioner anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Programmet ska antas för varje mandatperiod. Syftet med bestämmelserna är att förtydliga kommunernas och regionernas ansvar att systematiskt följa upp och kontrollera privata utförares verksamhet (prop. 2013/14:118 s. 51).

Med privata utförare avses enligt 10 kap. 7 § kommunallagen en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet enligt 10 kap. 1 §. En privat utförare kan t.ex. vara ett aktiebolag, ett handelsbolag, en ekonomisk förening, en ideell förening eller en fysisk person. Även idéburna organisationer och kooperativa föreningar omfattas av lagens definition av privata utförare. Det kan däremot inte ett kommunalt företag, dvs. ett hel- eller delägt kommunalt bolag, eller en sådan stiftelse eller förening som avses i 10 kap. 6 §. Eftersom enskilda huvudmän för fristående skolor får sitt godkännande av Statens skolinspektion, och inte ingår något avtal med kommunen enligt 10 kap. 1 § kommunallagen, är de inte privata utförare i kommunallagens mening (prop. 2016/17:171 s. 421).

2.2 Utredningen om en kommunallag för framtidens förslag

Den nuvarande bestämmelsen om uppföljning och kontroll av privata utförare bygger på ett förslag som Utredningen om en kommunallag för framtiden lämnade i sitt delbetänkande Privata utförare – kontroll och insyn (SOU 2013:53 s. 121). Enligt utredningen fanns det mycket som talade för att den verksamhet som kommuner och regioner bedriver i egen regi, men som skulle kunna lämnas över till privata utförare, så långt som möjligt ska följas upp och även i övrigt behandlas på ett likvärdigt sätt som den verksamhet som bedrivs av privata utförare. Utredningen föreslog emellertid inte att den nya regleringen skulle omfatta verksamhet som bedrivs av kommuner och regioner i egen regi, eftersom det ansågs ligga utanför utredningens uppdrag. Utredningens delbetänkande remissbehandlades. Flera remissinstanser, t.ex. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Almega, Svenskt Näringsliv, Vårdföretagarna, Företagarna, SACO och Konkurrensverket, framhöll vikten av att följa upp all verksamhet, oavsett om den bedrivs av en kommun eller en region i egen regi eller av privata utförare.

Regeringen beslutade därefter tilläggsdirektiv (dir. 2013:100) till utredningen, som innebar att utredningen bl.a. skulle överväga om och hur

kommunallagen skulle kunna göras mer konkurrensneutral avseende uppföljning och kontroll av olika utförare av kommunal verksamhet. pp18 (441)

I sitt slutbetänkande anförde Utredningen om en kommunallag för framtiden att det är angeläget att kommuner och regioner ställer upp liknande mål och riktlinjer för, samt följer upp, den verksamhet som de bedriver i egen regi på ett sådant sätt att medborgarnas berättigade förväntningar på en god kvalitet uppfylls (SOU 2015:24 s. 221 f.). För att göra uppföljningen och kontrollen konkurrensneutral föreslog utredningen därför att skyldigheten för fullmäktige att anta ett särskilt program med mål och riktlinjer för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare även skulle omfatta styrning och uppföljning av verksamhet i egen regi. I programmet skulle också anges hur sådana mål och riktlinjer samt föreskrifter i lag eller annan författning skulle följas upp. Vad gällde kommuners eller regioners egen verksamhet skulle programmet endast omfatta sådan verksamhet som får utföras av privata utförare.

Slutbetänkandet remissbehandlades. En majoritet av remissinstanserna tillstyrkte eller hade inget att invända mot utredningens förslag. Flera remissinstanser uttalade sig om tillämpningsområdet för bestämmelsen. Ett stort antal kommuner och regioner, däribland Region Uppsala, anförde att det behövdes ett förtydligande om och avgränsning av vilka verksamheter programmet ska omfatta. Flera andra, däribland Region Stockholm, menade att förslaget innebar ytterligare administration på ett område som redan är reglerat, eftersom kommuner och regioner redan har ett uppföljningsansvar för all verksamhet. Flera kommuner, bl.a. Sala kommun, samt SKR anförde att skyldigheten borde avgränsas till de frågor som är viktiga från politisk synpunkt. Borås och Svedala kommuner ansåg att förslaget skulle innebära slöseri med kommunens resurser. Degerfors och Karlskoga kommuner anförde att den administrativa bördan för små kommuner utan privata utförare skulle bli orimligt stor.

Den dåvarande regeringen valde att inte gå vidare med utredningens förslag. Regeringen anförde bl.a. att kommuner och regioner redan med den nuvarande lagstiftningen har goda möjligheter att utöva kontroll och uppföljning inom verksamhet som bedrivs i egen regi, samt att kommuners och regioners medlemmar har rätt att förvänta sig att det ska finnas fungerande rutiner för uppföljning, oavsett om det rör sig om verksamhet som bedrivs i egen regi eller av privata utförare (prop. 2016/17:171 s. 171 f.).

2.3 Tillkännagivande om likvärdiga krav för privata utförare och verksamhet som bedrivs i egen regi

I samband med behandlingen av förslaget till ny kommunallag (prop. 2016/17:161) tillkännagav riksdagen för regeringen att fullmäktiges skyldighet att anta program med mål och riktlinjer för verksamhet som bedrivs av privata utförare även bör omfatta verksamhet som bedrivs i egen regi. Vidare angavs att den närmare avgränsningen av programskyldigheten behöver analyseras ytterligare och att regeringen bör göra en sådan analys och därefter återkomma till riksdagen med nödvändiga lagförslag (bet. 2016/17:KU30, rskr. 2016/17:335).

2.4 Nuvarande regler om kommuners och regioners styrning och kontroll av den egna verksamheten

119 (441)

Det finns sedan tidigare bestämmelser i kommunallagen om mål och riktlinjer för den verksamhet som bedrivs i egen regi. Enligt 5 kap. 1 § 1 kommunallagen beslutar fullmäktige mål och riktlinjer för verksamheten. Med detta avses beslut i sådana övergripande frågor som har betydelse för den kommunala verksamheten i stort, t.ex. finanspolitiska riktlinjer och beslut om verksamhetsinriktningen på olika områden. Detta hindrar inte att nämnder som har ansvaret för ett visst område också har till uppgift att formulera mål för verksamheten. Det som förbehålls fullmäktige är de övergripande frågorna (prop. 2016/17:171 s. 327 f.).

De mål och riktlinjer som fullmäktige beslutar för den kommunala verksamheten enligt 5 kap. 1 § kommunallagen omfattar all verksamhet i kommunen eller regionen. Sådan verksamhet kan vara tillsynsverksamhet, tillståndsgivning, övrig myndighetsutövning m.m., men också annan verksamhet som nämnderna utför i egen regi och som kan vara obligatorisk eller frivillig för kommuner och regioner (SOU 2015:24 s. 224).

Kommuners och regioners ansvar för att följa upp och kontrollera sin verksamhet, oavsett utförare, regleras i andra bestämmelser än 5 kap. 3 § kommunallagen. Av 6 kap. 6 § kommunallagen framgår bl.a. att nämnderna, var och en inom sitt område, ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Socialnämnden ska t.ex. enligt 3 kap. 3 a § socialtjänstlagen (2001:453) se till att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom socialtjänstens verksamhet rörande barn och unga.

3 Den egna verksamheten och de privata utförarna bör behandlas likvärdigt

Förslag: Om en kommun eller region använder privata utförare i någon verksamhet ska fullmäktige anta ett program med mål och riktlinjer som omfattar alla utförare av sådan verksamhet. I programmet ska det också anges hur sådana mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn i de privata utförarnas verksamhet ska tillgodoses.

Skälen för förslaget

Program med mål, uppföljning och insyn för verksamhet i egen regi

Det nuvarande kravet på att anta ett program för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare gäller, som redan anförts, inte sådana kommunala angelägenheter som kommuner och regioner sköter i egen regi eller genom sådana juridiska personer som anges i 10 kap. 2–4 och 6 §§ kommunallagen. Även om det finns bestämmelser i kommunal-

lagen som reglerar kommuners och regioners ansvar för att följa upp de egna verksamheten saknas en reglering som på liknande sätt uppställer ett krav på kommuner och regioner att formulera riktlinjer för den egna verksamheten. Den nuvarande regleringen av programmet innebär visserligen endast att det finns en bestämd form för hur mål och riktlinjer avseende verksamhet som bedrivs av privata utförare ska fastställas. Skälet till detta är att styrningen av privata utförare, till skillnad från kommunal verksamhet som bedrivs i egen regi, utgår från ett avtalsförhållande. Bestämmelsen reglerar inte vilka mål och riktlinjer som bör finnas. Det saknas emellertid anledning att ställa olika krav på kommunal verksamhet beroende på vem som är utförare. Sett ur ett medborgarperspektiv är det vidare viktigt att medborgarna kan förvänta sig att kommuner och regioner bedriver ett aktivt uppföljningsarbete av all kommunal verksamhet. På så sätt ökar medborgarnas tillgång till tjänster av god kvalitet.

Bestämmelsen om att fullmäktige ska anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare bör därför även gälla verksamhet i egen regi. För att regleringen ska vara konkurrensneutral behöver den endast omfatta sådana angelägenheter som i någon del faktiskt har lämnats över till privata utförare enligt 10 kap. 1 § kommunallagen. I tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns bestämmelser som tillförsäkrar allmänheten insyn i verksamheter som bedrivs av kommuner och regioner i egen regi. Mot denna bakgrund bör kravet på att det i programmet ska anges hur allmänhetens insyn tillgodoses därför endast omfatta insynen i de privata utförarnas verksamhet.

Ett tänkbart alternativ för att uppnå likvärdiga villkor är att ta bort kravet på program i 5 kap. 3 § kommunallagen. Som regeringen tidigare anfört är det dock centralt att alla kommuner och regioner systematiskt arbetar med frågan om kontroll och uppföljning av privata utförare (prop. 2013/14:118 s. 51). Programmet bidrar till att skapa bättre möjligheter för kommuner och regioner att bedriva ett strategiskt arbete med att följa upp och kontrollera sin verksamhet, särskilt om det omfattar alla utförare av de olika verksamheterna. Visserligen innebär kravet på att anta ett program inte i sig några krav på den verksamhet som bedrivs. Kravet på ett program säkerställer dock att fullmäktige behöver ta ställning till vilka mål och riktlinjer som, utöver författningskrav, ska ställas upp och hur uppfyllelsen av detta ska följas upp. Mot denna bakgrund framstår en utökning av programmets tillämpning som en mer ändamålsenlig väg för att uppnå likvärdiga villkor.

Programmets innehåll

Den nya regleringen bör tillämpas på i princip samma sätt som den nuvarande bestämmelsen, med den skillnaden att den även ska gälla för verksamhet som bedrivs av kommuner och regioner i egen regi. Programmet kan t.ex. innebära att miljö- och jämställdhetskrav ställs på verksamheterna eller mer verksamhetsspecifika målsättningar som anger vilka resultat som förväntas uppnås (se prop. 2013/14:118 s. 95 och prop. 2016/17:171 s. 330). De mål och riktlinjer som tas fram bör anges i ett gemensamt program, som omfattar både verksamhet som bedrivs av kommuner och regioner i egen regi och verksamhet som utförs av privata

utförare. Programmet bör ange samma mål och kvalitetsindikatorer, även om den konkreta uppföljningen kan se olika ut med anledning av de skillnader som följer av att relationen med de privata utförarna är reglerad i avtal.

Uppföljningen kan bestå av en rad åtgärder, som att samla in information om verksamhetens resultat, analysera resultaten, återföra resultaten till de berörda enheterna samt utkräva ansvar. Processerna vid uppföljning bör vara så lika som möjligt. Om det exempelvis görs oannonserade besök hos privata utförare bör det också göras sådana besök i den verksamhet som bedrivs i egen regi. Även i övrigt bör samma metoder tillämpas vid all uppföljning.

Samtidigt kräver verksamhet som bedrivs av privata utförare särskilda överväganden. Krav måste normalt ställas i förväg i förfrågningsunderlaget. Utgångspunkten är att det inte är möjligt att löpande ändra villkoren för verksamhet som bedrivs av privata utförare. Frågor om hur insynen ska garanteras kräver också särskilda överväganden när verksamheten bedrivs av privata utförare. Skillnaden mellan egen regi och privata utförare består, i detta avseende, främst i att de rättsliga förutsättningarna för att över huvud taget kunna följa upp ser olika ut.

Varje nämnd ansvarar enligt 6 kap. 6 § kommunallagen för uppföljning och kontroll på sina respektive områden. Riktlinjerna från fullmäktige får därför inte bli så detaljerade att de fråntar nämndernas deras ansvar för att utföra kontroll och uppföljning. Vidare måste programmet givetvis anpassas till de författningskrav som kan finnas på verksamheten.

Det finns redan ett stort antal styrande dokument i kommuner och regioner som innehåller mål och riktlinjer av olika slag. Vissa av dessa tas fram inom ramen för budgetprocessen. En del är av mer övergripande slag och tas fram av fullmäktige, medan andra utarbetas på nämndnivå. Förslaget är inte avsett att innebära att kommuner och regioner ska ställa ytterligare krav om fullmäktige redan har formulerat mål och riktlinjer för den verksamhet som programmet ska omfatta. I sådant fall kan befintliga mål och riktlinjer ingå i programmet.

4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Ändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2024.

Bedömning: Det finns inte behov av några övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget: Det är angeläget att den nya regleringen kan träda i kraft så snart som möjligt. Samtidigt är det också viktigt att kommunerna och regionerna ges viss tid att anpassa sig efter den nya regleringen. Den föreslagna ändringen bör därför träda i kraft den 1 januari 2024.

Det bedöms inte finnas behov av några övergångsbestämmelser.

5.1 Syfte och alternativa lösningar

Syftet med förslaget är att det ska råda likvärdiga villkor för kommunal verksamhet som utförs av privata utförare och verksamhet som bedrivs av kommuner och regioner i egen regi. Som framgår av avsnitt 3 har det övervägts om en alternativ lösning för att uppnå likvärdiga villkor skulle kunna vara att ta bort kravet på program i 5 kap. 3 § kommunallagen. Detta har dock inte bedömts som lämpligt, eftersom det skulle innebära minskade möjligheter till ett strategiskt arbete med uppföljning och kontroll av verksamhet som bedrivs av privata utförare.

5.2 Konsekvenser för kommuner och regioner

Förslaget att fullmäktige ska anta ett program med mål och riktlinjer oavsett utförare innebär, liksom det nuvarande kravet som bara tar sikte på privata utförare, att ett program ska utarbetas. Bestämmelsen ställer inga krav på hur programmet ska utformas. Kravet innebär endast att fullmäktige måste ta ställning till hur uppföljningen ska ske, men det säger inte någonting om nivån på uppföljningen. Om fullmäktige bedömer att nuvarande resurser är tillräckliga medför lagstiftningen inte något krav på att ytterligare resurser tillskjuts. Som anføres ovan finns dessutom oftast redan styrande dokument med mål och riktlinjer i den kommunala verksamheten som kan fogas till programmet (se avsnitt 3). För samtliga regioner och det stora flertalet kommuner som använder sig av privata utförare, och som därför redan har ett program, bör den egna verksamheten utan större anpassning kunna läggas till i det befintliga programmet. De kommuner som inte har privata utförare omfattas inte av förslaget och kommer därmed inte att behöva ta fram något program.

Förslaget innebär en ny skyldighet för kommuner och regioner, och utgör därmed en inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Den föreslagna lagändringen är nödvändig för att likvärdiga villkor ska gälla oavsett om verksamheten utförs av privata utförare eller av kommuner och regioner i egen regi. Vidare bedöms syftet inte kunna uppfyllas genom mindre ingripande åtgärder. Förslaget bedöms därför vara proportionerligt i förhållande till den inskränkning i självstyrelsen som det medför.

Förslaget bedöms ha ingen eller marginell påverkan på kommunernas och regionernas kostnader. Den kommunala finansieringsprincipen aktualiseras när nya uppgifter som innebär ökade kostnader läggs på kommunsektorn, men eftersom den eventuella kostnadsökningen i detta fall bedöms bli marginell föranleder förslaget inte någon ekonomisk reglering.

5.3 Övriga konsekvenser

Då den föreslagna regleringen bedöms medföra endast marginella kostnader för kommuner och regioner (se avsnitt 5.2) uppstår inte någon

skyldighet för staten att kompensera kommuner och regioner enligt den kommunala finansieringsprincipen. Förslaget bedöms därför inte få någon påverkan på statens budget.

Förslaget innebär en ökad transparens i den kommunala verksamheten, vilket kan leda till förbättrade konkurrensförutsättningar för företag som tillhandahåller vård, omsorg m.m.

Förslaget bedöms inte ha någon betydelse för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättningen och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheten att nå de integrationspolitiska målen. Statliga myndigheter eller det allmänna i övrigt bedöms inte påverkas av förslaget i promemorian. Förslaget bedöms vara förenligt med EU-rätten.

6 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i kommunallagen (2017:725)

5 kap.

3 § *Om en kommunal angelägenhet utförs av privata utförare ska fullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter. Ett sådant program ska omfatta samtliga utförare.*

I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn i *de privata utförarnas verksamhet* ska tillgodoses.

Paragrafen innehåller bestämmelser om det program med mål och riktlinjer som fullmäktige ska anta för all skötsel av kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare (se prop. 2013/14:118 s. 95 och prop. 2016/17:171 s. 329). Övervägandena finns i avsnitt 3.

Första stycket ändras på så sätt att programmet med mål och riktlinjer ska omfatta all verksamhet som avser kommunala angelägenheter där det förekommer privata utförare, oavsett om verksamheten bedrivs av kommunen eller regionen i egen regi, av sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2–4 och 6 §§, eller av privata utförare. Bestämmelsen ska tillämpas på samma sätt som tidigare med den skillnaden att den omfattar all skötsel av kommunala angelägenheter och inte enbart privata utförare. Det är endast sådana angelägenheter som fullmäktige har beslutat att lämna över skötseln av till privata utförare som omfattas av bestämmelsen. Vad som avses med privata utförare framgår av 10 kap. 7 §.

I *andra stycket* förtydligas att det i programmet ska anges hur allmänhetens insyn i *de privata utförarnas verksamhet* ska tillgodoses. För de verksamheter som bedrivs på annat sätt tillförsäkras allmänhetens insyn bl.a. av vad som följer av offentlighetsprincipen i 2 kap. tryckfrihetsförordningen och regleringen om rätt att ta del av allmänna handlingar i vissa kommunala bolag i 2 kap. 3 § offentlighets- och

sekretesslagen (2009:400). Uppföljningen av målen och riktlinjerna bör (441) vara så lika som möjligt för all verksamhet som omfattas av bestämmelsen, dvs. oavsett om den bedrivs av kommuner eller regioner i egen regi eller av privata utförare. Om det exempelvis görs oannonserade besök hos privata utförare bör det också göras sådana besök i den verksamhet som bedrivs i egen regi. Även i övrigt bör samma metoder tillämpas vid all uppföljning. Samtidigt kan uppföljningen i vissa fall behöva skilja sig åt mellan verksamhet i egen regi och privata utförare, eftersom styrningen av privata utförare utgår från ett avtalsförhållande.

Finansdepartementet

Promemorian Likvärdiga krav på mål och riktlinjer för alla utförare av kommunal verksamhet

Remissinstanser

1. Arvidsjaurs kommun
2. Askersunds kommun
3. Avfall Sverige
4. Båstad kommun
5. Enköpings kommun
6. Eskilstuna kommun
7. Eslövs kommun
8. Essunga kommun
9. Fagersta kommun
10. Falun kommun
11. Förvaltningsrätten i Göteborg
12. Förvaltningsrätten i Umeå
13. Gotlands kommun
14. Grums kommun
15. Gävle kommun
16. Göteborgs kommun
17. Halmstads kommun
18. Haparanda kommun
19. Inspektionen för vård och omsorg

20. Jönköpings kommun
21. Kammarrätten i Stockholm
22. Karlstads kommun
23. Konkurrensverket
24. Krokoms kommun
25. Kungsörs kommun
26. Ljungby kommun
27. Lunds kommun
28. Luleå kommun
29. Lunds universitet (juridiska fakulteten)
30. Malmö kommun
31. Markaryds kommun
32. Mörbylånga kommun
33. Nora kommun
34. Norrköpings kommun
35. Nyköpings kommun
36. Uppsala universitet (juridiska fakulteten)
37. Olofströms kommun
38. Riksdagens ombudsmän (JO)
39. Regelrådet
40. Region Blekinge
41. Region Jämtland Härjedalen
42. Region Skåne
43. Region Stockholm
44. Region Uppsala
45. Region Värmland
46. Region Östergötland
47. Skolinspektionen
48. Skolverket
49. Skövde kommun

50. Socialstyrelsen
51. Sollefteå kommun
52. Sollentuna kommun
53. Töreboda kommun
54. Statskontoret
55. Svenska institutet för europapolitiska studier
56. Svenskt Näringsliv
57. Sveriges Kommuner och Regioner
58. Tillväxtverket
59. Återvinningsindustrierna

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet **senast den 16 juni 2023**. Svaren bör lämnas per e-post till fi.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till fi.ofa.k.remissser@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Fi2023/01006 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian. Om remissen är begränsad till en viss del av promemorian, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Promemorian kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria [Svara på remiss \(SB PM 2021:1\)](#). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Håkan Eriksson
Kansliråd

Kopia till

Elanders Sverige AB, e-postadress: betankande@elanders.com

Mottagande av gåva till Harlösa skola

10

KS.2023.0296

§ 64

**ANTAGANDE AV FÖRSLAG TILL POLICY FÖR
EMOTTAGANDE AV STIFTELSE OCH GÅVOR**

Ärendebeskrivning

Ibland händer det att personer i sina testamente eller på annat sätt önskar överlåta hela eller delar av sina tillgångar i form av stiftelser (ofta benämnda fonder) att förvaltas av kommunstyrelsen eller i form av gåvor till kommunen. Beslut om att emottaga stiftelser, fonder eller gåvor fattas alltid av kommunfullmäktige.

Emottagandet av gåvor vållar sällan några administrativa problem och kommunen bör därför tacksamt ta emot sådana, under förutsättning att villkoren för att använda gåvan är acceptabla för kommunen.

Kommunledningskontoret har 2002-08-20 inkommit med förslag till policy för emottagande av stiftelser och gåvor.

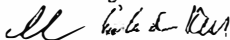
Bilaga § 64

Kommunstyrelsen har 2002-09-03, § 81, beslutat föreslå kommunfullmäktige besluta att gåvor tages tacksamt emot av kommunen under förutsättning att villkoren för gåvans användande är acceptabla för kommunen och att stiftelser (fonder) tages tacksamt emot under förutsättning att kapitalbeloppet överstiger 25 basbelopp innan arvsskatt och att villkoren är sådana att de är acceptabla för kommunen och möjliga att tillämpa även i framtiden. Basbeloppet är 2002 37.900 kronor.

Kommunfullmäktiges beslut

- Gåvor tages tacksamt emot av kommunen under förutsättning att villkoren för gåvans användande är acceptabla för kommunen.
- Stiftelser (fonder) tages tacksamt emot under förutsättning att kapitalbeloppet överstiger 25 basbelopp innan arvsskatt och att villkoren är sådana att de är acceptabla för kommunen och möjliga att tillämpa även i framtiden. Basbeloppet är 2002 37.900 kronor.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

**Svar till Länsstyrelsen angående översyn av
riksintressen för kulturmiljön i Skåne, etapp
mellanbygd**

12

KS.2022.0191

2023-05-08
Moa Åhnberg
+4641362084
moa.ahnberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Svar till länsstyrelsen angående översyn av riksintressen för kulturmiljön i Skåne, etapp mellanbygd

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen i Skåne genomför en översyn av riksintressen för kulturmiljövård i länet. Eslövs kommun har getts möjlighet att kommentera Länsstyrelsens kunskapsunderlag och bedömningar.

Arbetet är indelat i tre etapper: skogsbygd, mellan(ris)bygd samt slättbygd. Denna första fas fokuserar på mellanbygden. Inom Eslövs kommun är fem områden berörda:

- Ellinge – Västra Sallerup [M63]
- Eslöv [M182]
- Skarhult [M58]
- Västra Strö – Trollenäs [M53]
- Övedskloster - Tulllesbo [M100]

Eslövs kommun har tidigare yttrat sig över riksintressen inom etapp skogsbygd, kommunstyrelsens beslut § 108, 2022-05-02.

Beslutsunderlag

- Missiv samt inbjudan till kommundialog
- Dialogunderlag Eslöv Etapp mellanbygd reviderad 2023-04-27
- Kommunledningskontorets synpunkter på konsultunderlag för Etapp mellanbygd, Översyn av kulturmiljövårdens riksintressen i Skåne, områden i Eslövs kommun
- Kommunstyrelsens beslut § 108, 2022 Svar till Länsstyrelsen angående översyn av riksintressen för kulturmiljön i Skåne, etapp skogsbygd

Beredning

Översynen utgår från de kriterier som Riksantikvarieämbetet tagit fram för riksintresseområden för kulturmiljövård. Det finns tre obligatoriska kriterier: riksintressant berättelse, helhetsmiljö samt fysiska uttryck. Översynen ska mynna ut i förslag om hur de olika anspråken ska vara avgränsade och motiverade. Med utgångspunkt i resultatet kommer Länsstyrelsen att föreslå revideringar till Riksantikvarieämbetet som sedan fattar beslut. Som en del i processen ska Länsstyrelsen föra dialog med berörda kommuner.

Kommunledningskontoret ser positivt på att Länsstyrelsen genomför en översyn av riksintressen för kulturmiljövård i Skåne. För att kommunen ska kunna hantera riksintressena på ett så bra sätt som möjligt i olika planeringsprocesser är det viktigt att det finns en tydlighet i motiveringar och värdebeskrivningar. Det underlag som Länsstyrelsen låtit ta fram är pedagogiskt och lättillgängligt.

För samtliga fem områden i Eslövs kommun finns förslag till revidering av motiverings- och/eller uttryckstexter. För tre av områdena finns även förslag om förändring av den geografiska avgränsningen. Kommunledningskontoret uppskattar att förslagen innebär mer omfattande motiveringar och beskrivningar. Det är ett viktigt underlag för kommunen i plan- och exploateringsprocesser och lovärenden.

För riksintresseområdena Ellinge – Västra Sallerup [M63], Skarhult [M58], Västra Strö – Trollenäs [M53] samt Övedskloster - Tullabo [M100] har Kommunledningskontoret inga synpunkter.

För riksintresseområdet Eslöv [M182] efterfrågar Kommunledningskontoret tydligare skrivningar för de östra delarna och att element och strukturer som länsstyrelsen lyft i sitt yttrande över den fördjupade översiktsplanen för östra Eslöv inkluderas i uttryckstexten. Kommunledningskontoret ifrågasätter också förslaget till ny geografisk avgränsning.

Kommunledningskontorets synpunkter på det utsända konsultunderlaget finns i separat bilaga.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen antar förvaltningens svar som sitt och skickar det till Länsstyrelsen

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret - tillväxtavdelningen
Länsstyrelsen i Skåne skane@lansstyrelsen.se

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Chef tillväxtavdelningen

2023-05-23
Moa Åhnberg
+4641362084
moa.ahnberg@eslov.se

Kommunledningskontorets synpunkter på konsultunderlag för Etapp mellanbygd, Översyn av kulturmiljövårdens riksintressen i Skåne, områden i Eslövs kommun

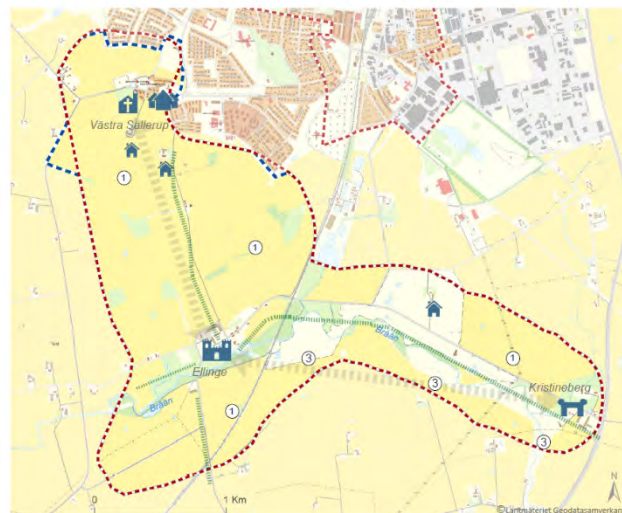
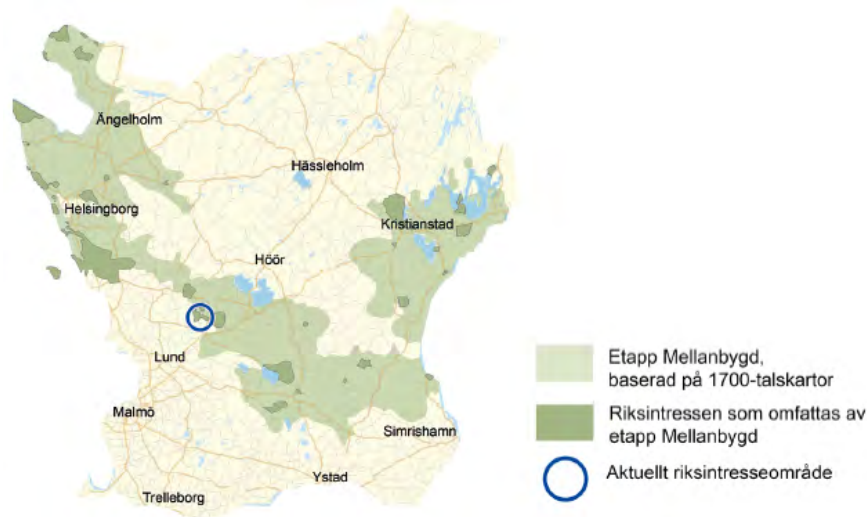
Kommunledningskontoret ser positivt på att Länsstyrelsen genomför en översyn av riksintressen för kulturmiljövård i Skåne. För att kommunen ska kunna hantera riksintressena på ett så bra sätt som möjligt i olika planeringsprocesser är det viktigt att det finns en tydlighet i motiveringar och värdebeskrivningar. Det underlag som Länsstyrelsen låtit ta fram är pedagogiskt och lättillgängligt.

I etapp mellanbygd ingår 35 områden varav 5 berör Eslövs kommun:

- Ellinge – Västra Sallerup [M63]
- Eslöv [M182]
- Skarhult [M58]
- Västra Strö – Trolleås [M53]
- Övedskloster - Tullesbo [M100]

För samtliga områden finns förslag om revidering av motiverings- och/eller uttryckstexter. För tre av områdena finns även förslag om förändring av den geografiska avgränsningen.

Ellinge – Västra Sallerup [M63]

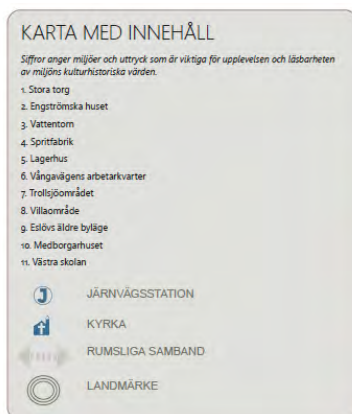
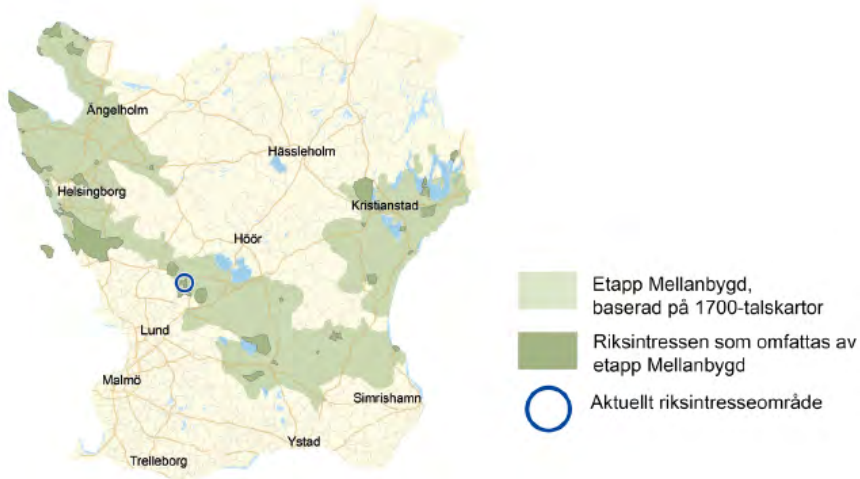
Kartan visar befintlig gräns i rött och föreslagen ny gräns i blått.

För Ellinge – Västra Sallerup [M63] finns förslag till ändringar i motiv- och uttryckstext för att tydliggöra den påverkan godsdriften på Ellinge har haft på bebyggelse och landskap. Västra Sallerups kyrkby blir också en tydligare del av riksintresset jämfört med den nuvarande beskrivningen.

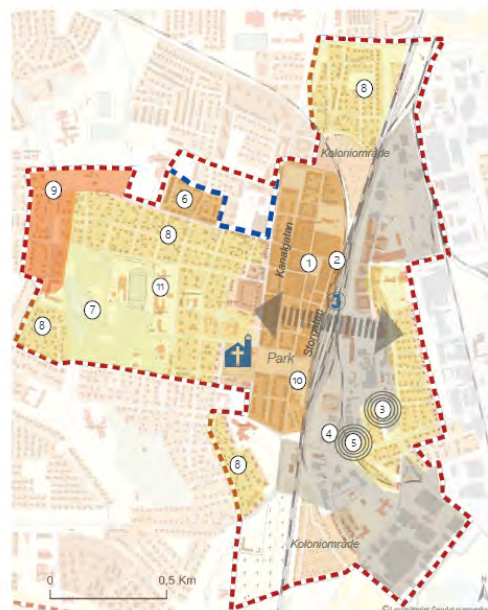
Det finns även föreslagna ändringar av riksintressets geografiska avgränsning med dels en utökning för att inkludera Västra Sallerups kyrkby och dels två små justeringar för att anpassa området till gränsen mellan Ellinge och Västra Sallerup i väster samt för att inte gå in i Eslövs tätort i nordost.

Kommunledningskontoret har inga synpunkter på ändringsförslagen. De är tydliga och ger en bra beskrivning av de riksintressanta värdena på platsen. Gällande ändringarna av den geografiska avgränsningen anser Kommunledningskontoret att de är väl motiverade. Kommunledningskontoret vill dock uppmärksamma länsstyrelsen på att grusvägen från Ellinge till Västra Sallerups kyrkby inte sträcker sig hela vägen till kyrkan, utan endast till bostadsområdet Sallerup söder om Västra Sallerups Byaväg.

Eslöv [M182]

Karta som visar befintlig och ny föreslagen gräns. Här redovisas även områdets innehåll och pilar som visar rumsliga och visuella samband mellan stadskärnan i väster och industriområdet i öster. Till villaoambället hör även Trollejöområdet som planerades som området grönstråk.

För Eslöv [M182] finns förslag till ändringar i uttryckstext samt för den geografiska avgränsningen. Uttryckstexten kompletteras med information om stadens struktur kopplat till den äldre bymiljön och odlingslandskapet. Den betonar även stadens tydliga orientering efter järnvägen och den funktionella indelningen med industri, handel och bostäder. För den östra sidan av järnvägen föreslås en beskrivning av områdets kvartersstruktur och gatunamn.

Det finns också förslag på att komplettera uttryckstexten med fler offentliga byggnader som Västra Skolan, Missionshuset och Tingshuset. Dessutom finns en tydligare beskrivning av de flerbostadshus som tillkommit på 1940-60-talen.

För Eslövs kommun är riksintresset för stadskärnan ständigt aktuellt i utvecklingen av staden. Det är en viktig planeringsförutsättning och en kvalitet för Eslöv. Därför ser Kommunledningskontoret positivt på förslagen att utöka uttryckstexten och tydliggöra viktiga riksintressanta element. Dock saknar Kommunledningskontoret, trots de beskrivna kompletteringarna, tydligare skrivningar om östra Eslöv.

Under 2022 antog Eslövs kommun en fördjupad översiktsplan för östra Eslöv. I den planprocessen var kulturmiljön i området en viktig del och kommunen hade en dialog med Länsstyrelsen om vilka element som utgör den riksintressanta berättelsen. Länsstyrelsen lyfte då fram följande aspekter:

- Struktur
- Siktlinjer
- Höjder
- Funktionella samband

Kommunledningskontoret hade gärna sett att nämnda aspekter blev tydliggjorda i riksintressets uttrycktstext. Att element och strukturer som både länsstyrelsen och kommunen ser som viktiga för den riksintressanta berättelsen finns med i uttryckstexten är en styrka för beslut i kommande plan- och exploateringsprocesser samt lovärenden.

Kommunledningskontoret har även synpunkter på hur de rumsliga sambanden samt spår- och industriområden illustreras i den karta som finns med i kunskapsunderlaget. De är alltför schematiska och ger inget stöd för hur kommunen faktiskt ska tolka de riksintressanta värdena.

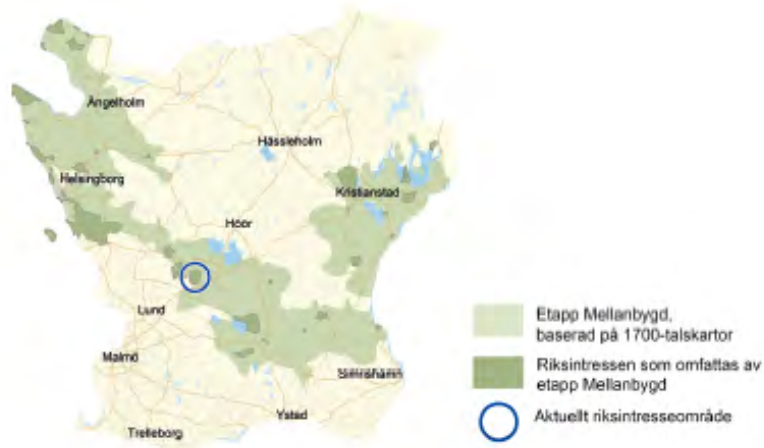
Förslaget till ändring av den geografiska avgränsningen handlar om en justering i den nordvästra delen av riksintresseområdet. Ändringen innebär att den norra gränsen för riksintresset föreslås gå vid Karlavägen och Västergatan istället för som idag längs Vikingavägen. Motiveringen till ändringen är dels att fastigheterna står inför en stadsomvandling med

storskalig bebyggelse och dels att konsulerna redan nu bedömer att den är irrelevant för riksintressets utveckling som järnvägssamhälle.

Kommunledningskontoret förstår motiveringen till den ändrade avgränsningen, i det aktuella området pågår en omvandlingsprocess som påverkar platsen. Samtidigt har kommunen i framtagandet av nya detaljplaner anpassat bebyggelsen till riksintressets värden.

Kommunledningskontoret ser även att ändringen kan vara problematiskt då den nu gällande avgränsningen utgår från stadens utbredning vid den tid då järnvägsutbyggnaden nått sin största betydelse för stadens utveckling, i början av 1940-talet. Att ändra i avgränsningen kan medföra att det på sikt uppstår en diskussion om att ändra i fler delar vilket kan innebära en risk att utgångspunkten för den geografiska avgränsningen inte längre är relevant. Detta kan sin tur skapa en osäkerhet om hur kommunen ska hantera riksintresset i exempelvis plan- och exploateringsprocesser.

Skarhult [M58]

Karta med innehåll och pilar som visar visuella och rumsliga samband. Fokus för riksintresset är slottslandskapet kring Skarhults slott. De rumsliga sambanden syftar på det nära historiska sambandet mellan huvudgården och kyrkan samt sambanden mellan slottet, arbetarbostäder och plattgårdar.

De visuella sambandspilarna illustrerar kyrkans synlighet i odlingslandskapet.

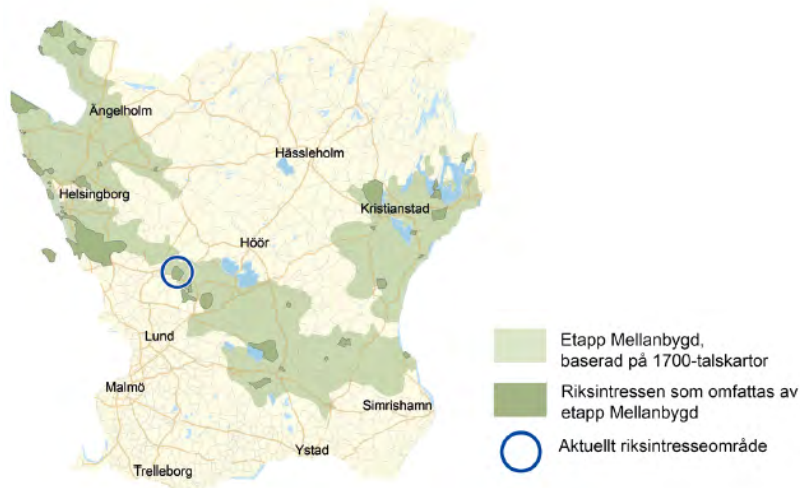
För Skarhult [M58] föreslår översynen ändringar i motiv- och uttryckstext. Det handlar framförallt om att visa hur de historiska och geografiska sambanden speglar utvecklingen av godsmiljön från medeltid in på 1900-talet.

Enligt förslaget ska nyckelbegreppet *Slätt- och skogsbygd* utgå. Detta beror dels på att begreppet inte finns med i Riksantikvarieämbetets ordlista med

kulturhistoriska begreppsdefinitioner, dels på att området präglas av storskalig jordbruksmark.

Kommunledningskontoret uppskattar att såväl motivtexten och beskrivningen av riksintressets uttryck har blivit mer omfattande än nuvarande texter. Länsstyrelsen skriver i sina kommentarer att det föreslagna nyckelbegreppet *Slottslandskap* bör ersättas av begreppen *Slottsmiljö* och *Odlingslandskap* eftersom ett slottslandskap präglas av två eller flera slott/gods. Kommunledningskontoret menar dock att kopplingen mellan Skarhults slott och plattgårdarna Amensgården, Bältingegården och Skarhults södergård kan motivera att begreppet ingår i uttryckstexten. I övrigt har Kommunledningskontoret inga synpunkter på förslagen till förändring.

Västra Strö – Trolldenäs [M53]

KARTA MED INNEHÅLL

Siffror anger miljöer och uttryck som är viktiga för upplevelsen och läsbarheten av miljöns kulturhistoriska värden.

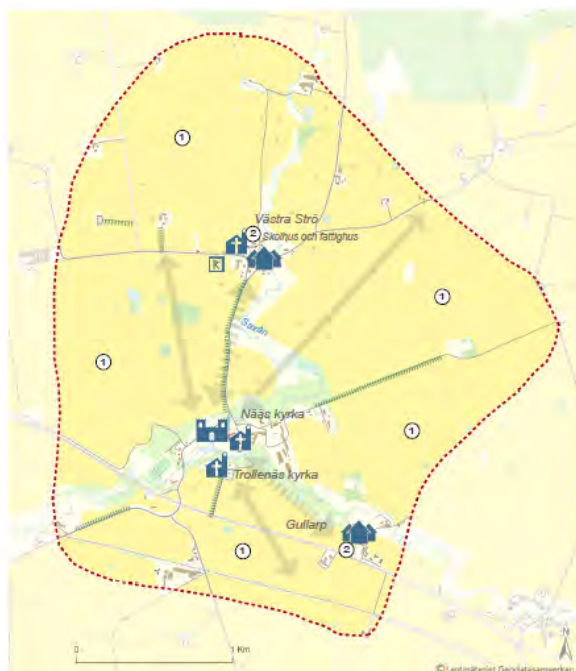
1. Storskaligt präglat odlingslandskap
2. Plats för medeltida kyrka

TROLLENÄS SLOTT
 KYRKA
 THULESTENARNA
 ALLÉ

RUMSLIGA SAMBAND
 VISUELLA SAMBAND

Karta som visar områdets innehåll och pilar som visar visuella och rumsliga samband med omgivande odlingsmark och de alléprydda infartsvägarna. Fokus för riksintresset är slottslandskapet kring Trolldenäs slott och omgivande odlingsmark med kyrkbyarna Västra Strö och Gullarp. De rumsliga sambandspilarna syftar på sambanden mellan godsets huvudgård och de underliggande byarna Västra Strö och Gullarp.

De visuella sambandspilarna illustrerar slottets och Trolldenäs kyrkas synlighet i landskapet.

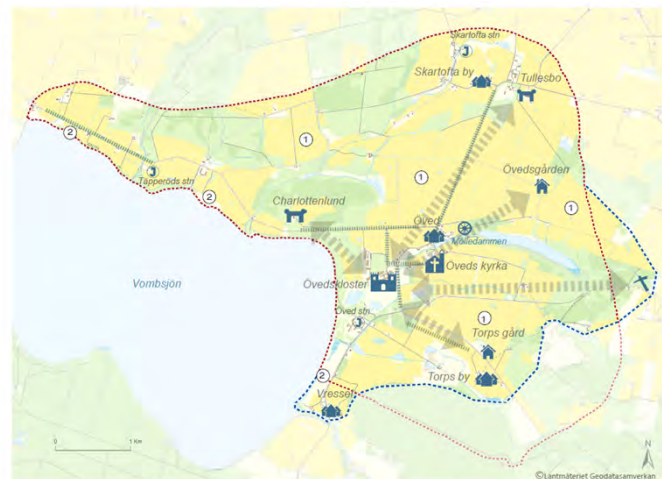
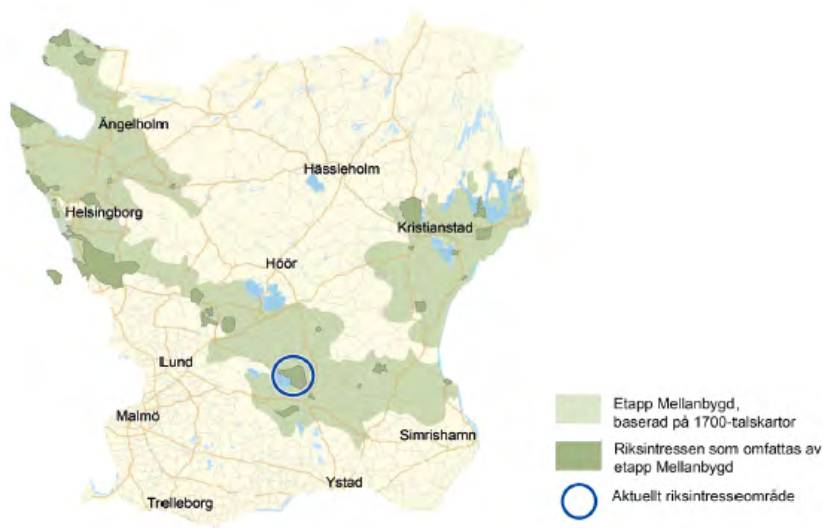

För Västra Strö – Trolldenäs [M53] finns endast förslag till ändringar uttryckstexten vilken framförallt har blivit kompletterad med information om de objekt som ger uttryck för den riksintressanta berättelsen i området.

Kommunledningskontoret har inga synpunkter på de föreslagna förändringarna, utan ser ett värde i dem då de tydligt visar att den värdena

finns i såväl specifika objekt som till exempel Trollnäs slott, Thulestenarna och medeltida kyrkor som i strukturer för byarna och landskapet.

Övedskloster - Tulllesbo [M100]

Karta som visar befintlig och föreslagen ny gräns. Gränsen föreslås dras om för att omfatta stenbrotten i öster och Vressels by i söder. Skogsområdet i sydöst föreslås utgå ur riksintresset. Rumsliga sambandspilar illustrerar sambanden mellan slottet och plattgårdarna Torp och Övedsgården, och sambanden mellan slottet och inkörsätena Tulllesbo och Charlottenlund. Rumsliga samband som inte illustreras med pilar är sambanden mellan slottet och de omgivande jordbruks- och skogsmarkerna, samt sambandet med underliggande byar och kyrkan.

För Övedskloster - Tulllesbo [M100] finns både förslag till ändringar i motiv- och uttryckstext samt riksintressets geografiska avgränsning. Ändringarna handlar i båda fallen om att tydliggöra riksintresset som ett exempel på hur en godsägare kunde omgestalta ett landskap efter rådande stilideal. Genom att inkludera värden som skiftade byar, en ödekyrkogården samt tidigare stationshus och järnvägsbank blir motiven och uttrycken lättare att förstå än i nuvarande beskrivning. De fornlämningar som idag är en del av riksintresset föreslås utgå.

Nya skrivningar i motiv- respektive uttryckstexten betonar också Övedsklosters slott som ett av landets främsta exempel på den svenska rokokoarkekturen.

Den huvudsaklig delen av riksintresseområden ligger i Sjöbo kommun och endast en liten del ingår i Eslövs kommun (vid Vomb). Kommunledningskontoret har inga synpunkter på de föreslagna ändringarna.

Reviderad handling 2023-04-27

Länsstyrelsens bedömning av konsultunderlag för Ettapp Mellanbygd, Översyn av kulturmiljövårdens riksintressen i Skåne, områden i Eslövs kommun

Länsstyrelsen vill framföra våra initiala synpunkter på det bifogade konsultunderlaget. Inom Eslövs kommun gäller det följande riksintresseområde:

Ellinge – Västra Sallerup [M63]

Länsstyrelsen Skåne instämmer i konsultens bedömning och ser att ett reviderat anspråk skulle kunna ge en tydligare helhetsbild och förtydliga den riksintressanta berättelsen.

Eslöv [M182]

Länsstyrelsen Skåne instämmer i konsultens bedömning. Förslaget innebär en viss minskning av riksintresset men ger ett tydligare och mer fokuserat anspråk. Pågående förtätning inom kv.Stenbocken förhåller sig till den mötande äldre miljön men har inte sådana kulturhistoriska egenvärden att den behöver ingå i riksintresset.

Skarhult [M58]

Länsstyrelsen Skåne instämmer i konsultens bedömning, men överväger om nyckelbegreppet *Slottslandskap* bör ersättas av begreppen *Slottsmiljö* och *Odlingslandskap*. Enligt Riksantikvarieämbetes miljöordlista ska ett slottslandskap präglas av två eller flera slott/gods. I övrigt ser vi att förslaget ger en tydligare bild av vilka de riksintressanta värdena är, vilket ger goda förutsättningar för att de tas tillvara.

Västra Strö – Trollenäs [M53]

Länsstyrelsen Skåne instämmer i konsultens bedömning. Förslaget ger en tydligare bild av riksintressets värden och hur de tar sig uttryck i landskapet.

Övedskloster - Tullbo [M100]

Länsstyrelsen Skåne instämmer i konsultens bedömning. Genom att lägga till stenbrottet ges blir platsens funktionella samband tydligare och den riksintressanta berättelsen stärks.

Detta bedömningsunderlag har reviderats 2023-04-27 och ersätter tidigare utskickad version, där Övedskloster-Tullesbo saknades.

Kontaktperson för översynen är Mia Jungskär, antikvarie,
kulturmiljöenheten, telefon 010-224 14 25,
mia.jungskar@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Skåne

148 (441)

ELLINGE - VÄSTRA SALLERUP [M63] ESLÖVS KOMMUN

UNDERLAG TILL RIKSINTRESSEÖVERSYN - ETAPP MELLANBYGD

Titel: Ellinge - Västra Sallerup [M63] Underlag till riksintresseöversyn - etapp Mellanbygd

Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne län

Författare: Pantzar & Jancke Tidlösa landskap AB

Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Samhällsbyggnad
205 15 Malmö
Telefon 010-224 10 00
www.lansstyrelsen.se/skane

Copyright: Länsstyrelsen Skåne

Diarienummer: 408-25384-2021

Layout: Pantzar & Jancke AB

Utgivningsår: 2022

Omslagsbild: Ellinge slott, foto: Pantzar & Jancke AB

Förord

Riksintressen för kulturmiljövården är miljöer utpekade av staten som sammantaget ska ge en generell bild av samhällets kulturhistoriska utveckling så som den åter speglas i landskapet, med regionala variationer och särdrag. Dessa miljöer ska skyddas från påtaglig skada, exempelvis ska kommunerna förhålla sig till dem i sin översiktsplanering.

Länsstyrelsen Skåne har initierat en översyn av samtliga 100 områden av riksintresse för kulturmiljövården i Skåne. Dessa har delats in i tre etapper; Skogsbygd, Mellanbygd och Slättbygd. Det främsta syftet med översynen är att skapa bättre förutsättningar för såväl kommunerna som för Länsstyrelsen i Skåne att kunna tillgodose riksintressen för kulturmiljövården i samhällsplaneringen. Riksintresseanspråken ska vara tydliga, aktuella, väl förankrade och utgå från en bred kulturarvssyn som inkluderar mångfalds- och jämställdhetsperspektiv.

Följande underlag är framtaget av konsultfirman Pantzar och Jancke Tidlösa landskap AB under åren 2021-2022. Uppdraget har bestått i att beskriva och värdera området kopplat till motiven för riksintresset, samt att bedöma om texter och geografisk avgränsning är aktuella. Kopplat till

projektet finns också en övergripande text över etapp Mellanbygd som förmedlar en bild av det geografiska och etnologiska sammanhanget.

Konsultens förslag till förändringar är inte slutgiltiga. Länsstyrelsen kommer att använda följande underlag för att se över befintliga riksintresseanspråk och för att inleda en dialog med berörda kommuner kring behov av förändringar i anspråkens motiveringar och avgränsningar. När den slutliga bedömningen har gjorts skickas förslag till förändringar i motiv- och uttryckstexter till Riksantikvarieämbetet som fattar beslut. Ändringar i geografiska avgränsningar som inte ändrar själva anspråket kan Länsstyrelsen själv besluta om.

Länsstyrelsen i Skåne län, februari 2023

Patrik Åkesson
Avdelningschef Samhällsbyggnadsavdelningen
Länsstyrelsen Skåne

Innehållsförteckning

FÖRORD.....	3
ELLINGE - VÄSTRA SALLERUP [M63] (BORLUNDA OCH VÄS- TRA SALLERUP SN:R)	6
NUVARANDE RIKSINTRESSEANSPRÅK.....	6
Nyckelbegrepp	7
KULTURHISTORISKA ASPEKTER	9
Medeltida gods.....	9
Ellinge slott	10
1500- och 1600-talets adels gods	10
Slottslandskap.....	11
MILJÖNS RIKSINTRESSANTA VÄRDEN	14
SÅ HÄR SYNS RIKSINTRESSETS VÄRDEN I LANDSKAPET ..	15
BEDÖMNING AV RIKSINTRESSET	16
FÖRSLAG PÅ ÄNDRINGAR I GRÄNSDRAGNING	17
FÖRSLAG PÅ ÄNDRINGAR I MOTIV OCH UTTRYCKSTEXT ..	17
KARTA MED INNEHÅLL	18

Ellinge - Västra Sallerup [M63] (Borlunda och Västra Sallerup sn:r)

153 (441)

Nuvarande riksintresseanspråk

Motivering:

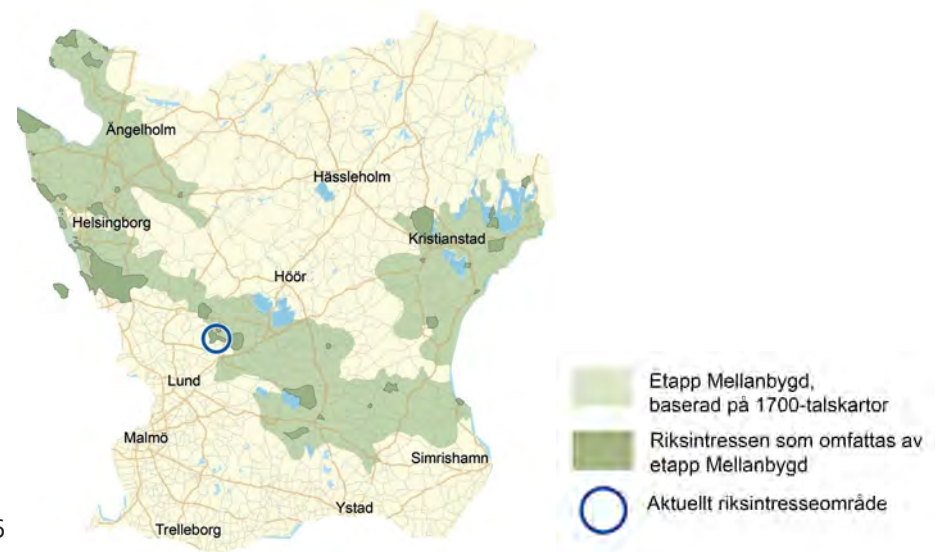
Dalgångsbygd och *slottslandskap* kring Bråån och Ellinge slott där godsförvaltningen sedan medeltiden satt sin prägel på såväl landskapets som bebyggelsens gestaltning samt de till slottet hörande underlydande gårdarna.

Uttryck för riksintresset:

Betade strandängar utmed Bråån samt vidsträckta fält och rikt allésystem kring Ellinge tidigare befästa slott. Slottet är av medeltida ursprung men omgestaltades under 1700- och 1800-talen - främst i enlighet med renässansens stilideal. Vallgravar och park, välbevarad ekonomi- och arbetarbebyggelse av såväl tegel som korsvirke, förvaltarbostad, skola och smedja. Kristinebergs herrgårdsanläggning från 1815.

I riksintresset ingår även:

Västra Sallerups medeltida kyrka med förnämliga kalkmålningar, kyrkby med karakteristiska bebyggelseinslag som väl belyser 1800-talets bystruktur kring kyrkan, prästgård från 1860-talet.

Nyckelbegrepp

Enligt Riksantikvarieämbetets ordlista med kulturhistoriska begreppsdefinitioner som är relevanta för detta riksintresse.

Herrgårds-/Slottslandskap

Större sammanhängande område med två eller flera slotts- eller herrgårdsmiljöer

Dalgångsbygd

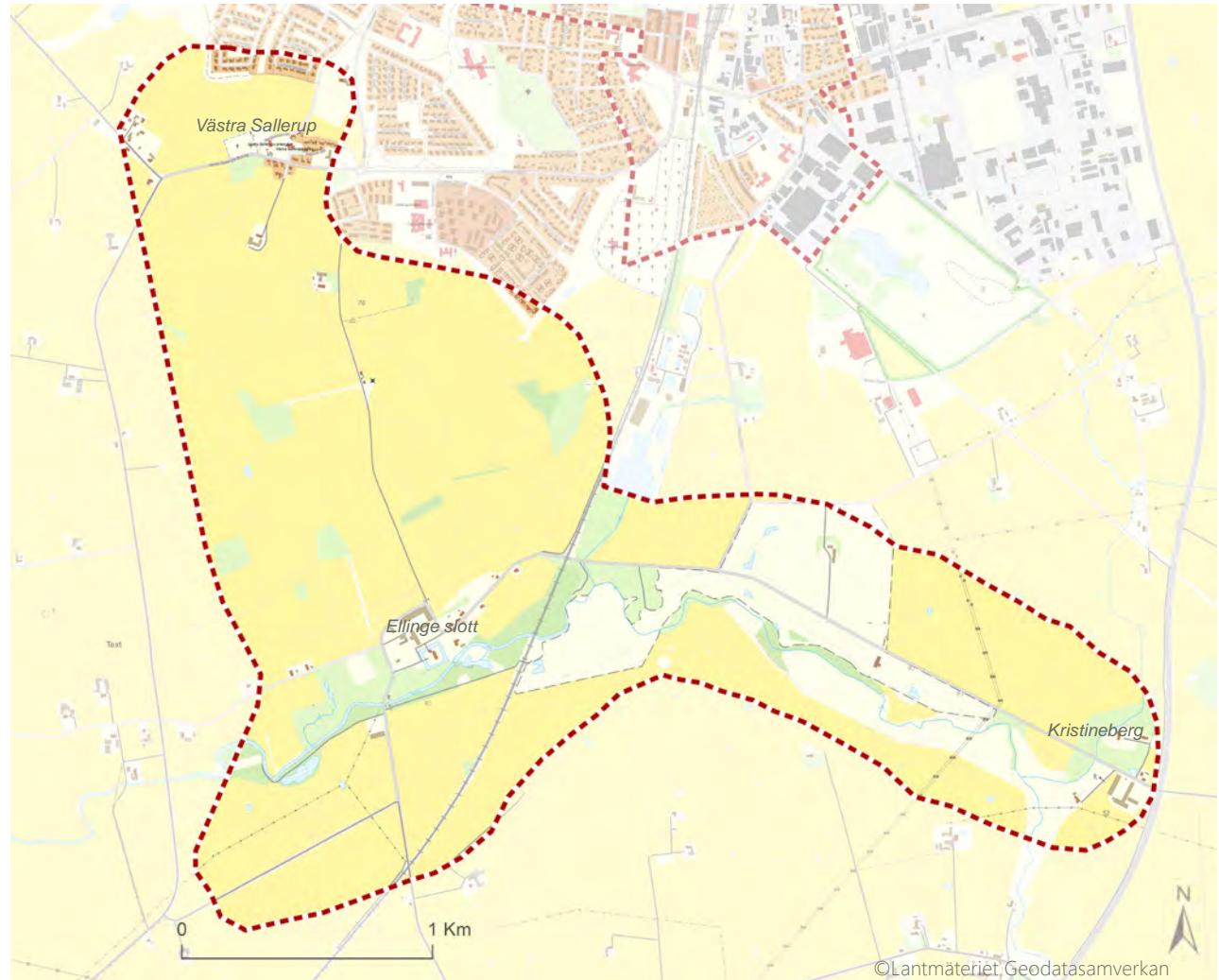
Landskap, präglat av lång jordbrukskontinuitet i en dalgång, vars grundstruktur av byar och gårdar vanligen bildats under yngre järnålder/tidig medeltid. Vagnät, sockencentra m.m. kan vanligen följas tillbaka till medeltiden.

Kyrkomiljö

Miljö kring kyrklig byggnad med bebyggelse och anläggningar för kyrkans bruk, som t.ex. kyrkogård, stigluckor, klockstapel, gravkapell samt kyrkbacke, kyrkstallar, tiondelada, sockenmagasin, prästgård och klockaregård med tillhörande trädgård. Kyrkomiljön kan även bestå av lämningar av sådan bebyggelse och miljö.

Park

Ett markområde som ofta är större än en trädgård och främst är ägnat promenader och/eller rekreation. En park kan vara privat eller offentlig. Den kan ha en geometrisk grundplan som t.ex. barockparken med parterrer och boskékvarter. En park kan även ha en plan med friare utformning med stora gräsytor, trädgångar, vindlande gång- och körvägar som den engelska parken. Viktiga inslag är kanaler, dammar, fontäner, skulpturer, paviljonger och andra mindre byggnader. Termen används idag i en rad sammansättningar: naturpark, stadspark, nöjespark, nationalpark, djurpark etc. (Jfr Trädgård).

Riksintresseområdets nuvarande geografiska avgränsning.

Beskrivning av området idag

Riksintresset är beläget i ett öppet småkuperat landskap söder om Eslöv. Brååns slingrande lopp genom dalgången bildar ett tydligt lövskogskantat stråk i söder. Centralt i området ligger Ellinge slottsmiljö inbäddad i grönska kopplad till Bråån. Allékantade infartsvägar ansluter slottet från alla väderstreck. Slottets huvudbyggnad är belägen på en vallgravsomfluten holme i anslutning till ån. I väster ansluter trädgården med äldre alléträd av hästkastanj längs den centrala grusade gången som fortsätter vidare västerut till slottsparken som har en blandning av lövträd, bland annat ask, bok, lind och lönn. Norr om slottet ligger storskaliga ekonomibyggnader, arbetarbostäder och annan godsanknuten bebyggelse som även kantar både den östra och den västra infartsvägen. Söder om ån öppnar sig storskaligt präglade odlingsmarker. Ellinge

Brååns slingrande lopp bildar ett grönt stråk genom området.

bygata som utgör slottets östra infart löper vidare norr om Bråån mot Kristinebergs herrgård i områdets östra del. Vägsträckan kantas inledningsvis av en långsträckt landskapsanpassad golfbana, men övergår närmare herrgården i betesmark. Kristinebergs vitputsade 1800-talsherrgård är placerad i höjdläge norr om vägen på en skogbeväxt kulle i anslutning till ett nordligt biflöde från Bråån. Herrgårdens ladugårdstomt med storskaliga ekonomibyggnader i gråsten ligger avsides från huvudbyggnaden söder om vägen.

I riksintresseområdets nordligaste del, vid Eslövs västra utkant, ligger Västra Sallerups kyrkby med kyrka från 1100-talet med tillhörande bymiljö. Från kyrkbyn i norr löper en småskalig allékantad grusväg söderut mot Ellinge slott.

En långsträckt landskapsanpassad golfbana kantar Brååns norra strand.

Kulturhistoriska aspekter

Medeltida gods

Under medeltidens mitt hade det i Skåne utvecklats adliga godssystem, som bestod i att en huvudgård hade flera underlydande gårdar. Från början låg ofta huvudgården i samma by som de underlydande gårdarna, men under senmedeltiden flyttade huvudgården ut från byn till mer avsides och mer ståndsmissigt placerade lägen. De nya huvudgårdarna blev adelsmännens sätesgårdar. Sätesgårdens huvudinkomster kom från de underlydande arrende- och landbogårdarna. Ellinge har anor som huvudgård åtminstone från 1200-talet och under medeltiden tillhörde gården några av Skånes mäktigaste släkter inom det nyligen introducerade adelsståndet. Vid medeltidens slut låg alla gårdar i Ellinge by, Dammstorps by och Västra Sallerups kyrkby under godset som även ägde ett antal gårdar i övriga byar i socknen. Ellinge bys gårdar var belägna längs bygatan nordväst om godsets huvudbyggnad och Dammstorps bytomt var belägen söder därom på Brååns södra sida. Genom att godset drevs med stordrift av frälsebönder innebar godsbildningen en strukturförändring av det agrara landskapet.

Godsherren på Ellinge hade patronatsrätt till Västra Sallerups kyrka, och vägen mellan kyrkbyn och godset visar på det nära sambandet. I kyrkan finns herrskapsläktare från 1600-talet för Ellinge slott och godsherrarna på Ellinge har bekostat delar av kyrkans inredning. Det finns även uppgifter om att tornet ursprungligen inrymde en herrskapsläktare för godsherren på Ellinge, som hade patronatsrätt till kyrkan.

Från Ellinge slott löper en alléprydd väg mot kyrkan i Västra Sallerup.

Västra Sallerups kyrka uppfördes i mitten av 1100-talet.

Dammstorps by var belägen i närheten av Ellinge slott, söder om Bråån. Idag finns ingenting kvar av byn.

Ellinge slott

Dagens huvudbyggnad som i sina äldsta delar härrör från 1400-talet, har i och med det strategiska läget vid Bråån troligtvis föregåtts av en äldre anläggning. Vallgraven och dagens huvudbyggnad tog sannolikt form i slutet av 1500-talet. På den tidigaste avbildningen av gården från 1680 består huvudbyggnaden av en kringbyggd borg med vallgrav, och en trelängad ladugård i norr. En samtida källa beskriver att borgen är uppförd i tegel och korsvirke och att ekonomibyggnaderna består av fyra hus i tegel och korsvirke med halmtäckta tak. I början av 1700-talet var borgen svårt nergången och genomgick på 1730-talet en genomgripande omvandling, från sluten skånskdansk medeltidsborg till svensk herrgård, symmetriskt anordnad längs en mittaxel med en ny allékantad infartsväg från väster som siktade mot den nya huvudentrén. På slottsholmen revs allt utom dagens huvudbyggnad och i stället uppfördes två flankerande, fristående korsvirkesflyglar i en våning som inramning av borggården. Samtidigt anlades trädgårdar i väster med häckar och symmetriska gångsystem enligt tidens ideal. Sitt nuvarande utseende fick huvudbyggnaden vid en renovering och ombyggnad i mitten av 1800-talet, då även den norra flygeln revs och ersattes med den befintliga tornliknande norra längan.

1500- och 1600-talets adels gods

Perioden 1500–1658 brukar kallas för adelsväldets tid i Skåne. Tiden kännetecknas av en aktiv godsbildning där adeln samlade sina arrendegårdar i sammanhängande gods genom byte och köp. Adeln strävade efter att byta till sig arrendegårdar som låg i anslutning till huvudgården, vilket kunde resultera i att alla gårdar i en socken hörde till godset. Efter reformationen, då många av de tidigare kyrkliga egendomarna övergick till kronan,

Ellinge slott är beläget på en vallgravsomfluten holme i anslutning till Bråån och har sitt ursprung i en kringbyggd borg. Slottet fick sitt nuvarande utseende vid en renovering och ombyggnad i mitten av 1800-talet då den tornliknande norra längan tillkom.

Akvarell av Ellinge slott utförd ca 1780 av Anders Sigfrid Rålamb. På bilden framstår slottet som en symmetriskt planerad svensk herrgård efter tidens ideal.

På 1730-talet anlades en ny allékantad infartsväg från väster mot den nya huvudentrén.

ville den danske kungen samla sitt kronogods till Själland, och bytte därför bort stora delar av de skånska kronogodsens till adeln. Den skånska adeln hade långtgående rättigheter till sina underliggande gårdar och kunde använda böndernas arbetskraft efter eget behov. Det expansiva 1600-talet, med befolkningstillväxt i Västeuropa och ökad efterfrågan på spannmål och animaliska produkter gjorde att de stora godsens kunde exportera brödsäd och kreatur till Europa.

Den skattefrihet som adeln åtnjöt gällde dock endast för gårdar som låg i samma socken som huvudgården. Under 1600-talet utvecklade de stora godsens en ny ekonomisk strategi som gick ut på att de etablerade underliggande gods i intilliggande socknar, så kallade ladugårdar. Ladugården hade egen säterifrihet, men drevs ofta av arrendatorer under huvudgården. På det sättet kunde godsens få skattefrihet även för de underlydande gårdar som låg i samma socken som ladugården. Ellinge etablerade en ladugård i byn Brönneslöv i angränsande socken i mitten av 1600-talet, och kunde därmed få skattefrihet för sina underlydande gårdar även i den socknen. Ladugårdens huvudbyggnad uppfördes i mitten av 1700-talet och gården döptes till Kristineberg efter Ellinges dåvarande godsägare Christina Bennet. Efter påbyggnader och renoveringar under 1800-talets första hälft fick Kristineberg sitt nuvarande utseende 1860.

Slottslandskap

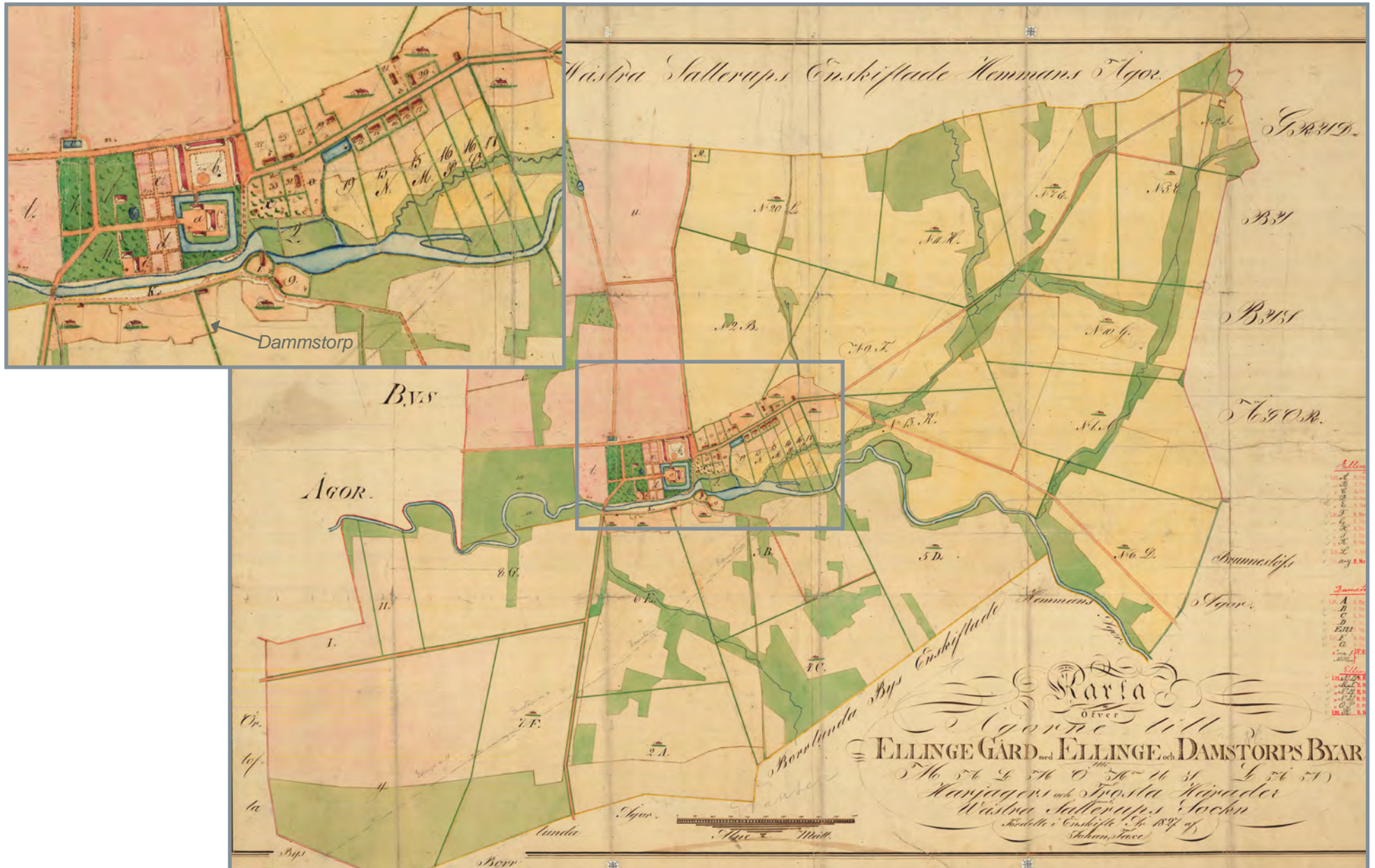
Den omfattande godsdriften ledde till genomgripande förändringar i landskapet. Godset drevs med anställd arbetskraft och med hjälp av torpare och frälsebönder i omliggande byar. Godsens låg ofta i framkant vad gällde jordbrukets utveckling och stordriften

Kristineberg etablerade som ladugård under Ellinge i den angränsande socknen Brönneslöv i mitten av 1600-talet. Huvudbyggnaden uppfördes i mitten av 1700-talet och fick sitt nuvarande utseende 1860.

Kristinebergs storskaliga ekonomibyggnader.

Enskifteskarta över Ellinge säteri, Ellinge by och Dammstorps by från 1827. I kartan framgår den symmetriskt anordnade slottsmiljön med stigsystem, trädgård och park. Ellinge bygata kantas av tätt liggande gatehus och arbetarbostäder. I Dammstorps by, söder om Bråån, är gårdarna schematiskt karterade. Odlingsmarken är indelad i regelbundna skiften, med centralt placerade gårdar.

ledde till att ängsmarker och skogsområden successivt odlades upp. Landskapet i området beskrivs som nära nog skogslöst redan i början av 1700-talet. Vid enskiftet förändrades landskapet i grunden. Alla gårdar i Ellinge, Dammstorp och Brönneslöv flyttade ut från bytomterna, och placerades i regelbundet formade skiften i odlingsmarken. Det tidigare varierade landskapet med tegindelningar och gränser omvandlades till ett storskaligt brukat ensartat landskap med vidsträckt odlingsfält. I Ellinge by ersattes gårdarna längs bygatan av arbetarbostäder och gatehus för godsets anställda. Ett nytt vägsystem anlades med raka tillfartsvägar som band samman de nya enheterna med det äldre vägsystemet. Omfattande allésystem knöt samman godsets enheter. Den storskaliga driften och adelsfamiljernas ekonomiska resurser innebar att godsen var tidiga, och delvis drev på, tekniska förändringar och rationaliseringen inom jordbruket under 1800- och 1900-talen. Ett exempel på tidig jordförbättring som präglar odlingsmarken än i dag är de mägergravar som togs upp för att sprida kalkhaltig mäger på odlingsmarken.

Arbetarbostäder längs Ellinge bygata.

De stora godsen var tidigt inriktade på animalieproduktion och var beroende av tillgång till betesmark. Betet bedrevs på fäladsmarken eller i trädesvången och på ängsmarkerna efter slåtter, och i anslutning till Brååns ådal. I samband med jordbrukets rationalisering under 1800-talet omvandlades det mesta av ängs- och betesmarken till åkermark, förutom i anslutning till Bråån där betesmarken fortfarande breder ut sig. Idag har en del av betesmarken omvandlats till golfbana, men söder om ån och i anslutning till Kristineberg används markerna fortfarande för betesdrift.

Ekonomibyggnader i anslutning till vallgraven.

Ellinge före detta bygata bildar idag en allékantad infartsväg till slottet från öster.

Miljöns riksintressanta värden

Riksintresset representerar både de geografiska och de historiska sammanhangen inom en godsmiljö med samlat godsinnehav. Den sammansatta slottsmiljön med park, trädgård, arbetarbostäder, storskaliga ekonomibyggnader, alléer och den vallgravsomflutna huvudbyggnaden speglar de förändringar som godsbildningen ledde till i landskapet över tid, och adelns sätt att uttrycka godsets särställning i landskapet. De omliggande storskaligt präglade odlingsmarkerna och Kristinebergs herrgård med ursprung som ladugård till sätesgården, visar på godsets utbredning, ekonomiska strategi och dominans i området samt hur godsdriften påverkade närområdet. De storskaliga odlingsmarkerna visar också på hur

nya odlingsmetoder under 1800-talet infördes på godsen. Det historiska sambandet med Västra Sallerups kyrkby som är läsbart genom det allékantade vägstråket och visar på godsets långvariga dominans i området. De kvarvarande betesmarkerna i anslutning till Bråån representerar en kvarvarande rest av det varierade landskapsbruket och jordbruket före 1800-talets skifte och jordbruksrationalisering.

Sammantaget berättar riksintresset om godsdriftens långa kontinuitet och hur landskapet, jordbruket och bebyggelsebildningen styrdes av godsets behov av inkomster och arbetskraft. Sammanhangen i den välbevarade miljöns olika delar, Ellinge slott, Kristinebergs ladugård och Västra Sallerups kyrkby är tydligt avläsbara.

Brååns betade ådal.

Infartsvägarna till slottet kantas av alléer, här vägen söderifrån.

Så här syns riksintressets värden i landskapet

Ellinge slotts placering på en holme omgiven av vallgrav med avsides belägen ladugårdstomt med storskaliga äldre ekonomibyggnader visar hur 1500-talets försvarsborg var strukturerad. Dagens slottsbyggnad, tillsammans med parken, trädgården och det symmetriskt anordnade alléprydda gångsystemet i anslutning till slottet berättar om hur adeln arrangerade slottsmiljöerna, och om anläggningens omvandling under 1700-talet. Arbetarbostäder och gatehus längs med Ellinge bygata illustrerar godsets omfattande behov av arbetskraft. Kristinebergs herrgård speglar godsets dominans i området och behovet av ytterligare arbetskraft för godsdriften. De utflyttade gårdarna och det rätlinjiga vägsystemet berättar om enskiftets genomgripande omvandling av landskapet under 1800-talet. Det allékantade vägsystemet som binder samman godsets olika delar vittnar om adelns sätt att uttrycka sin särställning i landskapet. Västra Sallerups medeltida kyrka med inredning bekostad av ägare till Ellinge som hade patronatsrätt till kyrkan berättar tillsammans med den alléprydda vägen som sammanbinder slottsmiljön med kyrkbyn om Ellinges långa kontinuitet som huvudgård i socknen och godsägarnas ställning i samhället. Det historiska landskapsbruket med stor andel djurhållning och omfattande betesmarker märks genom de fortfarande betade markerna i anslutning till Bråån.

Smedja vid Ellinge bygata.

Slottets placering på en holme omfluten av vallgrav berättar om 1500-talets försvarsborg.

Bedömning av riksintresset

Riksintresset tar fasta på följande nyckelbegrepp:

- Herrgårds/Slottslandskap
- Dalgångsbygd
- Park

Riksintresset speglar väl slottslandskapet kring Ellinge slott och hur godset utnyttjat och omvandlat det omliggande landskapet över tid. Läget invid ett vattendrag är representativt för godsmiljöer. Slottsmiljön med tillhörande arbetar- och hantverkarbostäder, vallgrav, stenvalvsbroar, trädgård, park och ladugårdstomt är en god representant för hur adeln arrangerade miljön närmast huvudbyggnaden och visar även på den arbetsintensiva godsdriften. Den tidigare ladugården Kristinebergs herrgård är en relevant del av riksintresset, för att belysa godsdriftens utbredning och ekonomiska strategi. Uttrycken i nuvarande värdetext är relevanta och tydliga i dagens miljö. Meningen att slottet är av medeltida ursprung men omgestaltades under 1700- och 1800-talet är ett konstaterande och bör formuleras om för att tydligare utgöra ett uttryck för riksintresset. Uttrycken bör kompletteras med slottets läge invid Bråån, områdets allékantade vägnät, lagaskiftesutflyttade gårdar med tillhörande rätlinjigt vägsystem samt biologiska kulturvärden i form av äldre lövträd i anslutning till slottsmiljön.

I nuvarande värdetext nämns Västra Sallerups kyrkby under rubriken ”I området ingår även”. Nuvarande riksintressegräns löper norrut från slottsmiljön för att omfatta kyrkbyn. Kyrkbyn består utöver kyrkan av prästgården från 1860-talet som är bygg-

Prästgården i Västra Sallerup.

I slottsmiljön och i alléer finns många äldre lövträd med höga biologiska kulturvärden. Här vid Kristinebergs herrgård.

nadsminnesförklarad, några moderniserade gatehus längs den tidigare byvägen, en kvarvarande jordbruksgård i öster samt under tidigt 2000-tal nybyggda villor. De nya villorna är anlagda längs en ny lokalgata och håller en relativt anpassad skala i relation till övrig bebyggelse. Trots de nya inslagen har området runt kyrkan kvar en äldre bystruktur och det historiska och funktionella sambandet med Ellinge som bland annat utgörs av att slottet ägde byns gårdar och att godsägaren hade patronatsrätt till kyrkan är tydligt avläsbart i landskapet genom den alléprydda väg som sammanbinder miljöerna. Västra Sallerups kyrkby föreslås ingå i riksintresset.

Förslag på ändringar i gränsdragning

I norr omfattar nuvarande gräns en del av Eslövs tätort, som föreslås utgå. Gränsen föreslås justeras för att anpassas till gränsen mellan Ellinge och Västra Sallerup i väster, och vissa mindre justeringar där gränsen idag delar fastigheter. I riksintressets södra del är betesmarkerna invid Bråån det centrala för riksintressets motivering och därför bör riksintresset omfatta en bit av landskapet söder om ån, men behöver inte omfatta gårdarna i söder. I den delen är nuvarande avgränsning väl avvägd.

Förslag på ändringar i motiv och uttryckstext

Motivering:

Dalgångsbygd och *slottslandskap* kring Bråån där såväl landskap som bebyggelsemönster sedan medeltiden fram till idag präglats av godsförvaltningen vid Ellinge slott. De historiska och geografiska sambanden i landskapet speglar godsdriftens långa kontinuitet och hur landskapet, jordbruket och bebyggelsebildens omformats över tid efter godsets rationaliserade jordbruksdrift och ekonomiska strategier.

(Dalgångsbygd, Slottslandskap, Kyrkby)

Uttryck för riksintresset:

Ellinge slott invid Bråån, placerad på en holme omgiven av vallgrav med avsides belägen ladugårdstomt med storskaliga äldre ekonomibyggnader, parken, trädgård och symmetriskt anordnat allékantat gångsystem i anslutning till slottet. Äldre grova ädellövträd i anslutning till slottsmiljön. Arbetarbostäder och gatehus i tegel och smedja i gråsten längs med Ellinge bygata. Kristinebergs herrgårdsanläggning, uppförd i mitten av 1700-talet och kraftigt ombyggd i början av 1800-talet, med tillhörande park i anslutning till Bråån. Allékantat äldre sammanbindande vägnät. De i samband med jordbruksskiftena utflyttade gårdarna med tillhörande rätlinjigt vägsystem. Västra Sallerups medeltida kyrka, patronatskyrka under Ellinge, och den alléprydda vägen som sammanbinder kyrkan med Ellinge slott. Betade strandängar utmed Bråån, storskaligt präglade odlingsmarker med inslag av märkegravar.

KARTA MED INNEHÅLL

Siffror anger miljöer och uttryck som är viktiga för upplevelsen och läsbarheten av miljöns kulturhistoriska värden.

1. Storskaligt präglat odlingslandskap
2. Betade områden

SLOTT

KYRKA

HERRGÅRD

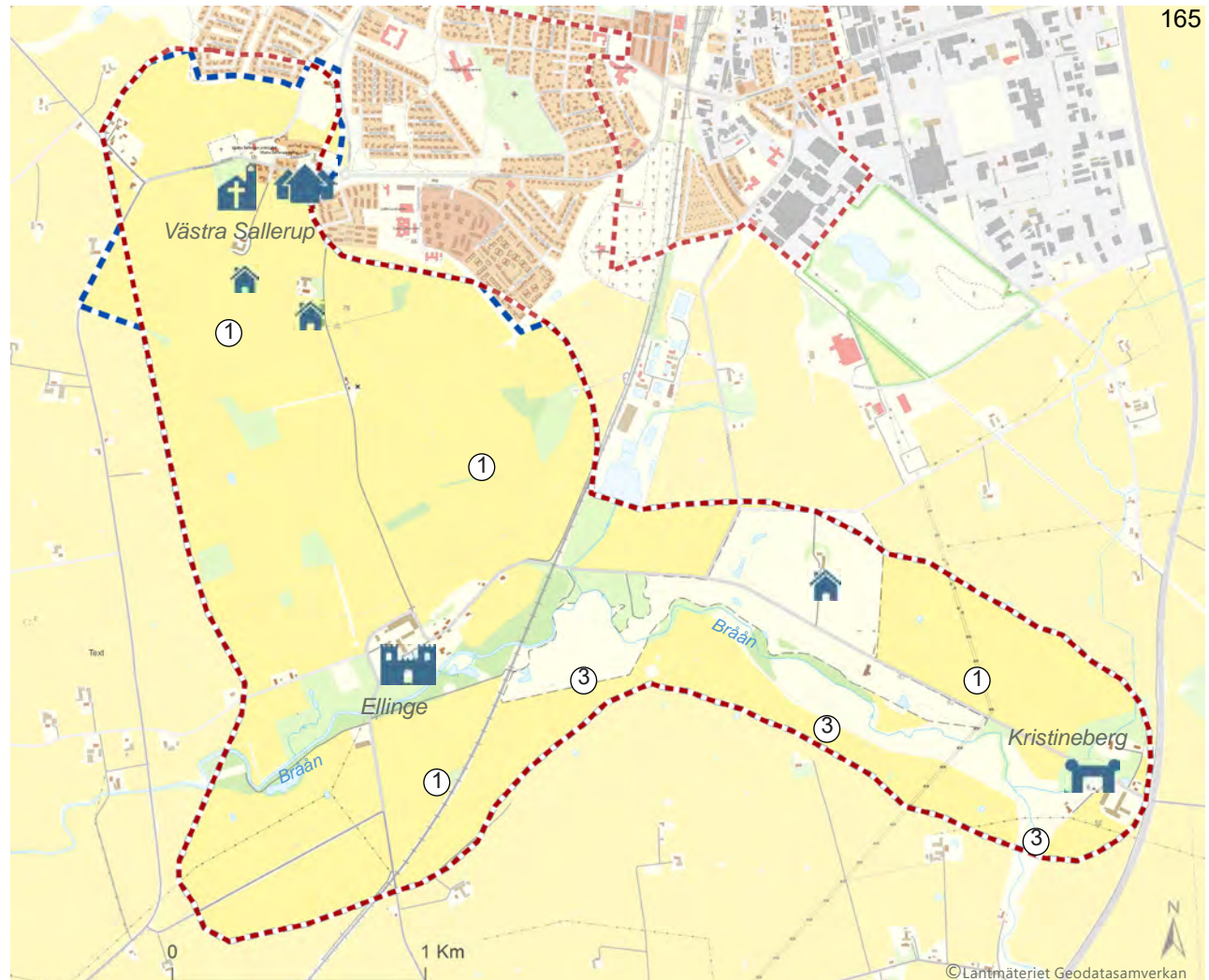
BYMILJÖ

UTFLYTTAD GÅRD

ALLÉ

RUMSLIGA SAMBAND

Karta som visar områdets innehåll och befintlig gräns i röd streckad linje och föreslagen ny gräns i blå streckad linje. Gränsen föreslås justeras i norr så att hela Eslövs tätort hamnar utanför riksintresset, samt i väster för att anpassas till befintlig gräns mellan Ellinge och Västra Sallerup. Pilar visar rumsliga samband mellan slottet och Kristinebergs herrgård, och mellan slottet och Västra Sallerups kyrkby, omgivande odlingsmark och de alléprydda infartsvägarna. Fokus för riksintresset är slottslandskapet kring Ellinge slott och omgivande odlingsmark.

**Länsstyrelsen
Skåne**

www.lansstyrelsen.se/skane

Länsstyrelsen
Skåne

168 (441)

ESLÖV [M182] ESLÖVS KOMMUN

UNDERLAG TILL RIKSINTRESSEÖVERSYN - ETAPP MELLANBYGD

Titel: Eslöv [M182] Underlag till riksintresseöversyn - etapp Mellanbygd
Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne län
Författare: Pantzar & Jancke Tidlösa Landskap AB
Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Samhällsbyggnad
205 15 Malmö
Telefon 010-224 10 00
www.lansstyrelsen.se/skane
Copyright: Länsstyrelsen Skåne
Diarienummer: 408-25384-2021
Layout: Pantzar & Jancke AB
Utgivningsår: 2022
Omslagsbild: Vy över Eslövs station och spårrområde, foto Pantzar & Jancke AB

Förord

Riksintressen för kulturmiljövården är miljöer utpekade av staten som sammantaget ska ge en generell bild av samhällets kulturhistoriska utveckling så som den åter speglas i landskapet, med regionala variationer och särdrag. Dessa miljöer ska skyddas från påtaglig skada, exempelvis ska kommunerna förhålla sig till dem i sin översiktsplanering.

Länsstyrelsen Skåne har initierat en översyn av samtliga 100 områden av riksintresse för kulturmiljövården i Skåne. Dessa har delats in i tre etapper; Skogsbygd, Mellanbygd och Slättbygd. Det främsta syftet med översynen är att skapa bättre förutsättningar för såväl kommunerna som för Länsstyrelsen i Skåne att kunna tillgodose riksintressen för kulturmiljövården i samhällsplaneringen. Riksintresseanspråken ska vara tydliga, aktuella, väl förankrade och utgå från en bred kulturarvssyn som inkluderar mångfalds- och jämställdhetsperspektiv.

Följande underlag är framtaget av konsultfirman Pantzar och Jancke Tidlösa landskap AB under åren 2021-2022. Uppdraget har bestått i att beskriva och värdera området kopplat till motiven för riksintresset, samt att bedöma om texter och geografisk avgränsning är aktuella. Kopplat till

projektet finns också en övergripande text över etapp Mellanbygd som förmedlar en bild av det geografiska och etnologiska sammanhanget.

Konsultens förslag till förändringar är inte slutgiltiga. Länsstyrelsen kommer att använda följande underlag för att se över befintliga riksintresseanspråk och för att inleda en dialog med berörda kommuner kring behov av förändringar i anspråkens motiveringar och avgränsningar. När den slutliga bedömningen har gjorts skickas förslag till förändringar i motiv- och uttryckstexter till Riksantikvarieämbetet som fattar beslut. Ändringar i geografiska avgränsningar som inte ändrar själva anspråket kan Länsstyrelsen själv besluta om.

Länsstyrelsen i Skåne län, februari 2023

Patrik Åkesson
Avdelningschef Samhällsbyggnadsavdelningen
Länsstyrelsen Skåne

Innehållsförteckning

FÖRORD.....	3
ESLÖV [M182]	6
Nuvarande riksintresseanspråk	6
Nyckelbegrepp	7
BESKRIVNING AV OMRÅDET IDAG	8
KULTURHISTORISKA ASPEKTER	9
Från bondby till järnvägsstad	9
Eslöv befolkas	13
SÅ HÄR SYNS RIKSINTRESSETS VÄRDEN I LANDSKAPET ..	17
BEDÖMNING AV RIKSINTRESSET	18
FÖRSLAG PÅ ÄNDRINGAR I MOTIV OCH UTTRYCKSTEXT ..	20
KARTA MED INNEHÅLL	22

Eslöv [M182]

173 (441)

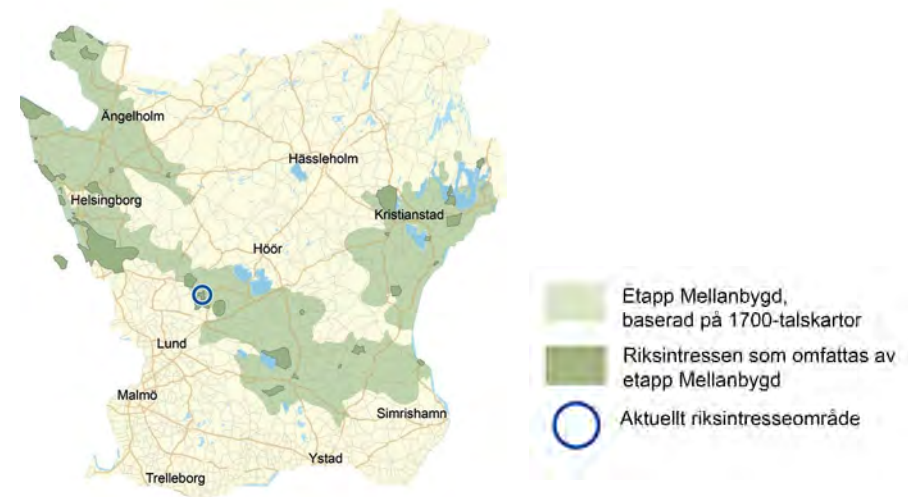
Nuvarande riksintresseanspråk

Motivering:

Stadsmiljö - järnvägsstad - som visar järnvägens och industrialismens betydelse för den moderna tätortsutvecklingen, hur en hållplats på den rena landsbygden successivt utvecklades till planmässigt uppbyggt stationssamhälle och så småningom stad.

Uttryck för riksintresset:

Spår av vägsträckningar, markanvändning och bebyggelse från tiden före järnvägens tillkomst och det nya samhällets tidigaste skeden. Den successivt framvuxna rutnätsplanen med tomtstruktur, platsbildningar och gaturum. Bebyggelsen och dess täta, stadsmässiga, men relativt småskaliga karaktär. De kringbyggda kvarteren med bostäder och lokaler för handel och hantverk samt ekonomibyggnader och bakgårdar. Offentliga byggnader med bl.a. den nygotiska kyrkan (1891) som givit upphov till begreppet ”Eslövsgotik”. Järnvägsmiljön med stationshuset från 1913, industribyggnader och andra till järnvägen knutna byggnader och anläggningar. Den lokala byggnadstraditionen med hus i företrädesvis rött och gult tegel. Inslag av parker och grönska. Det tidiga 1900-talets utvidgningsområden, med tidstypisk terränganpassad plan och villor på stora, grönskande tomter. Medborgarhuset, ritat av H Asplund, från 1957 och annan bebyggelse som visar den fortsatta utvecklingen under 1900-talets mitt.

Nyckelbegrepp

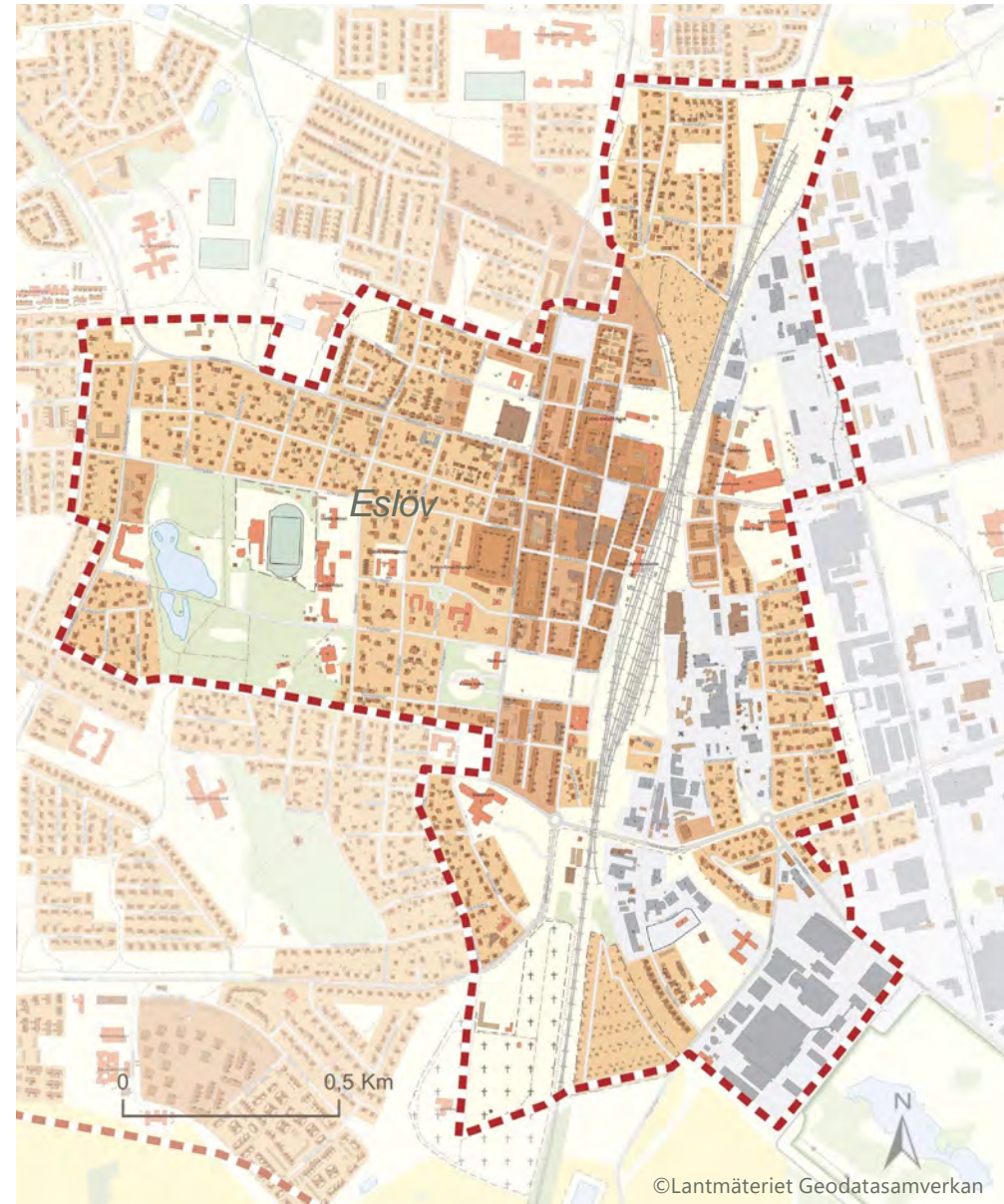
Enligt Riksantikvarieämbetets ordlista med kulturhistoriska begreppsdefinitioner som är relevanta för detta riksintresse.

Stadsmiljö

Tätort som kännetecknas av en viss typ av rättslig status (juridisk definition) eller en viss typ av markanvändning (funktionell definition). I Sverige fanns före kommunreformen 1971 ett drygt hundratal städer, som hade stadsprivilegier och rätt att bedriva handel, hantverk och annan borgerlig näring. Stadsmiljön karaktäriseras av planlagda gator, torg och tomter med bostadsbebyggelse och byggnader för handels-, hantverks- och förvaltningsändamål. Städerna speglar ofta en lång utveckling från medeltid till vår tid och olika epokers plan- och stadsbyggnadskonst är synliga i stadens utformning.

Järnvägsstad

Stad, som uppstått och utvecklats som en följd av järnvägsnätets utbyggnad under 1800-talets andra hälft och tidigt 1900-tal. Staden är helt präglad av funktionen som järnvägsstad med ett centralt beläget stationsområde, kring vilket stadens plan är uppbyggd. Ofta är järnvägsstationen belägen i foden av en axel med en järnvägspark och/eller ett esplanad-/boulevardssystem med stensatta gator.

Riksintresseområdets nuvarande geografiska avgränsning.

Beskrivning av området idag

Eslöv ligger i västra Skåne utmed Södra stambanan som går mellan Malmö och Stockholm. Järnvägen löper centralt genom staden och den ursprungliga stationsbyggnaden ingår som en del i den nuvarande stationsmiljön. Stadens centrum ligger väster om stationen i närmiljön kring Stora torg. I stads kvarteren finns både äldre och yngre bebyggelse med butiker i bottenvåningen. Söderut öppnar sig den täta stadskärnan mot Eslövs stadspark som ingår i ett östvästligt grönstråk mellan Eslövs kyrka och järnvägen. I anslutning till stadsparken ligger bland annat Rådhus och den arkitektoniska 1950-talspärlan Medborgarhuset. Väster om kyrkan och stadskärnan vidtar lummiga villaområden med bebyggelse från främst 1910–20-talen. Centralt i villaområdet ligger det rekreativa, till stora delar skogspräglade, Trollsjöområdet med idrottsplats och skolmiljö i nordöst. I området öster om järnvägen löper ett nordsydligt industriområde med såväl äldre som yngre industribyggnader. Vattentornet söderut höjer sig som ett landmärke i stadsdelen. Industriområdet inramas österut av ett nordsydligt småhusområde med företrädesvis moderna hus, och enstaka inslag av äldre gatehus. I norra delen utmed Vångavägen finns mer sammanhållna kvarter med småskaliga gatehus som tillhör samhällets äldre arbetarbebyggelse. I riksintresseområdets nordvästra del finns rester efter Eslövs by som föregick järnvägssamhället med flera bevarade gårdsmiljöer. Under 2000-talet har innerstaden kompletterats med inflikade tillägg och det pågår planering för ny stadsmässig bebyggelse öster om järnvägen.

Stora torg inramas av representativ bebyggelse från olika tider. Torget fick sin nuvarande gestaltning vid en ombyggnad 2021. I fonden hotellbyggnaden Sten Stensson Sten, döpt efter en fiktiv karaktär med anor från Eslöv som lanserades på film 1902.

Centralt i Eslövs västliga villaområden ligger det rekreativa, till stora delar skogspräglade, Trollsjöområdet med idrottsplats och anslutande skolmiljö.

Kulturhistoriska aspekter

Från bondby till järnvägsstad

Industrialiseringen innebar en ny era av stadsbildningar som var kopplad till tidens nya kommunikationer. I och med Södra stambanans invigning 1858 växte en rad stationssamhällen fram i Skåne. Eslöv som fram till järnvägens ankomst varit en lantlig by kom att få en helt ny inriktning när ett nytt samhälle växte fram invid järnvägen ett stycke öster om byn. Den äldre bykärnan integrerades så småningom och flera gårdsmiljöer ligger ännu kvar i vägmötet mellan Västergatan och Remmarslövsvägen. Den gamla östvästliga landsvägen blev ett av huvudstråken i det nya samhällets vägnät, Östergatan-Västergatan. Inledningsvis var den framväxande samhällsbildningen oreglerad. Utbyggnaden närmast stationen inspirerades av den statligt framtagna idealstadsplanen för järnvägssamhällen som kännetecknades av rutnätskvarter. Utbyggnaden tog dock inte fart på allvar förrän under 1860-talet, då nya spåranslutningar från kuststäderna anslöt Eslöv som därmed blev en betydande järnvägsknut. Först ut var spårdragningar från Helsingborg och Landskrona 1865 och året därpå anslöts även Ystad.

Eslövs gynnsamma läge centralt i jordbruksbygden gav inledningsvis upphov till såväl mejeriverksamhet som en alltmer intensiv spannmålshandel i anslutning till stationen. Här uppfördes en rad spannmålmagasin och rörelsen blev känd som Eslövs börs. Spannmålsmarknaden var en välkommen omställning för bygdens bönder som innan järnvägens tillkomst hade fått köra till Malmö för avsättning av sin säd. I Eslöv hölls förutom välbesökta torgdagar även kreatursmarknad en gång i månaden som lockade uppkö-

Storgatan och stationen utgjorde navet i den framväxande järnvägsstaden.

Engströmska huset uppfördes som spannmålmagasin på 1860-talet och omvandlades till kontorshus åt affärsmannen Carl Engström på 1910-talet. Engström kom till Eslöv från Småland på 1860-talet för arbete på spannmålsmarknaden och startade så småningom ett framgångsrikt spannmålsföretag.

pare på långa avstånd, till och med från grannlandet Danmark. Med en tilltagande handel och tillströmning av resanden följde behovet av övernattningsmöjligheter på den nya orten. Först ut var järnvägshotellet 1866 och några år senare uppfördes intilliggande hotell Nilsson. Eslöv växte på kort tid från dryga 300 invånare till närmare 1300 i början på 1870-talet. Den nya stadsbildningen drog även till sig ett varierat utbud av affärsverksamheter och den tidiga bebyggelsen av trä och korsvirke kompletterades alltmer med nybyggda stenhus. Storgatan invid stationen och Stora torg som anlades på den gamla byallmanningen blev navet för samhällets handel. I området direkt söder om torget etablerades oreglerad hantverkarrörelse, som ännu kan skönjas i dagens avsmalnande kvartersstruktur.

Det expansiva samhället fick 1875 beteckningen Köping med eget kommunalt styre, skolväsen och fattigvård. Kyrkolivet var fortsatt kopplat till Västra Sallerup i söder, men en stadskyrka uppfördes 1891. Den högresta tegelkyrkan i nygotisk stil kom att bli förebild för tidens kyrkoarkitektur, som benämndes Eslövsgotik. Flera industrier anlades i de framväxande industrikvarteren öster om järnvägen, men fanns även utspridda i stadens norra och södra del. Enklare arbetarbebyggelse växte fram i anslutning till industrierna.

Under 1900-talets första hälft genomgick järnvägsknuten Eslöv en omfattande tillväxt med en rad industrietableringar som resulterade i inflyttning och bostadsbyggande. Bara under åren kring sekelskiftet 1900 ökade antalet industrier i Eslöv från tre till tjugotvå. Utbudet var brett men främst kopplat till textil och konfektion, läder och skor samt livsmedel. Industrieran resulterade

Eslövs by med gårdsmiljöer längs en v-formad bygata i slutet av 1700-talet. Bygatans utbredning kan ännu följas i dagens vägnät där Remmarslösvägen möter Västergatan. Utmed dessa vägstråk finns även enstaka bevarade gårdsmiljöer. Arealavmätning 1789. Lantmäteristyrelsens arkiv.

i en rad framgångsrika satsningar som banade väg för nya produkter och tillverkningsmetoder. Bland de tidiga fabriks-etableringarna fanns bland annat Rencks Yllefabrik, Eslövs mejeri, A.B.P Håkanssons ättik- och salubrinfabrik, mjölkpulverfabriken AB Siccator och Sahlins konfektionsfabrik. Ättiksfabriken lanserade det nya universalmedlet Salubrin som uppdagades genom att ättiksångorna visade sig vara välgörande före fabriksarbetarnas hälsa. Sahlins konfektionsfabrik var pionjär i landet med att tillverka barnkläder redan 1894. Mjölkpulverfabriken övergick till sprittillverkning 1910 och tegelfabriken var fram till 1950-talets nedläggning känd under namnet Skånsk Spritförädling AB. Industriområdets vattentorn bildar ett högre landmärke i stadssiluetten sedan tillkomsten 1905. Ett annat landmärke är lagerhuset som uppfördes i samband med första världskriget för att säkra tillgången på spannmål. Det uppfördes nio stora lagerhus runt om i landet varav tre återstår. Lagerhuset i Eslöv användes för spannmål fram till 1980-talet och den stora träbyggnaden som ritades av Gunnar Asplund har därefter blivit omvandlat till bostadshus.

Den första stadsplanen upprättades 1913 några år efter att Eslöv fick beteckningen stad. Den nya planen var högt beräknad för en befolkning på 50 000 invånare, en siffra som ännu inte har blivit förverkligad. Planeringen byggde vidare på den redan delvis utbyggda täta stadskärnan väster om järnvägsstationen. Västerut tillfogades bostadsområden med flerfamiljshus och villor. Industrierna samlades främst i kvarteren öster om spåren omkring det centrala huvudstråket Kvarngatan som ännu kantas av både äldre och yngre fabrikslokaler. I ambitionen att skapa en trivsam stadsmiljö inplanerades övergångsområden mellan de slutna stadskvarteren och de luftiga villaområdena avsedda för flerfamiljshus i mer

På stadsplanen framträder utbredningen av Eslövs köping och tillhörande municipalsamhälle i slutet av 1800-talet. Bebyggelsen var ännu koncentrerad till det nordsydliga järnvägsstråket. Den nyligen uppförda kyrkan möter parken i öster. I dagens kanalgata löper ännu ett vattendrag. I nordväst framträder den småskaliga arbetarbebyggelsen som ännu finns kvar längs Vångavägen. Stadsplan 1898. Eslövs kommun.

öppna kvarter. Villakvarteren som planlades på avstånd från industrierna i väster utformades terränganpassade enligt tidens gröna trädgårdsstadsideal. Tillgången till stora markområden gav goda förutsättningar för såväl tilltagna tomter som en lägre stenstad med max tre våningar. Flera offentliga institutioner förlades till stadskärnans nordsydliga mer öppna stråk där även Eslövs kyrka var förlagd sedan tidigare. Flera tidiga grönområden integrerades i den nya planen. Badhusparken, som tillhör en av ortens äldsta från mitten på 1880-talet, anlades på tidigare sankmarker i samhällets dåvarande norra utkant. Även kyrkomiljön i söder fick tidigt en grön inramning, kyrkoplanteringen, som tidigare utgjorde fäladsmark för Eslövs by. Från kyrkans grönområde löpte från början ett nordsydligt dike i sträckningen för nuvarande Kanalgatan, som då kallades för Sura gropen. Västerut bildar det gradvis anlagda parkstråket Trollsjöområdet med damm, park och idrottsplats en grön lunga med ursprung som mosse för torvupptagning.

Eslövs kyrka ligger i fonden av ett östvästligt parkområde som sträcker sig från järnvägen till kyrkomiljön.

Järnvägsknuten Eslöv fick genom läget i en rik jordbruksbygd utan närliggande samhällen allt större betydelse som affärscentrum för den omgivande landsbygden. I den alltmer stadsmässigt präglade stadskärnan kring järnvägsstationen och Stora torg uppfördes bebyggelse i representativ tegel- och putsarkitektur som inhyste butiker mot gaturummet. Ortens kommunikativa läge bidrog även till lokaliseringen av ett högre statsläroverk. Eslövs högre samskola var vid starten 1910 den enda i sitt slag i Södra Sverige. Väster om kyrkan intensifierades villabyggnaden under 1910-talet efter antagandet av den nya stadsplanen. I de lummiga, terränganpassade villakvarteren resulterade den gradvisa utbyggnaden, under framför allt perioden 1890–1950, i

Invid kyrkan längs med huvudstråket Västerlånggatan ligger det före detta rödputsade rådhuset som uppfördes som Elementarskola 1892 och omvandlades till rådhus 1910.

Nykterhetsrörelsen etablerades i Eslöv och lät uppföra föreningslokal med tillhörande teater i slutet på 1800-talet,

en provkarta på både påkostad och enklare villarkitektur. Den monumentala skolmiljön och Trollsjöområdets parkmiljö bildade en central samlingspunkt för det omgivande villaområdet. Långsträckta koloniområden utmed järnvägen i norr och söder gav möjlighet till egen odling för stadens arbetare som inte hade tillgång till egen trädgård.

Eslövs storhetstid som regional järnvägsknut och industristad nådde sin höjdpunkt i efterkrigstidens uppsving. Jordbrukets nedgång och industriernas tillväxt ledde åter till en ökad inflyttning från den omgivande landsbygden. Under 1950–1960-talen förtätades staden både avseende bostäder och industrier. I stadsbilden framträder tidstypiska funktionalistiska flerfamiljshus bland annat utmed Kanalgatan som visar järnvägsstadens fortsatta utveckling under 1900-talet. Framtidsandan gav även avtryck i stadsbilden genom uppförandet av en rad offentliga byggnader bland annat nytt tingshus, brandstation och den arkitektoniskt tongivande samlingspunkten Medborgarhuset som ritades av Hans Asplund 1957. Efter 1970-1990-talets industriella nedmontering följde en tid av övergivna fabrikslokaler och avtagande bebyggelseutveckling. Eslövs kommunikativa läge på bekvämt pendelavstånd till omliggande växande storstadsregioner har under 2000-talet åter fått betydelse för ortens attraktionskraft.

Eslöv befolkas

Eslöv utvecklades på kort tid från bondby till stad. Tillströmningen av nya invånare kom främst från den omgivande bygden och sydvästra Skåne. Expansionen som tog fart på 1860-talet sammanföll med godsens jordbruksreformer vars rationalisering resulterade i att många bönder fick lämna sina gårdar och söka nya

Storgatan som löper parallellt med järnvägen kantas av representativ tegel- och putsarkitektur från 1800-talets slut och 1900-talets början.

Kanalgatan var vid stadens anläggande en våtmark kring Eslövsbäcken som bildade gräns mellan stadskärnan och enklare arbetarkvarter. Det nuvarande esplanadlika vägstråket med flerfamiljshus tog form i slutet av 1940-talet.

arbeten i de framväxande städernas industrier. En stor andel av Eslövs nybyggare var troligtvis tidigare lantbrukare som i och med industrialiseringen fick anta nya sysslor för sin försörjning. Hantverkare som av tradition har haft ett mer rörligt livsmönster kom till viss del från Eslövstrakten, men främst från mer långväga delar i östra Skåne. En relativt stor andel av Eslövs nya invånare kom även från andra delar av Sverige, främst från Småland.

Företagare, hantverkare och arbetare tog plats i det nya stadsrummet och sociala skillnader avspeglades i stadskvarterens bebyggelse. De centrala delarna kring stationen och torget blev tidigt hemvist för företagare och hantverkare och fick på kort tid en stor andel påkostade stenhus. Arbetarkvarter med enklare småskalig bebyggelse växte parallellt fram i mindre attraktiva kringområden bland annat på andra sidan våtmarken längs dagens Kanalvägen. För många innebar flytten till staden ett brott från det äldre jordbrukssamhällets normer och traditioner. Den sociala tillhörigheten som fanns inom bondekollektivet förbyttes mot en i högre grad självständig livsstil som präglades av individuella val. I Eslöv avspeglas det bland annat genom nya religiösa mönster, umgängesformer och matvanor. I Eslöv bildades en rad frikyrkliga samfund och föreningslivet frodades.

I kvarteren vid Vångavägen finns ännu tidigare arbetarkvarter med småskaliga gatehus som förlades i mindre attraktiva områden utanför köpingen.

Den oregelbundna kvartersstrukturen söder om Stora torg är en rest av den tidiga stadens oreglerade hantverkarområde.

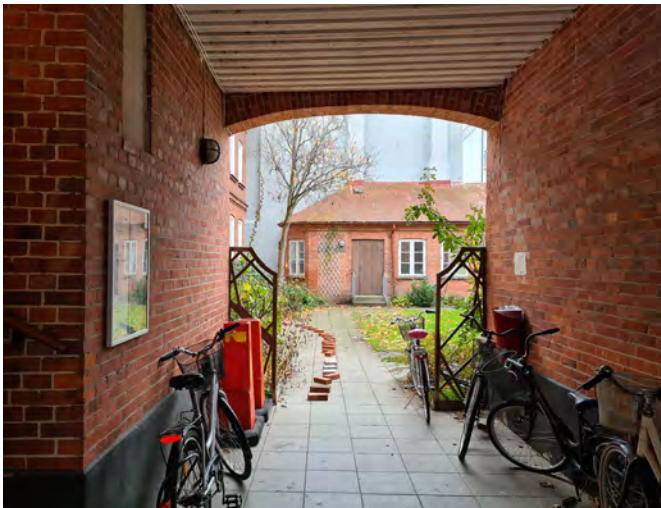
Västerut längs Västergatan och Remmarlösvägen ligger ännu äldre gårdsmiljöer som tillhörde Eslövs by.

Medborgarhuset ritades av Hans Asplund 1947. Den funktionalistiska anläggningen som genomsyras av tidstypiska stildrag och detaljer såväl exteriört som interiört. De tre byggnadskropparna inrymmer flera samlingsalar, teatersalong, restaurang och museum.

Lagerhuset uppfördes i samband med första världskriget och användes för spannmålslagring fram till 1980-talet. Det inrymmer numera bostäder.

I stadskärnan finns ännu inslag av gårdsmiljöer med småskaliga äldre uthus.

Vattentornet i industriområdet öster om järnvägen stod klart 1905 och höjer sig ännu som ett landmärke i stadsbilden.

Utmed Kanalgatan ligger före detta Sahlins Konfektionsfabrik som uppfördes 1913, men numera är omvandlad till bostadshus.

Miljöns riksintressanta värden

Riksintresset speglar på ett tydligt sätt en stadsmiljö framvuxen som en direkt följd av järnvägens etablering på 1850-talet. Eslövs utveckling från agrar by till stad visar hur industrialiseringen och järnvägens utbyggnad gav helt nya förutsättningar för stadsbildning och försörjning. Järnvägsknutens placering i det geografiskt gynnsamma läget centralt i en rik jordbruksbygd utan närliggande konkurrerande stadsbildningar spelade en avgörande roll för ortens industriella utveckling. Samspelet mellan kommunikation, en rik jordbruksbygd och industri vittnar om hur den moderna stadens framväxt, var knuten till en rad olika samverkande faktorer, precis som äldre samhällsbyggnader. Ortens centrala delar avspeglar den statligt styrda planeringen av landets tidiga järnvägssamhällen såväl när det gäller planstruktur som bebyggelse. En utveckling som är typisk för det sena 1800-talets skånska stations- och industriorter.

Sammantaget speglar riksintresset järnvägsstadens olika utvecklingsfaser och sociala struktur från det småskaliga oreglerade stationssamhället som grundlades i mitten av 1800-talet fram till 1900-talets stadsbildning nära knuten till funktionen som järnvägsknut. I områdets planstruktur och bebyggelsemönster framkommer de för staden centrala funktionella sambanden mellan järnvägsmiljön, intilliggande industrier och omliggande bostadsområden som berättar om den successivt framvuxna stadsbildningens starka koppling till järnvägen.

I industriområdet öster om järnvägen ligger bland annat den före detta spritfabriken som vittnar om Eslövs industriella arv.

Villaområden som planlades på avstånd från industrierna i väster utformades terränganpassade och luftigt med tilltagna tomter enligt det tidiga 1900-talets gröna trädgårdsstadsideal. Område söder om Trollsjöområdet.

Så här syns riksintressets värden i landskapet

Stadens ursprung som agrar by kan skönjas i äldre vägsträckningar och strukturer kopplade till odlingslandskapet bland annat den gamla landsvägen Västergatan, det tidigare diket som löpte längs Kanalgatan och före detta fäladsmark i kyrkoplanteringen. I stadens västra utkant finns även kvarvarande gårdsmiljöer längs den tidigare bygatan, Remmarslövsvägen. Järnvägens betydelse för stadens framväxt märks genom stadens orientering kring det nordsydliga spårområdet och den i staden centralt placerade successivt utbyggda järnvägsstationen. I stadskärnans rutnätskvarter framträder det äldsta successivt framvuxna stationssamhället kring Stora torg och stationen. De kringbyggda kvarteren med i hög grad bevarad tomt- och gatustruktur kantad av tät, stadsmässig, relativt småskalig stenhusbebyggelse som vittnar om en platsanpassad utbyggnad och lokalt förankrad byggnadstradition med hus i företrädesvis rött och gult tegel. De mer oregelbundna kvarteren söder om torget visar på den tidiga oreglerade hantverksbebyggelsen och även den äldsta stadskärnans bitvis bevarade mix av bostäder och lokaler för handel och hantverk, med bakgårdar och mindre uthus vittnar om stadens tidiga breda affärsutbud. Det sena 1800-talets intensiva industriella tillväxt avspeglas i enstaka kvarvarande magasin som Engströmska huset, industriområdets utbredning öster om järnvägen med inslag av äldre industribebyggelse, vattentornet och det tidigare lagerhuset som högresta landmärken. I stadskvarteren märks stadens expansion bland annat genom den högresta nygotiska kyrkan som även gav upphov till begreppet Eslövsgotik.

Industriområdet öster om järnvägen är fortsatt närvarande i stadsbilden från stationsområdet och Storgatan. Vattentornet höjer sig i fonden och strax söderut, just utanför bild framträder även lagerhuset.

Storgatans stadsmässiga bebyggelse planlagd enligt tidens rutnätskvarter.

Missionsförsamlingen uppförde ett flertal byggnader i Eslöv, Vid Malmgatan ligger det före detta Ebenezerkapellet som stod klart 1903.

Stadens utvidgningsområden berättar om det tidiga 1900-talets trädgårdstadsinspirerade planeringsideal med tidstypisk terränganpassad plan och villor på stora, grönskande tomter och inflikade inslag av parker och grönska. Stadens efterkrigstida uppsving avspeglas i 1950–1960-talens bebyggelse med såväl bostäder som offentliga institutioner som Medborgarhuset, ritat av H Asplund, från 1957 och tingshuset.

Bedömning av riksintresset

Riksintresset tar fasta på följande nyckelbegrepp:

- Stadsmiljö
- Järnvägsstad

Riksintresset speglar på ett tydligt sätt etableringen och utvecklingen av en järnvägsstad från anläggandet av en station i mitten på 1800-talet och den till följd av industrietableringen successiva utvecklingen till municipalsamhälle, köping och slutligen stad på 1910-talet. De funktionella sambanden mellan staden, järnvägen och industrierna är fortsatt framträdande i det stationsnära området och genom det centrala järnvägsstråket. Stadens ursprung som by och gradvisa funktionellt uppdelade utbyggnad är läsbar inom riksintresset genom tydligt framträdande delområden; den täta stadskärnan, de mer storskaligt ordnade industrikvarteren och de luftigt planerade villaområdena.

Den nuvarande motivtexten beskriver stadens utveckling kopplad till järnvägen och industrialiseringen på ett bra sätt. Nyckelbegreppen stadsmiljö - järnvägsstad är väl valda och inrymmer såväl

Den gradvis utbyggda stationsmiljön med ursprung från 1866 präglas främst av om- och tillbyggnader i början på 1900-talet.

I utkanten av Trollsjöområdet ligger skolmiljöerna Västra Skolan och Ekenässkolan som uppfördes i tidstypisk nationalromantik 1909. I förgrunden ligger de samtidigt utbyggda, lummiga villakvarteren som breder ut sig väster om stadskärnan.

Eslövs betydelse som järnvägsknut som regionalt handelscentrum. Uttrycken täcker in de bägge nyckelbegreppen, men kan specificeras något exempelvis när det gäller var i staden strukturer kopplade till den äldre bymiljön och odlingslandskapet finns kvar. I beskrivningen av stadens struktur föreslås en komplettering avseende stadens tydliga orientering efter järnvägen och dess funktionella indelning avseende industri, handel och bostäder.

Med hänsyn till att den industriella verksamheten varit avgörande för stadens utveckling föreslås en specificering med kvartersstrukturen och gatunamnen i industriområdet österut samt industrirelaterad bebyggelse som exempelvis Engströms kontor med ursprung som spannmålsmagasin, mejeriet och vattentornet. En ytterligare specificering föreslås även när det gäller stadskärnans äldre stenhusbebyggelse, som i nuvarande uttryck anges som *Den lokala byggnadstraditionen med hus i företrädesvis rött och gult tegel*. En komplettering föreslås även av fler tidstypiska offentliga byggnader som speglar stadsutvecklingens olika skeden, som Västra Skolan, Missionshuset, Tingshuset och 1940-60-talens flerbostadshus.

Utmed Södergatan vid Stora torg finns mer småskalig stadsmässig bebyggelse från 1800-talets andra hälft.

Utmed Kvarngatan ligger den tidigare mejerianläggningen som stod klar 1919 och inrymde mejeri, kontor och disponentbostad.

Förslag på ändringar i motiv och uttryckstext

Motivering:

Stadsmiljö - järnvägsstad - som visar järnvägens och industrialismens betydelse för den moderna tätortsutvecklingen, hur en hållplats på den rena landsbygden successivt utvecklades till ett planmässigt uppbyggt stationssamhälle och så småningom stad.

Uttryck för riksintresset:

I riksintressets västra utkant finns rester efter Eslövs by, med gårdsmiljöer längs den tidigare bygatan, Remmarslövsvägen. Byns agrara strukturer kan även spåras i äldre vägsträckningar och strukturer som den gamla landsvägen Västergatan, det tidigare diket som löpte längs Kanalgatan och före detta fäladsmark i kyrkoplanteringen. Järnvägens betydelse för stadens framväxt märks genom stadskärnans orientering efter spårets utbredning, det centralt placerade gradvis utbyggda stationshuset från 1913 och andra till järnvägen knutna byggnader och anläggningar. Det äldsta stationssamhället med rutnätsplan kring Stora torg och stationen med kringbyggda kvarter och i hög grad bevarad tomt- och gatustruktur kantad av tät, stadsmässig, relativt småskalig stenhusbebyggelse vittnar om en platsanpassad utbyggnad och lokalt förankrade byggnadstradition med hus i företrädesvis rött och gult tegel. Mer oregelbundna kvarter söder om torget visar på den tidiga oreglerade hantverksbebyggelsen med bitvis bevarade lokaler för handel och hantverk med bakgårdar och mindre uthus. Det sena 1800-talets intensiva industriella tillväxt avspeglas i inflikad äldre bebyggelse som Engströmska huset, industriområdets utbredning öster om järnvägen med inslag av äldre industrier som fd mejeri, spritfabrik och lagerhus, industriklingande gatunamn och vattentornet som högrest landmärke, samt i stadskvarteren genom den högresta nygotiska kyrkan som även gav upphov till begreppet Eslövsgotik, missionshuset och Västra Skolan. Bostadsområdena i väster speglar det tidiga 1900-talets trädgårdstadsinspirerade planeringsideal med tidstypisk terränganpassad plan och villor på stora, grönskande tomter och inflikade inslag av parker och grönska. Stadens efterkrigstida uppsving avspeglas i 1940-1960-talens bebyggelse med såväl bostäder som offentliga institutioner som Medborgarhuset, ritat av Hans Asplund, från 1957 och tingshuset.

Förslag på ändringar i gränsdragning

Nuvarande gräns omfattar hela den centrala stadskärnan med stationsmiljön och omgivande områden längs järnvägen norrut och söderut. Österut ingår de äldre delarna av industriområdet utmed Kvarngatan och Skomakargatan samt småskalig villabebyggelse utmed Gasverksgatan. I söder löper gränsen där tätorten möter omgivande odlingsmark. Väster om stadskärnan omfattar riksintresset resterna efter den äldre byn Eslöv och det tidiga 1900-talets terränganpassade villaområden med inflikade parker. Norrut föreslås en mindre justering för att utesluta Coop-huset med anslutande parkering som står inför omvandling med storskalig bebyggelse och redan i sin nuvarande skepnad bedöms vara irrelevant för riksintressets utveckling som järnvägssamhälle. Det föreslås därmed endast en mindre justering av gränsen.

På förslaget till reviderad stadsplan från början på 1930-talet framträder tydligt den äldsta stadskärnans rutnätskvarter, det centrala industristråket utmed järnvägen i orange och bostadskvarter öster om inudstrikvarteren. Förslag till ändring av stadsplan för centrala delen av Eslöv 1932. Eslövs kommun.

Stora torg norrut med på senare tid högre inflikad bebyggelse.

Utmed Storgatan ligger bland annat det gamla apoteket, till vänster i bild, från 1860-talet i för Eslöv typisk tegelarkitektur.

KARTA MED INNEHÅLL

Siffror anger miljöer och uttryck som är viktiga för upplevelsen och läsbarheten av miljöns kulturhistoriska värden.

1. Stora torg
2. Engströmska huset
3. Vattentorn
4. Spritfabrik
5. Lagerhus
6. Vångavägens arbetarkvarter
7. Trollsjöområdet
8. Villaområdet
9. Eslövs äldre byläge
10. Medborgarhuset
11. Västra skolan

JÄRNVÄGSSTATION

KYRKA

RUMSLIGA SAMBAND

LANDMÄRKE

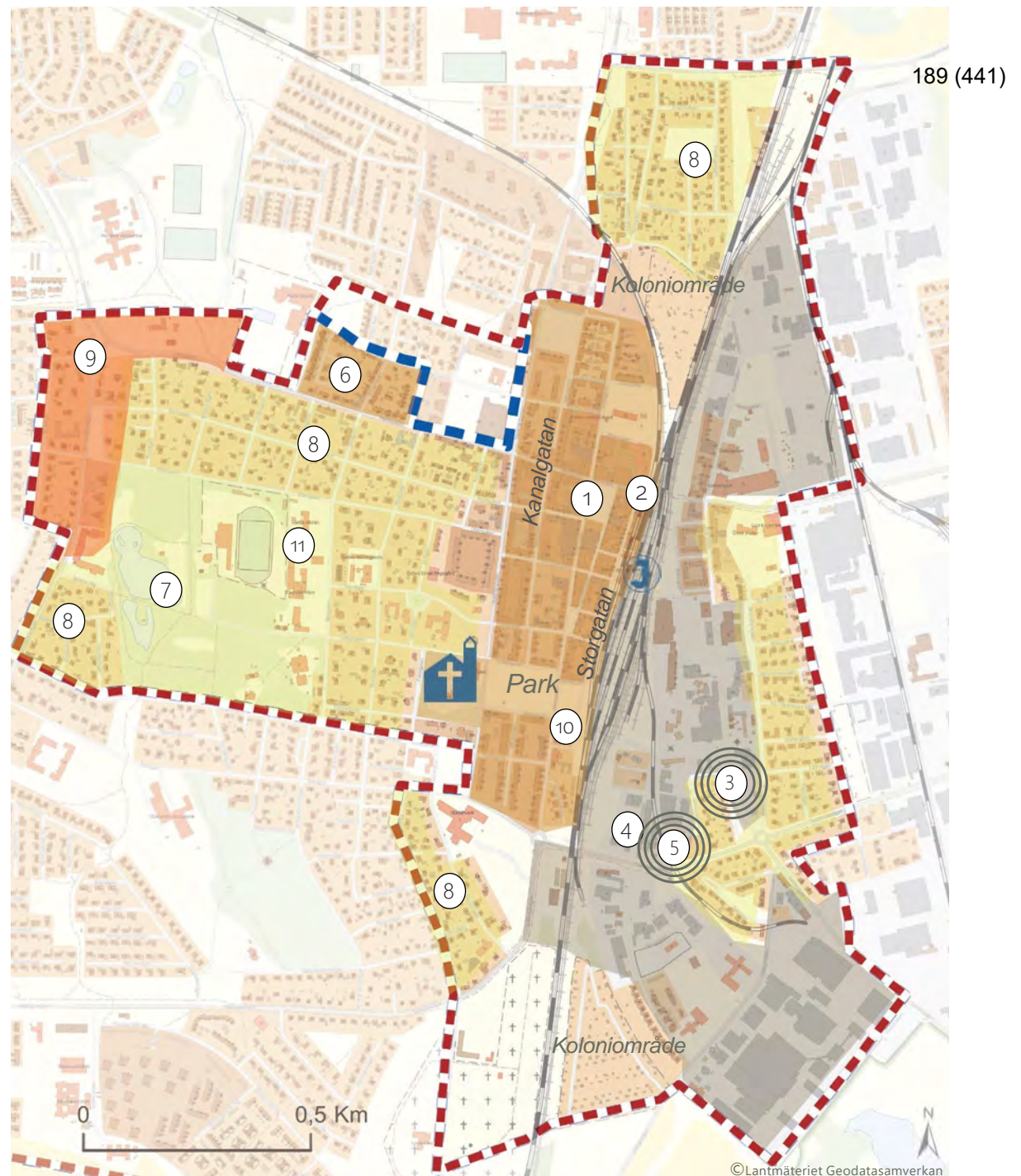
 ESLÖVS BYLÄGE

 DEN ÄLDSTA STADSKÄRNAS RUTNÄTSKVARTER

 TRÄDGÅRDSSTADSINSPIRERADE VILLAKVARTER

 SPÅR- INDUSTRIOMRÅDEN

Karta som visar befintlig och ny föreslagen gräns. Här redovisas även områdets innehåll och pilar som visar rumsliga och visuella samband mellan stadskärnan i väster och industriområdet i öster. Till villasamhället hör även Trollsjöområdet som planerades som området grönstråk.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Länsstyrelsen
Skåne

192 (441)

SKARHULT [M58] ESLÖVS KOMMUN

UNDERLAG TILL RIKSINTRESSEÖVERSYN - ETAPP MELLANBYGD

Titel: Skarhult [M58] Underlag till riksintresseöversyn - etapp Mellanbygd
Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne län
Författare: Pantzar & Jancke Tidlösa landskap AB
Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Samhällsbyggnad
205 15 Malmö
Telefon 010-224 10 00
www.lansstyrelsen.se/skane
Copyright: Länsstyrelsen Skåne
Diarienummer: 408-25384-2021
Layout: Pantzar & Jancke AB
Utgivningsår: 2022
Omslagsbild: Skarhults slott, foto Pantzar & Jancke AB

Förord

Riksintressen för kulturmiljövården är miljöer utpekade av staten som sammantaget ska ge en generell bild av samhällets kulturhistoriska utveckling så som den åter speglas i landskapet, med regionala variationer och särdrag. Dessa miljöer ska skyddas från påtaglig skada, exempelvis ska kommunerna förhålla sig till dem i sin översiktsplanering.

Länsstyrelsen Skåne har initierat en översyn av samtliga 100 områden av riksintresse för kulturmiljövården i Skåne. Dessa har delats in i tre etapper; Skogsbygd, Mellanbygd och Slättbygd. Det främsta syftet med översynen är att skapa bättre förutsättningar för såväl kommunerna som för Länsstyrelsen i Skåne att kunna tillgodose riksintressen för kulturmiljövården i samhällsplaneringen. Riksintresseanspråken ska vara tydliga, aktuella, väl förankrade och utgå från en bred kulturarvssyn som inkluderar mångfalds- och jämställdhetsperspektiv.

Följande underlag är framtaget av konsultfirman Pantzar och Jancke Tidlösa landskap AB under åren 2021-2022. Uppdraget har bestått i att beskriva och värdera området kopplat till motiven för riksintresset, samt att bedöma om texter och geografisk avgränsning är aktuella. Kopplat till

projektet finns också en övergripande text över etapp Mellanbygd som förmedlar en bild av det geografiska och etnologiska sammanhanget.

Konsultens förslag till förändringar är inte slutgiltiga. Länsstyrelsen kommer att använda följande underlag för att se över befintliga riksintresseanspråk och för att inleda en dialog med berörda kommuner kring behov av förändringar i anspråkens motiveringar och avgränsningar. När den slutliga bedömningen har gjorts skickas förslag till förändringar i motiv- och uttryckstexter till Riksantikvarieämbetet som fattar beslut. Ändringar i geografiska avgränsningar som inte ändrar själva anspråket kan Länsstyrelsen själv besluta om.

Länsstyrelsen i Skåne län, februari 2023

Patrik Åkesson
Avdelningschef Samhällsbyggnadsavdelningen
Länsstyrelsen Skåne

Innehållsförteckning

FÖRORD.....	3
SKARHULT [M58] (SKARHULT SN).....	6
Nuvarande riksintresseanspråk	6
Nyckelbegrepp	7
BESKRIVNING AV OMRÅDET IDAG	8
KULTURHISTORISKA ASPEKTER	9
Skarhult på medeltiden	9
Skarhult slott	9
1500- och 1600- talets adelsgoods	10
MILJÖNS RIKSINTRESSANTA VÄRDEN	15
SÅ HÄR SYNS RIKSINTRESSETS VÄRDEN I LANDSKAPET ..	16
BEDÖMNING AV RIKSINTRESSET	17
FÖRSLAG PÅ ÄNDRINGAR I MOTIV OCH UTTRYCKSTEXT .	18
KARTA MED INNEHÅLL	19

Skarhult [M58] (Skarhult sn)

197 (441)

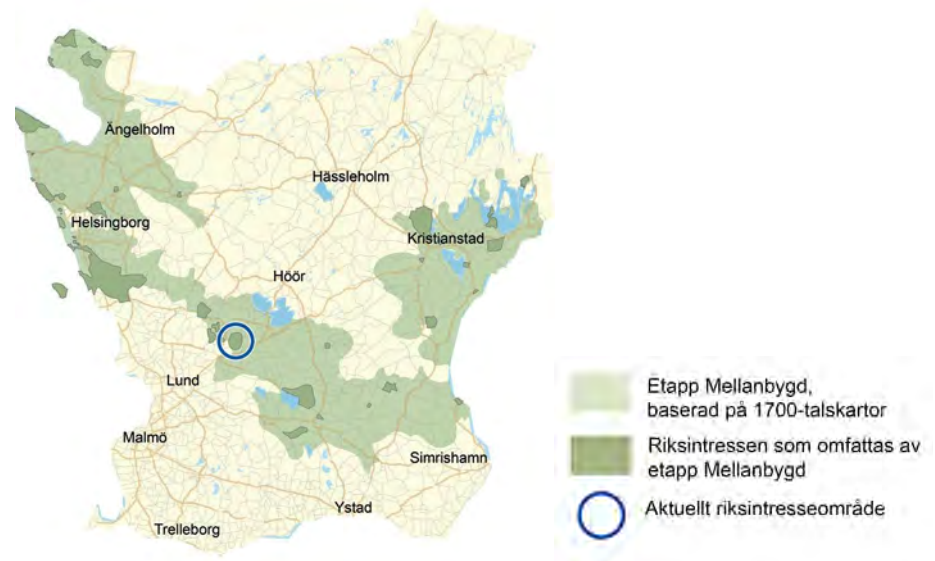
Nuvarande riksintresseanspråk

Motivering:

Slottslandskap kring Skarhults slott beläget i övergångszonen mellan *slätt-* och *skogsbygd* där godsförvaltningen sedan århundraden satt sin prägel på såväl landskapets som bebyggelsens gestaltning och de till slottet hörande arrendegårdarna och kyrkan.

Uttryck för riksintresset:

Stora *park-* och *allésystem* i odlingslandskapet kring Skarhults trelängade och tornförsedda samt tidigare befästa slott av medeltida ursprung, omgestaltat under C G Brunius ledning vid 1800-talets mitt i enlighet med renässansens stilideal, monumentala ekonomibyggnader och arbetarbebyggelse från 1800-talet. Skarhults medeltida kyrka med monumental sydportal samt underlydande arrende- och plattgårdar.

Nyckelbegrepp

Enligt Riksantikvarieämbetets ordlista med kulturhistoriska begreppsdefinitioner som är relevanta för detta riksintresse.

Slottslandskap (underkategori till Herrgårdsmiljö)

Större egendom med ståndsmässig bebyggelse med huvudbyggnad (corps-de-logi), vanligen med flyglar, centralt placerad i en estetiskt planerad omgivning med park, ekonomibyggnader och personalbostäder av skilda slag. Herrgårdsparken är ofta anlagd med alléer, orangeri, lusthus och nyttoträdgårdar. I herrgårdsmiljön ingår storskaliga produktionsmarker och ofta ädellövskog. I miljön ingår även arrendegårdar, torp, olika produktionsanläggningar och ibland också skola och handelsbod. I några fall förekommer järnväg med stationshus, som ursprungligen uppförts speciellt för godsets behov. Ofta finns lämningar efter tidigare byar och torp, som avhysts vid godsbildningen. Redan under medeltiden fanns stormannagårdar, benämnda säterier eller sätesgårdar *Herrgårds-/Slottslandskap*, Större sammanhängande område med två eller flera slotts- eller herrgårdsmiljöer.

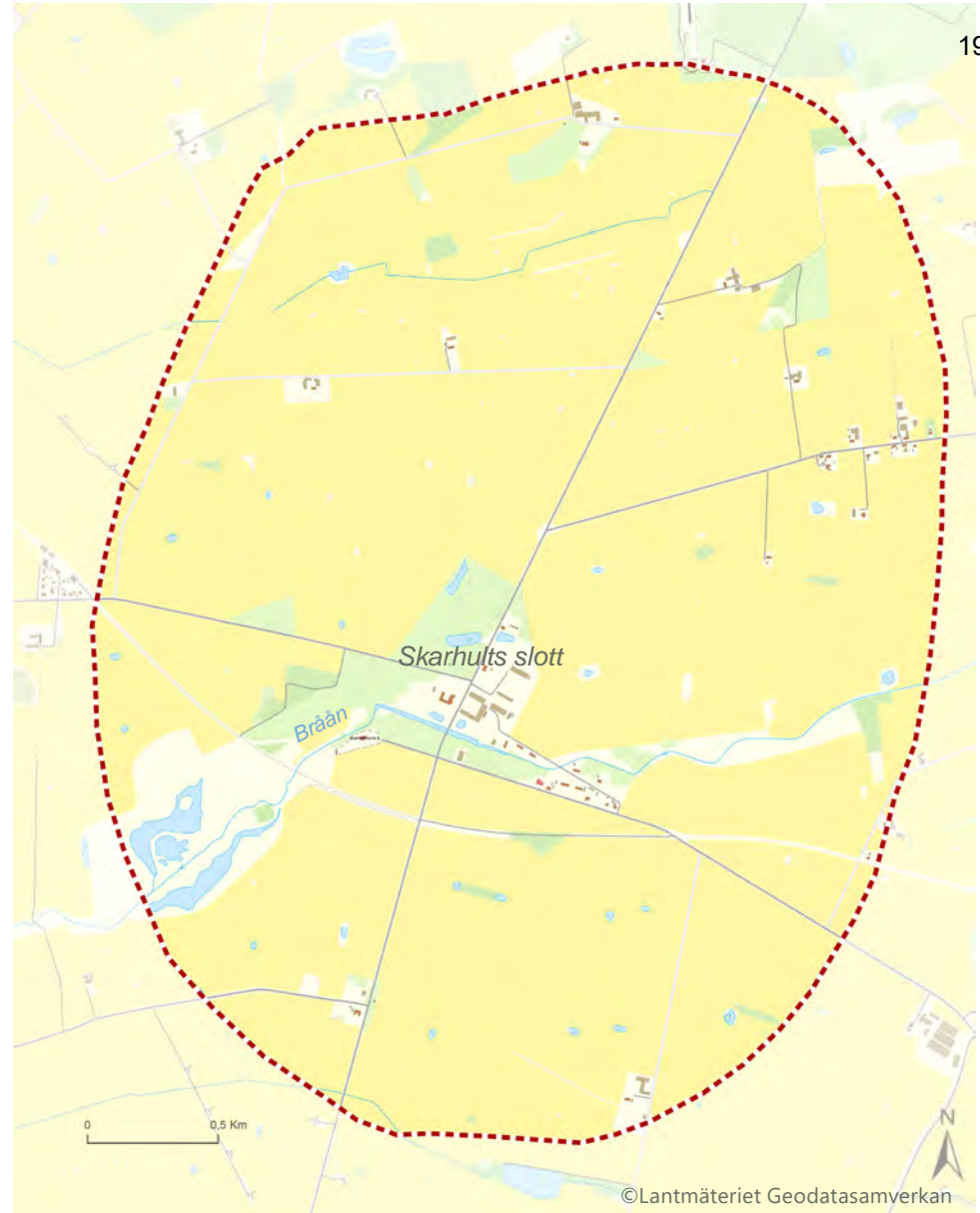
Skogsbygd

Miljö kring kyrklig byggnad med bebyggelse och anläggningar för kyrkans bruk, som t.ex. kyrkogård, stigluckor, klockstapel, gravkapell samt kyrkbacke, kyrkstallar, tiondelada, sockenmagasin, prästgård och klockaregård med tillhörande trädgård. Kyrkomiljön kan även bestå av lämningar av sådan bebyggelse och miljö.

kyrkomiljö.

Park

Ett markområde som ofta är större än en trädgård och främst är ägnat promenader och/eller rekreation. En park kan vara privat eller offentlig. Den kan ha en geometrisk grundplan som t.ex. barockparken med parterrer och boskékvarter. En park kan även ha en plan med friare utformning med stora gräsytor, trädgångar, vindlande gång- och körvägar som den engelska parken. Viktiga inslag är kanaler, dammar, fontäner, skulpturer, paviljonger och andra mindre byggnader. Termen används idag i en rad sammansättningar: naturpark, stadspark, nöjespark, nationalpark, djurpark etc. (Jfr Trädgård).

198 (441)

Riksintresseområdets nuvarande geografiska avgränsning.

Beskrivning av området idag

Riksintresseområdet är beläget i ett svagt kuperat odlingslandskap i övergången mellan den flacka slättbygden i söder och det svagt kuperade landskapet i norr. Landskapet karaktäriseras av storskaliga odlingsmarker med långa siktlinjer och spridda jordbruksgårdar och ett rätlinjigt vägsystem. Rätlinjiga stenhägnader, ofta bevuxna med buskar eller träd, löper i ägo- och markslagsgränser. Genom området slingrar sig Brååns åfåra i östvästlig riktning med omgivande träridåer och betade sankmarker.

Centralt inom riksintresset, i anslutning till Bråån, ligger Skarhults slott med omgivande parkanläggning, storskaliga ekonomibyggnader, arbetarbostäder och annan godsanknuten bebyggelse företrädesvis i tegel och korsvirke. Vid slottsmiljön sammanstrålar

det rätlinjiga vägsystemet i ett vägnät mellan fyra vägar. Områdets vägar är allékantade, både med äldre alléer och i vissa fall av förnygrade nyplanterade alléträd. Sydväst om slottsmiljön, på Brååns södra sida, ligger Skarhults medeltida kyrka med anslutande kyrkogård. Kyrkan är väl synlig i det öppna odlingslandskapet söder om ån. Skarhult slott är skyddat som byggnadsminne.

Rätlinjiga stenhägnader bevuxna med träd eller buskar löper i ägo- och markslagsgränser.

Skarhults kyrka är väl synlig i landskapet.

Kulturhistoriska aspekter

Skarhult på medeltiden

Skarhults kyrka uppfördes under 1100-talets senare del i anslutning till den slingrande Bråån. Kyrkans invändiga påkostade sydportal som är inramad med kolonner och relief i finhuggen sandsten, har tolkats vara knuten till ett stormannainitiativ. Skarhult är känd som sätesgård för släkten Rosensparre åtminstone sedan 1300-talet. Under medeltidens mitt hade det i Skåne utvecklats adliga godssystem, som bestod i att en huvudgård hade flera underlydande gårdar. Från början låg ofta huvudgården i samma by som de underlydande gårdarna, men under senmedeltiden flyttade huvudgården ut från byn till mer avsides och mer ståndsmässigt placerade lägen. Sätessgårdens huvudinkomster kom från de underliggande arrende-, och landbogårdarna. I Skarhult var huvudgården belägen i anslutning till byn, men ändå avsides genom sitt läge norr om Bråån. Skarhults by låg fram till slutet av 1800-talet söder om Bråån, en halv kilometer sydöst om säteriet, och alla gårdar och gatehus i byn ägdes av säteriet och brukades av arrendebönder. Huvudgården i Skarhult har sannolikt legat på samma plats som dagens slottsbyggnad redan under den tidigare delen av medeltiden, och i delar av huvudbyggnadens källare finns rester från den äldsta tiden som antas härröra från senare medeltid.

Skarhult slott

Det under medeltiden gradvis framvuxna slottet som fram till 1500-talet endast bestod av den södra längan, kompletterades med den östra längan som utgör dagens huvudbyggnad 1562. Trapporn och renässansgavlar tillkom på 1580-talet, då även den södra

Skarhults kyrka från senare delen av 1100-talet.

Slottets äldsta södra länga vetter mot slottsparken.

längan kompletterades med en våning. I början av 1600-talet kompletterades slottet med den västra längan och fick sitt nuvarande utseende. Ladugårdsplatsen direkt öster om slottet har tre äldre ekonomibyggnader i gråsten som öppnar sig mot slottet i en u-formad plan, varav två finns med på en avbildning från 1680-talet, och den tredje uppfördes i mitten av 1700-talet. Ekonomibyggnaderna har brunnit flera gånger, men återuppsbyggts i samma läge. I samband med orostider i slutet av 1600-talet, bland annat Skånska kriget, kompletterades slottsmiljön med en försvarsmur som omslöt slottet och ekonomibyggnaderna. Runt miljön anordnades även en vallgrav som lades igen redan under 1700-talet. Under 1800-talet genomfördes en upprustning av slottet under ledning av C G Brunius som dock främst innebar en restaurering, utan större förändringar i slottets utseende. Skarhult var Brunius första skånska projekt, och det var först efter detta som han började tillämpa de medeltidsromantiska stilideal som kom att bli ett signum för Brunius projekt. Kort därefter tillkom den nuvarande muren med inkörspport som avgränsar borggården från trädgården i norr.

1500- och 1600- talets adels gods

Adelns ställning har sedan medeltiden varit stark i Skåne. Perioden mellan 1536 och 1658 kallas i Skåne för adelsväldets tid. Tiden kännetecknas av en aktiv godsbildning där godsen strävade efter att samla sina ägor, som från början ofta var utspridda över stora geografiska områden. Godsens underlydande gårdar och byar kunde genom köp eller arv komma att ingå i nya godskomplex. Förändringarna i ägostrukturen påverkade landskapet,

Slottets östra länga, till vänster i bild, som tillkom 1562 utgör dagens huvudbyggnad. Den västra längan, till höger, uppfördes i början av 1600-talet.

Väster om slottet ligger ekonomibyggnaderna som öppnar sig mot slottet i en u-formad plan.

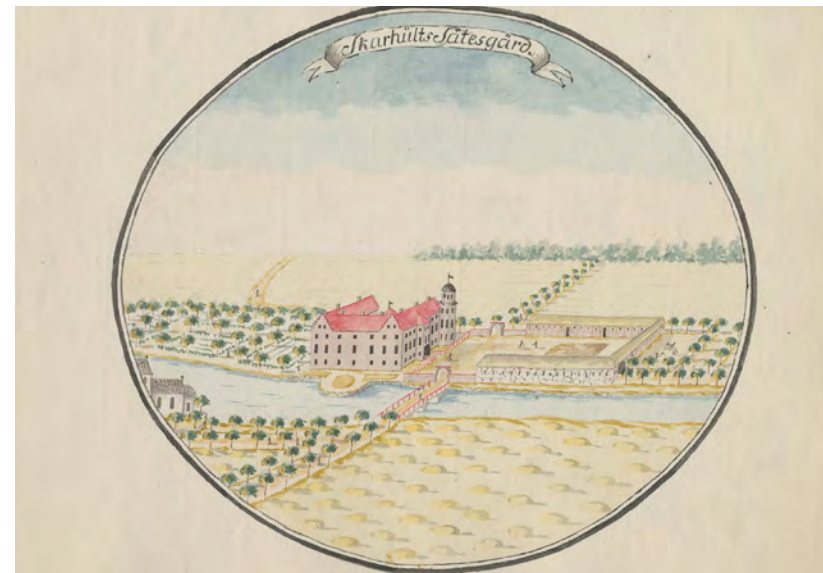

Muren med inkörspport avskärmar borggården från trädgården och uppfördes under 1800-talet.

mest i anslutning till slottens högre ståndsmiljöer där stora delar av landskapet omformades, men även genom förändring av gårdsantallet i byarna och ibland genom att hela byar avhystes och marken kom att ligga direkt under huvudgårdens bruk. Samtidigt ökade behovet av spannmål genom befolkningsökning och framväxande städer, både i Danmark och i övriga Europa. Denna utveckling gav incitament till godsens stordrift med landbor och dagsverksbönder som arbetskraft. Skåne och Danmark exporterade både spannmål och kreatur och de stora godsen fick en stor del av sin inkomst genom export.

De stora godsen låg i framkant inom jordbrukets utveckling och alltmer av de tidigare lövskogsbeklädda betesmarkerna i risbygden odlades upp. Fram till 1700-talet bestod landskapet kring Skarhult av ek och bokskogar samt stora arealer ängsmark. När skogarna fälldes under 1700-talet och markerna odlades upp, blev slottet, som tidigare omgivits av lummiga skogar, utsatt för väder och vind från den öppna slätten. För att skapa en mer behaglig miljö i anslutning till slottsbyggnaden, byggdes kanaler för att leda om åns lopp till dess nuvarande sträckning på längre avstånd och skapa ett rakt element i parken. På den torrlagda marken intill slottet anlades en park, och parkträd planterades söder om ån fram till kyrkan. I mitten av 1800-talet gjordes trädgården söder om slottet om till romantisk engelsk park med slingrande gångsystem och en anlagd ruin, och stora parkanläggningar anlades i väster och norr. Samtidigt revs större delen av försvarsmuren och inramande häckar planterades där muren tidigare stått.

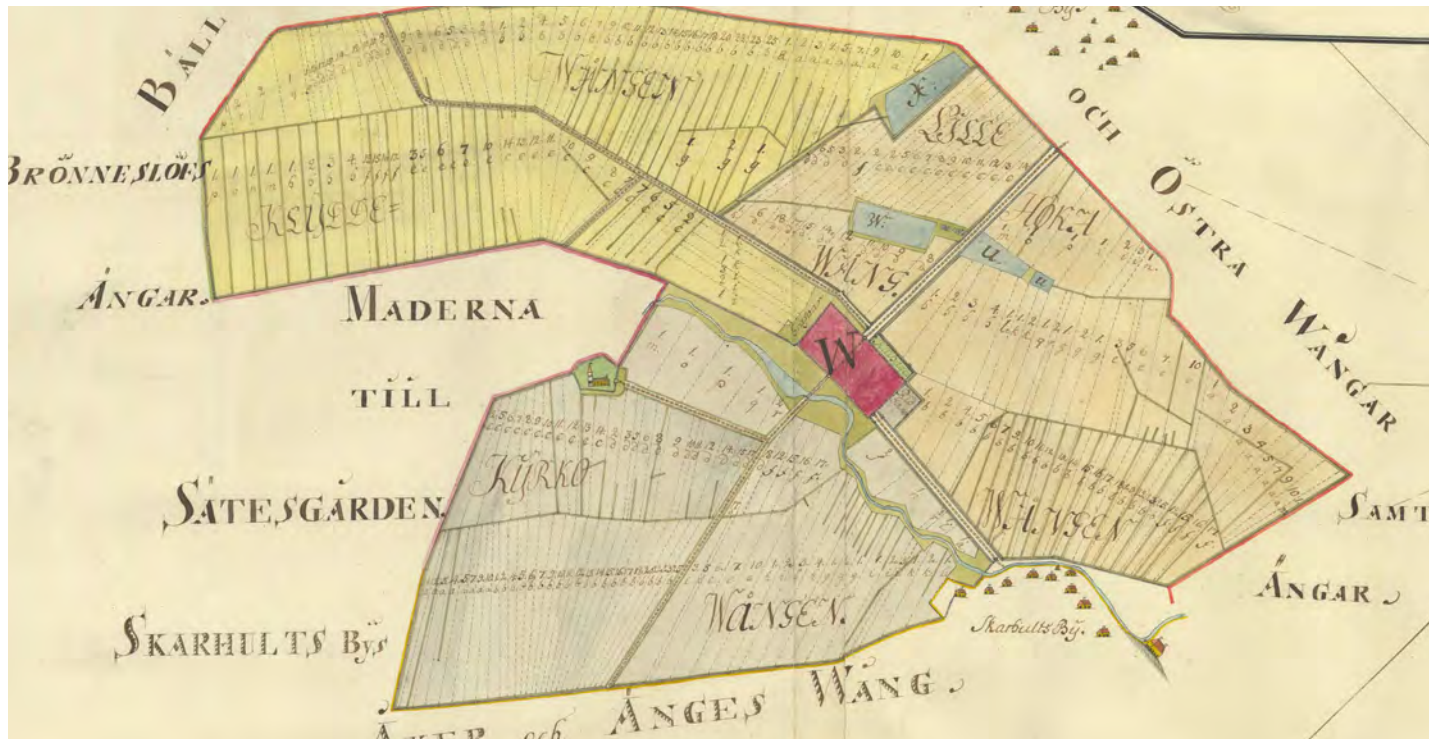
Skarhults slott omfattade redan tidigt ett stort godscomplex i den omgivande bygden, och jordbruket drevs i stordrift med hjälp av

På Sigrfrid Rålamb's teckning från 1780-talet syns vattendragets sträckning i direkt anslutning till slottet, de alléprydda infartsvägarna, ladugården i öppen plan mot slottet och trädgårdar i öster och väster. Till vänster skimtar Skarhults kyrka..

I den engelska parken som anlades i mitten av 1800-talet finns bland annat en anlagd ruin. Då hade vattendraget dragits om med avstånd från slottet och syns här i sin rätlinjiga dragning bakom ruinen.

Utdrag ur karta över Skarhult från 1760. Kartans syfte är en avmätning av inägorna till Skarhults by, och slottbyggnaderna finns inte utsatta på kartan. Man kan se de alléprydda raka tillfartsvägarna och bybebyggelsen i söder. På kartan framkommer även åns tidigare sträckning i nära anslutning till slottet.

203 (441)

Utdrag ur lagaskifteskartan för Skarhults by från 1846. Bybebyggelsen i söder finns med på kartan, men flyttade från bytomten i samband med skiftets verkställande. På kartan framkommer att ån efter att den ledades om fick en rätlinjig sträckning på längre avstånd från slottet.

dagsverksbönder, i omliggande byar. I mitten av 1700-talet omfattade godscomplexet alla gårdar i Skarhults by och ett stort antal gårdar i omliggande byar. På en karta från mitten av 1700-talet redogörs för hur bruket av nyligen uppodlade vångar skulle fördelas mellan dagsverksbönderna i ett stort antal byar, för att fördelningen skulle bli så rättvis som möjligt och för godsets drift fördelaktig.

Godsen strävade efter att samla sina ägor, som från början ofta var utspridda över stora geografiska områden. Underlydande gårdar och byar kunde genom köp eller arv komma att ingå i nya godscomplex. Förändringarna i ägostrukturen påverkade landskapet, mest i anslutning till slottens högreståndsmiljöer där stora delar av landskapet omformades, men även genom förändring av gårdsantalet i byarna och ibland genom att hela byar avhystes och marken kom att ligga direkt under huvudgårdens bruk. Omfattande allésystem knöt samman godsets enheter. Den storskaliga driften och adelsfamiljernas ekonomiska resurser innebar att godsen var tidiga, och delvis drev på, tekniska förändringar och rationaliseringen inom jordbruket under 1800- och 1900-talen. Ett exempel på tidig jordförbättring som präglar odlingsmarken än i dag är de märgelgravar som togs upp för att sprida kalkhaltig märgel på odlingsmarken.

Även omliggande byar påverkades av godsdriften, först genom så kallade veckodagsbönder, där bönderna befriades från skatt i utbyte mot arbetsplikt på godset, och senare efter laga skiftet genom att betala arrende för rätten att bruka gårdarna, ett arrende som ofta betalades i form av arbete genom dagsverken på godset. Säterierna kunde även avhysa gårdarna i en by för att samla ägorna under samma ägofigur. Laga skiftet genomfördes i

Jordbrukets rationalisering resulterade i storskaligt präglade odlingsmarker.

De märgelgravar som togs upp i odlingsmarken för att sprida kalkhaltig märgel på åkrarna syns idag genom den växtlighet som har vuxit upp kring dem.

Alléer anlades längs godsets vägsystem.

mitten av 1800-talet i Skarhults by och i omliggande Östra Strö och Bältinge byar, där alla gårdar låg under Skarhult säteri, förutom prästgården i Östra Strö. Skiftet resulterade i en genomgripande förändring i landskapet, där merparten av gårdarna flyttade från den gemensamma bytomten och placerades ut i landskapet enligt rätlinjiga principer. Godset styrde gårdarnas placering och storlek och inrättade gårdarna utifrån att alla gårdar skulle bestå av lika stora enheter. Godset inrättade även så kallade plattgårdar, större jordbruksenheter, genom att slå ihop ägorna från flera avhysta gårdar. Plattgårdarna bebyggdes ofta ståndsmässigt med en större huvudbyggnad och stora ekonomibyggnader för storskalig jordbruksdrift och drevs direkt under godset av anställda arbetare. De avhysta frälsebönderna stannade ofta kvar på godsens som statare, årsanställda lönearbetare, och godsens bygnadsbestånd kompletterades med bostäder för de anställda i form av statarlängor.

Stora ekonomibyggnader vid Bältinge gård, plattgård under Skarhult som ersatte Bältinge by i samband med skiftet.

Under Skarhults gods bildades flera plattgårdar. Bältinge by avhystes helt, och Bältingegården i norra delen av riksintresset etablerades som plattgård, och söder om Braån anlades plattgårdarna Skarhults södergård och Amensgården. Andra gårdar i byn fick nya lägen i odlingsmarken och bildade ensamliggande gårdar, såsom Ljungbjär och Mellangården. Där Skarhults by tidigare var belägen ligger idag en statarlänga, benämnd Åttamannahuset, och även andra arbetarbostäder samt en skola uppförd i början av 1900-talet för arbetarnas barn.

Skarhults gods kom med tiden att omfatta stora sammanhängande markarealer med regelbundet placerade underlydande hemman och större enheter i form av plattgårdar. Sammanläggningen av åkerarealer, inrättandet av plattgårdar och avhysning av hemman i byarna förändrade det varierade odlingslandskapet med tegindel-

Amensgårdens ekonomibyggnader

ningar och gränser till ett storskaligt ensartat odlingslandskap. Även vägmönstret förändrades genom raka tillfartsvägar som anlades till de utflyttade och nyetablerade jordbruksenheter. De tidigare byarna försvann och bebyggelsemönstret lades om till enskilt belägna jordbruksenheter på regelbundet avstånd från varandra och med raka ägo gränser.

Miljöns riksintressanta värden

Riksintresset representerar både de geografiska och de historiska sammanhangen inom en godsmiljö med samlat gods innehav. Sammanhangen framkommer tydligt både genom bebyggelsebildens och landskapets förändringar över tid. Slottets placering avsides från övrig bebyggelse är typisk för medeltida huvudgårdar. Placeringen i anslutning till den påkostade medeltida kyrkan antyder godsets ursprung i en medeltida huvudgård och en kontinuerlig godsdrift sedan tidig medeltid. Den sammansatta slottsmiljön med parken, trädgård, arbetarbostäder och alléer, speglar de förändringar som godsbildningen ledde till i landskapet över tid, och adelns sätt att uttrycka godsets särställning i landskapet. Det enskiftade landskapet med omfattande allésystem längs de rätlinjiga vägarna speglar, tillsammans med plattgårdarna Bältinge gård, Skarhults södergård och Amensgården godsets inverkan på det omliggande landskapet och dess behov av arbetare och arrendegårdar för sin omfattande jordbruksdrift över tid.

Sammantaget berättar riksintresset om godsdriftens påverkan på landskapet och omgivande byar över tid. Riksintresset berättar också om jordbrukets rationalisering under 1800-talet och godsets möjlighet att styra över markanvändning och bebyggelsebild.

Attamannahuset, arbetarbostäder till godset.

Inspektorsbostaden.

Så här syns riksintressets värden i landskapet

Skarhults trelängade slott som fick sin nuvarande karaktär på 1600-talet, med omgivande parker, trädgårdsanläggning med avenbokshäckar, avdelande mur med inkörsport från 1800-talet och romantisk engelsk park med anlagd ruin intill Bråån berättar om slottets utveckling över tid. Stora ekonomibyggnader i gråsten väster om slottet, arbetarbostäder, inspektorsbostad, magasinbyggnad, skola och övrig godsanknuten bebyggelse, företrädesvis i tegel berättar om godsdriften och det omfattande behovet av arbetskraft över tid. Brååns sträckning, med avledande rak kanal i anslutning till den engelska parken, stenvalvsbro över Bråån vid infarten söderifrån berättar om 1700-talets uppodling av de tidigare skogsområdena och omlodandet av ån för att skapa ny växtlighet i anslutning till slottet. Skarhults medeltida kyrka med monumental sandstensportal, kyrkogård och trädkantad tillfartsväg berättar om sambandet mellan kyrkan och godset. Lagaskifte-sutflyttade gårdar och plattgårdarna Amensgården, Bältingegården och Skarhults södergård med tillhörande gårdsbebyggelse, storskaligt präglade odlingsmarker, rätlinjiga murar och trädrader i ägo gränser, omfattande allésystem som berättar om godsdriftens omvandling av landskapet i samband med laga skiftet. Kvarvarande mangelgravar i odlingsmarken berättar om jordbrukets utveckling under 1800-talet.

Skarhults skola ligger på Skarhults bys tidigare bytomt.

Äldre magasinbyggnad.

Bedömning av riksintresset

Riksintresset tar fasta på följande nyckelbegrepp:

- Slottslandskap
- Slätt- och skogsbygd
- Park

Riksintresset speglar väl ett slottslandskap där godsförvaltningen sedan århundraden satt sin prägel på såväl landskapets som bebyggelsens gestaltning. De till slottet hörande arrendegårdarna, plattgårdarna, det rätlinjiga allékantade vägnätet förstärker, tillsammans med arbetarbostäder och annan godsanknuten bebyggelse godsdriftens påverkan och omfattande arbetsorganisation. Den medeltida kyrkan som med sin utformning visar spår efter att ha uppförts av en storman berättar om godsets långvariga historia. Uttrycken i nuvarande värdetext är tydliga i dagens miljö. Ett av uttrycken är att slottet är omgestaltat under CG Brunius ledning i

Skarhults mejeri.

mitten av 1800-talet. Brunius omgestaltning var i Skarhults fall mer av en restaurering, och till skillnad från många andra slott som omgestaltades av Brunius behöll Skarhult mycket av sin karaktär från 1500-1600-talen. Därför är uttrycket lite missvisande, då det kan ge sken av en mer omfattande omgestaltning. Arrendegårdarna i det omgivande landskapet nämns under motivering, men de bör även nämnas i uttrycken som även bör kompletteras med plattgårdarna, mangelgravar och det rätlinjiga vägsystemet. Vidare bör Bråån nämnas i uttrycken och växtligheten kring slottet, samt de ibland äldre alléträden och äldre ädellövträd.

Ett av nyckelbegreppen i nuvarande värdetext är Slätt- och skogsbygd. Nyckelbegreppet Slättbygd finns inte i Riksantikvarieämbetets ordlista med kulturhistoriska begreppsdefinitioner. Enligt Campbells indelning ligger området inom risbygden, men det finns få spår av det idag. Istället präglas området av storskalig odlingsmark. Nyckelbegreppet bör utgå.

Bro över Braån som leder till arbetarbostäder på den tidigare bytomten.

Förslag på ändringar i motiv och uttryckstext

Motivering:

Slottslandskap i övergångszonen mellan slättbygden och risbygden där såväl landskap som byggnadsbestånd genom århundraden präglats av godsförvaltningen vid Skarhults slott. De historiska och geografiska sambanden mellan miljöns olika delar speglar utvecklingen av godsmiljön från medeltid in på 1900-talet.

Uttryck för riksintresset:

Skarhults trelängade slottsanläggning med äldsta delar från senare medeltiden, utbyggt under 1500- och 1600-talet med omgivande parker i norr och väster, trädgårdsanläggning med avenbokshäckar i norr, avdelande mur med inkörspört till borggården från 1800-talet och romantisk engelsk park med anlagd ruin intill Bråån. Stora äldre ekonomibyggnader i gråsten i tre längor med öppen plan mot slottet i öster. Arbetarbostäder, inspektorsbostad, magasinbyggnad, skola och övrig godsanknuten bebyggelse, företrädesvis i tegel. Brååns sträckning, med avledande rak kanal i anslutning till den engelska parken, stenvalvsbro över Bråån vid infarten söderifrån. Skarhults medeltida kyrka med monumental sandstensportal, kyrkogård och trädkantad tillfartsväg. Lagaskiftesutflyttade gårdar och plattgårdarna Amensgård, Bältingegården och Skarhults södergård med tillhörande gårdsbebyggelse, storskaligt präglade odlingsmarker med kvarvarande märkegravar, rätlinjiga murar och trädrader i ägo gränser. Rätlinjiga vägar och ett omfattande allésystem med inslag av äldre grova lövträd.

Förslag på ändringar i gränsdragning

Nuvarande riksintressegräns går i en oval med Skarhults slott relativt centralt, och följer inte naturliga gränser eller ägo gränser. För att följa naturliga gränser eller ägo gränser skulle området behöva utvidgas ordentligt, något som inte är motiverat. En del av plattgårdarnas marker ligger utanför nuvarande avgränsning. Att utvidga området för att omfatta en större del av dessa marker bedöms inte tillföra riksintresset ytterligare värden i så hög grad att en utvidgning är motiverad. Riksintressets värden uttrycks väl genom nuvarande avgränsning och därmed bedöms gränsen vara väl avvägd.

KARTA MED INNEHÅLL

Siffror anger miljöer och uttryck som är viktiga för upplevelsen och läsbarheten av miljöns kulturhistoriska värden.

1. Storskaligt präglad odlingslandskap

SLOTT

KYRKA

PLATTGÅRD

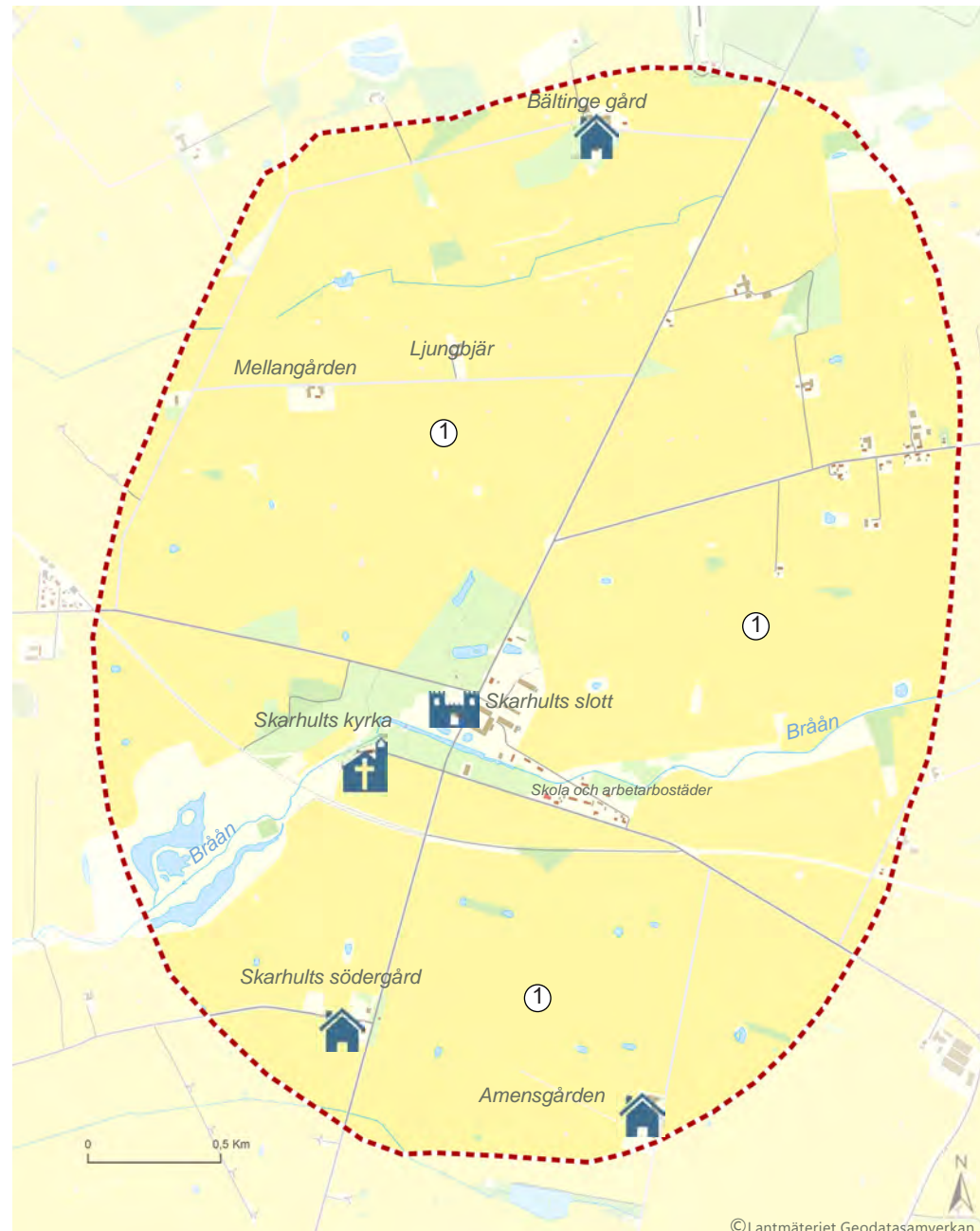
ALLÉ

RUMSLIGA SAMBAND

VISUELLA SAMBAND

Karta med innehåll och pilar som visar visuella och rumsliga samband. Fokus för riktsintresset är slottslandskapet kring Skarhults slott. De rumsliga sambanden syftar på det nära historiska sambandet mellan huvudgården och kyrkan samt sambanden mellan slottet, arbetarbostäder och plattgårdar.

De visuella sambandspilarna illustrerar kyrkans synlighet i odlingslandskapet.

**Länsstyrelsen
Skåne**

www.lansstyrelsen.se/skane

Länsstyrelsen
Skåne

VÄSTRA STRÖ - TROLLENÄS [M53] ESLÖVS KOMMUN
UNDERLAG TILL RIKSINTRESSEÖVERSYN - ETAPP MELLANBYGD

Titel: Västra Strö - Trolleås [M53] Underlag till riksintresseöversyn - etapp Mellanbygd
Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne län
Författare: Pantzar & Jancke Tidlösa landskap AB
Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Samhällsbyggnad
205 15 Malmö
Telefon 010-224 10 00
www.lansstyrelsen.se/skane
Copyright: Länsstyrelsen Skåne
Diarienummer: 408-25384-2021
Layout: Pantzar & Jancke AB
Utgivningsår: 2022
Omslagsbild: Trolleås slott, foto: Pantzar & Jancke AB

Förord

Riksintressen för kulturmiljövården är miljöer utpekade av staten som sammantaget ska ge en generell bild av samhällets kulturhistoriska utveckling så som den åter speglas i landskapet, med regionala variationer och särdrag. Dessa miljöer ska skyddas från påtaglig skada, exempelvis ska kommunerna förhålla sig till dem i sin översiktsplanering.

Länsstyrelsen Skåne har initierat en översyn av samtliga 100 områden av riksintresse för kulturmiljövården i Skåne. Dessa har delats in i tre etapper; Skogsbygd, Mellanbygd och Slättbygd. Det främsta syftet med översynen är att skapa bättre förutsättningar för såväl kommunerna som för Länsstyrelsen i Skåne att kunna tillgodose riksintressen för kulturmiljövården i samhällsplaneringen. Riksintresseanspråken ska vara tydliga, aktuella, väl förankrade och utgå från en bred kulturarvssyn som inkluderar mångfalds- och jämställdhetsperspektiv.

Följande underlag är framtaget av konsultfirman Pantzar och Jancke Tidlösa landskap AB under åren 2021-2022. Uppdraget har bestått i att beskriva och värdera området kopplat till motiven för riksintresset, samt att bedöma om texter och geografisk avgränsning är aktuella. Kopplat till

projektet finns också en övergripande text över etapp Mellanbygd som förmedlar en bild av det geografiska och etnologiska sammanhanget.

Konsultens förslag till förändringar är inte slutgiltiga. Länsstyrelsen kommer att använda följande underlag för att se över befintliga riksintresseanspråk och för att inleda en dialog med berörda kommuner kring behov av förändringar i anspråkens motiveringar och avgränsningar. När den slutliga bedömningen har gjorts skickas förslag till förändringar i motiv- och uttryckstexter till Riksantikvarieämbetet som fattar beslut. Ändringar i geografiska avgränsningar som inte ändrar själva anspråket kan Länsstyrelsen själv besluta om.

Länsstyrelsen i Skåne län, februari 2023

Patrik Åkesson
Avdelningschef Samhällsbyggnadsavdelningen
Länsstyrelsen Skåne

Innehållsförteckning

FÖRORD.....	3
VÄSTRA STRÖ - TROLLENÄS [M53] (VÄSTRA STRÖ OCH TROLLENÄS SN:R)	6
Nuvarande riksintresseanspråk	6
Nyckelbegrepp	7
KULTURHISTORISKA ASPEKTER	9
Kyrkbyar	9
Slottslandskap.....	10
Godsdriften	14
MILJÖNS RIKSINTRESSANTA VÄRDEN	17
SÅ HÄR SYNS RIKSINTRESSETS VÄRDEN I LANDSKAPET ..	18
BEDÖMNING AV RIKSINTRESSET	18
FÖRSLAG PÅ ÄNDRINGAR I GRÄNSDRAGNING	19
FÖRSLAG PÅ ÄNDRINGAR I MOTIV OCH UTTRYCKSTEXT .	19
KARTA MED INNEHÅLL	20

Västra Strö - Trolldenäs [M53] (Västra Strö och Trolldenäs sn:r)

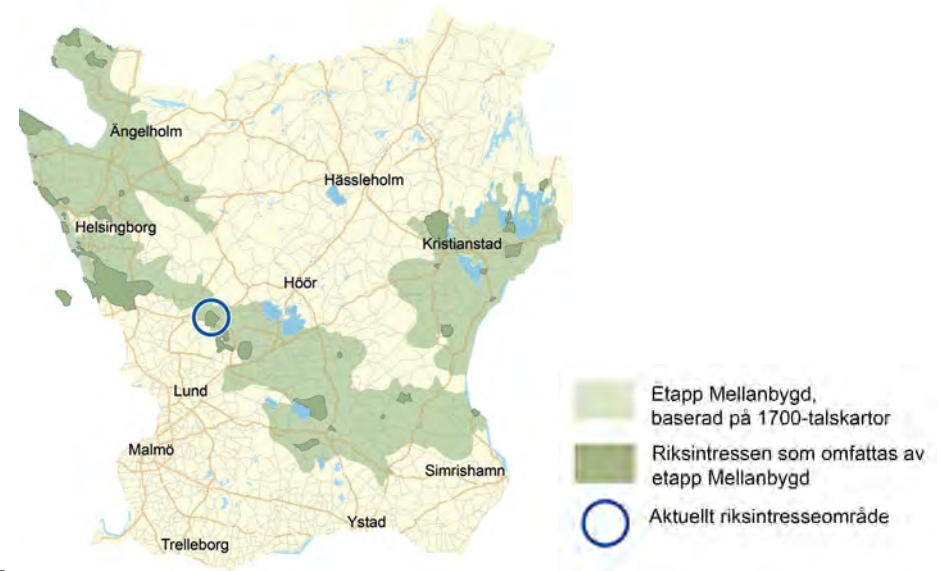
Nuvarande riksintresseanspråk

Motivering:

Slottslandskap med förhistorisk kontinuitet kring Trolldenäs slott av medeltida ursprung där godsförvaltningen genom århundraden satt sin prägel på landskapets utformning och den kringliggande till slottet knutna bebyggelsen och underlydande *by- och kyrkomiljöerna*. (*Fornlämningsmiljö, Borgmiljö*).

Uttryck för riksintresset:

Sju runstenar - Thulestenarna - som erinrar om vikingatida resor. Ruinerna efter de medeltida kyrkorna Gullarp och Västra Strö, Näs medeltidskyrka, Västra Strös och Trolldenäs 1800-talskyrkor, Västra Strö kyrkby med skola/fattighus, gatehus och bevarade gårdar. Trolldenäs slott och borganläggning från 1500-talet, under 1890-talet omgestaltat till sitt nuvarande utseende efter ritningar av F Meldahl, välbevarad ekonomibebyggelse i gråsten, tegel och korsvirke från tiden 1700-1800-tal. Stenvalvbroar.

Nyckelbegrepp

Enligt Riksantikvarieämbetets ordlista med kulturhistoriska begreppsdefinitioner som är relevanta för detta riksintresse.

Herrgårds-/Slottslandskap

Större sammanhängande område med två eller flera slotts- eller herrgårdsmiljöer

Bymiljö

Flera intill varandra belägna gårdar med tillhörande marker. Karaktäristiskt för bymiljön var ursprungligen samfällt nyttjade marker och funktionell samverkan. Framför allt avses här jordbrukets byar med sina, under äldre tid, tätt slutna blykärnor. Byarna indelas i tre huvudtyper efter det sätt som gårdarna ligger grupperade: plats- eller rundby, radby och klungby. Bybegreppet är inte enbart knutet till jordbruksnäringen, utan kan också förekomma i sammansättningar som t.ex. bergsmansby, gruvby, hantverksby.

Kyrkomiljö

Miljö kring kyrklig byggnad med bebyggelse och anläggningar för kyrkans bruk, som t.ex. kyrkogård, stigluckor, klockstapel, gravkapell samt kyrkbacke, kyrkstallar, tiondelada, sockenmagasin, prästgård och klockaregård med tillhörande trädgård. Kyrkomiljön kan även bestå av lämningar av sådan bebyggelse och miljö.

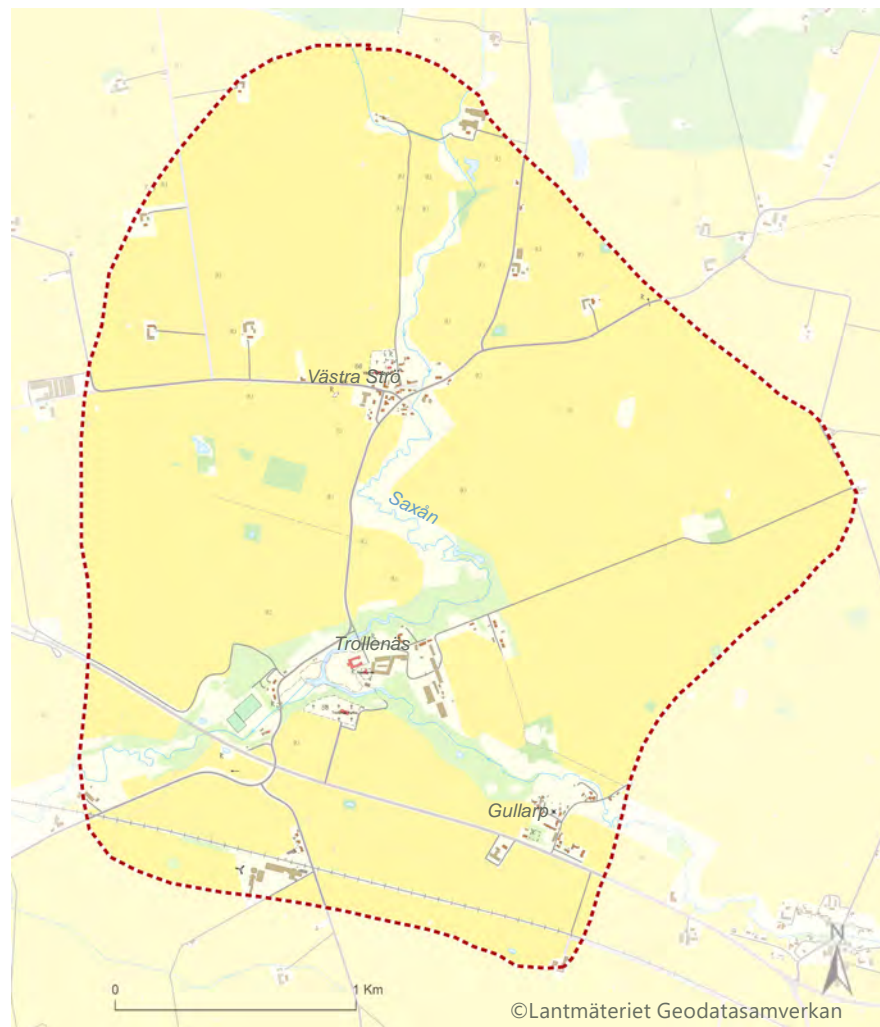
Fornlämningsmiljö

Samlingsbegrepp för såväl enstaka fasta fornlämningar som grupper av fasta fornlämningar med närmiljö. Olika perspektiv kan läggas till grund för avgränsning och definition av en fornlämningsmiljö, vilken kan bestå av:

- en enstaka fornlämning eller fornlämningslokal, som är av märklig karaktär ur ett lokalt, regionalt eller nationellt samhällsperspektiv.
- flera fornlämningar eller fornlämningslokaler från skilda perioder, som tillsammans ger ökad förståelse för människors livsföring och livsvillkor främst ur ett tidsperspektiv.
- flera fornlämningar och fornlämningslokaler med kronologisk samhörighet, som tillsammans ger ökad förståelse för människors livsföring och livsvillkor främst ur ett rumsligt perspektiv.

Borgmiljö

Miljö med lämningar av befästa sätesgårdar eller krono-/biskopsägda borgar från medeltid eller senare. Många ligger utanför den egentliga byden invid sankmarker, sjöar och kuster, de

Riksintresseområdets nuvarande geografiska avgränsning.

flesta strategiskt placerade invid gamla administrativa gränser och kommunikationsleder. Flertalet anläggningar var helt eller delvis uppförda i trä. I miljön kan ingå befästningsanordningar och byggnader, såsom vallar, vallgravar, kärntorn, bostadshus, stall- och förrådsbyggnader samt brunnar, bryggor och broläggningar.

Gatehus

Miljö med enkla bostads- och ekonomibygnader främst från 1700- och 1800-talen på byarnas samfällda mark, ofta i utkanten av bykärnan. Invånarna utgjordes av bondesamhällets obesuttna samt ibland av hantverkare, sjömän, fria arbetare m.fl.

Beskrivning av området idag

Riksintresset är beläget nordväst om Eslöv och består av ett storskaligt präglat öppet och svagt böljande odlingslandskap. Området genomkorsas av Saxån och dess biflöde Gullarpsån som slingrar sig fram i det annars rätlinjigt inordnade fullåkerslandskapet. Där vattendragen möts bildas det näs där Trolleås slott ligger, och mötet mellan vattendragen ingår i slottets parkanläggning. Slottet ligger på en höjd i landskapet och består av en kringbyggd anläggning med öppning åt öster och upphöjd terrassering mot parken. Direkt söder om slottet ligger Näs medeltida kyrka och österut ladugårdsplatsen med äldre storskaliga ekonomibyggnader i gråsten. Slottsmiljön omges av grönska och söder om slottet är åfårorna integrerade i den engelska parkens gestaltning genom broar och stenlagda kanter. Ett stycke söder om Saxån ligger Trolleås kyrka från slutet av 1800-talet med utblickar över

Saxån har en slingrande sträckning genom landskapet.

omgivande odlingsmarker. Vägnetet inom slottsmiljön kantas av klippta avenbokshäckar, och vägen från Trolleås norrut mot Västra Strö kantas av en till stora delar bevarad allé.

I områdets sydöstra del ligger Gullarps by med småskalig bebyggelse av gatehus, enstaka villor och gårdsmiljöer. Centralt i den norra delen av området ligger Västra Strös kyrkby med kyrka från 1860-talet, två skolhus ett äldre från 1700-talet och ett från 1800-talet samt enstaka gårdar och gatehus längs den slingrande bygatan. I både Gullarp och Västra Strö finns ödekyrkogårdar där tidigare medeltida kyrkor varit placerade. I Gullarp ligger prästgården kvar invid den tidigare kyrkplatsen. Övrig bebyggelse i området består av spridda jordbruksgårdar i områdets norra del, ofta med rätlinjiga infartsvägar.

Trolleås kyrka är väl synlig från söder.

Kulturhistoriska aspekter

Kyrkbyar

I början av medeltiden uppfördes en stor mängd kyrkor i Skåne, och inom riksintresset har det tidigare funnits tre medeltida kyrkor, Västra Strö, Gullarp, och den ännu kvarvarande medeltida kyrkan Näs i direkt anslutning till Trolleås slott. Strax väster om Västra Strös kyrkby finns ett vikingatida monument på en mindre höjd i odlingslandskapet. Det består av sju resta stenar, varav två har runinskrifter som berättar om vikingatida resor. Monumentet som kallas för Thulestenarna, är väl synliga i det flacka odlingslandskapet, och har daterats till år 1000 e Kr, och visar på bebyggelsekontinuitet i Västra Strö från vikingatid.

Den medeltida kyrkan i Västra Strö antas ha uppförts i slutet av 1100-talet. På 1300-talet tillhörde flera av byns gårdar Lunds domkyrka, och under 1500-talet drogs de in till kronan och fördelades bland adeln. I mitten av 1600-talet bestod byn av ett 30-tal gårdar varav de flesta låg under det närliggande godset Näs, senare Trolleås. Även Näs kyrka uppfördes i slutet av 1100-talet och är belägen i nära anslutning till slottet, och slottsägaren innehade patronatsrätten till kyrkan. I Näs var bybebyggelsen belägen avses från kyrkan och slottet. I och med 1800-talets växande befolkning kom flera medeltida kyrkor att antingen byggas ut eller överges för nya kyrkor. Kyrkorna i Västra Strö och Gullarp revs, och Västra Strös nya kyrka uppfördes på 1870-talet på initiativ av ägaren till Trolleås, som innehade patronatsrätt även till kyrkan i Västra Strö. Kyrkorna i Gullarp och Näs fungerade som sockenkyrkor fram till 1860, då Gullarps socken upphörde och slogs ihop med Näs. Samtidigt uppfördes en ny sockenkyrka i Trolleås .

De så kallade Thulestenarna står på en åkerholme väster om Västra Strös kyrkby med visa utblickar över det omgivande landskapet.

Västra Strös nya kyrka uppfördes på 1870-talet.

Prästgården i Gullarp ligger i anslutning till ödekyrkogården.

Kyrkan och kyrkbyn kom från medeltid och framåt att utgöra bygdens centrum, till vilken en rad administrativa och sociala verksamheter samlades. I Västra Strö finns två skolhus kvar, ett från 1700-talet som idag används av kyrkan, och ett från 1800-talet. I övrigt består dagens bebyggelse av gatehus och enstaka jordbruksgårdar kring ett slingrande vägsystem. I Gullarp ligger den tidigare prästgården kvar i anslutning till ödekyrkogården. Även i anslutning till Gullarp finns en skolbyggnad, men den ligger utanför riksintressets avgränsning.

Slottslandskap

Under medeltidens mitt hade det i Skåne utvecklats adliga godssystem, som bestod i att en huvudgård hade flera underlydande gårdar. Från början låg ofta huvudgården i samma by som de underlydande gårdarna, men under senmedeltiden flyttade huvudgården ofta ut från byn till mer avsides och mer ståndsmässigt placerade lägen utanför de huvudsakliga odlingsområdena. De nya huvudgårdarna blev adelsmännens sätesgård. Sätesgårdens huvudinkomster kom från de underliggande arrende- och landbogårdarna.

Näs nämns som sätesgård i skriftliga källor från slutet av 1300-talet och ägdes då av den danska adelssläkten Thott som ägde godset de följande 300 åren. Läget för den medeltida huvudgården är inte klarlagt, men i mitten av 1500-talet uppfördes en borg på näset där nuvarande slottsbyggnad är belägen. Borgbyggnaden som troligtvis var i form av ett stenhus placerades avsides från Näs by i nära anslutning till Näs kyrka från 1100-talet. Placeringen på näset mellan vattendragen var ur försvarssynpunkt ett attraktivt läge.

Näs medeltida kyrka uppfördes på 1100-talet och ligger i nära anslutning till slottet.

Trolleås slott från södra delen av parken.

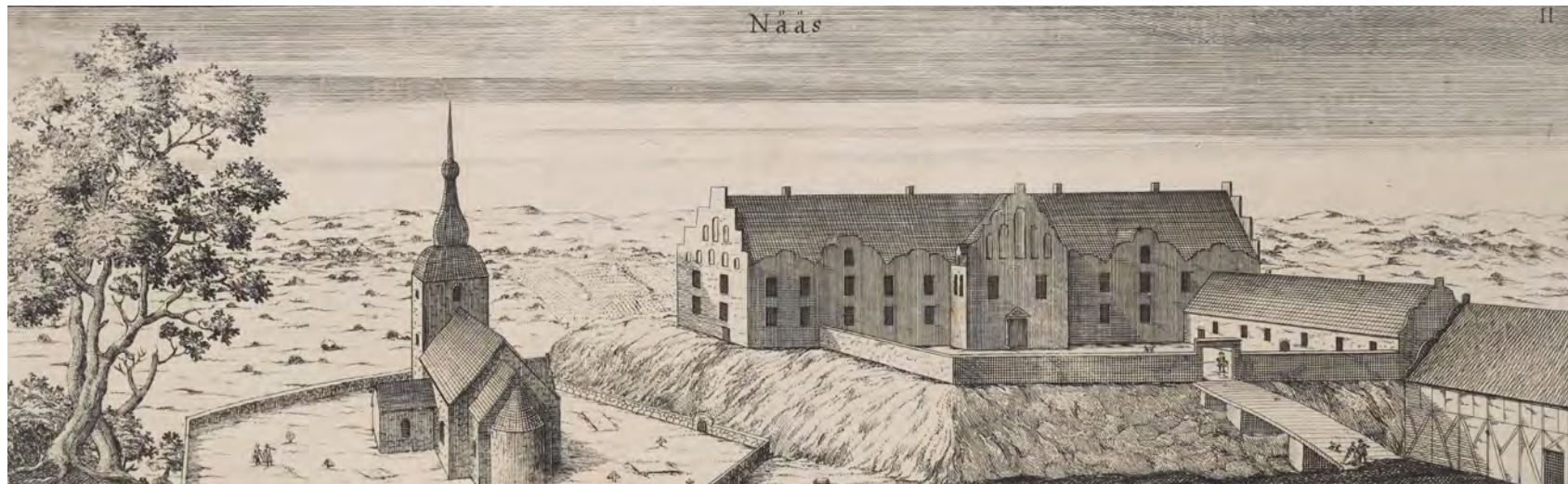

I Trolleås slottspark möts två av Saxåns flöden.

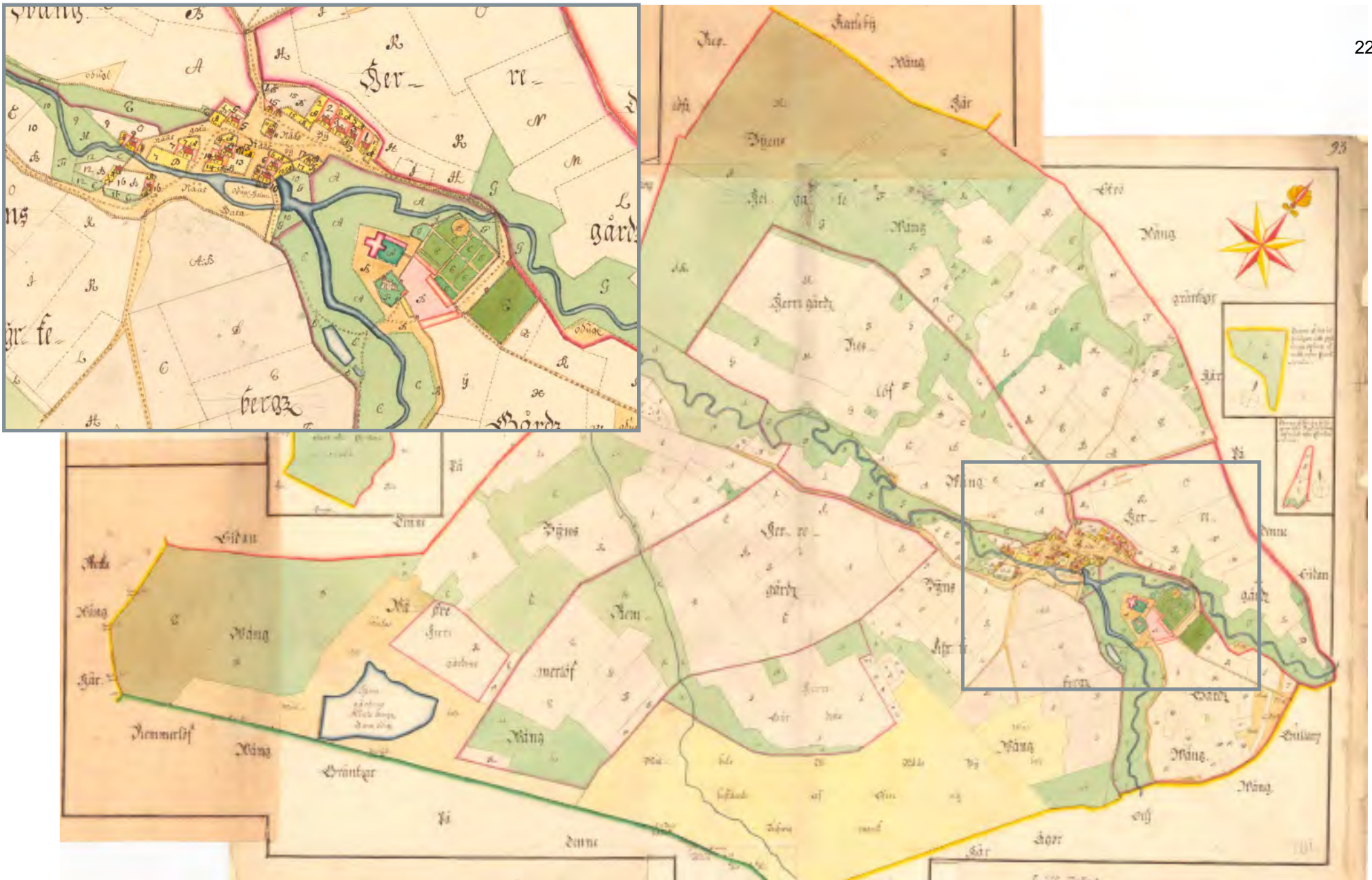
Adelns ställning har sedan medeltiden varit stark i Skåne. Höga-
deln med speciella resurser kunde anlägga välbefästa privatborgar,
särskilt under oroliga tider. Särställningen i samhället utökades
successivt. Det danska inbördeskriget Grevefejden 1534 - 1536
var avgörande för protestantismens införande och adelns storhets-
tid i Skåne under 1500-talet. Släkten Thott var ägare till flera gods
i Skåne, bland annat närliggande Eriksholm, senare Trolleholm.
Skånes övergång till Sverige 1658 föregicks av orostider, och efter
övergången briserade skånska kriget. När kriget var över valde
många danska adelssläkter att lämna det nu definitivt svenska
Skåne, och så även ägaren till slottet Näs, nuvarande Trolle-
näs. Med ägarbytet introducerades ätten Trolle, som under början av
1700-talet utökade godsinnehavet med ett flertal gods, däribland
närliggande Trolleholm. Trolle-
näs omvandlades till fideikommiss
tillsammans med Fulltofta, och i samband med det bytte slottet
namn från Näs till Trolle-
näs.

Akvarell av Trolle-
näs av Anders Sigfrid Rålamb från ca 1780. Strukturen med slottet,
Näs kyrka och den bakomliggande ladugårdsplatsen är densamma som idag.

Kopparstick av Buhrman-Fischer från ca 1680. Här ser man slottet på en uppbyggd höjd med landbrygga över en vallgrav.

På den geometriska avmätningen av Trolleås från 1722 syns den då korsformade slottsbyggnaden med anslutande envåningslänga på borggårdens norra sida. Nordväst om slottsmiljön, på andra sidan Saxån syns Nääs by med gårdar kring en öppen byplats.

På en karta från 1722 ser man den då korsformade slottsbyggnaden, med tillhörande envåningslänga på borggårdens norra sida. Sydöst om slottet möter ladugården med stenmurade grunder, och slottsmiljön avskärmas med stenmurar som även innesluter vattendragen och det låglänta markerna norr och nordost om slottsbyggnaden. Öster om slottet ligger den kvartersindelade trädgården och i söder syns den muromgärdade kyrkan. Nordväst om slottet, till största delen norr om Saxån ligger Näs by med jordbruksgårdar och gatehus. Invid Saxån är två kvarnar karterade. Hela Näs by var insockne frälse till Näs herrgård, något som kan anas av kartans maner, där odlingsmarkens indelning är generaliserad och inte redovisar åkrarnas tegindelning eller de olika gårdarnas enskilda brukningsdelar. I stället redovisas vilka som låg under herrgårdens drift, och vilka som hörde till byn. Ängs- och betesmarken var belägen längs vattendragen och i byns utkanter.

Godsens huvudbyggnader och närområde utformades medvetet för att visa på godsherrens ställning i samhället. Ombyggnader, renoveringar och anläggande av parker och trädgårdar följde tidernas ideal och signalerade innehavarens medvetenhet, rikedom och historiska förankring. Under 1800-talet renoverades eller revs ett flertal av Skånes slott och herrgårdar, och ersattes av nya huvudbyggnader efter tidens historiserande, nationalromantiska anda. Trollenäs slott genomgick en liknande förändring åren 1891–1893, då den danske arkitekten Ferdinand Mehdal anlätades för ombyggnad av slottet. Ombyggnaden resulterade i dagens franskinspirerade renässansborg i tegel, och Trollenäs blev därmed ett av de sista skånska slott som genomgick denna typ av historiserande ombyggnad.

Trollenäs slott fick sitt nuvarande historiserande utseende i nationalromantisk stil vid en ombyggnad av Ferdinand Mehdal 1892 - 1893.

Trollenäs storskaliga ekonomibyggnader i gråsten och rött tegel.

Anläggandet av park och trädgårdar var ett sätt att visa ägarens särställning i landskapet.

Godsdriften

Godsens ägare strävade efter att samla sina ägor, som från början ofta var utspridda över stora geografiska områden. Underlydande gårdar och byar kunde genom köp eller arv komma att ingå i nya godscomplex. Förändringarna i ägostrukturen påverkade landskapet, mest i anslutning till slottens högreståndsmiljöer där stora delar av landskapet omformades, men även genom förändring av gårdsantalet i byarna och ibland genom att hela byar avhystes och marken kom att ligga direkt under huvudgårdens bruk. Trolleås gods kom att omfatta ett stort gods innehav med ett stort antal gårdar och gatehus i angränsande byar, både inom Näs socken och i angränsande socknar. Godsdriften präglade det omliggande landskapet. På gårdarna bodde arrendebönder som förutom att sköta jordbruket på sin arrenderade gård hade dagsverksskyldighet till huvudgården, vilket innebar att de utförde arbeten för godsets

Enskiftet som genomfördes i början av 1800-talet förändrade landskapsbilden, och resulterade i ensamliggande gårdar centralt belägna i ett storskaligt odlat landskap. På bilden syns Österby, en utflyttning från Västra Strö.

räkning. Dagsverken, eller hoverplikten, kunde ofta vara omfattande och bönderna hade svårt att hinna med det egna jordbruket. Gatehusen beboddes av lantarbetare och hantverkare som också ägdes av godset. Huvudgården ägde alla gårdar i Näs by och även de flesta gårdarna i de närliggande byarna Västra Strö och Gullarp.

Den storskaliga driften och adelsfamiljernas ekonomiska resurser innebar att godsen var tidiga med, och delvis drev på, tekniska förändringar och rationaliseringen inom jordbruket under 1800- och 1900-talen. Ett exempel på tidig jordförbättring som präglar odlingsmarken än i dag är de mangelgravar som togs upp för att sprida kalkhaltig mangel på odlingsmarken. I början av 1800-talet genomfördes enskifte i Näs, Västra Strö och Gullarp. Skiftet innebar att byarnas gårdar fick sina marker samlade till större sammanhängande områden, och i flera fall flyttade gårdarna ut från

Gullarps bygata med gatehus.

Den nuvarande kyrkstugan uppfördes på 1700-talet och har tidigare fungerat som skola och fattighus.

Skolbyggnad från 1800-talet i Västra Strö.

Gatumiljö i Västra Strö.

Ladugården och äldre magasinbyggnad i slottsmiljön.

Ödekyrkogården i Västra Strö ligger i anslutning till dagens kyrkogård.

Vägsystemet i slottsmiljön kantas av avenbokshäckar. På bilden syns även statarlängor.

bytomten till sin tilldelade marklott. Näs by avhystes helt och gårdarna placerades ut i den omliggande odlingsmarken i regelbundna skiften. De avhysta arrendebönderna som gjorde dagsverken till huvudgården stannade ofta kvar på godsens som statare, årsanställda lönearbetare, och godsens byggnadsbestånd kompletterades med bostäder för de anställda i form av statarlängor. Lönen betalades ofta i natura och godset fungerade som ett system där hela arbetarfamiljerna ingick, och som styrdes av godsägarens behov. Kvinnorna var ansvariga för t ex mjölkning, medan männen arbetade inom jordbruket och barnen fick tidigt hjälpa till i arbetet.

I Västra Strö och Gullarp blev några gårdar kvar i bykärnan tillsammans med flera gatehus. Den långvariga godsdriften och i synnerhet det omfattande enskiftet omformade landskapet och resulterade i det storskaliga odlingslandskap med spridd gårdsbebyggelse som präglar området idag.

Enskiftet innebar inte bara en rationalisering av jordbruksdriften, utan även en förändring i arbetsorganisation och de sociala relationerna inom godset. Hoveriet, systemet där de underliggande gårdarnas brukare betalade arrende genom omfattande dagsverken, upphörde och ersattes av ett system där godsdriften utfördes av anställda lantarbetare och dagsverkerna ersattes av en arrendeavgift. Bönderna på de avhysta gårdarna fick lämna de gårdar som i vissa fall brukats i generationer, och istället ta anställning. I vissa fall anställdes de tidigare arrendebönderna som lönearbetare på godset, medan andra sökte sig till de nyetablerade industrierna i de växande städerna.

Arbetarbostäder i slottsmiljön.

Karslhill, gård utflyttad från Västra Strö i samband med enskiftet.

Miljöns riksintressanta värden

Riksintresset representerar både de geografiska och de historiska sammanhangen inom en godsmiljö med samlat gods innehav. De sju resta stenarna i Thulemonumentet utanför Västra Strö visar på en bebyggelskontinuitet ner i förhistorien. Sammanhangen består i hur området återspeglar godsets utveckling i relation till samhällets förändring från medeltiden fram till idag, och den påverkan på det omliggande landskapet som godsdriften innebar över tid. Den sammansatta slottsmiljön med park, trädgård, arbetarbostäder och alléer speglar de förändringar som godsbildningen ledde till i landskapet över tid, och adelns sätt att uttrycka godsets särställning i landskapet. De omliggande storskaligt präglade odlingsmarkerna visar på godsets utbredning och dominans i området, behovet av arbetskraft från underliggande gårdar, och hur godsdriften påverkade stora delar av närområdet. Godsets påverkan på landskapet och godsägarens möjligheter att styra utvecklingen märks även genom de båda kyrkobyggnaderna från 1800-talets senare del, och sammanslagningen av Gullarps och Trollenäs socknar. Slottets placering på näset i anslutning till vatten, avsides från övrig bebyggelse är typisk för medeltida huvudgårdar. Slottets nuvarande utformning berättar om det sena 1800-talets historiserande, nationalromantiska stilideal.

Sammantaget är riksintresset ett tydligt exempel på en godsmiljöns utveckling från medeltid fram till idag, och på godsets påverkan på det omliggande landskapet.

Vägen mellan Trollenäs och Västra Strö kantas av en allé.

Norra längan på Trollenäs slott.

Så här syns riksintressets värden i landskapet

Trollenäs slott, placerad på en upphöjd plats på näset där Saxån möter Gullarpsån, berättar om hur medeltidens huvudgårdar placerades i anslutning till vatten avses från övrig bebyggelse. Slottets storskaliga ekonomibyggnader i natursten med senare påbyggda tegelgavlar visar på den långvariga storskaliga godsdriften. Arbetarbostäder och statarlängor vittnar om den arbetsintensiva godsdriften och rationaliseringen av jordbruket under 1800-talet. Slottsparken som breder ut sig söder om slottet och innefattar Saxåns slingrande sträckning speglar 1800-talets engelskinspirerade parkideal. Näs kyrka från 1100-talet berättar, tillsammans med ödekyrkogårdarna i Västra Strö och Gullarp om medeltidens intensiva kyrkobyggnade. Näs kyrka visar också, genom sin placering i anslutning till Trollenäs slott på den nära kopplingen mellan huvudgården och kyrkan sedan medeltid. Sambanden mellan godset och de underliggande byarna är tydligt genom de under 1800-talets senare hälft uppförda kyrkorna i Västra Strö och Trollenäs, som tillsammans med allén mellan Trollenäs och Västra Strö även visar på godsherrens patronatsförhållande till kyrkorna och om godsägarens möjlighet att styra även den kyrkliga verksamheten.

Enskiftets påverkan på bebyggelsebildens avspeglas i bymiljöerna i Västra Strö och Gullarp, där de flesta gårdarna flyttade ut från bytomten, med endast enstaka jordbruksgårdar och flera gatehus ligger kvar längs slingrande bygator. Den storskaligt brukade odlingsmarken med regelbundet spridda gårdsmiljöer med raka tillfartsvägar berättar om enskiftets genomgripande omvandling av

landskapet. Thulestenarna utanför Västra Strö visar att platsen hade betydelse på Vikingatiden.

Bedömning av riksintresset

Riksintresset tar fasta på följande nyckelbegrepp:

- Herrgårds- och slottslandskap
- Bymiljö
- Fornlämningsmiljö
- Kyrkby
- Borgmiljö
- Gatehus

Riksintresset tar fasta på slottslandskapet kring Trollenäs slott, och hur godsförvaltningen har satt sin prägel på landskapet och bebyggelsen sedan medeltiden. Nuvarande motiv är relevant och uttrycker väl områdets riksintressanta värden. Området är tydligt, både vad gäller slottsmiljöns utveckling och olika delar, och godsets påverkan på det omliggande landskapet. Nyckelbegreppen är många, men beskriver tillsammans väl riksintressets olika delar. Uttrycken i nuvarande värdetext är tydliga i dagens miljö, förutom att kyrkoruinerna inte längre går att se. Uttrycket ”kyrkoruiner” bör bytas ut med platserna för och lämningarna av de medeltida kyrkorna, och ödekyrkogårdar. Uttrycken bör även kompletteras med enskifteslandskapets storskaliga odlingsmarker och spridda gårdsmiljöer. Vidare bör slottsparken med sitt lövträdsbestånd och slottsmiljöns arbetarbyggnader nämnas i uttrycken, liksom allén mellan Trollenäs och Västra Strö, och avenbokshäckarna längs vägen vid slottet, samt byarnas slingrande vägnät.

Förslag på ändringar i gränsdragning

Riksintressets gräns följer inte naturliga gränser eller vägdragningar, utan löper rakt igenom odlingsmarken. Trots detta föreslås ingen förändring av gränsen, eftersom ett tillräckligt stort område omfattas, och en omdragning utifrån fastighetsgränser eller vägar skulle göra att området antingen minskade och uteslöt för läsbarheten viktiga delar, eller blev onödigt omfattande. I vissa delar kan gränsen behöva justeras något för att inte löpa igenom gårdsmiljöer, eller vid Trollenäs kvarn.

Förslag på ändringar i motiv och uttryckstext

Motivering:

Slottslandskap med förhistorisk kontinuitet kring Trollenäs slott av medeltida ursprung där godsförvaltningen genom århundraden satt sin prägel på landskapets utformning och den till slottet knutna kringliggande bebyggelsen och underlydande *by-* och *kyrkomiljöerna* (*Fornlämningsmiljö, Borgmiljö*).

Uttryck för riksintresset:

Trollenäs slott och borganläggning från 1500-talet, under 1890-talet omgestaltat till sitt nuvarande utseende efter ritningar av F. Meldahl, välbevarad ekonomibebyggelse i gråsten, tegel och korsvirke från tiden 1700–1800-tal. Arbetarbebyggelse och statarlängor, avenbokshäckar längs slottsmiljöns infartsvägar. Den engelskinspirerade romantiska slottsparken med ingående lövträd. Den allékantade vägen mellan Trollenäs och Västra Strö som berättar om det nära sambandet och godsets patronatsförhållande till kyrkan. Övriga allékantade vägar som speglar högreståndsmiljön. Det storskaliga odlingslandskapet med spridda gårdsmiljöer med raka tillfartsvägar berättar om enskiftets genomgripande förändring av landskapet. Platserna för de medeltida kyrkorna Västra Strö och Gullarp med ödekyrkogårdar, Näs medeltidskyrka, Västra Strös och Trollenäs 1800-talskyrkor, Västra Strö kyrkby med två skolor, gatehus, bevarade gårdar och slingrande bygator. Gullarps prästgård i anslutning till ödekyrkogården, Gullarps slingrande bygata med gatehus och enstaka gårdsmiljöer. Thulestenarna som består av sju resta stenar varav två med runskrift - som visar på platsens betydelse under vikingatiden. Stenvalvsbroar över Saxån.

KARTA MED INNEHÅLL

Siffror anger miljöer och uttryck som är viktiga för upplevelsen och läsbarheten av miljöns kulturhistoriska värden.

1. Storskaligt präglad odlingslandskap
2. Plats för medeltida kyrka

TROLLENÄS SLOTT

KYRKA

THULESTENARNA

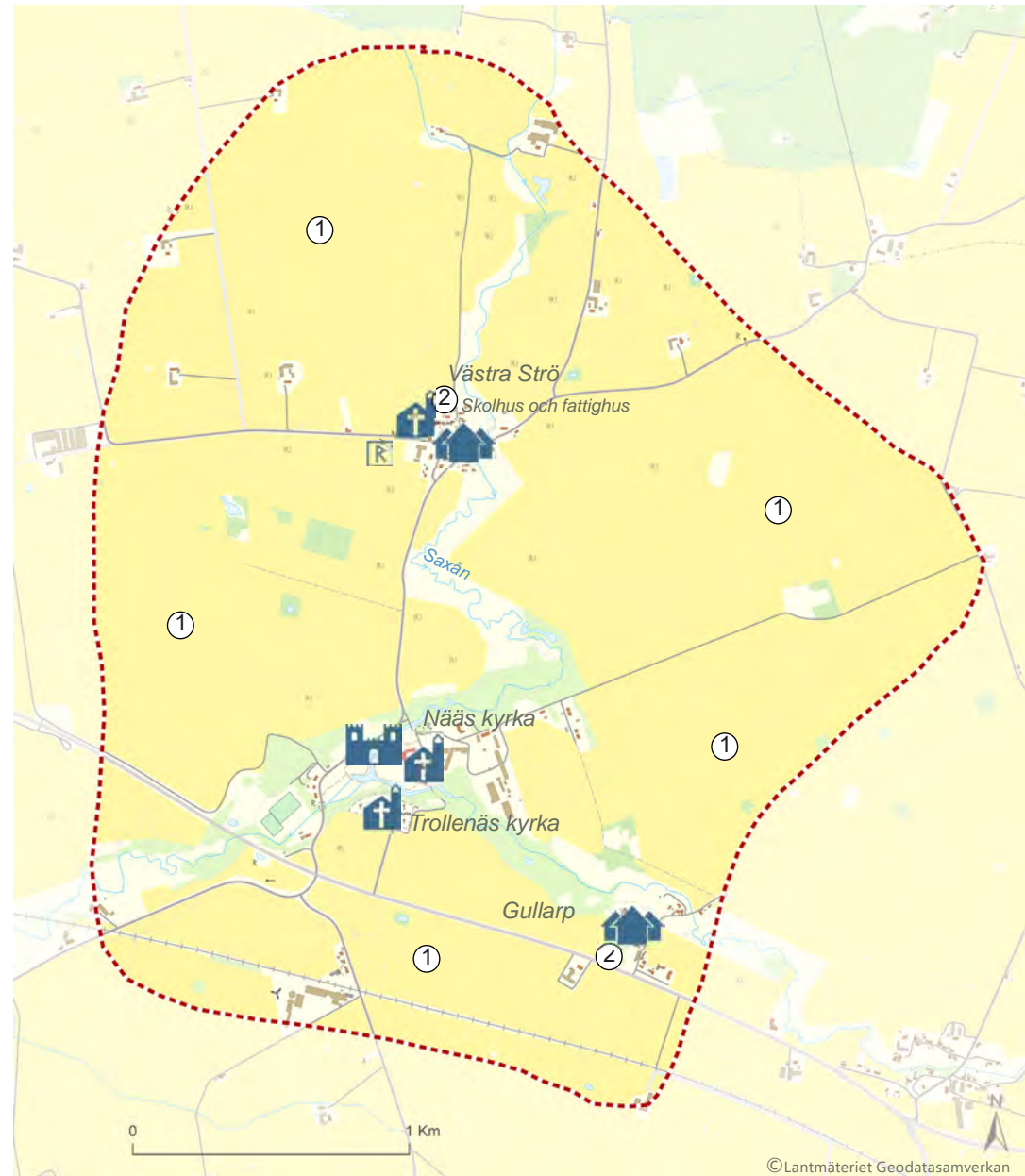
ALLÉ

RUMSLIGA SAMBAND

VISUELLA SAMBAND

Karta som visar områdets innehåll och pilar som visar visuella och rumsliga samband med omgivande odlingsmark och de alléprydda infartsvägarna. Fokus för riksintresset är slottslandskapet kring Trolleån slott och omgivande odlingsmark med kyrkbyarna Västra Strö och Gullarp. De rumsliga sambandspilarna syftar på sambanden mellan godsets huvudgård och de underliggande byarna Västra Strö och Gullarp.

De visuella sambandspilarna illustrerar slottets och Trolleån kyrkas synlighet i landskapet.

Länsstyrelsen
Skåne

235 (441)

ÖVEDSKLOSTER - TULLESBO [M100] SJÖBO OCH ESLÖVS KOMMUNER
UNDERLAG TILL RIKSINTRESSEÖVERSYN - ETAPP MELLANBYGD

Titel: Övedskloster - Tullerbo [M100] Underlag till riksintresseöversyn - etapp Mellanbygd

Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne län

Författare: Pantzar & Jancke Tidlösa landskap AB

Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Samhällsbyggnad
205 15 Malmö
Telefon 010-224 10 00
www.lansstyrelsen.se/skane

Copyright: Länsstyrelsen Skåne

Diarienummer: 408-25384-2021

Layout: Pantzar & Jancke AB

Utgivningsår: 2022

Omslagsbild: Övedsklostrets slott, foto: Pantzar & Jancke AB

Förord

Riksintressen för kulturmiljövården är miljöer utpekade av staten som sammantaget ska ge en generell bild av samhällets kulturhistoriska utveckling så som den åter speglas i landskapet, med regionala variationer och särdrag. Dessa miljöer ska skyddas från påtaglig skada, exempelvis ska kommunerna förhålla sig till dem i sin översiktsplanering.

Länsstyrelsen Skåne har initierat en översyn av samtliga 100 områden av riksintresse för kulturmiljövården i Skåne. Dessa har delats in i tre etapper; Skogsbygd, Mellanbygd och Slättbygd. Det främsta syftet med översynen är att skapa bättre förutsättningar för såväl kommunerna som för Länsstyrelsen i Skåne att kunna tillgodose riksintressen för kulturmiljövården i samhällsplaneringen. Riksintresseanspråken ska vara tydliga, aktuella, väl förankrade och utgå från en bred kulturarvssyn som inkluderar mångfalds- och jämställdhetsperspektiv.

Följande underlag är framtaget av konsultfirman Pantzar och Jancke Tidlösa landskap AB under åren 2021-2022. Uppdraget har bestått i att beskriva och värdera området kopplat till motiven för riksintresset, samt att bedöma om texter och geografisk avgränsning är aktuella. Kopplat till

projektet finns också en övergripande text över etapp Mellanbygd som förmedlar en bild av det geografiska och etnologiska sammanhanget.

Konsultens förslag till förändringar är inte slutgiltiga. Länsstyrelsen kommer att använda följande underlag för att se över befintliga riksintresseanspråk och för att inleda en dialog med berörda kommuner kring behov av förändringar i anspråkens motiveringar och avgränsningar. När den slutliga bedömningen har gjorts skickas förslag till förändringar i motiv- och uttryckstexter till Riksantikvarieämbetet som fattar beslut. Ändringar i geografiska avgränsningar som inte ändrar själva anspråket kan Länsstyrelsen själv besluta om.

Länsstyrelsen i Skåne län, februari 2023

Patrik Åkesson
Avdelningschef Samhällsbyggnadsavdelningen
Länsstyrelsen Skåne

Innehållsförteckning

FÖRORD.....	3
ÖVEDSKLOSTER - TULLESBO [M100] (ÖVED OCH HARLÖSA SN)	6
NUVARANDE RIKSINTRESSEANSPRÅK.....	6
Nyckelbegrepp	7
BESKRIVNING AV OMRÅDET IDAG	8
KULTURHISTORISKA ASPEKTER	9
Landskap med förhistoriskt tidsdjup	9
Medeltida kloster	10
Slottslandskap.....	10
Stenbrott	14
MILJÖNS RIKSINTRESSANTA VÄRDEN	16
SÅ HÄR SYNS RIKSINTRESSETS VÄRDEN I LANDSKAPET ..	17
BEDÖMNING AV RIKSINTRESSET	18
FÖRSLAG PÅ ÄNDRINGAR I MOTIV OCH UTTRYCKSTEXT ..	20
FÖRSLAG PÅ ÄNDRINGAR I GRÄNSDRAGNING	20
KARTA MED INNEHÅLL	21

Övedskloster - Tullösbo [M100] (Öved och Harlösa sn)

240 (441)

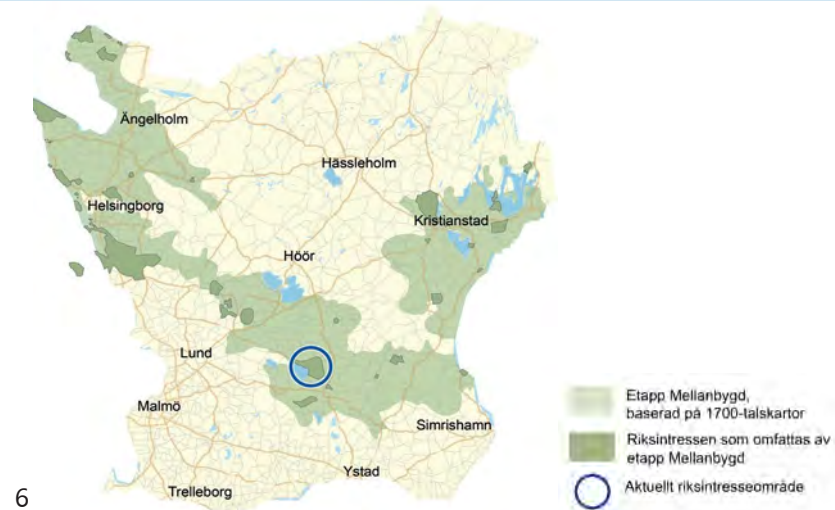
Nuvarande riksintresseanspråk

Motivering:

Slottslandskap och odlingslandskap utmed Vombsjön med förhistorisk bosättningskontinuitet, som sedan medeltiden präglats av klostret och senare godsförvaltningen vid Övedskloster och de spår i såväl landskap som bebyggelse som förvaltningen genom århundranden bidragit till. Bebyggelsen har ett betydande arkitektur- och socialhistoriskt intresse (*Fornlämningsmiljö*).

Uttryck för riksintresset:

Delen i Öveds sn, Sjöbo kommun: Stensättningar och gravhög vid Frualid och Klintahus. Slottslandskapet kring det f.d. klostret Övedskloster med en av röd övedssandsten uppförd slottsanläggning och paviljonger av C Hårleman från 1776 - en av landets främsta rokokooanläggningar med interiörer av slottsarkitekten J E Rehn. Välbevarad ekonomi- och arbetarbebyggelse i korsvirke och rött tegel från tiden 1700–1800-tal, park, slottskyrka (sockenkyrka) av C Hårleman. Monumentala alléer, troligen ritade av Hårleman, planterade på delvis högt uppbyggda stenklädda vägbankar som viktiga komponenter i den väl genomförda 1700-talsanläggningen samt änkesätet Tullösbo skapat av J E Rehn 1780 i utpräglad rokoko. Skola och fattighus från 1800-talets första decennier, välbevarade stora plattgårdar i korsvirke eller tegel från tiden 1700–1900-tal. Öveds sandstenbrott anlagt under 1700-talets andra hälft i samband med uppförandet av Övedskloster. Betydande sandstensbrytning fram t.o.m. 1900-talet. Charlottenlunds f.d. änkesäte (Stenbrott). Delen i Harlösa sn, Eslövs kommun: Betade strandängar och vidsträckt odlingslandskap, allésystem

Nyckelbegrepp

Enligt Riksantikvarieämbetets ordlista med kulturhistoriska begreppsdefinitioner som är relevanta för detta riksintresse.

Herrgårds-/Slottslandskap

Större sammanhängande område med två eller flera slotts- eller herrgårdsmiljöer.

Odlingslandskap

Samlingsbegrepp för olika landskapstyper, som präglas av agrar verksamhet med lång kontinuitet. I miljön ingår produktionsmarker, bebyggelse- och vägmiljöer.

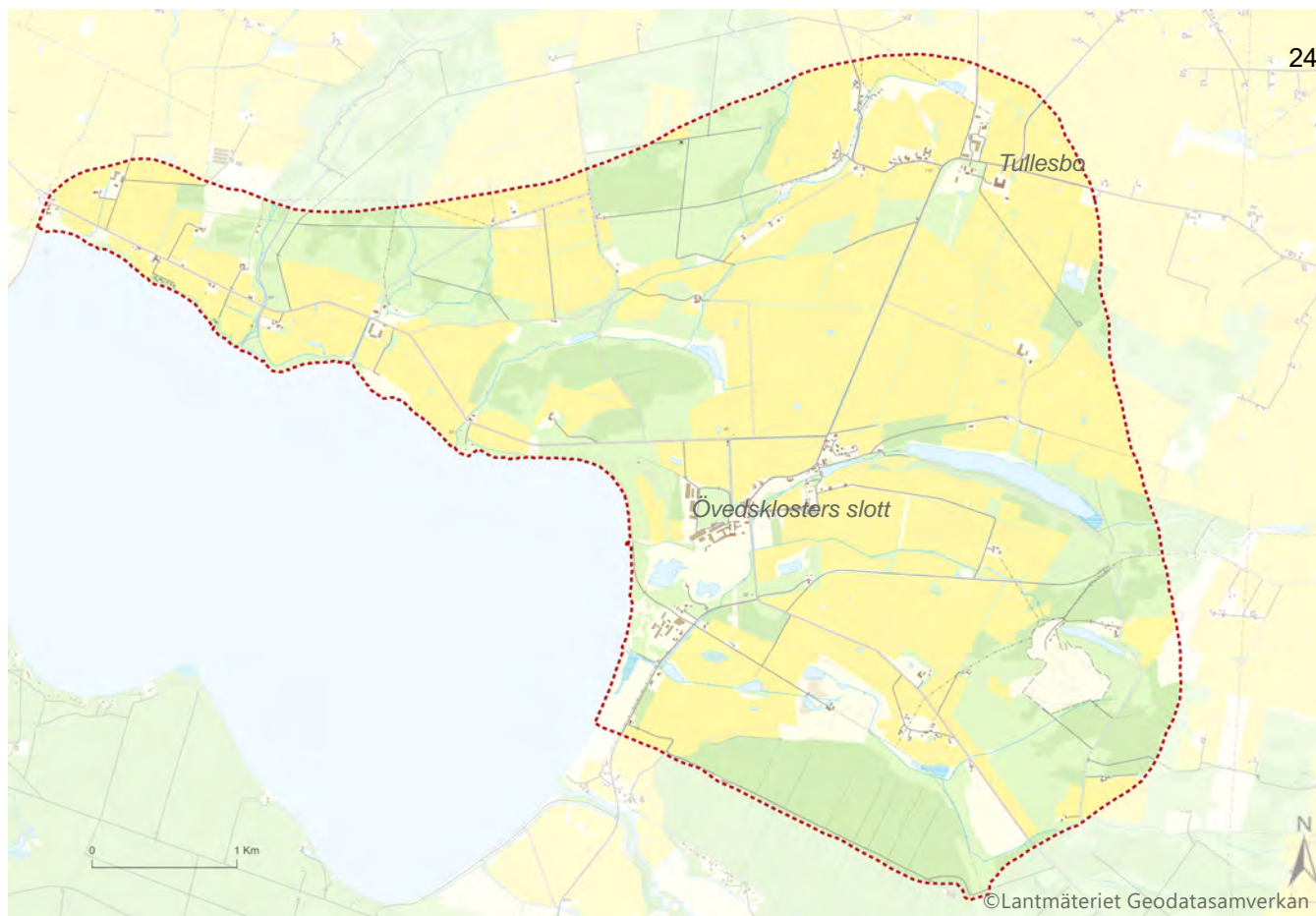
Kyrkby

Den by i socknen där sockenkyrkan är belägen. Kyrkbyn karaktäriseras ofta av en mer eller mindre väl bevarad kyrkomiljö.

Fornlämningsmiljö

Samlingsbegrepp för såväl enstaka fasta fornlämningar som grupper av fasta fornlämningar med närmiljö. Olika perspektiv kan läggas till grund för avgränsning och definition av en fornlämningsmiljö, vilken kan bestå av:

- en enstaka fornlämning eller fornlämningslokal, som är av märklig karaktär ur ett lokalt, regionalt eller nationellt samhällsperspektiv.
- flera fornlämningar eller fornlämningslokaler från skilda perioder, som tillsammans ger ökad förståelse för människors livsföring och livsvillkor främst ur ett tidsperspektiv.
- flera fornlämningar och fornlämningslokaler med kronologisk samhörighet, som tillsammans ger ökad förståelse för människors livsföring och livsvillkor främst ur ett rumsligt perspektiv.

Riksintresseområdets nuvarande geografiska avgränsning.

Stenbrott/Stenindustri/Stenhuggarsamhälle

Miljö, präglad av olika verksamheter med sten som råvara, t. ex. flintgruvor, kvarts-, skiffer, kalk- och sandstensbrott. Kalksten har använts bl.a. för tillverkning av kalkbruk och sten har under äldre tider brutits för tillverkning av redskap, slip- och kvarnstenar. Alltsedan medeltiden har sten i allt större omfattning använts som byggnadsmaterial. Fr.o.m. 1800-talets andra hälft utgjorde den industrialiserade

stenbrytningen en av de viktigaste förutsättningarna för byggandet av våra stenstäder. Stenen användes som byggnadsmaterial, dekorationselement och som gatubeläggning. Den omfattande brytningen medförde en koncentration av verksamheten till ett fåtal platser med permanent industribyggnad och bostäder för stenarbetarna. En del utbildades till större samhällen. Till den senare, mer storskaliga stenindustrimiljön, här också anläggningar för transporter, såsom lastplatser, utskeppningshamnar med kajer och upplag.

Beskrivning av området idag

Riksintresset är beläget norr och öster om Vombsjön, i ett kuperat odlingslandskap med relativt stort inslag av betade marker och ädellövskog. I den västra delen är landskapet relativt småskaligt och omväxlande med odlad åker som avbryts av lövskogsområden och närmast sjöstranden betade strandängar. Den östra delen av området består av ett böljande mer storskaligt fullåkerslandskap, som avbryts mot söder av Frualidsravinen, en ravin med speciell flora med höga naturvärden som löper i östvästlig riktning i anslutning till vulkanresten Frualid. I söder och sydöst vidtar först ett flackt till stora delar betat landskap som övergår i en skogbevuxen höjdrygg. Landskapet höjer sig från Vombsjön och öster ut och erbjuder långa siktlinjer från de högre liggande landskapsdelarna i öster.

Betade strandängar längs Vombsjöns strand.

Området omfattar slottsmiljön Övedskloster och Tullabo med omgivande slottslandskap bestående av storskaligt präglade odlingsmarker och ett omfattande allésystem längs ett rätlinjigt vägsystem. Centralt i området ligger Övedsklosters kringbyggda slottsanläggning med huvudbyggnad och flankerande flyglar i rokokostil från 1760-talet. Huvudbyggnaden är uppförd av den karaktäristiskt rosafärgade övedsandstenen. I anslutning till slottet ligger äldre ekonomibyggnader uppförda på 1700- och 1800-talen, tillsammans med senare tillkomna modernare ekonomibyggnader. I anslutning till slottet finns en slottsträdgård och i söder vidtar en engelskinspirerad park. Söder om slottet och norrut längs sjöstranden finns rester efter en äldre större parkanläggning. I slottets närmiljö ligger arbetarbostäder och annan godsanknuten bebyggelse och en bit öster om slottsanläggningen ligger Öveds kyrka

Den för Övedskloster karakteristiska lokalt brutna röda Övedssandstenen präglar huvudbyggnaden, men förekommer även i andra byggnader som tex Voliären.

från 1700-talet som binds samman med slottet genom en rak allékantad väg uppbyggd av en stenbank. Från slottet utgår ett rätlinjigt vägsystem kantat av breda stenmurar och alléer.

I områdets norra del ligger Tullerbo herrgård från 1780-talet med tillhörande ekonomibyggnader. Inom området finns bymiljöerna Torps by med flera gårdsmiljöer och Skartofta by i norr med enstaka gårdar och gatehus. I övrigt består bebyggelsebildningen i området av spridd gårdsbebyggelse, och enstaka större bebyggelseenheter som det före detta änkesätet Charlottenlund i söder och plattgårdarna Övedsgården och Torp. Den tidigare järnvägen genom området gör sig påmind genom stationsbyggnaderna vid Öveds station i söder, Täpperöds station invid sjöstranden och Skartofta station i norr. I det skogspräglade området i öster finns både ett aktivt stenbrott och lämningar efter tidigare sandstensbrott.

Kulturhistoriska aspekter

Landskap med förhistoriskt tidsdjup

Området har en lång bosättningskontinuitet, något som framkommer genom spridda fornlämningar. I sydöst, i skogsområdet vid Klintahus, ligger flera stensättningar som vittnar om förhistoriskt gravskick, och söder om dessa finns en bronsåldershöj, Långhög, i odlingsmarken. Bronsåldershögar har även funnits i den nordöstra delen av området, i odlingsmarken vid Övedsgården, men dessa är bortodlade.

Allésystemet som strålar ut från Övedskloster förbinder slottet med omgivande miljöer. Särskilt utmärkande är slottets norra infart med upphöjd allé av kraftiga parklindar. I fonden Tvärallén.

Bronsåldershögen Långhög i områdets sydöstra del.

Medeltida kloster

Övedskloster har som namnet antyder ett ursprung som medeltida kloster. Under tidig medeltid anlades flera betydande kloster av olika ordnar i Skåne. Från början representerade den västerländska klosterrörelsen ett fattigdomsideal, något som relativt snabbt övergavs och många kloster samlade på sig betydande jordegendomar. De ordnar som fick mest genomslag i landet var cistercienser och premonstratenser. Övedskloster grundades under 1100-talets andra hälft som ett kloster inom premonstratenserorden. Idag finns inga synliga lämningar efter klostret, men en avbildning från slutet av 1600-talet visar en kringbyggd gård med avsides belägna ekonomibyggnader och en kyrkoruin i norr. Vid reformationen 1536 drogs klostret tillsammans med dess 113 underlydande gårdar in till kronan. Under en tid fungerade Övedskloster som

pant till olika kungliga långivare, men i början av 1600-talet övergick gården i privat ägo genom att kung Kristian IV bytte bort gården mot mark i Kristianstad inför stadens anläggande.

Slottslandskap

Efter att slottet övergått i adlig ägo i början av 1600-talet tillhörde det olika adelssläkter fram till att det 1753 köptes av Hans Ramel, även kallad "Bygge-Hans". Han hade ärvt stora rikedomar och kom att förvärva ett flertal gods i mitten av 1700-talet och gjorde sig känd genom att omgestalta både byggnader och landskap på sina gods. Det gamla klostrets byggnader revs och inventarierna auktionerades ut. På platsen för det tidigare klostret uppfördes under åren 1763–76 dagens slottsanläggning efter ritningar av Carl Hårleman, en av dåtidens stora arkitekter. Slottet uppfördes i

På Buhrmans avritning från cirka 1680 framträder huvudbyggnad och ladugård som de såg ut innan dagens huvudbyggnad uppfördes i mitten av 1700-talet. På avbildningen syns hur ruinerna efter den gamla klosterkyrkan avgränsar borggården.

stram rokokostil med flankerande flyglar kring en långsträckt inramad borggård. Huvudbyggnaden utformades med slätputsade fasader och dekorationer i den lokalt hämtade karakteristiska röda sandstenen, kallad Övedssandsten.

I samband med uppförandet av den nya slottsanläggningen omgestaltades även landskapet enligt Bygge-Hans idéer. Hela området med slottsanläggningen, övrig bebyggelse, trädgård, park, vägnät och det omgivande odlingslandskapet utgjorde delar i en genomtänkt helhet. Den gamla sockenkyrkan revs och på dess plats uppfördes dagens kyrka, även den ritad av Carl Hårleman. I början av 1800-talet uppfördes de envånings tegelbyggnader som flankerar kyrkan, den ena som fattighus och den andra som skola. Nya rätlinjiga vägsträckningar anlades och alléträd planterades. Slottets infartsväg från norr byggdes upp med en 500 meter lång stenbank, som på sina ställen är fyra meter hög, och i stenbanken gjordes hål för plantering av lindar. Även österut mot kyrkan och söderut byggdes nya rätlinjiga och allékantade vägar.

Den nya slottsmiljön öppnade sig åt söder mot en omfattande trädgårds- och parkanläggning enligt tidens ideal en central mittaxel med damm och siktgata som gav huvudbyggnaden utblickar mot odlingslandskapet. Trädgården utformades med ett system av kanaler, symmetriskt ordnade planteringar, ett orangeri och en voljär för fåglar. En stor landskapspark med slingrande stigar, lusthus och kanal fick breda ut sig söder om trädgården och fortsatte västerut längs Vombsjöns strand. Vid ladugårdsplatsen väster om slottet kompletterades klostrets gamla ladugård

Slottsmiljön Övedskloster tillhör en av landets främsta exempel på den svenska rokokoarkekturen.

Slottsmiljöns flygelbyggnader inramar innergården.

Godsets ekonomibygnader ligger samlade väster om slottet. Herrskapsstallet skärmar av slottet från ladugårdsplatsens mer blandade bebyggelse.

Trädgården anlades efter tidens ideal med en central mittaxel med damm och siktgata.

Slottsmiljöns ekonomibyggnader väster om slottet bildar en långsträckt varierad fasad ut mot parken med djurstallar och Doktorsbostaden från 1600-talet belägen närmast huvudbyggnaden,

Volieren uppfördes 1819 som fågelhus och vinterträdgård, men utvidgades till dagens form när det blev sommarhus 1868.

Gamla magasinet.

Landskapsparken täckte ett stort område med slingrande stigar genom ädellövträdsområden bland annat utmed sjöstranden.

I slottsparkens västligaste del ligger den före detta trädgårdsmästarebostaden och orangeriet.

med nya ekonomibyggnader. Samtidigt omorganiserades godsens marker för att skapa högre avkastning inom jordbruket. Byarna under säteriet skiftades och jorden omfördelades mellan gårdarna för en jämnare fördelning av arbetsinsatserna. Tidigare obrukad mark odlades upp och skog planterades för att hindra skogsbristen.

Övedsklosters gods ägde stora landområden, och godsägaren hade makt att omfördela både marken och bebyggelsen efter eget tycke. På 1780-talet uppfördes Tulllesbo slott i områdets nordöstra del, där den medeltida herrgården Tulllesbo tidigare legat. Tulllesbo uppfördes som änkesäte till godsägarens fru, men hon kom aldrig att bo där. Huvudbyggnaden uppfördes i två våningar med slätputsad fasad och flankeras av envånings flygelbyggnader. Från Tulllesbo anlades en två kilometer lång allé till Öveds by och slottsmiljön. Ytterligare ett änkesäte inrättades under 1800-talets andra hälft i Charlottenlund, belägen inom den tidigare landskapsparken i områdets västra del. Norr om dagens Charlottenlund inrättades en inhägnad djurgård där vita dovhjortar samlades för att öka den vita dovhjortsstammen.

I samband med jordbruksskiftet under 1800-talet splittrades områdets bymiljöer, Torp, Öved, Kärrby, Vressel och Skartofta, och många av jordbruksgårdarna flyttade från bytomterna till nya lägen i odlingsmarken. Kvar på bytomterna blev enstaka jordbruksgårdar och gatehus längs de slingrande bygatorna. Kärrby by som var belägen öster om Tulllesbo försvann helt i samband med skiftet. I Öveds by blev några gårdar kvar, bland annat vid kvarnen som låg invid Mølledammen i byns västra del.

Öveds kyrka är samtida med Övedsklosters slott och flankeras av tidigare fattigstuga och skolbyggnad, båda uppförda i början av 1800-talet. Samtidigt med kyrkan anlades en rätlinjig allékantad väg mellan kyrkan och slottsmiljön.

Öveds kyrka stod klar 1761 och ersatte den medeltida sockenkyrkan som låg på samma plats.

Tulllesbo herrgård uppfördes som änkesäte på 1780-talet.

Historiskt har två vattenkvarnar och en sågkvarn legat invid Mölledammen, som sammanbinds med den uppdämda sjön Vassen i öster. Godsägaren till Övedskloster hade patronatsrätt till kyrkan i Skartofta, som var en egen socken fram till början av 1800-talet då socknen slogs ihop med Öveds socken, på godsägarens initiativ. I samband med sockensammanslagningen revs kyrkan i Skartofta och idag finns endast ödekyrkogården kvar. En del i jordbrukets rationalisering på de stora godsens var inrättandet av så kallade plattgårdar, större gårdar som bildades genom avhysning av tidigare arrendegårdar under godsens. I samband med skiftesreformer under 1800-talet bildades plattgårdarna Övedsgården, centralt i odlingsmarken i områdets östra del, och Torp i sydöst. På betesmarkerna söder om Torpbäcken och ner mot Vressel har funnits ett ängavattningssystem som fortfarande syns i terrängen. även på betesmarkerna söder om slottet har det funnits ängavatt-

Till en början bröts sandstenen i dagbrott, som kan skönjas i skogen som vattenfyllda håll.

ning. Genom att dämna upp vattendrag kunde ängarna hållas omväxlande torra och blöta och foderproduktionen förbättras.

Stenbrott

Öveds sandstensbrott utnyttjades inledningsvis i liten skala i samband med uppförandet av Övedsklosters slott under 1700-talet. Till en början bröts sandstenen i dagbrott, men vid slutet av 1800-talet övergick brytningen till underjordiska gruvor. Stenbrotten var belägna i öster, i anslutning till Frualidsravinen. Den sandsten som brutits i området har den karaktäristiska röda färg som syns i slottets huvudbyggnad och flera av slottsmiljöns övriga byggnader, och går under benämningen Övedssandsten. Därefter användes den rödfärgade sandstenen även i andra påkostade byggnader framförallt i södra Sverige och i Stockholmsområdet, såsom Centralposthuset i Stockholm och Grand Hotel i Lund.

Öveds station ligger kvar söder om Överskloster.

Övedsgården etablerades som plattgård i samband med skiftesreformererna under 1800-talet.

Gårdsmiljö i Torps by.

I anslutning till Mölledammen har det legat flera kvarnar.

Tullesboallén som löper mellan Övedskloster och Tullesbo.

Ödekyrkogården i Skartofta.

Änkesätet Charlottenlund från slutet av 1800-talet.

Sandstensbrytningen pågick fram till 1908, och när järnvägen drogs till området i slutet av 1800-talet drogs ett stickspår till sandstensbrotten från Öveds station vid Vombsjöns östra kant. Järnvägen mellan Harlösa och Sjöbo gick utmed Vombsjön och kom till på initiativ från bland annat godsägaren på Övedskloster och hade inom området stationer i Öved och i Täpperöd. I början av 1900-talet drogs järnvägen mellan Harlösa och Bjärsjölagård i områdets norra del, med station i Skartofta. Alla stationshusen inom området finns kvar.

Miljöns riksintressanta värden

Övedsklosters slott är ett av landets främsta exempel på den svenska rokokarkitekturen och riksintresset är ett tydligt exempel på hur en godsägare kunde omgestalta ett helt landskap efter rådande stilideal. Under senare delen av 1700-talet omgestaltades inte bara slottsanläggningen och slottsmiljön, utan även övrig bebyggelse, vägnät och odlingslandskap. Omorganisationen av jordbruket som skedde samtidigt med omgestaltningen av landskapet skapade ett rationellt brukat och rätlinjigt odlingslandskap med stora jordbruksenheter. Övedsklosters godslandskap skapades utifrån ett helhetsgrepp på landskapet som är unikt ur både ett regionalt och nationellt perspektiv. Slottsbyggnaden har fått sin karakteristiskt dekorativa fasadgestaltning av den lokalt brutna röda Övedssandstenen som hämtades från för syftet nyupptagna stenbrott inom godsdomänen.

Norr om slottet utmärker sig den ovanliga tallallén.

Slottsträdgården utformades med ett system av kanaler, symmetriskt ordnade stigar, planteringar och solitära träd.

Så här syns riksintressets värden i landskapet

Övedsklosters sammanhållna slottsanläggning från 1760-talet med tillhörande ekonomibyggnader, trädgård och parkanläggning berättar om 1700-talets byggnadskonst och stilideal vad gäller högreståndsmiljöer. De karaktäristiska stenuppbbyggda infartsvägarna, samt de stora stenmurar som tillsammans med alléträd kantar området huvudstråk speglar byggherren Bygge-Hans Ramels monumentala byggnadskonst och ambitiösa omdaning av slottets omgivande landskap. Öveds kyrka och den allékantade uppbbyggda vägen från kyrkan mot slottsmiljön visar tillsammans med de övriga samtidigt anlagda allékantade och rätlinjiga vägdragningarna både hur landskapet arrangerades för att framhäva slottsanläggningen och högreståndsmiljön, och godsets tillgång till arbetskraft för att genomföra den arbetsintensiva omdaning av både landskapsbild och jordbruksorganisation. Plattgårdarna Övedsgården och Torp visar tillsammans med det storskaligt präglade odlingslandskapet jordbrukets rationalisering och omarrondering (förändring av markindelning och fastighetsindelning) för att skapa större avkastning. Änkesätena Tulllesbo och Charlottenlund berättar om godsmiljöernas organisation, där godset fortsatte att drivas av sönerna och änkorna fick ett nytt ståndsmässigt boende. Byarna Skartofta och Torp med enstaka gårdsmiljöer och gatehus längs slingrande bygator visar effekterna av enskiftet, då byarnas gårdar antingen flyttades från bytomten, eller avhystes till förmån för de nyanlagda plattgårdarna. Äldre lövträd i anslutning till slottsmiljön, och i den tidigare stora parkanläggningen vid Vombsjöns strand berättar om de nyplanteringar som utfördes i samband med slottets omgestaltning på 1760-talet. Sandstensbrot-

Skartofta by med enstaka gårdsmiljöer längs bygatan.

Banvallen löper genom odlingslandskapet söder om Övedskloster. Öveds station ligger kvar ett stycke närmare sjön.

ten i det östra skogsområdet visar tillsammans med den bevarade banvallen sandstenbrytningens historia från den tidigaste brytningen i samband med uppförandet av slottet, till en relativt omfattande brytning in på 1900-talet. Stationshusen vid de tidigare stationerna längs järnvägsstråken genom området berättar om godsets transportbehov för jordbruksprodukter och för sandsten.

Bedömning av riksintresset

Riksintresset tar fasta på följande nyckelbegrepp:

- Slottslandskap
- Odlingslandskap
- Fornlämningsmiljö
- Stenbrott

Riksintresset tar fasta på slottslandskapet och odlingslandskapet kring Övedskloster, och hur godsförvaltningen genom århundraden präglat landskapet och bebyggelsen, samt godsdriftens organisation och bebyggelsens höga arkitektoniska kvaliteter. De värden som nuvarande motivtext uttrycker är representerade i dagens miljö. Däremot är de förändringar som genomfördes i slottslandskapet och odlingslandskapet under 1700-talets andra hälft särskilt framträdande i miljön, och efterkommande förändringar bygger vidare på den totala omdaning av landskapet som utfördes då. Det sena 1700-talets unika omgestaltning utifrån en helhetsbild på landskapsbild och jordbruk är fortfarande framträdande i miljön och det bör framkomma i motivet.

1700-talets genomgripande omvandling av landskapet med storskaligt odlingslandskap och raka allékantade vägar präglar området.

Det rätlinjiga vägsystemet kantas av stenmurar.

Täpperöds stationshus skymtar från Harlösavägen i områdets västra del.

Uttrycken i nuvarande värdetext är till stora delar relevanta och tydliga i dagens miljö. Dock är fornlämningsmiljöerna inte särskilt tydliga i dagens landskap, och de är inte heller relevanta för riksintressets motiv. Fornlämningarna föreslås utgå som uttryck för områdets riksintressanta värden. I nuvarande uttryck saknas de skiftade byarna Skartofta och Torp, och även ödekyrkogården vid Skartofta som även den speglar godsets påverkan på landskapet och möjlighet att genomföra en sockensammanslagning och riva en medeltida kyrka. Den tidigare järnvägsbanken till stenbrotten bör ingå i uttrycken, samt de kvarvarande stationsbyggnaderna i Öved, Täpperöd och Skartofta som berättar om godsets transportbehov in på 1900-talet.

Slottsmiljön och dess innergård nås via en portal som bildar ram till huvudbyggnaden.

Förslag på ändringar i motiv och uttryckstext

Motivering:

Slottslandskap och *odlingslandskap* utmed Vombsjön, med ursprung i ett medeltida kloster, som genom århundraden präglats av godsförvaltningen vid Övedsklosters slott. Särskilt framträdande i miljön är omgestaltningen av landskap och bebyggelse utifrån ett helhetstänkande som skedde under 1700-talets andra hälft och som fortfarande till stora delar präglar miljön. Övedsklosters slott, delvis uppförd av övedssandsten bruten i lokala *stenbrott*, från 1760-talet är en av landets främsta exempel på den svenska rokokokulturen.

Uttryck för riksintresset:

Slottslandskapet kring Övedskloster rokokoslott med tillhörande storskaliga ekonomibyggnader, trädgårdsanläggning och stor landskapspräglade parkanläggning med stigar, ha ha och siktgata. Monumental allékantad tillfartsväg, även kallad Stora allén, uppbyggd på en stenbank, mot slottets huvudbyggnad. Öveds kyrka som uppfördes samtida med slottsanläggningen, med flyglar för skola och fattighus från 1800-talet. Stenuppbyggd, rak allékantad vägsträckning från kyrkan mot slottets tillfartsväg och omfattande allésystem och stenmurar längs området rätlinjiga huvudstråk som sammanstrålar vid slottsmiljön. Välbevarad ekonomi- och arbetarbebyggelse i korsvirke och rött tegel från tiden 1700 - 1800-tal norr om slottet. Änkesätet Tulllesbo från 1780-talet och änkesätet Charlottenlund från 1800-talets andra hälft. Plattgårdarna Övedsgården och Torp. Storskaligt präglad odlingsmark med få gränser och raka vägsträckningar, samt betade strandängar i anslutning till Vombsjön. Mölledammen och rester efter kvarnverksamhet. De enskiftade bymiljöerna Skartofta och Torp med enstaka jordbruksgårdar och gatehus längs slingrande bygator. Ödekyrkogården i Skartofta. Öveds sandstensbrott anlagt under 1700-talets andra hälft i samband med uppförandet av Övedskloster. Den tidigare järnvägsbanken, idag grusväg, från stenbrottet till Öveds station. Stationsbyggnaderna vid Öveds station, Täpperöds station och Skartofta station. Inom området finns rikligt med äldre, grova ekar och bokar med stora biologiska värden.

Förslag på ändringar i gränsdragning

Nuvarande riksintressegräns följer inga naturliga eller tydliga landskapsgränser, men bedöms omfatta ett tillräckligt stort område för riksintressets värde. Dock ligger lämningarna efter 1700-talets stenbrott idag utanför riksintressets gräns. Sydväst om de äldre stenbrotten ligger en bergtäkt med pågående verksamhet som bryter krossten och grus. Det pågående stenbrottet föreslås utgå ut riksintresset. I sydväst föreslås gränsen dras om så att mer av de betade strandängarna vid Vombsjön ingår och även byn Vressel som ingått i Övedsklosters gods sedan 1500-talet. Gränsen föreslås följa Björkaån förbi Vressels by, och därefter avvika mot nordöst och följa skogsområdet Hultans norra gräns, förbi Torps by och därefter gå österut för att omfatta de historiska stenbrotten. Efter stenbrotten föreslås gränsen avvika mot nordväst för att ansluta befintlig gräns

KARTA MED INNEHÅLL

Siffror anger miljöer och uttryck som är viktiga för upplevelsen och läsbarheten av miljöns kulturhistoriska värden.

1. Storskaligt präglat odlingslandskap
2. Betade områden - strandängar

SLOTT

HERRGÅRD

KYRKA

BYMILJÖ

PLATTGÅRD

STENBROTT

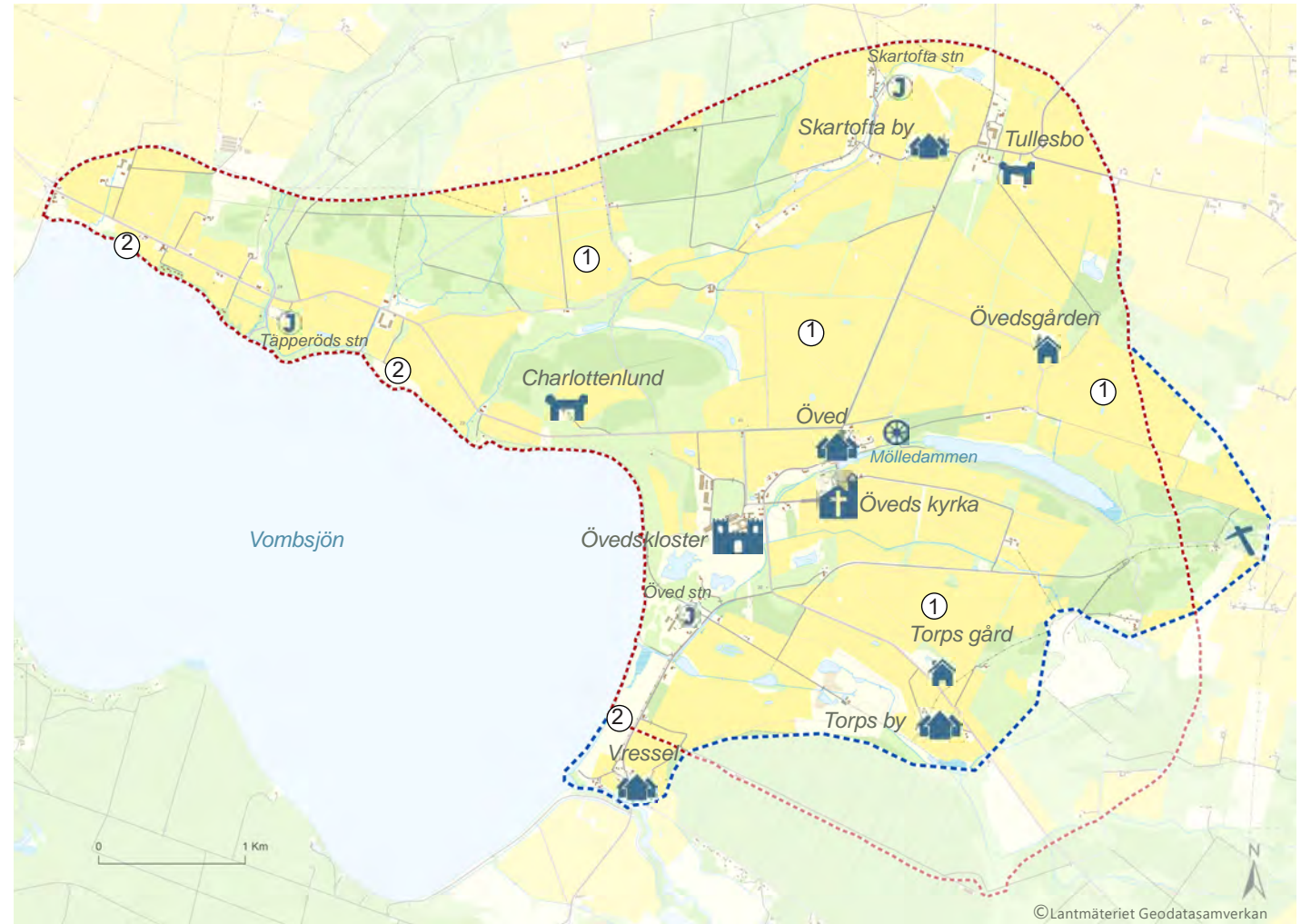
NEDLAGD JÄRNVÄGSSTATION

KVARN

ALLÉ

RUMSLIGA SAMBAND

Karta som visar befintlig och föreslagen ny gräns. Gränsen föreslås dras om för att omfatta stenbrotten i öster och Vressels by i söder. Skogsområdet i sydost föreslås utgå ur riksintresset. Rumsliga sambandspilar illustrerar sambanden mellan slottet och plattgårdarna Torp och Övedsgården, och sambanden mellan slottet och änkesätena Tulllesbo och Charlottenlund. Rumsliga samband som inte illustreras med pilar är sambanden mellan slottet och de omgivande jordbruks- och skogsmarkerna, samt sambandet med underliggande byar och kyrkan.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Lantmäteriet

MELLANBYGD I SKÅNE

UNDERLAG TILL RIKSINTRESSEÖVERSYN

Titel: Mellanbygd i Skåne - underlag till riksintresseöversyn
Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne län
Författare: Pantzar och Jancke Tidlösa Landskap AB
Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Samhällsbyggnad
205 15 Malmö
Telefon 040-25 20 00
www.lansstyrelsen.se/skane
Copyright: Länsstyrelsen Skåne
Diarienummer: 408-25384-2021
Layout: Pantzar och Jancke Tidlösa Landskap AB
Utgivningsår: 2022
Omslagsbild: Björkeröd by på Kullaberg, Pantzar och Jancke AB

Förord

Riksintressen för kulturmiljövården är miljöer utpekade av staten som sammantaget ska ge en generell bild av samhällets kulturhistoriska utveckling så som den åter speglas i landskapet, med regionala variationer och särdrag. Dessa miljöer ska skyddas från påtaglig skada, exempelvis ska kommunerna förhålla sig till dem i sin översiktsplanering.

Länsstyrelsen Skåne har initierat en översyn av samtliga 100 områden av riksintresse för kulturmiljövården i Skåne. Dessa har delats in i tre etapper; Skogsbygd, Mellanbygd och Slättbygd. Det främsta syftet med översynen är att skapa bättre förutsättningar för såväl kommunerna som för Länsstyrelsen i Skåne att kunna tillgodose riksintressen för kulturmiljövården i samhällsplaneringen. Riksintresseanspråken ska vara tydliga, aktuella, väl förankrade och utgå från en bred kulturarvssyn som inkluderar mångfalds- och jämställdhetsperspektiv.

Följande underlag är framtaget av konsultfirman Pantzar och Jancke Tidlösa landskap AB under åren 2021-2022. Det är en övergripande text över etapp Mellanbygd som förmedlar en bild av det geografiska och etnologiska sammanhanget. Till etappen hör även 36 delrapporter över olika riksintresseområden. Uppdraget har bestått i att

beskriva och värdera områdena kopplat till motiven för riksintresset, samt att bedöma om texter och geografisk avgränsning är aktuella.

Konsultens förslag till förändringar är inte slutgiltiga. Länsstyrelsen kommer att använda följande underlag för att se över befintliga riksintresseanspråk och för att inleda en dialog med berörda kommuner kring behov av förändringar i anspråkens motiveringar och avgränsningar. När den slutliga bedömningen har gjorts skickas förslag till förändringar i motiv- och uttryckstexter till Riksantikvarieämbetet som fattar beslut. Ändringar i geografiska avgränsningar som inte ändrar själva anspråket kan Länsstyrelsen själv besluta om.

Länsstyrelsen i Skåne län, februari 2023

Patrik Åkesson

Avdelningschef Samhällsbyggnadsavdelningen

Länsstyrelsen Skåne

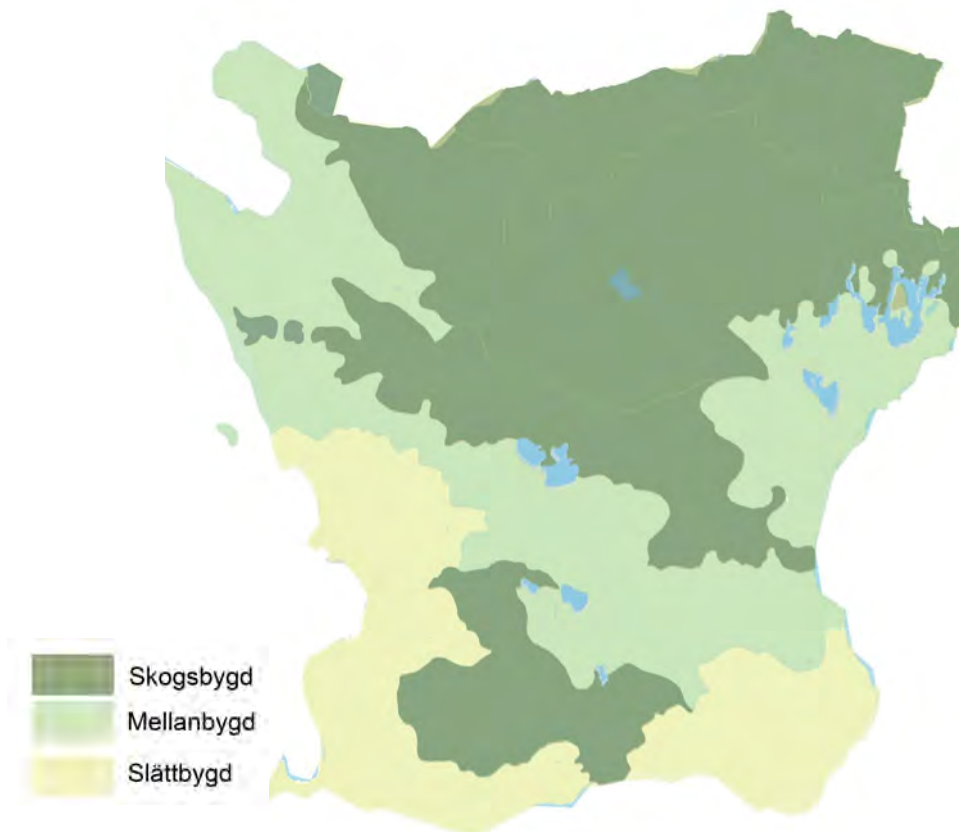
Innehållsförteckning

FÖRORD.....	3
MELLANBYGD I SKÅNE	6
Campbells bygdeindelning av 1700-talets landskap.	8
KÄNNETECKNANDE DRAG FÖR BYGDENS UTVECKLING ..	10
Landskapets tidiga kolonisering	10
Odlingslandskapet	10
Stadsmiljöer	16
Industrier i mellanbygden.....	17
NULÄGE I MELLANBYGDEN	19
BYGDENS KOPPLING TILL SKÅNES KULTURMILJÖPROFIL..	20
REFERENSER ETAPP MELLANBYGD	22

Mellanbygd i Skåne

Länsstyrelsen i Skåne har delat upp riksintresseöversynen i tre etapper; skogsbygd, mellanbygd och slättbygd. Indelningen baseras på en indelning som gjordes av etnologen Åke Campbell som i sin avhandling från 1920-talet delade in Skåne i bygdetyper utifrån bland annat markanvändning, hägnadslag och huvudsakliga försörjningsstrategier under första hälften av 1700-talet. Källor för Campbells bygdeindelning var framför allt samtida skattelägnings-

akter, men även skriftliga 1700-talskällor såsom exempelvis Linnés skånska resa från 1751. Sedan det tidiga 1700-talet har landskapet förändrats och senare tiders jordbruksrationaliseringar har suddat ut gränserna mellan de olika bygdetyperna. Idag är skillnaderna inte lika tydliga som de var i det förindustriella jordbruket. Förändringen av det skånska landskapet har sedan bygdeindelningen gjordes i början av 1920-talet fortsatt i allt

Campbells indelning av mellanbygden i åtta olika delområden.

snabbare takt och när Campbell skrev sin avhandling fanns betydligt fler spår i landskapet av äldre tiders bebyggelse och markanvändning än idag. Beskrivningen av mellanbygden utgår från det landskap som Campbell tolkade och gjorde sin bygdeindelning utifrån. Den förmedlar en historisk bild av hur landskapet såg ut och fungerade innan jordbruksskiften, industrialisering och moderna jordbruksmetoder introducerades.

Det finns mer sentida indelningar av det skånska landskapet. I *Sveriges Nationalatlas*, bandet *Kulturlandskapet och bebyggelsen*, som utkom i mitten av 1990-talet delades Sverige in i kulturlandskapsregioner. Den indelningen baserades på naturgeografiska förutsättningar, vegetation, bebyggelse, markanvändning och regionala särdrag som visar en för 1990-talet samtida bild av landskapet, och de kulturhistoriska regionala särdrag som fortfarande är avläsbara. Skåne delades in i fem olika kulturlandskapsregioner. 2007 tog Länsstyrelsen i Skåne fram *Det skånska landsbygdsprogrammet*, som utfördes i form av en landskapskaraktärsanalys. I analysen delades Skåne in i tre landskapstyper, som huvudsakligen var baserad på de topografiska förutsättningarna; höglänt landskap, backlandskap och låglänt landskap. Landskapstyperna delades därefter in i olika karaktärsområden utifrån egenskaper, förvaltning och utveckling.

I Sveriges Nationalatlas, SNA, från 1994 presenterades en indelning av Sverige i kulturlandskapsregioner. Skåne delades in i fem regioner. Indelningen i kulturlandskapsregioner gjordes på en nationell skalnivå med generaliserade gränser som inte till fullo kan jämföras med Campbells bygdetypsgränser. Det finns dock likheter med Campbells indelning, och i regionerna kan man även se hur landskapet har förändrats sedan 1700-talet. Till exempel i den södra delen av det som Campbell definierar som Romeleåsens skogsbygd, som i SNA definieras som slättbygd, något som bättre speglar det landskap som möter oss idag. Det som Campbell definierar som mellanbygd ligger relativt samlad i kulturlandskapsregionerna Inre Skånes sjö- och åslandskap, Kristianstadsslätten och Nordvästra Skåne. Här framträder att uppodlingsgraden har ökat, men att regionala skillnader fortfarande är avläsbara.

Campbells bygdeindelning av 1700-talets landskap.

I sin avhandling liknade Campbell Skånes bygder under första hälften av 1700-talet vid ett enda hushåll. Slättbygden utgjorde åkern, mellanbygden ängen och betesmarkerna och skogsbygden skogen och utmarkerna. I det systemet var mellanbygdens roll att förse de övriga bygderna med betesmarker och animaliska produkter. Mellanbygden kan sägas vara det område som ligger mellan skogsbygden och slättbygden, förutom i de södra delarna av landskapet, där Romeleåsens skogsbygd gränsade direkt till slättbygden. Campbell kallar även mellanbygden för risbygden på grund av områdets brist på både större åkerarealer och skog, annat än björk, vide och enbuskar. Mellanbygden har varit en övergångszon mellan det till stora delar höglänta och svårbrukade landskapet i skogsbygden och den vida helåkersbygden i de sydligt belägna slättbygderna. Fram till jordbrukets rationalisering under 1700- och 1800-talen var jordbruket i mellanbygden till stora delar baserat på animalieproduktion, med stora betesmarker och mindre åkerarealer som brukades i en- eller tvåsåde.

Campbell delade in mellanbygden i åtta delområden, Skälderviksbygden i nordväst, Västra risbygden, Vångaskogarnas områden i Albo, Frosta och Färs härader, Mellan Sövde och Vombsjön, Kristianstadsslätten och Vångaskogarnas område i Kristianstadsslätten. Det gemensamma för mellanbygdens områden var bristen på både skog och uppodlad mark för mer än husbehov, och att det fanns stora arealer betesmarker för boskapen. Ett undantag är Kristianstadsslätten, där åkerbruk var den huvudsakliga näringen, men de sandiga jordarnas låga avkastning gjorde att det inte bildades något överskott för avsalu.

Mellanbygden karaktäriseras av bristen på både skog och odlingsmark för mer än husbehov. Istället var Mellanbygdens jordbruk inriktat på boskapsskötsel och djuruppfödning med stora arealer betesmark. Bild från riksintresset Salomonhög-Stora Nötte.

På Kristianstadsslätten var åkerbruk den huvudsakliga näringen, men de magra sandiga jordarna kunde inte producera något överskott. Bild från riksintresset Rinkaby.

Även området mellan Sövde och Vombsjön beskrivs av Campbell som ett slättliknande område, där de magra sandjordarna gett upphov till en omfattande sandflykt. Bild från riksintresset Everlöv-Kumlatofta-Ilstorp.

De lättbrukade men magra sandjordarna på Kristianstadsslätten resulterade i ett jordbruk där utkomsterna från byvångarna kompletterades med tillfälligt upptagna lyckor, så kallade sandfall, som brukades i ett eller några år och sedan låg i träda under långa tider, då sandjorden blivit steril, och områden med flygsand som följd. Även området mellan Sövde och Vombsjön beskrivs som slättliknande, med magra sandiga jordar, där det långvariga utarmandet av de magra jordarna givit upphov till en omfattande sandflykt.

Vångaskogarnas områden karakteriserades enligt Campbell av avsaknad av högskog på utmarken, och endast stubbskog och ekskog på vångarna (åkermarken), och stora arealer ängsmarker. Högskog innebär skog där träden fått växa till full storlek, och en stubbskog, eller skottskog, uppstår när kvistar och ris skärs av de uppväxande träden så att stubbarna står kvar och skjuter nya skott. Riset användes bland annat till foder och brännved. I delområdena Skälderviksbygden och Västra Risbygden var boskapsskötsel helt dominerande som näring och landskapet utmärkte sig genom stora gemensamma betesmarker, fälader, med låg buskvegetation. I dessa områden dominerade ängsmarkerna inägorna, och åkerbruket utgjorde endast en liten del av näringsfånget och stora arealer låg ofta i träda. Mellanbygden med sin omfattande djurhållning fick en stor del av sin inkomst från försäljning av bland annat hästar och oxar till övriga bygder.

Rester av den gemensamma fäladen finns fortfarande kvar, ofta i strandnära lägen, som här vid Kulla Gunnarstorp i Skälderviksbygden.

Längs Klintkusten vid Öresund bryts den tjocka jordmänen av havet, som här norrut från Rustningshamn.

Kännetecknande drag för bygdens utveckling

Bygdetypernas utbredning sammanfaller i stora drag med berggrundens och jordarternas fördelning i landskapet. Mellanbygdens områden kännetecknas av jordarter som var svårödlade i det förindustriella jordbruket, eller magra jordar som gav låg avkastning. I öster och på åsslutningarna i de mellersta delarna dominerar jordarterna av olika typer av sandjordar och ett relativt tunt jordtäckte, och i väster av tyngre lerjordar. Jordarternas fördelning speglar även de topografiska variationerna, med de bitvis höglänta och kuperade områdena i öster med klintkusten mot Öresund, de böljande centralt belägna områdena vid Vombsjön och på åsslutningarna, och det mer småkuperade och ibland flacka slättbetonade området kring Kristianstad. Vad gäller topografin är mellanbygden varierad, med höglänta klippor i nordväst, böljande landskap i de centrala delarna och ett låglänt och flackt landskap i öster.

Landskapets tidiga kolonisering

Förhistoriska lämningar finns spridda över hela mellanbygdens områden och vissa tider är mer representerade än andra. Olika tidsperioder lämnar olika fysiska spår i landskapet och avsaknad av lämningar betyder inte att ett område varit obebyggt.

I anslutning till sjöar och vattendrag, och invid kusterna finns den tidiga stenålderns boplatser. Tidens jägare och samlare bosatte sig säsongsvist i anslutning till fiskrika sjöar. Kring Oppmannasjön, Ivösjön, längsmed Råån och i kustnära områden som på Bjärehalvön återfinns boplatser från stenåldern. I anslutning till kusten och

sjöar finns även lämningar från stenåldern i form av storstensgravar, ofta placerade i vattennära läge eller högt i terrängen. I Rååns dalgång finns ett flertal storstensgravar och vid Oppmannasjöns strand öster om Kristianstad har en av Sveriges äldsta stenåldersgravar upptäckts.

Bronsåldern är tydligt representerat i mellanbygdens områden. Bronsålderns gravhögar förekommer i stort antal och är ofta väl synliga i landskapet. Ensamliggande bronsåldershögar är spridda över hela området, medan gravfält förekommer i anslutning till kustområdena på Bjärehalvön, med Gröthögarna och Salomonhögarna, och i Rååns dalgång. Landets största gravröse från äldre bronsålder är beläget i kustnära läge utanför Kivik, i anslutning till ett stort bronsåldersgravfält. Bronsåldershögarna anses markera tidiga centralbygder, med koppling till dåtidens centrala kommunikationsstråk, över vattenvägarna i anslutning till goda betesmarker. Även järnåldern är främst representerad genom gravfält, ofta i högre liggande delar av landskapet, där senare tiders uppodling inte har påverkat lämningarna. Större gravfält med domarringar och stensättningar finns bland annat representerade öster om Kristianstad, vid kusten i anslutning till Kivik och på Kullahalvön.

Odlingslandskapet

Begränsningarna vad gäller åkerbruket komparerades med en omfattande boskapsskötsel. De skogar som en gång fanns inom områdena höggs successivt ner och användes till bland annat byggnadsmateriel och bränsle, samtidigt som den omfattande betesdriften hindrade skogens återväxt. I början av 1700-talet strävade bönderna i mellanbygden efter att utöka odlingen, något som ledde till att ytterligare minska på skogsresurserna, och

Stenåldersdös i anslutning till Råån. Bild från riksintresset Rååns dalgång.

I kustnära läge utanför Kivik ligger landets största gravröse från äldre bronsålder. Bild från riksintresset Kivik.

Vid Bjärehalvöns norra kust ligger de landskapsdominerande bronsåldersrösen Gröthögarna. Bild från riksintresset Gröthögarna.

Ensamliggande bronsåldershögar förekommer spritt i hela landskapet. Bild från riksintresset Rååns dalgång.

Domarring från järnåldern. Bild från riksintresset Bäckaskog-Kjugekull.

Domarring från järnåldern på Kullaberg.

utarma de magra jordarna. Från 1700-talet infördes begränsningar i uttag ur skogen, samtidigt som kungamakten uppmuntrade till skogsplantering. I de områden som drabbades av flygsand infördes planteringar av träd längs vägar och som inramning av vångarna för att minska på sandflykten. Även omfattande tallplanteringar utfördes i de drabbade områdena, något som är tydligt på Kristianstadsslätten, bland annat vid Vittskövle och utanför Åhus samt i Vombsänkan.

Fram till 1700-talet präglades mellanbygden av relativt små odlingsmarker i anslutning till byarna, och stora, gemensamt utnyttjade fäladsområden. På fäladerna, som kunde vara gemensamma för en stor mängd byar, betade djuren fritt och byarnas inägor var hägnade. Jordbrukets rationalisering och de stora skiftena under 1700- och 1800-talet förändrade jordbruket i mellanbygden i grunden. Det tidigare betespräglade jordbruket med stora fäladsområden och ängsmarker dikades till stora delar ut och odlades upp med nya jordbruksmetoder och anpassade växtföljder. Det gjordes även insatser för att motverka skogsbristen med skogs- och trädplanteringar, särskilt i anslutning till godsen i de områden som präglades av sandflykt. Större planteringar utfördes bland annat vid Övedskloster, Vittskövle, Ellinge och Trolle-Ljungby. Odlingslandskapets omvandling i mellanbygden var mest genomgripande på den öppna Kristianstadsslätten, där förändringarna resulterade i en storskaligt präglad helåkersbygd. De magra sandiga jordarna på Kristianstadsslätten lämpade sig väl för bland annat den tobaksodling som började sprida sig utanför städerna från 1700-talet, och från 1800-talets mitt blev området kring Åhus och Rinkaby något av en centralort för tobaksodlingen. Även i anslutning till de stora godsen, där en medvetet planerad

omvandling resulterat i stora sammanhängande odlingsmarker innebar jordbruksskiftena en genomgripande omvandling av landskapet. Lövträdsskogar och äldre grova lövträd finns i godsmiljöerna främst i huvudbyggnadernas närområden, framförallt i slottsparker och alléer. I de mer topografiskt varierade delarna av mellanbygden gav förändringarna en kraftigt ökad uppodling, men med fortsatt stort inslag av bete framförallt i anslutning till sankområden vid vattendrag och sjöar. Jordbruksskiftena innebar även att de tidigare stora gemensamma fäladsmarkerna skiftades mellan byar och gårdar och till stora delar lades under plogen. Rester av de gamla fäladsmarkerna kan fortfarande skönjas i kustområdet kring Bjärehalvön och i Kullabygden, och i mer höglänta områden och i anslutning till sjöstränder och vattendrag, som i Bäckaskog-Kjugekull och i Sinarpsdalen utanför Båstad.

Bebyggelsebild

De flesta av mellanbygdens kyrkor har medeltida ursprung och är uppförda under 1100-1200-talen. Kyrkorna placerades vanligen i kommunikativa lägen vid landsvägar och vattendrag med koppling till odlingsmark som exempelvis kyrkorna i Rååns dalgång och Everlov och Ilstorp. Kyrkan och kyrkbyn kom från medeltid och framåt att utgöra bygdens centrum och dessa byar utmärker sig ofta genom administrativa funktioner, som till exempel skola och fattighus.

Enligt Campbell kännetecknades bebyggelsebilderna i mellanbygden under det tidiga 1700-talet av relativt stora byar i de slättliknande områdena på Kristianstadsslätten och kring Vombsjön, och mindre byar i mer varierade och boskapsberoende områden i väster och i övergången mot skogsbygderna. Jordbruksskiftena under 1800-

Tallplanteringar var ett sätt att minska sandflykten. Bild från riksintresset Everlöv-Kumlatofta-Ilstorp.

Tobakslyckorna låg i anslutning till gårdarna och var ofta inhägnade av häckar och trädrader för att skydda tobaksplantorna. Bild från riksintresset Rinkaby.

Rester av de tidigare omfattande betesmarkerna i mellanbygden finns kvar i anslutning till sjöar och vattendrag. Här invid Bråån i Riksintresset Ellinge-Västra Sallerup.

Före de stora jordbruksskiftena fanns stora gemensamma betesmarker, fälader, bl a på Kullahalvön och på Bjärehalvön. Idag finns rester av de tidigare fäladerna kvar invid stränderna. Bild från riksintresset Kullaberg.

I områdena närmast de stora godsen finns stora mängder lövträd och gamla grova träd. Här allé från Vittskövle.

Betad sankäng invid Klingavälsån. Bild från riksintresset Everlöv-Kumlatofta-Ilstorp.

talet resulterade i att de flesta gårdar flyttade ut från den gemensamma bytomten som kompletterades med ytterligare gatehus för icke jordägande arbetare och hantverkare. I många fall blev endast enstaka eller ett fåtal gårdar kvar i kyrkbyarna som därefter karaktäriserades av huvudsakligen gatehus vid sidan av kyrkan och skolhus som i Vittskövle, Västra Strö, Andrarum, Ilstorp och flera av kyrkbyarna i Rååns dalgång. I godslandskapen avhystes ibland hela byar och nya enheter, så kallade plattgårdar, etablerades i takt med jordbrukets rationalisering, en utveckling som är särskilt tydlig vid Araslövs farmer, vid Skarhult, vid Övedskloster och i Rååns dalgång. I andra fall ligger flera gårdar kvar i anslutning till bytomten och har en mer ursprunglig karaktär med äldre gårdsmiljöer kring en gemensam bygata, som i Everlöv, Kumlatofta och Kjuge.

Jordbruket i Mellanbygdens kustnära områden har sedan medeltiden kompletterats med ett omfattande fiske, där sillfisket under

I Kumlatofta fick de flesta gårdarna ligga kvar längs bygatan även efter skiftena. Bild från riksintresset Everlöv-Kumlatofta-Ilstorp.

Endast enstaka gårdar och gatehus blev kvar i kyrkbyarna efter skiftena. På bilden Västra Strö kyrkby i riksintresset Trollenäs-Västra Strö.

I godslandskapen avhystes ibland hela byar och nya jordbruksenheter, så kallade plattgårdar, anlades. På bilden Wrangelsdal, en av Araslövs farmer.

medeltiden hade stor betydelse. Från början utnyttjades fiskelägena säsongsvis av bönderna i bygderna, men från 1600-1700-talen fick de små fiskelägena fast befolkning och utvecklades till mindre fiskesamhällen, där fiskenäringen kombinerades med småskaligt jordbruk. Med skutfartens utveckling och ökad handel i samband med industrialiseringen under 1800-talet byggdes hamnarna ut och mer omfattande rederiverksamhet utvecklades längs Öresundskusten. Fiskesamhällena kompletterades med påkostade skeppargårdar vid sidan av de småskaliga fiskestugorna, som i fiskesamhällena på Kullabygden, Gamla Viken, Råås fiskeläge, Domsten, i anslutning till Kulla-Gunnarstorp, samt Kivik. Under framförallt 1900-talet har de flesta av fiskelägena utvecklats till badorter som man vistas i på fritiden, med nya inslag som sommarvillor från 1900-talets början, småskaliga badhytter och friluftsbad. Hamnarna har till stora delar omvandlats till småbåts- hamnar för fritidsbåtar.

Fiskesamhällena karaktäriseras av småskaliga fiskestugor och mer påkostade skeppargårdar. Bild från Arild i riksintresset Kullaberg.

I den täta småskaliga bebyggelsen leder sträddor ner till stranden. Bild från riksintresset Kivik.

Under 1900-talet utvecklades de flesta fiskelägen till badorter. Bild från riksintresset Gamla Viken.

Stadsmiljöer

Stadsbildningen i det medeltida Skåne, dåvarande Danmark, var relativt omfattande och resulterade i ett femtontal städer. Utvecklingen av de tidigaste städerna inleddes under 900-talet i takt med kungamaktens konsolidering och allt fastare kontroll. I det inledande skedet fungerade stadsbildningarna som centra i den kungliga och kyrkliga maktapparaten och maktutövningen. Medeltida stadsbildningar i mellanbygden etablerades i Helsingborg, Vä, Åhus och Båstad. Under det tidiga 1600-talet ersattes den medeltida stadsbildningen Vä av Kristiansstad som anlades som bastionsstad i ett bättre försvarsläge för de återkommande svenska angreppen i Skånes nordöstra del.

Det i inlandet belägna Eslöv är det enda exemplet bland mellanbygdens riksintressen på hur en bondby utvecklats till stad i samband med järnvägens dragning.

Helsingborg, vy från landborgen över den lägre liggande stadskärnan mot Öresund.

Stora torg i Kristiansstad med ett av stadens äldsta hus, tyghuset som numera inrymmer Regionmuseet, i fonden.

Järnvägsstationen i Eslöv.

Industrier i mellanbygden

De förindustriella industrimiljöerna, protoindustrierna, lokaliserades till områden med naturliga kraftkällor, ofta vid vattendrag, eller i direkt anslutning till den råvaran som behövdes för framställningen. Tidiga industrier växte fram under 1500- och 1600-talet vid Klippan, där de tidigaste papperskvarnarna drevs med Rönne å som kraftkälla och vid Andrarum där berggrunden innehöll råvaran alunskiffer och kraftkällan fanns i Verkaån. I nordvästra Skåne hade man upptäckt stenkolsfyndigheter, och från 1700-talet utvecklades en med tiden omfattande gruvdrift med ett flertal gruvsamhällen, som t ex Höganäs och Nyvång.

Med befolkningsökning, städernas utbyggnad och jordbrukets rationalisering under 1800-talet ökade efterfrågan på tegel, både som byggnadsmateriel och som dräneringsrör vid de stora utdikningarna inom jordbruket. Öresundskusten mellan Helsingborg och Landskrona och även området kring Råå-åns åfåra, präglas av lerjordar med god kvalitet för framställning av tegel och stenkärlltillverkning. Tegelbruk med omfattande tegelproduktion växte fram längs Öresundskusten, bland annat vid Sundvik norr om Landskrona och på Ven, och stenkärllfabriker, t ex i Vallåkra, anlades i anslutning till Råå-åns dalgång i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet.

I takt med järnvägens utbyggnad från slutet av 1800-talet och de förbättrade fraktmöjligheterna etablerades flera industrier, bland annat sockerfabrikerna i Araslöv utanför Kristianstad och Säbyholm utanför Landskrona. I anslutning till de nya järnvägsknutarna samlades en rad olika mindre industrietableringar, som i Eslöv.

De tidigaste protoindustrierna anlades vid naturliga kraftkällor som vattendrag. Här Mölledammen som dämades upp för att driva vattenkvarnen vid Övedskloster.

Bruksgatan vid Andrarums alunbruk med rester efter aluntillverkningen.

Klippans pappersbruk ligger invid en fors i Rönne å.

Gruvbunken i Nyvång.

Lertäkt efter tegelbruk i Sundvik vid Öresundskusten. Bild från riksintresset Rååns dalgång.

Maskinhuset till tegelbruket vid Norrebrog på Ven.

Arbetarbostäder till det tidigare sockerbruket i Araslöv.

Arbetarbostäder i Nyvång.

Nuläge i mellanbygden

Till stora delar har de områden som Campbell definierar som mellanbygd omvandlats från odlingsbygd dominerad av betes- och ängsmarker, med en mindre andel åkrar som brukades i tvåsäde, till en industriellt brukad helåkersbygd. I dagens landskap finns dock strukturer som vittnar om den tidigare markanvändningen, med ett större inslag av betesmarker i anslutning till marginella områden och vid sjöstränder, kustområden och vattendrag. Det historiska bylandskapet med varierande markanvändning, byar med äldre gårdsmiljöer och spridd skiftespräglad gårdsbebyggelse är mer tydlig ju längre bort från de större städerna man kommer. På Bjärehalvön och i inlandet är landskapet mindre påverkat av de stora städernas påverkan på utvecklingen, och här finner man byar och landskap med en mer ålderdomlig prägel. I de områden som ligger mer centralt i närheten av större städer är landskapet och bebyggelsen tydligt påverkat av senare tiders kommunikationer och villautbyggnad.

Trots jordbrukets och samhällets utveckling under 1800- och 1900-talen är jordarterna och topografin fortfarande avgörande för landskapets användning i de områden som Campbell karaktäriserade som Mellanbygd. Jordbruksmarken i områdena med sandiga jordar är inte lönsam för odling. Hästuppfödning är något som passar de mjuka sandjordarna och på Kristianstadsslätten är odlingsbetingelserna lämpliga för potatisodling, något som idag präglar området. Militära övningsfält har förlagts till sandiga områden, som i anslutning till Rinkaby och invid kusten. De kustnära sandiga områdena har planterats med tall för att minska sandflykten.

På Bjärehalvön är landskapet mindre påverkat av det sena 1900-talets utveckling än områden närmare städerna. Bild från riksintresset Salomonhög-Stora Nötte.

Även godsmiljöerna är ofta relativt opåverkade av sentida bebyggelse. Bild från riksintresset Ellinge-Västra Sallerup.

De stora godsens som var drivande i jordbrukets omvandling under 1800-talet har under 1900-talet till stora delar haft en konserverande effekt på landskapet, genom att de stora ägofigurerna gjorde att stora landområden undantogs från annan exploatering. Godslandskapet har en tydlig prägel av utvecklingen under 1800-talet, men även tydliga spår efter äldre historiska perioder i bebyggelsens läge och utformning, samt i sammanbindande väg- och allésystem.

Bygdens koppling till Skånes kulturmiljöprofil

Länsstyrelsen i Skåne har definierat ett antal prioriterade områden i Skånes kulturhistoria som visar en kulturmiljöprofil för Skåne. De områden som prioriteras är: godslandskapet, folkrörelserna, fornlämningarna, järnvägen, kyrkorna, kusten, livsmedelsindustrin och skifteslandskapet.

Även om godsmiljöerna till viss del dominerar, med elva av 36 områden, så omfattar riksintressena i etapp mellanbygd en mångfald av miljöer som representerar olika samhällsyttringar och tidsepoker. Riksintressena speglar både långa utvecklingslinjer, som vid de stora godsens utveckling från medeltid fram till idag, och miljöer som återger en kulturell tidsbunden yttring, som fornlämningsmiljöerna på Bjärehalvön och Ramlösa Brunn och Norrvikens trädgårdar.

Alla områden som prioriteras i kulturmiljöprofilen är representerade i mellanbygdens riksintressen för kulturmiljö, utom folkrörelserna. De mest representerade är godsmiljöer, kyrkomiljöer, skifteslandskapet, kustlandskapet och fornlämningar. I flera

Prioriterade områden i Skånes kulturmiljöprofil:

Länsstyrelsen i Skåne har definierat ett antal prioriterade områden i Skånes kulturhistoria som visar en kulturmiljöprofil för Skåne. Kulturmiljöprofilen ska beskriva det skånska landskapet och förklara varför det ser ut som det gör.

- Godslandskapet
- Folkrörelserna
- Fornlämningarna
- Järnvägen
- Kyrkorna
- Kusten
- Livsmedelsindustrin
- Skifteslandskapet

riksintresseområden finns tydliga exempel på hur kulturmiljöprofilens prioriterade områden har präglat utvecklingen i Skåne, något som ökar förståelsen för landskapets historiska utveckling i ett regionalt och ett nationellt perspektiv. Bland de prioriterade områden som är mindre representerade bland riksintressena är järnvägen. Det förekommer genom staden Eslöv framvuxen från en järnvägsknut, och i de mer småskaliga järnvägssamhällena som vuxit fram från bymiljöer i anslutning till järnvägen i Rååns dalgång, Vallåkra, Tågarp och Asmundtorp. Livsmedelsindustrin är representerad genom sockerbruken i Araslöv och Säbyholm, genom spritfabrik och mejeri i Eslöv samt genom mejerier och brännerier som anlades i anslutning till godsens under 1800-talet.

Bland de områden som är prioriterade i kulturmiljöprofilen finns varken städer eller industrier som inte relaterar till livsmedel. I beskrivningarna av de prioriterade områdena nämns stadsbildningen i Vä under fornlämningar, och Eslöv under järnvägen. Helsingborg och Båstad kan hänföras till kusten där de medeltida städernas kustnära läge nämns. Övriga städer, som Kristianstad och Höganäs passar inte in i beskrivningarna av de prioriterade områdena. Vidare kan inte de industrimiljöer som finns representerade i mellanbygdens riksintressen för kulturmiljö hänföras till någon av de prioriterade områdena. Klippans fortfarande pågående pappersbruk med rötter i 1500-talet, och Andrarums alunbruk, tillsammans med den tidigare gruvdriften i Nyvång och Höganäs berättar om tidig industriell tillverkning som utvecklats utifrån landskapets naturliga resurser och förutsättningar för protoindustriell tillverkning och sociala förhållandena inom de tidiga industrierna över tid. Inte heller tegelindustrin som växte fram från 1700-talet och var omfattande fram till 1900-talets början och som är typisk för Skånes västkust går att hänföras till kulturmiljöprofilen. Att industrier som inte går att koppla till livsmedelsindustrin, och städer och samhällsbildningar som vuxit fram ur industrier, som Höganäs, Nyvång och Klippan, inte finns representerade är en brist i kulturmiljöprofilen.

En generell reflektion för den agrart präglade mellanbygden är att bymiljöerna saknas i kulturmiljöprofilen, trots att de är en tongivande del av landsbygden i Skåne och utgör grunden för många av de senare utvecklade mindre tätorterna. Även de militära lämningarna från olika tidsperioder som speglar Skåne som en militärt utsatt gränsbygd saknas i kulturmiljöprofilen.

Ramlösa brunn.

Norrvikens trädgårdar.

Referenser etapp Mellanbygd

Litteratur:

- Ahlberg, Nils.** 2012. *Svensk stadsplanering. Arvet från stormaktstiden resurs i dagens stadsutveckling.* Stockholm.
- Alftberg, Lilja mfl.** 2012. *Borgen i Åhus. Ett medeltida maktcentrum.* Lund.
- Alftberg, Lilja.** 2015. *Stenvalvsbron i Södra Åsum – renoveringen 2015.* Blekinge museums rapportserie 2015:20.
- Andersson P.Gunnar.** 1974. *Alun och ark, kalk och krut. Kring fyra gamla skånska bruk.* Stockholm.
- Andersson, Hans red.** 1990. *Sjuttiosex medeltidsstäder - aspekter på stadsarkeologi och medeltida urbaniseringsprocess i Sverige och Finland.* Medeltidsstaden 76. Göteborg.
- Andersson, Sten mfl.** 1981. *Boken om Kivik.* Simrishamn.
- Andersson, Thorbjörn mfl red.** 2000. *Svensk trädgårdskonst under fyrahundra år.* Stockholm.
- Anglert, Mats.** 1982. *Medeltidsstaden 41 – Båstad.*
- Arcadius, K & Sundberg, K. (Red).** 2001. *Skånska godsmiljöer.* Lund.
- Berggren, Åsa.** 2017. *Arkeologisk förundersökning 2016, Åhus 14:108.* Sydsvensk Arkeologi. Rapport 2017:01.
- Bergman, Eva.** 1934. *Inskriptionsstenar rörande Tycho Brahes papperskvarn.* Fornvännen.
- Berglund, Erik.** 1995. *En gammal by berättar från Everlöv och Östarp.* Lund.
- Björnsson, Sven.** 1941. *Eslövs stad. Dess Historia och geografiska struktur.* Eslöv.
- Blomén, Ingela.** 2012. *Nyväng – bland kolbodas och hagtorn. Dokumentation, 2011.* Regionmuseet i Kristianstads rapportserie 2012:07.
- Bohman, M.** 2010. *Bonden, bygden och bördigheten. Produktionsmönster och utvecklingsvägar under jordbruksomvandlingen I Skåne ca 1700-1870.* Lund Studies in Economic History 52.
- Book, Tommy.** 1973. *Skånelands befästa städer.* Ale. Nr 2. Historisk tidskrift för Skåneland.
- Borg, H.** 2005. *Den skånska livsmedelsindustrin.* Regionmuseet Kristianstad 2005:64.
- Borg, H m. fl.** 2008. *Vittkövle slott. Vårdplan.* Regionmuseet i Kristianstad rapportserie 2008:78
- Burman, M, Ernsted A-C och Jakobsson, Å.** 2006. *Tobaksdoft, minnen och*

mångfald – Tobakslador i Skåne. Regionmuseet i Skåne

- Båstad kommun.** 2002. *Kulturmiljövård. Kulturmiljövårdsprogram Båstads kommun.* Båstad.
- Börjesson, Kerstin.** 2015. *Kroppens kyrka. Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning.* Regionmuseet Kristianstad.
- Börjesson, Kerstin.** 2012. *Bäckaskogs slott. Renovering av bar och reception.* Regionmuseet Kristianstad.
- Campbell, Å.** 1928. *Skånska bygder under förra hälften av 1700-talet.* Uppsala.
- Campbell, Å.** 1931. *Emellan skogen och plojen.* Svenska Kulturbilder, fjärde bandet del VII och VIII. Stockholm.
- Cappelin, Ola.** 1941. *Kivik Det gamla fiskelägets historia.* Helsingborg.
- Cappelin, Ola.** 1983. *Kivik. Skrifter 25.* Föreningen för Fornminnes- och Hembygdsvärd i Sydöstra Skåne. Simrishamn.
- Carelli, Peter.** *Krappertup och det feodala landskapet.* 2003.
- Carelli, P.** 2007. *Det medeltida Skåne. En arkeologisk guidebok.* Lund.
- Carlsson, Lena.** 2006. *Om tre gårdar på Hven.* Malmö.
- Carlquist, Gunnar.** 1920. *Sockenbeskrifningar från Frosta Härad. Författade af häradets präster åren 1746–1747.* Lund
- Clemensson, Gustaf.** 1923. *Klippans pappersbruk. 1573–1923.* Lund.
- Clemensson, Gustaf.** 1932. *Klippans pappersbruk med Lessebo och Böksholm. Hundraårsminnet av Sveriges första pappersmaskin.* Uppsala.
- Dahlén, Johan.** 2003. *Gamlegård – En medeltida adelshuvudgård.* Arkeologisk undersökning. Regionmuseets rapportserie 2004:73.
- Darphin, J-P.** 1993. *Sockrets katedraler. En studie av sockerindustrins historia och arkitektur.* Riksantikvarieämbetet. 1993.
- Enger, P H..** 1940. *Karl XII "skansar" vid Öresund.* Fornvännen.
- Ek, Sven. B.** 1975. *Stadens födelse.* Eslövs museums skriftserie 3. Eslöv.
- Erdmann, Edvard.** 1887. *Beskrifning öfver Skånes stenkolsfält och – grufvor.* Sveriges geologiska undersökning. No 65.
- Erikson, Marja & Ingwald, Johan.** 2002. *Kulturmiljövård. Kulturmiljövårdsprogram Båstads kommun.* Fastställt i kommunfullmäktige 2000.
- Fast, T.** 2017. *Landskaps- och kulturmiljöanalys Trelleborgs kommun.* Rapport Tyréns.
- Ekologgruppen.** 1984. *Kjugekull - en naturinventering.* Länsstyrelsen i Kristianstad län.
- Eriksson, Lotta.** 2009. *Karl XI stenar. Åtgärdsförslag.* Regionmuseet i

Kraistianstad, rapportserie 2009:63.

- Eriksson, Lotta.** 2010. *Gamla Begravningsplatsen i Kristianstad.* Regionmuseets rapportserie 2010:24.
- Eriksson Torkel.** 1993. *Kärnan.* Riksantikvarieämbetet.
- Erlandsson, Eva.** *Skarhults kyrka.* Svenksa kyrkan, Eslöv.
- Ewaldson, Stig.** 2013. *Viken från fiskeläge till sjöfartsort. Del 2 av Höganäs historia 2013. Kullahalvön – mellan istid och kommunreformer.* Höganäs.
- Fernlund, Sigurd.** 1996. *Aristokratins landskap – mark, park och trädgård i 1800-talets skånska godsmiljö.* Bebyggelsehistorisk tidskrift 31-32.
- Fernlund, S.** 1980. *Kyrkor i Skåne. En kulturhistoria.* Lund. (KB, Vitterheten, KTH)
- Friberg, Gunnel & Sundné, Barbro.** 1996. *Stenen i tiden. Från 1000-talet till 1940.* Riksantikvarieämbetet Statens historiska museer. Institutionen för konservering. Lund.
- Fogelmark, Pernilla.** 2016. *I arbetarens trädgård - En studie av gruv- och bruksarbetarens trädgårdar i Höganäs under 1900-talets första hälft.* Kandidatuppsats Alnarp.
- Frost, Katarina.** *Prästgårdshagen i Ö Sallerup märklig renässanstädgård.*
- Gustafsson, Gotthard.** 1949. *Åhus den medeltida staden och dess byggnadsminnesmärken.* Stockholm.
- Gustavsson, Karin.** 2013. *Kulla fälad - landskap i förändring.* Höganäs historia del 2: Kullahalvön från inlandsis till kommunreformer. .
- Goldham, Joakim.** *Bredarör i Kivik. Nya analyser och dateringar av människoben.* Fornvännen 2005 (100):2
- Gustafsson, Mats.** 2006. *Bondesamhällets omvandling i Nordvästskåne. Bjärehalvöns agrara utveckling under 1700 - och 1800 - talet.* Kungl. skogs - och lantbruksakademin. Meddelanden nr 37.
- Haller, Patrik.** 1950. *Boken om Hov, Torekov, Båstad och Västra Karup.* Hälsingborg.
- Hansson, P.** 1995. *Araslövs farmer och väg 19 en miljökonsekvensbeskrivning för utbyggnad av väg 19 Kristianstad-Broby.* Länsmuseum i Kristianstad 1995:9
- Hansson, Paul & Sturesson, Anna.** 2005. *Skånekustens kulturmiljöer.* Regionmuseet Kristianstad.
- Hardenby, Brita red.** 1987. *På kolgruvornas tid.* Lund.
- Helsingborg stad.** 2008. *Domsten bevarandeprogram.*
- Henriksson, K, Ingemansson K och Samuelson, E-M.** 2010. *Ellinge slott – trädgården och parkens historia vid ett av Skånes äldsta gods.* SLU.

- Jakobsson, Åsa & Olsson, Cissela.** 2011. *Alunbruket i Andrarum. Skötselplan för natur- och kulturhistoriska värden.* Regionmuseet Kristianstads rapportserie 2011:24.
- Jeppsson, Gert.** 2014. *Kristianstad -Hammar-Övedskloster. Det ojämliga mageskiftet 1614.* ALE nr 2:2014.
- Johannesson, Tomas.** 2013. *Kullahalvöns rederier och sjöfart.* Del 2 av Höganäs historia. Kullahalvön – mellan istid och kommunreformer. Höganäs.
- Jungskär, Mia.** 2015. *Helsingborg. Konkretisering av riksintresse.* Kulturförvaltningen. Helsingborgs kommun.
- Kjellberg S.T,** red. 1966. *Svenska Slott och Herresäten. Skåne Band I-III.* Malmö.
- Kärstedt, A och Rydiander, M.** 2018. *Flygsanden mellan 1700 och 1821 i det historiska kartmaterialet - en kartläggning över Kristianstadsslätten.* Kandidst uppsats. Högskolan Kristianstad.
- Landskrona stad.** 2017. *Riktlinjer för - Ven.*
- Landskrona kommun.** 2008. *Ortsanalys för Ven.*
- Laserna, Max.** 2016. *Västra Sallerups kyrka. Lunds stift. Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning.* Svenska kyrkan, Lunds stift.
- Ljunggren, Gustav.** 1858-1863. *Skånska herrgårdar.* Lund.
- Lundvall, Arne.** 2016. *Tegelbruksepoken på Hven.* Hvens hembygdsförening.
- Länsstyrelsen i Malmöhus län.** 1993. *Förslag till skyddsföreskrifter för Kumlatofta 5:12, Everlövs socken, Sjöbo kommun.*
- Länsstyrelserna och Vattenmyndigheten.** *Kunskapsöversikt för kulturmiljö och vattenförvaltning. Rådå-åns avrinningsområde med Kustområde 93/95 Säbyholmsån.*
- Magnusson, Erik.** 2013. *Kullabergsturism – mellan ångbåtar och bilism.* Höganäs historia del 2: Kullahalvön från inlandsis till kommunreformer.
- Månsson, Bengt-Åke. Red.** 2021. *Vä kyrka 900 år 2021. Vinslöv. Natur- och Kulturmiljöprogram. Helsingborg. Delområde Kropp.* Antagen av kommunfullmäktige, 2018-06-18.
- Möller, Jens,** 1984. *Dikning i Skåne.* ALE nr 2 1984.
- Möller, Jens,** 1989. *Godsen och den agrara revolutionen..* Meddelanden från Lunds geografiska institutioner.
- Nilén, Kristina.** 2001. *Norrvikens trädgårdar i Båstad.* Kulturhistorisk värdering. Rapport 2001:42. Regionmuseet Kristianstad.
- Nilén, Kristina mfl.** 2005. *Övedskloster Vårdplan.* Regionmuseet Kristianstads rapportserie 2005:98.
- Nilén, Kristina.** 2007. *Skarhults slott. Vårdplan.* Regionmuseet Kristianstads rapportserie 2007:28.
- Nilsson, Henrik.** 2017. *Skarhults kyrka, Lunds stift. Kulturhistoriska karaktäristik och bedömning.* Svenska kyrkan, Lunds stift.
- Nilsson, Orvar.** 1978. *Kiviks marknad.* Lund.
- Nord, Jenny.** 2013. *Kullahalvöns förhistoriska landskap.* Höganäs historia del 2: Kullahalvön från inlandsis till kommunreformer.
- Nord, Jenny.** 2009. *Changing landscapes and persistent places. An exploration of the Bjäre peninsula.* Lund.
- Ohlson, A.** 2016. *Stenhuset i Färlöv.* Lunds universitet.
- Olsson, Cissela.** 2017. *Den skånska fruktodlingens kulturarv. Landskap, mångfald och tradition.* Projektrapport 2017. Regionmuseets rapportserie 2017:33.
- Olsson, Patrik.** 2010. *Övedsklosters alléer.* Regionmuseets rapportserie 2010:22.
- Olsson, Patrik.** 2012. *Ömse sidor om vägen. Allén och landskapet i Skåne 1700-1900.* Lunds universitet.
- Olsson, Patrik och Olsson, Cissela.** 2016. *Sophiebergs gård. Kulturmiljöanalys av park och trädgård.* Regionmuseet Kristianstad 2016:57.
- Olsson, Mats mfl red.** 2006. *Gods och bönder från högmedeltid till nutid: kontinuitet genom omvandling på Vittskövle slott och andra skånska gods.* Lund.
- Olofson, Christer & Röstin N:n Simon.** 1949. *800 år i Åhus.* Kristianstad.
- Persson, E.** 2012. *Araslövs farmer – En fördjupning av kulturmiljövårdens riksintresse.* Länsstyrelsen i Skåne län.
- Pettersson, Claes.** 2021. *Att söka Båstads medeltid - En tomt i kvarteret Neptunus.* Sydsvensk Arkeologi. Rapport 2021:49.
- Pettersson, Linda.** 1989. *Hällkoncentration vid Salomonhöj.* Reionmuseet Kristianstad.
- Philipsson, Håkan.** 1997. *Tennis i Båstad - från kunganöje till proffsidrott.* Halmstad.
- Rabow, Anna.** 2011. *Nämndemansgården på Ven. Vårdplan.* Regionmuseet kristianstads rapportserie 2011:32.
- Ranby, Caroline.** 2013. *Brunnby socken fram till 1862.* Höganäs historia del 2: Kullahalvön från inlandsis till kommunreformer.
- Ranby, Caroline.** 2003. *Krappertup mellan renässans och skiftesreformer.* Volym 1. Borgen och byarna 1550-1850. Lund.
- Ranby, Henrik.** 2011. *Höganäs historia del 1. Höganäs från stenålder till millennieskifte.* Höganäs kommun. Höganäs.
- Ranby, Henrik.** 2013. *Landskommuner och municipalsamhällen – utvecklingen i Farhult, Instorp, Brunnby, Väsby och Viken 1862-1971.* Höganäs historia del 2: Kullahalvön från inlandsis till kommunreformer.
- Reiter, O. (red).** 2007. *Det skånska landsbygdsprogrammet.* Länsstyrelsen i Skåne län, Rapport 2007:10.
- Roslund, Mats.** *Næsyom, hemmet på näset. Bebyggelse- och gravkontinuitet i en dansk preiferi under sen vikingatid och tidig medeltid.* Lunds universitet.
- Rosenberg, Björn.** 1983. *Rapport medeltidsstaden 52. Åhus.* Riksantikvarieämbetet och Statens historiska händelser.
- Sandell Klas, & Sörling, Sverker.** 2008. *Friluftshistoria. Från härdande friluftslif till ekoturism och miljöpedagogik.*
- Sallius, Joel mfl.** 1961. *Fälad blev stad. Historik med anledning av Eslövs femtioåriga tillvaro som stad.* Eslöv.
- Schalling, Erik (red).** 1936. *Kyrkogodset i Skåne, Halland och Blekinge under dansk tid.* Stockholm.
- Schlyter, O.** 2019. *Riksintressen för kulturmiljövården i Sjöbo kommun.* Sjöbo kommun.
- Sjöbeck, Märten.** 1936. *Skåne - en landskaplig orientering.* Stockholm.
- Sjöbeck, Märten.** 1947. *Allmänningen Kulla fälad. En studie av Hälsingborgslandskapets bebyggelsehistoria.* Helsingborgs museum.
- Skansjö, S.** 1997. *Skånes historia.* Lund.
- Skansjö, Sten.** 2004. *Vittskövle – medeltida privatborg i Helgeådal.* ALE Nr 4 2004.
- Skansjö, Ohlsson, Wallin och Svensson.** 2012. *Färlöv och Färlövsholm: medeltida huvudgårdsmiljöer i Helgeådal, inledande observationer.* ALE nr 1, 2012.
- Skarvik, Kristina.** 2016. *Rosendals slott. Platsanalys. Byggnadsarkeologisk undersökning- Analys och dokumentation.* Rapport Huskonst rev 2016-02-09.
- Skarvik, Kristina.** 2016. *Utlåtande angående fortifikationen och återställande av vattenanläggning, Rosendals slott, Rosendal 2:1 Mörrarp.* Rapport Huskonst 2016-03-23.
- Skarvik, Kristina.** *Antikvarisk förundersökning. Gårdshusen. Rosendal 2:1. Mörrarp.* Rapport Skarvik & Carlsson Byggrådgivning. 2019-0516.
- Skytprogram i bruksmiljön. Nyväng.** Regionmuseet Kristianstad/

Landsantikvarien i Skåne.

Stalin Åkesson, Helene. 2011. *Klippans Pappersbruk - renovering av skorstenen. Antikvarisk medverkan.* Regionmuseets rapportserie 2011:51.

Stoltz E. 1932. *Andrarums alunbruk. En försvunnen bruksbygd. En historisk-geografisk och kulturgeografisk studie.* Svensk geografisk årsbok 1932. Lund

Tomelilla kommun. 2002. *Ortsrapport Andrarum.*

Sveriges nationalatlas. 1994. *Kulturlandskapet och bebyggelsen.* Höganäs.

Von Sydow, W & Björkman, S. (red). 1944. *Svenska gods och gårdar.* Uddevalla.

von Sydow, C-O (red). 1973. *Carl Linnaeus skånska resa år 1749.* Stockholm.

Stadsarkitektkontoret. 1995. *Kulturmiljöprogram Kristianstad kommun.*

Thun, Egon. 1963. *Kvarnstaden Vä.*

Wallsten, Elisabet. 2001. *Rinkaby ängar med del av Horna ängar i Kristianstads Vattenrike.* Länsstyrelsen i Skåne.

Weibull, C.G. 1923. *Skånska Jordbrukets Historia intill 1800-talets början. Skrifter utgivna av de skånska Hushållningssällskapen med anledning av deras hundraårsjubileum 1914.* Lund.

Wetterberg, Gunnar. *Skånes historia. Del II. 1376 – 1720.*

Wirdby, Signe mfl. 2011. *Kulturmiljövårdens riksintresse i Helsingborgs stad. En fördjupad beskrivning.* Arbetsrapport. Länsstyrelsen i Skåne.

Statens fastighetsverk. 2014. *Vårdprogram Bäckaskogs kungsgård L610.*

Åstorps kommun. *Samrådshandling 2018-11-21. Tillägg till plan- och genomförandebeskrivning, Detaljplan för Nyvång 1:308 "Lejdgatan" laga kraft 2011-01-20, Nyvångs samhälle, Åstorps kommun.*

Ödman, Anders. 2002. *Borgar i Skåne.* Lund.

Ödman, A, Harrison, D och Flensmark, T. 2021. *Vä kyrka 900 år.*

Övriga källor och hemsidor:

Skepparslövs församling.

Båstad brinner | Båstad Malen (bastadmalen.se)

Pålsjö mölla - Kulturmagasinet (helsingborg.se)

Helsingborgs lexikon.

Höganäs utveckling (hembygdshistoria.se)

En ledare inom metallpulver med ursprung i Sverige | Höganäs (hoganas.com)

Stawfordska sällskapet. Historikgruppen för Höganäsbolaget AB. (stawford.se)

Husesyn av Höganäs halsbrytande hus - På Upptäcktsfärd (upptacktsfard.se)

Höganäs historiska bilder (mediaflowportal.com)

Kulturmiljöprogram: Kristianstad | Länsstyrelsen Skåne (lansstyrelsen.se)

Kristianstad i alla tider (vilan.org)

Spanska Ryttaren - tomt 3 - Kristianstads kommun

Läroverket - tomt 1 - Kristianstads kommun

Skottenborg - Kristianstad 4:24 - Kristianstads kommun

Stora Kronohuset i Kristianstad | Länsstyrelsen Skåne (lansstyrelsen.se)

Bevarande och nya visioner på Norrvikens trädgårdar - Växtforum (vaxtforum.se)

<https://www.myndighetsst.se/kunskap/religionsfrihet/religionsfrihetens-framvaxt-i-sverige.html>

https://test.farsharadshembygdsforening.com/?page_id=9

<https://www.lansstyrelsen.se/skane/besoksmal/kulturmiljoprogram.html>

<http://runeberg.org/hgsl/>

<https://www.kringla.nu/kringla/>

<https://sv.wikipedia.org/>

<https://popularhistoria.se/vetenskap/han-gjorde-ven-till-astronomins-vagga>

<https://brosarp.se/alunbruket/>

<https://www.christinehofsekopark.se/andarums-alunbruk/>

Lantmäteriet: digitaliserade historiska kartor ur Rikets

allmänna kartverk och Lantmäterimyndigheternas arkiv.

SGU: strandlinjekartor, berg- och jordartskartor.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Se sändlista

Inbjudan till kommundialog samt begäran om yttrande, översyn av riksintressen för kulturmiljövården i Skåne, etapp Mellanbygd

Länsstyrelsen Skåne genomför en översyn av riksintressen för kulturmiljövården i länet, och vill föra en dialog med er kommun kring de riksintressen som berörs av den andra etappen, Mellanbygd.

Ett **digitalt informationsmöte** för samtliga kommuner kommer hållas via Skype den 15 mars 2023 kl 10:00-11:00.

Det kommer även att finnas möjlighet för er kommun att boka in ett enskilt avstämningsmöte med länsstyrelsen för dialog om de berörda riksintressen som ligger inom er kommun.

OBS Anmälan till informationsmötet samt bokning av enskilda avstämningsmöten görs via kulturmiljöenheten:
mia.jungskar@lansstyrelsen.se.

Som en del av dialogen bjuds även kommunen in till att lämna **synpunkter på bifogade handlingar**.

- Länsstyrelsens bedömning av konsultunderlag för etapp Mellanbygd
- Konsultunderlag för enskilda riksintresseområden i er kommun
- En övergripande rapport om Mellanbygd i Skåne, konsultunderlag.

Synpunkter på materialet skickas till skane@lansstyrelsen.se och ska inkomma senast **30 juni 2023**. Ange dnr. 408-25384-2021.

Konsultunderlaget är inget färdigt förslag, men ska ligga till grund för det material som Länsstyrelsen i nästa skede kommer att kommunicera med Riksantikvarieämbetet. Om ni även vill ta del av rapporter som

ligger inom angränsande kommuner kan ni kontakta Länsstyrelsen. Mer information om riksintresseöversynen finns på vår [hemsida](#).

Patrik Åkesson

Samhällsbyggnadsdirektör

Länsstyrelsen Skåne

Sändlista

Bromölla kommun

Båstads kommun

Eslövs kommun

Helsingborgs stad

Höganäs kommun

Hörby kommun

Klippans kommun

Kristianstads kommun

Landskrona stad

Simrishamns kommun

Sjöbo kommun

Tomelilla kommun

Åstorps kommun

Bilaga 1: Riksintresseområden inom etapp Mellanbygd fördelat på kommun

Kommun	Beteckning	Namn
Bromölla	L:K24	Näsum
Båstad	L:K32	Båstad
Båstad	M:36	Båstad - Norrvikens trädgårdar
Båstad	L:K35	Dags hög
Båstad	L:K34	Gröthögarna - Segelstorp
Båstad	L:K33	Salomonhög - St. Nötte
Eslöv	M:K63	Ellinge - Västra Sallerup
Eslöv	M:182	Eslöv
Eslöv	M:K58	Skarhult
Eslöv	M:K53	Västra Strö - Trollenäs
Helsingborg	M:K15	Helsingborg inkl St Maria
Helsingborg	M:K7	Kulla - Gunnarstorp mm
Helsingborg	M.K17	Ramlösa brunn
Helsingborg	M:K8	Rosendal
Höganäs	M:K6	Gamla Viken
Höganäs	M:K3	Höganäs
Höganäs	M:K1	Kullaberg - Krapperup
Hörby	M:K72	Östra Sallerup
Klippan	L:K30	Klippans pappersbruk
Kristianstad	L:K17	Araslövs farmer
Kristianstad	L:K20	Bäckaskog - Kjugekull
Kristianstad	L:K15	Kristianstad
Kristianstad	L:K21	Rinkaby
Kristianstad	L:K19	Trolle Ljungby
Kristianstad	L:K23	Vittskövle
Kristianstad	L:K16	Vä
Kristianstad	L:K14	Åhus
Landskrona	M:K23	Ven
Simrishamn	L:K7	Kivik
Sjöbo	M:K101	Everlöv - Kumlatofta - Ilstorp
Sjöbo	M:K179	Hallsberg
Sjöbo	M:K180	Södra Åsum
Sjöbo	M:K100	Övedskloster - Tulllesbo
Tomelilla	L:K10	Andrarum - Kristinehov
Åstorp	L:K31	Nyvång

Kommunstyrelsen

§ 108

KS.2022.0191

Svar till Länsstyrelsen angående översyn av riksintressen för kulturmiljön i Skåne, etapp skogsbygd**Ärendebeskrivning**

Länsstyrelsen i Skåne genomför en översyn av riksintressen för kulturmiljövård i länet. Eslövs kommun har getts möjlighet att kommentera Länsstyrelsens kunskapsunderlag och bedömningar.

Arbetet är indelat i tre etapper: skogsbygd, ris(mellan)bygd samt slättbygd. Denna första fas fokuserar på skogsbygd. Inom Eslövs kommun är två områden berörda:

- Ageröd – Bosjökloster – Stockamöllan [M 37]
- Trolleholm [M 31]

I handläggningen av Eslövs kommuns svar har tjänstepersoner från Kommunledningskontoret samt Miljö och Samhällsbyggnad deltagit.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Svar till Länsstyrelsen angående översyn av riksintressen för kulturmiljön i Skåne, etapp skogsbygd
- Kommunledningskontorets synpunkter på konsultunderlag för Etapp skogsbygd, Översyn av kulturmiljövårdens riksintressen i Skåne, områden i Eslövs kommun
- Inbjudan till dialog kring översyn av riksintressen för kulturmiljövårderna i Skåne, etapp Skogsbygd
- Underlag till riksintresseöversyn - etapp skogsbygd, Ageröd - Bosjökloster - Möllerike (M37)

Beredning

Översynen utgår från de kriterier som Riksantikvarieämbetet tagit fram för riksintresseområden för kulturmiljövård. Det finns tre obligatoriska kriterier: riksintressant berättelse, helhetsmiljö samt fysiska uttryck. Översynen ska mynna ut i förslag om hur de olika anspråken ska vara avgränsade och motiverade. Med utgångspunkt i resultatet kommer Länsstyrelsen att föreslå revideringar till Riksantikvarieämbetet som sedan fattar beslut. Som en del i processen ska Länsstyrelsen föra dialog med berörda kommuner.

För Ageröd – Bosjökloster – Stockamöllan [M 37] är förslaget att dela upp riksintresset i två delar för att renodla och tydliggöra dess olika karaktärer. Den geografiska avgränsning för den del av riksintresset som ligger i Eslövs kommun blir oförändrat jämfört med idag med en östlig gräns längs Ringsjön.

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Kommunstyrelsen

För Trolleholm [M 31] är förslaget en utökning av riksintressets utbredning för att ge en tydlig helhetsbild och visa på olika samhällsskick med slott, arrendegård och torp. I nuläget tangerar området västra del Eslövs kommun. Utökningen innebär att riksintresseområdet även i sin östra del tangerar Eslövs kommun. Länsstyrelsen ställer även en fråga till Eslövs kommun angående möjligheten att utöka riksintresseanspråket ytterligare för att inkludera hela den historiska Djurhagen trots att delar präglas av modernt skogsbruk.

Kommunledningskontoret ser positivt på förslaget till förändringen för område M 37. Uppdelningen gör det tydligt för kommunen vilka värden som är viktiga att beakta vid till exempel planläggnings- och exploateringsprocesser.

Kommunledningskontoret har inga synpunkter på förslaget till förändringen för område M 31. Dock vill Kommunledningskontoret uppmärksamma Länsstyrelsen på att endast en liten del av riksintresseområdet ingår i Eslövs kommun och inte merparten vilket det felaktigt står i underlaget. Angående Länsstyrelsens fråga om att utöka riksintresseanspråket till att inkludera hela Djurhagen menar Kommunledningskontoret att kommunen behöver få mer underlag angående gränsdragning samt om hur det påverkar värdebeskrivningen för området innan det är möjligt att ta ställning i frågan. Det är angeläget att möjligheten att bedriva skogsbruk inte påverkas. Skogsbruket är en väsentlig näring för Sveriges exportindustri.

Kommunledningskontorets synpunkter på det utsända konsultunderlaget finns i separat bilaga.

Yrkanden

Bengt Andersson (M) yrkar på att följande mening läggs till sist i sista stycket i beredningen: Skogsbruket är en väsentlig näring för Sveriges exportindustri.

Catharina Malmborg (M), Tony Hansson (S) och Sven-Olov Wallin (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut samt Bengt Anderssons (M) tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande ställer proposition på Bengt Anderssons (M) tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förvaltningens förslag till beslut samt Bengt Anderssons (M) tilläggsyrkande.

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Kommunstyrelsen

Beslut

- Kommunstyrelsen antar förvaltningens svar som sitt med tillägget att skogsbruket är en väsentlig näring för Sveriges exportindustri och skickar det till Länsstyrelsen.

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret – tillväxtavdelningen

Länsstyrelsen i Skåne skane@lansstyrelsen.se

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

**Yttrande över remiss om Boverkets förslag till
föreskrifter om översiktsplan**

13

KS.2023.0263

2023-05-07

Moa Åhnberg

+4641362084

moa.ahnberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Yttrande över remiss om Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan

Ärendebeskrivning

Boverket har skickat en inbjudan till Eslövs kommun om att svara på remiss om ”Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan; med konsekvensutredning”.

Beslutsunderlag

- Remissbrev Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan med konsekvensutredning
- Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan med konsekvensutredning
- Kommunledningskontorets synpunkter på Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan

Beredning

Efter en ändring av 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF ska översiktsplaner vara utformade så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt. Som en följd av det har Boverket tagit fram ett förslag till föreskrifter som ska stötta kommuner i hur de ska uppfylla kraven. Föreskrifterna innehåller regler om hur informationen i en digital översiktsplan ska definieras och identifieras. I remissen ingår även en konsekvensbeskrivning.

Syftet med föreskrifterna är att ”översiktsplanens information ska kunna utbytas digitalt och därmed komma ett steg närmare en obruten digital samhällsbyggnadsprocess där översiktsplaneinformation ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Författningen ska ge möjligheter till en fortsatt digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen.”

Boverket beskriver flera fördelar med gemensamma föreskrifter (utöver att ge kommunerna stöd att uppfylla de nya lagkraven). Det blir bland annat möjligt att göra jämförande analyser mellan kommuner och det kan underlätta mellankommunal och regional samordning. Det förenklar utbytet av information mellan olika aktörer

Kommunledningskontoret

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2
Telefon: 0413-620 00 | E-post: myndighetsbrevlåda@eslov.se | www.eslov.se

1(2)

(till exempel mellan en kommun och en statlig myndighet). Tillgängligheten till alla kommuners översiktsplaner ökar jämfört med idag, vilket skulle underlätta för enskilda/privata aktörer och effektivisera många myndigheters arbeten. Boverket menar även att forskrifterna möjliggör genomförande av EU:s Inspire-direktiv (vars syfte är att standardisera hur geografisk information ska utformas och tillgängliggöras i EU).

Forskrifterna gäller för översiktsplanens alla delar. Enligt förslaget ska föreskrifterna träda i kraft 1 maj 2024. De blir dock obligatoriska att tillämpa på översiktsplaner som påbörjas efter 31 december 2026, då kravet på digitalisering börjar gälla.

Kommunledningskontoret ser positivt på den pågående digitaliseringen av olika planprocesser. Digitalisering är en förutsättning för samhällsutvecklingen och det är viktigt att även översiktsplaneringen rör sig i takt med den. Precis som Boverket beskriver finns nyttor med en enhetlig översiktsplanering.

Men Kommunledningskontoret menar att Boverkets remissförslag har för stort fokus på tekniska lösningar och att det saknar konsekvensbeskrivningar utifrån påverkan på översiktsplanens politiska dimension. Vidare finns även oklarheter i förslaget vilket riskerar en negativ påverkan de nyttor som Boverket lyfter fram. Det gäller framförallt de delar som handlar om mark- och vattenanvändningskartan.

Kommunledningskontorets synpunkter på det utsända konsultunderlaget finns i separat bilaga.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen antar förvaltningens svar som sitt och skickar det till Länsstyrelsen.

Beslutet skickas till

Kommunledningskontoret - Tillväxtavdelningen

Boverket - remiss@boverket.se Diarienummer 2787/2022 (Remissen ska skickas både i word- och pdf-format.)

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Chef, tillväxavdelningen

2023-05-23
Moa Åhnberg
+4641362084
moa.ahnberg@eslov.se

Kommunledningskontorets synpunkter på Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan

Kommunledningskontoret ser positivt på den pågående digitaliseringen av olika planprocesser. Digitalisering är en förutsättning för samhällsutvecklingen och det är viktigt att även översiktsplaneringen rör sig i takt med den. Precis som Boverket beskriver finns nyttor med en enhetlig översiktsplanering.

Men Kommunledningskontoret menar att Boverkets remissförslag har för stort fokus på tekniska lösningar och att det saknar konsekvensbeskrivningar utifrån påverkan på översiktsplanens politiska dimension. Vidare finns även oklarheter i förslaget vilket riskerar en negativ påverkan de nyttor som Boverket lyfter fram. Det gäller framförallt de delar som handlar om mark- och vattenanvändningskartan.

Nedan redovisas Kommunledningskontorets synpunkter:

Det politiska perspektivet:

En översiktsplan är kommunens avsiktsförklaring om hur den fysiska miljön bör användas, utvecklas och bevaras. Den visar kommunens viljeinriktning gällande mark- och vattenvändning. Både planen i sig och arbetet med att ta fram planen är i stor utsträckning en politisk process. Boverket betonar i remissförslaget att föreskrifterna har fokus på att forma en gemensam struktur för översiktsplaner och inte att påverka innehållet. Vidare beskriver de att en förbestämmd struktur för översiktsplanens informationsmängder innebär en möjlighet till effektivisering som frigör tid till planeringsarbetet. Samtidigt konstaterar Boverket att föreskrifterna kommer att kräva en ny arbetsprocess i kommunerna.

Kommunledningskontoret anser att resonemangen visar på en brist i Boverkets förståelse av översiktsplaneringens politiska dimension. Det stämmer visserligen att delar av arbetet kan underlättas av ett förbestämt format, men att gemensamt sätta definitioner som visar hur en kommun ska utvecklas gällande mark- och vattenanvändning är viktig del av planeringsarbetet. Det är ett sätt att visa utgångspunkter och ambitioner för just den specifika kommunen. Denna aspekt saknar Kommunledningskontoret i remissförslaget och menar att Boverket måste inkludera den i en konsekvensbeskrivning. Vidare anser Kommunledningskontoret att en förändrad arbetsprocess även kan komma att påverka översiktsplanens innehåll.

Föreskrifternas omfattning:

Remissförslaget innehåller forskrifter för hela översiktsplanen och inte endast mark- och vattenanvändningen. Anledningen till detta är enligt Boverket att om föreskrifterna endast omfattar delar av översiktsplanen så kommer de inte att möjliggöra en effektiv digital samhällsbyggnadsprocess samt att det skulle finnas en risk att övriga delar av planen förbises i efterföljande planering och prövning.

Kommunledningskontoret anser att det är en rimlig utgångspunkt och delar uppfattning att en översiktsplan är mer än mark- och vattenanvändningskartan. Dock konstaterar Kommunledningskontoret att en kommun ska använda samma identifikation ”Övriga förhållanden av väsentlig betydelse för” (tabell 5) för all information som inte omfattas av innehållskraven i Plan- och bygglagen. Det finns en risk att det blir svårt att göra analyser utifrån identifikationen då stora mängder information av olika karaktär kommer att identifieras på samma sätt.

Förslag till identifikationer för utvecklingsinriktning respektive mark- och vattenanvändning:

I remissförslaget finns förslag på hur en kommun ska definiera översiktsplanens utvecklingsinriktning och mark- och vattenanvändning. För utvecklingsinriktningen finns fyra möjliga identifikationer som kommunen ska använda för att lyfta fram strategiska samband, utvecklingsinsatser och prioriteringar som är särskilt viktiga för den långsiktiga utvecklingen. Kommunledningskontoret bedömer att förslagen till identifikation är bra och har inga synpunkter på dem.

För mark- och vattenanvändningen finns 53 möjliga identifikationer för kommunen att använda. De skiljer sig åt i konkretiseringsgrad, vissa som till exempel ”mångfunktionell bebyggelse” är generella, men andra som till

exempel ”resecentrum” är specifika. Det kommer att vara möjligt att kombinera olika mark- och vattenanvändningar på samma geografiska yta.

Kommunledningskontoret förstår tanken med att det finns många kategorier med olika detaljeringsnivå. Det skapar möjlighet att hitta en nivå som fungera för den specifika kommunen. Men Kommunledningskontoret ser en risk med att olika kommuner kommer att göra olika bedömningar av hur identifikationerna ska användas och det inte blir tydligt hur avvägningar har gjorts. Detta kan komma att påverka de nyttor som Boverket ser med gemensamma föreskrifter såsom exempelvis möjligheten att göra kvantitativa analyser och jämföra kommuner sinsemellan. En tydlig hierarki mellan identifikationerna hade kunnat minska otydligheten.

För såväl utvecklingsinriktning som mark- och vattenanvändning kommer det dessutom finnas möjlighet att i redovisningen av utvecklingsstrategin samt mark- och vattenanvändningskartan använda egna begrepp som inte finns med i föreskrifterna. Kommunen måste dock koppla den egna benämningen till en identifikation så att den blir sökbar.

Kommunledningskontoret tolkar denna möjlighet som ett sätt att minska föreskrifternas påverkan på översiktsplanens innehåll, vilket egentligen är positivt. Risken är dock att det leder till en ännu större otydlighet om vilken mark- och vattenanvändning som egentligen gäller och att det uppstår missförstånd när informationen används i andra sammanhang än i översiktsplanen.

Länsstyrelsens roll:

Även länsstyrelsens roll blir förändrad med föreskrifterna. Enligt remissförslaget ska länsstyrelsen lägesbestämma synpunkter i sitt granskningsyttrande.

Kommunledningskontoret ser det som något positivt att länsstyrelsen utvecklar sitt arbetssätt, det kan göra synpunkterna tydligare för såväl den aktuella kommunen som för andra aktörer. Idag är kommunen ansvarig för att tydliggöra länsstyrelsens synpunkter i översiktsplanen, men detta ansvar borde, i och med föreskrifterna, rimligtvis övergå till länsstyrelsen. Remissförslaget saknar dock information om hur ansvarsfördelningen mellan kommun och länsstyrelse ska se ut och Kommunledningskontoret efterlyser därför ett förtydligande av detta.

Remiss

– Boverkets förslag till föreskrifter om
översiktsplan; med konsekvensutredning

Titel: Remiss – Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan; med konsekvensutredning
Utgivare: Boverket, mars, 2023
Processnummer: 3.2.1
Diarienummer: 2787/2022

Sammanfattning

Boverket har tagit fram ett förslag till föreskrifter för översiktsplan som preciserar kraven i 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338), PBF. Föreskrifterna ska stötta kommuner i hur de ska uppfylla kraven. Föreskrifterna innehåller regler om hur informationen i en digital översiktsplan ska definieras och identifieras.

Många kommuner arbetar redan i dag med att ta fram digitala planer. För att nå den fulla potential som digitaliseringen möjliggör krävs dock ett regelverk som anger hur informationen ska definieras och identifieras för att den ska kunna överföras, behandlas och tillgängliggöras digitalt.

Arbetsmetodiken vid framtagandet av översiktsplanen kommer att förändras, vilket under införandefasen förväntas innebära en högre tidsåtgång. Förändringen förväntas ändå på sikt kunna ge tids- och kvalitetsvinster vid framtagandet av en översiktsplan, liksom vid tillämpningen av översiktsplanen.

Kommunernas kostnader kommer att variera beroende på hur de olika kommunerna idag producerar sina översiktsplaner. För de kommuner som idag inte arbetar digitalt kan kostnaderna bli högre. Ett digitalt arbetssätt kräver programvara, programlicenser, viss kompetenshöjning samt support för upprättande av databaser. Antingen kan kommunerna själva utveckla en programvara eller köpa in från en programvaruleverantör. Med en mer standardiserad information kan kommuner gå samman och ställa krav på programleverantörer som får incitament till att utveckla nya produkter.

Boverket har sedan 2020 tillhandahållit en databaslösning för ÖP-modellen till kommunerna och avser att även fortsättningsvis tillhandahålla motsvarande lösningar. Boverket kommer tillhandahålla en databasstruktur som följer kraven i föreskrifterna för att underlätta implementeringen i kommunerna.

Boverket ser ett antal konsekvenser för de företag som idag utvecklar programvara och databaser avsedda för att producera och hantera översiktsplaner. En av konsekvenserna är att dessa företag måste anpassa sina produkter efter föreskrifterna för att möta sina kunders behov. Samtidigt kan föreskrifterna leda till innovation och utveckling av nya produkter och tjänster.

Företag som är beroende av tillgång till planinformation kommer att få nytta i form av minskad tidsåtgång för att få tag i önskad information, mer tillförlitlig information, effektivare utbyte mellan organisationer och därmed bättre förutsägbarhet.

Mindre konsultföretag, som arbetar på uppdrag av kommunerna med att ta fram översiktsplaner eller underlag till planerna, kan komma att påverkas. Enhetliga regler skapar tydlighet och förbättrar förutsägbarheten i förhållande till hur det ser ut idag. Detta bör ge mindre företag mer likvärdiga villkor att konkurrera på marknaden.

Översiktsplaner berör många delar av statens och regionernas verksamhet. Ett enhetligt system för översiktsplaners information underlättar möjligheten att söka ut informationen och ger förutsättningar för att effektivt göra nationella och regionala sammanställningar. Efterfrågan på digitalt lägesbestämda statliga planeringsunderlag kommer troligen öka som en följd av föreskrifterna. För statliga myndigheter och regioner kan det krävas nya programvaror och ökad kompetens för att hantera detta.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 maj 2024.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Författningsförslag.....	7
Förslag till föreskrifter om översiktsplan	7
1 kap. Innehåll och definitioner.....	7
2 kap. Övergripande bestämmelser	7
3 kap. Identifikation av översiktsplanens innehåll.....	7
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	14
2 Inledning.....	15
2.1 Läsanvisningar	15
2.2 På väg mot en enhetlig och digital samhällsbyggnadsprocess	16
2.3 Beskrivning av problemet.....	16
2.4 Vad som ska uppnås.....	17
2.4.1 Ger stöd till kommuner att uppfylla lagkrav	17
2.4.2 Möjliggör att återanvända information.....	17
2.4.3 Möjliggör gemensamma systemlösningar	17
2.4.4 Möjliggör analyser.....	18
2.4.5 Möjliggör mellankommunal och regional samordning	18
2.4.6 Möjliggör utbyte av information med andra aktörer	18
2.4.7 Möjliggör nationellt tillgängliga översiktsplaner	18
2.4.8 Effektiviserar myndigheters och andra aktörers arbete	18
2.4.9 Möjliggör genomförande av Inspire-direktivet	19
2.5 Alternativa lösningar.....	19
2.5.1 Nollalternativ	19
2.5.2 Allmänna råd.....	20
2.5.3 Föreskrifter för delar av översiktsplanens information.....	20
2.5.4 Alternativa styrmedel.....	20
2.6 Vilka som berörs av förslaget.....	21
2.7 Kostnadsmässiga och andra konsekvenser	21
2.8 Arbetsmetod	22
2.9 Remissförfarande.....	23
2.10 Begrepp.....	23
3 Rättsliga förutsättningar	24
3.1 Boverkets bemyndigande.....	24
3.2 Anmälan av tekniska regler.....	24
3.3 Anmälan av krav enligt tjänstedirektivet.....	24
3.4 Regeringens medgivande	25
4 Ikraftträdande och informationsinsatser	26
4.1 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	26
4.2 Informationsinsatser	26
5 Konsekvenser.....	27
5.1 Övergripande konsekvenser av författningsförslaget	27
5.2 Företag.....	28
5.2.1 Vilka företag som berörs	28
5.2.2 Tidsåtgång och administrativa kostnader för företag.....	28
5.2.3 Andra kostnader och förändringar för företag	29
5.2.4 Hur företags konkurrensförhållanden påverkas	29
5.2.5 Särskilda hänsyn till små företag.....	29
5.3 Staten och regioner	30

5.3.1	Ekonomiska konsekvenser för staten.....	31
5.3.2	Ekonomiska konsekvenser för regioner	31
5.4	Kommuner.....	31
5.4.1	Ekonomiska konsekvenser för kommuner	32
5.4.2	Finansieringsprincipen	33
5.4.3	Följdeffekter för översiktsplaneringen	33
5.5	Allmänheten	34
5.6	Europeiska unionen	34
5.7	Norden.....	35
5.8	Miljö och klimat.....	35
5.9	Kulturmiljö samt arkitektur och gestaltad livsmiljö	35
6	Social hållbarhet.....	36
7	Författningskommentarer	37
	Förslag till föreskrifter om översiktsplan.....	37
1 kap.	Innehåll och definitioner.....	37
2 kap.	Övergripande bestämmelser	38
3 kap.	Identifikation av översiktsplanens innehåll.....	40
	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	49
Bilaga 1.	Företag som kan påverkas av föreskrifterna	50

1 Författningsförslag

Förslag till föreskrifter om översiktsplan

Boverkets föreskriver följande med stöd av 10 kap. 31 § plan- och byggförordningen (2011:338).

1 kap. Innehåll och definitioner

1 § Författningen innehåller föreskrifter om digital identifikation av översiktsplanens information.

2 § Författningen gäller för översiktsplan och ändring av en sådan plan.

3 § I denna författning avses med
digital information: översiktsplanens uppgifter i digitalt format, och
lägesbestämd: koordinatsatt geometri som punkt, linje, yta eller volym.

2 kap. Övergripande bestämmelser

1 § Information i en översiktsplan ska kunna ingå i en digital överföring och planen ska vara möjlig att återge i sin beslutade form.

2 § Översiktsplanen ska vara lägesbestämd.

3 § Följande information ska kopplas till en översiktsplan

1. kommunens namn,
2. antagandebeslutets diarienummer,
3. länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 20 § plan- och bygglagen (2010:900), och
4. datum när antagandebeslutet fick laga kraft.

Första stycket gäller även för ändring av en översiktsplan enligt 3 kap. 27 § plan- och bygglagen (2010:900).

4 § Skyldigheterna enligt 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338) gäller inte i de fall kommunen bedömer att lägesbestämd digital information äventyrar rikets säkerhet.

3 kap. Identifikation av översiktsplanens innehåll

1 § Information som ska framgå av en översiktsplan ska identifieras enligt tabellerna i 2–7 §§.

2 § Information enligt en beskrivning i tabell 1 kolumn 2 ska identifieras enligt kolumn 1. Annan utvecklingsinriktning får endast användas när tillämpbar beskrivning saknas.

Tabell 1 Utvecklingsinriktning

Identifikation	Beskrivning
Bebyggelsestruktur	Utvecklingsinriktning som redovisar prioritering och långsiktig utveckling av bebyggelse på en övergripande nivå.
Kommunikationer	Utvecklingsinriktning som redovisar prioritering och långsiktig utveckling av kommunikationer på en övergripande nivå.
Grön- och blåstruktur	Utvecklingsinriktning som redovisar prioritering och långsiktig utveckling av miljöer för rekreation och friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och/eller andra ekosystemtjänster på en övergripande nivå.
Annan utvecklingsinriktning	Utvecklingsinriktning som inte motsvaras av angiven beskrivning i tabellen.

3 § Information enligt en beskrivning i tabell 2 kolumn 2 ska identifieras enligt kolumn 1. Annan mark- och vattenanvändning får endast användas när tillämpbar beskrivning saknas.

Information om mark- och vattenanvändning ska vara lägesbestämd till den del av kommunen som användningen berör.

Tabell 2 Mark- och vattenanvändning

Identifikation	Beskrivning
Landsbygd	Mark- och vattenanvändning som präglas av ett varierat landskap som kan ha inslag av jordbruk, skogsbruk, renskötsel, mindre samhällen och/eller spridd bebyggelse.
Fjällbygd	Mark- och vattenanvändning som präglas av renskötsel, småskaligt jordbruk, kalfjäll, fjällnära skog och myrmarker med möjliga inslag av spridd bebyggelse och/eller mindre orter.
Jordbruksbygd	Mark- och vattenanvändning som präglas av odlingslandskap och betesmarker, spridd bebyggelse och/eller mindre orter.
Kust och skärgård	Mark- och vattenanvändning som präglas av miljöer och verksamheter som har koppling till hav eller sjö med möjliga inslag av spridd bebyggelse och/eller mindre orter.
Skogsbygd	Mark- och vattenanvändning som präglas av skog med möjliga inslag av spridd bebyggelse och/eller mindre orter.
Stadsnära landsbygd	Mark- och vattenanvändning i landsbygd som präglas av närhet till en stad eller större tätort med inslag av spridd bebyggelse och/eller mindre orter.
Stadsbygd	Mark- och vattenanvändning som präglas av i huvudsak stads- eller tätortsmässig bebyggelse.
Vatten	Vattenanvändning som präglas av öppet vatten med möjliga inslag av verksamheter och anläggningar.
Mångfunktionell bebyggelse	Mark- och vattenanvändning med en blandning av bostäder, handel, service, kultur, arbetsplatser och verksamheter med mera.
Bostadsbebyggelse	Mark- och vattenanvändning för bostadsbebyggelse med enstaka inslag av servicefunktioner.
Bostäder	Mark- och vattenanvändning för olika former av boende av varaktig karaktär.
Skola	Mark- och vattenanvändning för förskola, fritidshem, skola eller annan jämförlig verksamhet.

Identifikation	Beskrivning
Vård	Mark- och vattenanvändning för vårdverksamhet som avser människor.
Begravningsplats	Mark- och vattenanvändning för begravningsändamål.
Handel	Mark- och vattenanvändning för köp och försäljning av varor och tjänster.
Kontor	Mark- och vattenanvändning för kontor, tjänsteverksamhet och annan jämförlig verksamhet med liten eller ingen varuhantering.
Service	Mark- och vattenanvändning för samhällsservice.
Verksamhet med hög omgivningspåverkan	Mark- och vattenanvändning för verksamheter och industrier som ger upphov till hög omgivningspåverkan.
Verksamhet med begränsad omgivningspåverkan	Mark- och vattenanvändning för verksamheter som ger upphov till en begränsad omgivningspåverkan.
Besöksanläggning	Mark- och vattenanvändning för verksamheter som riktar sig till besökare.
Materialutvinning	Mark- och vattenanvändning för utvinning av naturmaterial.
Räddningstjänst och annat samhällsviktigt ändamål	Mark- och vattenanvändning för räddningstjänst och annat samhällsviktigt ändamål.
Totalförsvaret	Mark- och vattenanvändning för totalförsvarets verksamheter.
Yrkesfiske	Mark- och vattenanvändning för yrkesfiske som inkluderar hamnar, fångstområden, vandringsstråk samt lek- och uppväxtområden för kommersiellt viktiga arter.
Rennäring	Mark- och vattenanvändning för rennäringens behov som bete och anläggningar för att sköta och hantera renar.
Jordbruk	Mark- och vattenanvändning för jordbruk och djurhållning.
Skogsbruk	Mark- och vattenanvändning för skogsbruk.
Djurhållning	Mark- och vattenanvändning för djurhållning och/eller vårdverksamhet för djur.
Teknisk infrastruktur	Mark- och vattenanvändning för tekniskt ändamål som försörjer samhället med exempelvis energi, vatten och elektronisk kommunikation.
Energiförsörjning	Mark- och vattenanvändning för tillhandahållande och lagring av energi exempelvis kraftledningar och ställverk.
Energiproduktion	Mark- och vattenanvändning för ytkrävande storskalig energiproduktion som värmeverk, vindkraft, solcellsanläggning och vägkraft.
Vattenförsörjning	Mark- och vattenanvändning för vattenförsörjning exempelvis vattenverk, vattenreservoar, vattentäkt och infiltrationsområde.
Avfallshantering	Mark- och vattenanvändning för avfallshantering exempelvis återvinningscentral och materialåtervinning.
Klimat- och skyddsåtgärd	Mark- och vattenanvändning för klimat- och skyddsåtgärder som begränsar klimatpåverkan och skyddar mot störning, markförorenning, olyckor, översvämning och erosion.
Naturmiljö	Mark- och vattenanvändning för områden med höga naturmiljövärden.
Kulturmiljö	Mark- och vattenanvändning för områden med höga kulturmiljövärden.
Friluftsliv och rekreation	Mark- och vattenanvändning för rörligt friluftsliv och rekreation med tillhörande anläggningar.
Grönområde	Mark- och vattenanvändning för grönområde nära tätort med olika funktioner som exempelvis rekreation, hantering av dagvatten och biologisk mångfald.
Park	Mark- och vattenanvändning för grönområde som helt eller delvis är anlagd och tillhörande anläggningar.

Identifikation	Beskrivning
Spår och leder	Mark- och vattenanvändning för spår och leder exempelvis skoterled, skidspår, motionsled, paddlingsled, och vandringsled.
Camping	Mark- och vattenanvändning för campingverksamhet inklusive tillfällig vistelse som stugor och uppställningsplats.
Stadsodling och koloniområden	Mark- och vattenanvändning, i eller nära tätort, som används för privat odling.
Idrottsanläggning	Mark- och vattenanvändning för yrkrävande idrottsverksamhet som exempelvis idrottsarena, skidanläggning, golfbana, motocrossbana.
Transportinfrastruktur	Mark- och vattenanvändning för gods- och persontrafik på väg, spår och i farled.
Farled	Mark- och vattenanvändning för gods- och persontrafik på vatten.
Hamn	Mark- och vattenanvändning för hamnverksamhet med kompletterande handel och service.
Småbåtshamn	Mark- och vattenanvändning för hamnar för fritidsbåtar med kompletterande handel och service samt tilläggsplats för kollektivtrafik.
Flygtrafik	Mark- och vattenanvändning för flygverksamhet och kompletterande handel och service till resenärer.
Järnväg	Mark- och vattenanvändning för person- och godstrafik på järnväg inklusive tillhörande anläggningar samt spårreservat.
Spårväg	Mark- och vattenanvändning för spårbunden persontrafik exempelvis tunnelbana och spårvagn inklusive tillhörande anläggningar samt spårreservat.
Resecentrum	Mark- och vattenanvändning för viktiga anslutningspunkter i kollektivtrafiksystemet exempelvis resecentrum, centralstation eller större hållplatser och stationer.
Kollektivtrafik	Mark- och vattenanvändning för kollektivtrafikens ändamål.
Gång- och cykelväg	Mark- och vattenanvändning för gång-, cykel- och mopedtrafik.
Cykelväg	Mark- och vattenanvändning för cykel- och mopedtrafik.
Väg	Mark- och vattenanvändning för person- och godstrafik på väg samt vägreservat.
Parkering	Mark- och vattenanvändning för parkering av exempelvis bil, cykel, moped, buss, lastbil.
Annan mark- och vattenanvändning	Mark- och vattenanvändning som inte motsvaras av angiven beskrivning i tabellen.

4 § Information enligt en beskrivning i kolumn 2 i tabellerna 3–5 ska identifieras enligt kolumn 1.

Tabell 3 Riksintressen enligt 3 kap. 5–9 §§ och 4 kap. 2–8 §§ miljöbalken

Identifikation	Beskrivning
Rennäring	Mark- och vattenområde som är av riksintresse för rennäringsenheten enligt 3 kap. 5 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Yrkesfiske	Mark- och vattenområde som är av riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap. 5 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Naturvärden	Mark- och vattenområde samt fysisk miljö i övrigt som är av riksintresse på grund av naturvärden enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Kulturvärden	Mark- och vattenområde samt fysisk miljö i övrigt som är av riksintresse på grund av kulturvärden enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.

Identifikation	Beskrivning
Friluftsliv	Mark- och vattenområde samt fysisk miljö i övrigt som är av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Fyndighet av ämnen och material	Område som innehåller fyndighet av ämnen eller material som är av riksintresse enligt 3 kap. 7 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för industriell produktion	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för industriell produktion enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för energiproduktion	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för energiproduktion enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för energidistribution	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för energidistribution enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för kommunikation, elektronisk	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för elektronisk kommunikation enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för kommunikation, trafikslagen	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för kommunikation gällande trafikslagen enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för vattenförsörjning	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för vattenförsörjning enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för avfallshandling	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för avfallshandling enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för totalförsvaret	Mark- och vattenområde som är av riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Turism och rörligt friluftsliv	Område enligt 4 kap. 2 § miljöbalken, där turismen och det rörliga friluftslivets intressen särskilt ska beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Obruten kust	Kustområde och skärgård enligt 4 kap. 3 § miljöbalken, där vissa anläggningar inte får komma till stånd, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Högexploaterad kust	Kustområde och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken, där fritidsbebyggelse endast får komma till stånd i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Obrutet fjäll	Fjällområde enligt 4 kap. 5 § miljöbalken, där bebyggelse och anläggningar får komma till stånd endast om det behövs för rennäringen, den bofasta befolkningen, den vetenskapliga forskningen eller det rörliga friluftslivet, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Skyddade vattendrag	Vattendrag enligt 4 kap. 6 § miljöbalken, där vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål inte får utföras, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.

Identifikation	Beskrivning
Nationalstadspark	Område enligt 4 kap. 7 § miljöbalken, där ny bebyggelse och nya anläggningar endast får komma till stånd och andra åtgärder vidtas om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Natura 2000, vilda fåglar	Område enligt 4 kap. 8 § miljöbalken, som har förtecknats som särskilt skyddsområde för bevarande av vilda fåglar och kräver tillstånd för verksamheter eller åtgärder, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Natura 2000, vilda djur och växter	Område enligt 4 kap. 8 § miljöbalken, som har förtecknats som särskilt bevarandeområde för bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter och kräver tillstånd för verksamheter eller åtgärder, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.

Tabell 4 Miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken

Identifikation	Beskrivning
Fisk- och musselvatten	Hur kommunen anser att miljökvalitetsnorm enligt förordning (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk och musselvatten ska följas.
Havsmiljö	Hur kommunen anser att miljökvalitetsnorm enligt havsmiljöförordning (2010:1341) ska följas.
Omgivningsbuller	Hur kommunen anser att miljökvalitetsnorm enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller ska följas.
Utomhusluft	Hur kommunen anser att miljökvalitetsnorm enligt förordning (2001:527) om miljökvalitetsnormer för utomhusluft ska följas.
Vattenkvalitet	Hur kommunen anser att miljökvalitetsnorm enligt vattenförvaltningsförordning (2004:660) ska följas.

Tabell 5 Övriga förhållanden av väsentlig betydelse

Identifikation	Beskrivning
Övriga förhållanden av väsentlig betydelse	Hur kommunen anser att övriga förhållanden av väsentlig betydelse ska beaktas när det gäller beslut om användningen av mark- och vattenområden och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

5 § Information enligt en beskrivning i kolumn 2 i tabellerna 6–11 ska identifieras enligt kolumn 1.

Tabell 6 Bostadsförsörjning

Identifikation	Beskrivning
Bostadsförsörjning	Hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.

Tabell 7 Mål, planer och program

Identifikation	Beskrivning
Nationella mål, planer och program	Hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.
Regionala mål, planer och program	Hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta regionala

Identifikation	Beskrivning
	mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

Tabell 8 Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Identifikation	Beskrivning
LIS	Sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken.

Tabell 9 Klimatrelaterade risker

Identifikation	Beskrivning
Klimatrelaterade risker	Kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Tabell 10 Avvikelse från regionplan

Identifikation	Beskrivning
Avvikelse från regionplan	Om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den avviker och skälen för avvikelsen.

Tabell 11 Mellankommunala och regionala intressen

Identifikation	Beskrivning
Mellankommunala och regionala intressen	Sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.

6 § Information enligt en beskrivning i tabell 12 kolumn 2 ska identifieras enligt kolumn 1.

Tabell 12 Invändningar i länsstyrelsens granskningsyttrande

Identifikation	Beskrivning
Invändning riksintresse	Förslaget tillgodoser inte ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken.
Invändning miljökvalitetsnorm	Förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs.
Invändning LIS	Redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är inte förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken.
Invändning mellankommunala frågor	Frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas inte på ett lämpligt sätt.
Invändning hälsa och säkerhet	En bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

7 § Information enligt en beskrivning i tabell 13 kolumn 2 ska identifieras enligt kolumn 1.

Tabell 13 Konsekvenser

Identifikation	Beskrivning
Planens väsentliga konsekvenser	Planens väsentliga konsekvenser enligt 3 kap. 6 a § plan- och bygglagen (2010:900).
Miljökonsekvenser	Redovisning av miljökonsekvenser enligt 3 kap. 6 b § plan- och bygglagen (2010:900).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 1 maj 2024.
2. Författningen ska tillämpas på översiktsplaner som påbörjats efter den 31 december 2026.

2 Inledning

I detta avsnitt beskrivs bakgrunden till arbetet med att ta fram ett förslag på föreskrifter för översiktsplan och i övergripande drag vad som kan uppnås genom föreskrifterna. Här finns också en genomgång av alternativa lösningar, arbetsmetod, vilka som berörs av förslaget, remissförfarandet och begreppsförklaringar.

2.1 Läsanvisningar

När föreskrifter tas fram och ändras finns det krav på vad som måste redovisas i en konsekvensutredning. Denna konsekvensutredning innehåller därför beskrivningar och svar som särskilt regleras i 6–8 §§ konsekvensutredningsförordningen. Konsekvensutredningen innehåller också andra överväganden utifrån vad som regleras i exempelvis förordningen (2022:208) med instruktion för Boverket.

I avsnitt 1 redovisas författningsförslaget som innehåller tre kapitel med inledning, övergripande bestämmelser om översiktsplanens digitala information och identifikation av översiktsplanens innehåll.

I avsnitt 2 finns en inledning som kort presenterar bakgrundsinformation om digital samhällsbyggnadsprocess, en beskrivning av problemet, vad som ska uppnås och alternativa lösningar. Avsnittet innehåller även bland annat vilka som berörs av förslaget, arbetsmetod och beskrivning av olika begrepp som förekommer i konsekvensutredningen.

I avsnitt 3 redovisas de rättsliga förutsättningarna. Avsnittet innehåller information om Boverkets bemyndigande, om notifieringar behövs enligt olika EU-direktiv samt om Boverkets föreskrifter medför sådana ökade kostnader för kommunerna att regerings medgivande behövs.

I avsnitt 4 redovisas tidpunkten för ikraftträdande, övergångsbestämmelser och särskilda informationsinsatser.

I avsnitt 5 redovisas vilka konsekvenser som författningsförslaget får för företag, staten, regioner och kommuner. Avsnittet innehåller även vilka konsekvenser förslaget innebär för övriga aktörer och grupper i samhället samt på vissa intresseområden.

I avsnitt 6 redovisas författningskommentarerna för de olika bestämmelserna i författningsförslaget.

2.2 På väg mot en enhetlig och digital samhällsbyggnadsprocess

Riksdagen har gett regeringen i uppgift att lösa en digital samhällsbyggnadsprocess. I linje med detta har regeringen gett Boverket bemyndigande att skriva föreskrifter för översiktsplan, vilket regleras genom 10 kap. 31 § PBF. Syftet med föreskrifterna är att översiktsplanens information ska kunna utbytas digitalt och därmed komma ett steg närmare en obruten digital samhällsbyggnadsprocess där översiktsplaneinformation ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Författningen ska ge möjligheter till en fortsatt digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen.

En enhetlig och effektiv digital samhällsbyggnadsprocess är till nytta för medborgare, företag, kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra aktörer genom att exempelvis bidra till att förenkla informationsutbytet mellan aktörer i processen.

En av förutsättningarna för att nå en digital samhällsbyggnadsprocess är den nationella informationsspecifikation om översiktsplan som Lantmäteriet håller på att ta fram och där Boverket medverkar. Denna kommer att innehålla preciserade förutsättningar för överföring av informationen i översiktsplanen.

2.3 Beskrivning av problemet

Samhällsbyggnadsprocessen omfattar ett stort antal delprocesser som idag inte kan dra nytta av och återanvända den information som skapas i de olika delprocesserna. Boverkets ansvarsområde omfattar delar av samhällsbyggnadsprocessen och har ett särskilt ansvar för de frågor som regleras i plan- och bygglagen – regionplanering, översiktsplanering, detaljplanering, lov- och byggprocess samt förvaltning och tillsyn. En del av denna information, planinformationen, har särskilt utpekats som vital för övriga delprocesser.

Många kommuner arbetar redan idag med att ta fram digitala planer. För att nå den fulla potential som digitaliseringen möjliggör krävs ett regelverk som anger hur informationen i en översiktsplan ska definieras och identifieras för att den ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Den

digitala informationen behöver vara enhetlig för att ge mest samhällsnytta och möjliggöra bland annat effektivare informationsflöden mellan olika aktörer i samhällsbyggnadssektorn och utveckling av mer användarvänliga verktyg för hantering av digitala planer. Utan enhetlig information skapas en situation där de förväntade samhällsnyttorna med digital översiktsplan blir mycket begränsade.

2.4 Vad som ska uppnås

Boverkets föreskrifter för översiktsplan ska stödja kommunerna att uppfylla kravet i 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338). Författningen ger förutsättningar för nationellt enhetlig identifiering och beskrivning av översiktsplanens information.

Översiktsplan är en viktig informationsmängd i samhällsbyggnadsprocessen och här nedan beskrivs några av de fördelar som en nationellt enhetlig identifiering och beskrivning av översiktsplanens information ger.

2.4.1 Ger stöd till kommuner att uppfylla lagkrav

Enhetlig identifiering och beskrivning av översiktsplanens information underlättar för kommunerna att uppfylla de lagkrav som idag finns både vad det gäller innehållet i en översiktsplan och att översiktsplanen ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. Utan en enhetlig struktur på informationen måste varje kommun själv säkerställa att de uppfyller lagkraven.

2.4.2 Möjliggör att återanvända information

Med enhetlig identifiering och beskrivning av översiktsplanens information kan information ärvas och återanvändas i olika delar av samhällsbyggnadsprocessen. Till exempel kan information i en översiktsplan föras vidare till en detaljplan, ett förhandsbesked eller ett bygglov. Arbetet blir mer kostnadseffektivt när digital information från planer kan återanvändas och utgöra grund för efterföljande digitala processer och beslut.

2.4.3 Möjliggör gemensamma systemlösningar

Med en enhetlig identifiering och beskrivning av översiktsplanens information läggs grunden för en utveckling av gemensamma systemlösningar och användarvänliga processverktyg. I stället för att varje kommun bygger sin egen lösning skapas en marknad för att utveckla gemensamma system och verktyg.

2.4.4 Möjliggör analyser

Enhetlig identifiering och beskrivning av översiktsplanens information ger möjlighet till jämförelse mellan olika kommuner genom analyser och sammanställningar på så väl kommunal, regional som nationell nivå, till exempel för att följa utvecklingen av bostadsbyggandet.

Analyser kan användas som planeringsunderlag och exempelvis redovisa olika scenarier, som risker och konsekvenser med klimatförändringar eller trafikflöden, vilket kan underlätta planering och beslutsfattande.

2.4.5 Möjliggör mellankommunal och regional samordning

Enhetlig identifiering och beskrivning av översiktsplanens information underlättar att se information i ett större sammanhang, som för en region eller tillsammans med grannkommuner. Det kan bidra till möjligheten att göra kommunövergripande analyser och uppföljningar.

2.4.6 Möjliggör utbyte av information med andra aktörer

Om översiktsplaner har en enhetlig identifikation och beskrivning underlättar det möjligheten att utbyta information med andra aktörer i samhällsbyggnadsprocessen. Det kan till exempel underlätta kommunens dialog med statliga aktörer som länsstyrelsen och Trafikverket. Informationen kan då skickas och utbytas enligt vissa fastställda digitala format.

2.4.7 Möjliggör nationellt tillgängliga översiktsplaner

Om översiktsplaner har en enhetlig identifikation och beskrivning kan planer tillgängliggöras nationellt. Det innebär att alla kommuners översiktsplaner kan finnas tillgängliga från en gemensam plattform. Detta skulle underlätta både för enskilda och privata aktörer att få tillgång till alla översiktsplaner och också uppfylla många andra nationella användarbehov på statlig nivå av digital översiktsplaninformation.

2.4.8 Effektiviserar myndigheters och andra aktörers arbete

Om översiktsplaner har en enhetlig identifikation och beskrivning underlättar det tolkningen av planer för de aktörer i samhällsbyggnadsprocessen som använder översiktsplaner från olika kommuner. Tidsåtgången för att tyda en plan kan minska och arbetet blir därmed mer effektivt.

2.4.9 Möjliggör genomförande av Inspire-direktivet

Inspire-direktivet¹, Inspire, syftar till att inrätta en infrastruktur för delning av geodata inom Europa. Mark- och vattenanvändning är ett av de teman för geodata som omnämns i direktivet. I lagen (2010:1767) om geografisk miljöinformation preciseras informationsansvaret för geografisk miljöinformation och att regeringen genom föreskrifter får fördela informationsansvaret. Enligt 3 kap. 17 § i förordning (2010:1770) om geografisk miljöinformation ansvarar kommunerna för att information i detaljplaner och planbeskrivningar som har elektronisk form finns tillgänglig. I och det nya kravet i 2 kap. 5 c § PBF bör en motsvarande formulering för översiktsplan införas i förordningen om geografisk miljöinformation. Detta skulle innebära att kommunernas ansvar för tillgängliggörande av information om mark- och vattenanvändning även kommer att omfatta översiktsplanens information i elektronisk form.

Föreskrifterna anger hur informationen i en översiktsplan ska identifieras digitalt. Det återstår sen för kommunerna att tillgängliggöra informationen i översiktsplanen för att uppfylla Inspire. Boverket kommer genom ÖP-modellen 3.0 vägleda kommunerna i hur det kan göras.

2.5 Alternativa lösningar

De alternativ som har övervägts är ett nollalternativ med vägledning, allmänna råd eller föreskrifter för delar av översiktsplanens information. Även andra alternativa styrmedel har övervägts.

Nedan redovisas övervägandena för de olika alternativen.

2.5.1 Nollalternativ

Nollalternativet är att Boverket enbart genom vägledning ger stöd till kommunerna för hur 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338) ska uppfyllas.

Med en sådan lösning kommer kommunerna fortsätta ha egna identifikationer och beskrivningar på översiktsplanens information. Den digitala planinformationen kommer därför inte att finnas tillgänglig i ett enhetligt format och blir därmed inte heller maskinellt läsbar. Nollalternativet innebär att det inte finns förutsättningar för översiktsplaneinformationen att

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2007/2/EG av den 14 mars 2007 om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire)

överförs på ett enhetligt sätt och kan då inte ingå i en digital samhällsbyggnadsprocess.

2.5.2 Allmänna råd

De utredningar Boverket tagit del av som behandlat förutsättningarna för att införa en digital samhällsbyggnadsprocess och de aktiviteter Boverket deltagit i under de senaste åren har entydigt pekat på att grundläggande principer för informationsutbyte måste regleras med tvingande bestämmelser för att nå målet om helt digital samhällsbyggnadsprocess. Frivilliga standarder i form av allmänna råd som kommuner rekommenderas att följa är inte tillräckligt. Digital överföring kräver en fullständig enhetlighet, om en annan variant tas fram i någon del av ledet så kommer informationen inte kunna hittas digitalt och kedjor bryts och nyttor går förlorade. Boverket anser därför att enbart reglera med allmänna råd inte är ett alternativ för att skapa ett enhetligt system för översiktsplaner och överföring av digital planinformation.

2.5.3 Föreskrifter för delar av översiktsplanens information

Ett alternativ som har övervägts är om föreskrifterna enbart ska omfatta redovisning av mark- och vattenanvändning. Boverket anser att föreskrifter som endast omfattar delar av översiktsplanen inte möjliggör en effektiv obruten digital samhällsbyggnadsprocess. Om enbart mark- och vattenanvändningskartan, med dess tillhörande textinformationer, tillgängliggörs digitalt riskerar vägledande information för efterföljande planering och prövning att förbises.

Boverket anser att dessa konsekvenser inte är förenliga med målbilden och att risken för oklarheter och bristfällig tillämpning är större än arbetsinsatsen för kommunerna att strukturera information i översiktsplanen enligt föreskrifterna.

2.5.4 Alternativa styrmedel

Ett alternativ till föreskrifter skulle kunna vara Lantmäteriets finansieringsmodell (geodatasamverkan) som har använts under många år. Modellen bygger på ett avtal mellan kommunen och Lantmäteriet om utbyte av geodata. Många kommuner medverkar dock i dagsläget inte i geodatasamverkan vilket innebär att det skulle saknas information. Det här alternativet innebär även en osäkerhetsfaktor eftersom avtal kan sägas upp. Boverket anser därför inte detta som ett möjligt alternativ till författningsförslaget.

2.6 Vilka som berörs av förslaget

Boverket har identifierat att författningsförslaget berör följande grupper:

- Företag
- Staten och regioner
- Kommuner
- Allmänheten
- Europeiska unionen
- Norden

Författningsförslaget berör dessutom följande intresseområden:

- Miljö och klimat
- Kulturmiljö samt arkitektur och gestaltad livsmiljö
- Social hållbarhet

I avsnitt 5, Konsekvenser, redovisas de konsekvenser som författningsförslaget innebär för de olika grupperna och intresseområdena.

2.7 Kostnadsmässiga och andra konsekvenser

Kommunerna behöver ha tillgång till en programvara för att skapa den information som krävs för att efterleva kraven i författningen. Antingen kan kommunerna själva utveckla en programvara eller köpa in från en programvaruleverantör. Ett enhetligt system ger ett stort kundunderlag, vilket är en fördel för kommunerna, eftersom programleverantörernas kostnader för utveckling av program och tjänster då kan fördelas på flera.

Konsekvenser för de företag som idag utvecklar programvara och databaser, som är avsedda för att producera och hantera översiktsplaner, är att de måste anpassa sina produkter efter föreskrifterna för att möta sina kunders behov. Samtidigt kan föreskrifterna leda till innovation och utveckling av nya produkter och tjänster.

Lantmäteriet har, i sin slutrapport² för uppdraget att verka för en smartare samhällsbyggnadsprocess, gjort en uppskattning av det potentiella ekonomiska värdet när det gäller användningen av standardiserade geodata som kan tillgängliggöras genom den nationella plattformen. Det som redovisas i rapporten visar på avsevärda potentiella ekonomiska fördelar med en digital samhällsbyggnadsprocess.

2.8 Arbetsmetod

Under våren 2021 genomfördes nio referensgruppsmöten med totalt 88 deltagare. Inbjudan till mötena gick ut till en bred målgrupp och alla som ville fick möjlighet att delta. Under dessa möten diskuterades preliminära förutsättningar för arbetet med föreskrifterna, vilken information som en översiktsplan innehåller och olika alternativ kring hur informationen i en översiktsplan kan struktureras.

Under hösten 2021 genomfördes även ett stort antal referensgruppsmöten med fokus på att utvärdera och vidareutveckla ÖP-modellen. Deltagare från olika kommuner, regioner, länsstyrelserna, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Lantmäteriet, Naturvårdsverket, andra myndigheter, konsulter samt privata företag och systemutvecklare bidrog i arbetet. Synpunkter som kom in under dessa möten har även använt i arbetet med att ta fram föreskrifterna.

Boverket har i samverkan med Lantmäteriet låtit genomföra en enkätundersökning med syfte att få en överblick av kommunernas digitala mognad när det gäller översiktsplan³. Det var 102 kommuner som besvarade enkäten. Boverket lät också genomföra en studie av 19 kommuner utifrån enkätresultatet⁴. Syftet var att få en djupare förståelse av konsekvenserna för kommunerna av en omställning till digitala översiktsplaner. Svaren från enkätundersökningen samt djupintervjuerna är del av det underlag som ligger till grund för denna konsekvensutredning.

Kommunerna framförde att alla delar av översiktsplanen bör vara digitala och sammankopplade, även kommunövergripande information som inte

² Lantmäteriet (2019) Nationellt tillgängliggörande av geodata i samhällsbyggnadsprocessen. Slutrapport i uppdraget att verka för en smartare samhällsbyggnadsprocess, dnr: 519-2018/2889.

³ Undersökningsrapport – enkätundersökning om kommuners arbete med att digitalisera detaljplaner och översiktsplaner, Lantmäteriet och Boverket, år 2021, Sweco AB, 2021-09-23 (dnr 970/2021).

⁴ Rapport – Nulägesbild av Sveriges kommuner och regioners digitala omställning i arbetet med översiktsplan och regionplan, Boverket, år 2021, WSP, 2021-10-18 (dnr 970/2021).

går att koppla till ett specifikt geoobjekt. Kommunerna menade att det annars finns risk för att sådan information förbises i efterföljande planering och prövning.

Diskussionerna med länsstyrelserna handlade bland annat om vad som behöver göras för att länsstyrelsernas granskningsyttrande ska kunna integreras i en digital översiktsplanen.

2.9 Remissförfarande

Förslaget kommer att remitteras under perioden 5 april–25 augusti 2023. Remissvaren kommer sedan att tas om hand av Boverket innan föreskrifterna träder i kraft den 1 maj 2024.

2.10 Begrepp

I konsekvensutredningen används nedanstående begrepp på följande sätt:

Nationell specifikation: En nationell specifikation beskriver och strukturerar informationen i en utsedd datamängd, till exempel översiktsplan, på ett nationellt enhetligt sätt. Det ger möjligt att utbyta informationen nationellt, så att den kan överföras, behandlas och tillgängliggöras digitalt.

ÖP-modellen: Etablerat populärnamn som idag utgör ett samlingsnamn för Boverkets vägledning kring hur geografisk planinformation kan struktureras på ett enhetligt sätt för att skapa möjlighet att utbyta information digitalt. Utvecklingen av nästa version av ÖP-modellen 3.0 pågår. ÖP-modellen 3.0 kommer bestå av ett flertal digitala tjänster som ska stötta kommunerna i implementeringen av föreskrifterna och den nationella specifikationen.

ÖP-katalogen: ÖP-katalogen ingår i nästa version av ÖP-modellen och är en katalogtjänst som tillhandahåller mark- och vattenanvändningar, utvecklingsinriktningar och andra kodlistor som behövs för att upprätta en översiktsplan enligt Boverkets kommande föreskrifter. I katalogen finns även förifyllda attribut som behövs för att kunna identifiera, jämföra, verifiera och validera informationen i en översiktsplan. Katalogen utgör ett komplement till den nationella specifikationen och tillhandahåller delar av den information som behövs för att specifikationen ska fungera.

3 Rättsliga förutsättningar

Avsnittet innehåller en beskrivning av Boverkets bemyndigande att meddela föreskrifter, samt behandlar anmälan av tekniska regler, anmälan av krav enligt tjänstedirektivet samt behov av regeringens medgivande.

3.1 Boverkets bemyndigande

Boverkets bemyndigande enligt 10 kap. 31 § PBF innebär att Boverket får meddela föreskrifter om standarder för utformning av översiktsplaner enligt 3 kap. PBL. Genom kravet i 2 kap. 5 c § PBF på att uppgifterna i översiktsplaner ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt tillkommer ett funktionskrav att informationen i översiktsplaner ska kunna överföras digitalt.

Genom 10 kap. 31 § PBF får Boverket ett bemyndigande att meddela undantag från kravet i 2 kap. 5 c § PBF. I föreskrifterna använder Boverket bemyndigandet för att möjliggöra undantag för information som digitalt lägesbestämd kan äventyra landets säkerhet. Det är kommunens ansvar att göra den faktiska bedömningen av informationen.

3.2 Anmälan av tekniska regler

Boverket bedömer att författningen inte innehåller sådana tekniska regler att den behöver anmälas enligt förordningen (1994:2029) om tekniska regler. Bedömningen grundas på att föreskrifterna riktar sig mot kommunerna på motsvarande sätt som föreskrifterna om planbeskrivning som inte bedömdes behöva notifieras till EU.

3.3 Anmälan av krav enligt tjänstedirektivet

Boverket bedömer att författningen inte innehåller nya eller ändrade krav på tjänsteverksamhet och att den därför inte behöver anmälas enligt tjänstedirektivet. Bedömningen grundas på att föreskrifterna riktar sig mot kommunerna på motsvarande sätt som föreskrifterna om planbeskrivning som inte bedömdes behöva notifieras till EU. På samma sätt bedömer Boverket författningen inte heller behöver anmälas enligt anmälningsdirektivet.

3.4 Regeringens medgivande

Boverket bedömer att ett medgivande från regeringen inte behöver inhämtas. Föreskrifterna bedöms inte medföra ökade kostnader av sådan art för kommunerna att ett medgivande krävs. Det är också svårt att särskilja kostnader som genereras av föreskrifterna i förhållande till den digitaliseringsomvandling som redan sker inom kommunerna.

Konsekvenserna av eventuella programvaruförändringar med anledningen av Lantmäteriets specifikationer för att säkerställa nationellt tillgängliggörande av planinformation behöver utredas av Lantmäteriet.

4 Ikraftträdande och informationsinsatser

Detta avsnitt beskriver ikraftträdande och behov av informationsinsatser.

4.1 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Boverkets föreskrifter om översiktsplan föreslås träda i kraft kort efter det att författningen beslutats. Den aktuella författningen föreslås träda i kraft den 1 maj 2024. Föreskrifterna blir dock inte obligatoriska att tillämpa förrän på översiktsplaner som påbörjas efter 31 december 2026, då kravet i 2 kap. 5 c § PBF börjar gälla. Detta regleras med en övergångsbestämmelse i föreskrifterna.

Anledningen till att föreskrifterna träder i kraft tidigare än de blir obligatoriska att tillämpa är för att ta hänsyn till de berörda aktörernas behov av tid för omställning. Kommunerna bör få en övergångsperiod att anpassa sig till den nya regleringen innan det blir obligatoriskt att tillämpa författningen. Även programvaruleverantörer kan behöva tid för att kunna möta de krav som kommunerna kommer behöva ställa på programvaran.

Föreslagna ikraftträdande- och övergångsbestämmelser innebär att kommuner får börja tillämpa författningen från den 1 maj 2024 men det blir inte obligatoriskt förrän senare. Det betyder att det skapas en övergångsperiod mellan den 1 maj 2024–1 januari 2027.

4.2 Informationsinsatser

Föreskrifterna kommer att innebära en omställning för alla som arbetar med översiktsplaner. Det kommer därför att finnas ett stort behov av att Boverket tar fram vägledning och genomför informations- och utbildningsinsatser. Detta kan bland annat ske genom Boverkets ordinarie kanaler, som PBL kunskapsbanken.

5 Konsekvenser

I detta avsnitt beskrivs bland annat övergripande konsekvenser av föreskrifterna, vilka företag som berörs och vilka kostnader författningsförslaget innebär för företagen. Här beskrivs också hur staten, regioner och kommuner påverkas och vilka ekonomiska konsekvenser föreskrifterna medför, samt om hur olika intressegrupper och intresseområden berörs.

5.1 Övergripande konsekvenser av författningsförslaget

Syftet med föreskrifterna är att precisera kraven i 2 kap. 5 c § PBF för att säkerställa att informationen i en översiktsplan är digitalt utbytbar. Konsekvenser av kraven i PBF och föreskrifterna är att den som är ansvarig för den digitala informationen, och den som producerar sådan information som regleringen omfattar, behöver anpassa sitt arbetssätt och sina digitala verktyg. I detta fall är det i första hand kommunerna som påverkas. Kommunerna måste från den 1 januari 2027 producera översiktsplaner med stöd av programvara som kan uppfylla kraven i föreskrifterna. Detta innebär att kommunerna behöver säkerställa utveckling av egna programvaror eller inköp av färdigutvecklade programvaror innan reglerna blir bindande. De intressenter som vill kunna tillgodogöra sig och bearbeta data behöver kunna hantera informationen i sina programvaror.

Några kommuner har, i samband med referensgruppsmöten om översiktsplan, samt i samband med framtagandet av föreskrifterna för detaljplan och planbeskrivning, påtalat att formkrav kan leda till ett överdrivet fokus på formalia, som kan innebära att mindre tid läggs på faktiska planeringsfrågor. Boverket kommer i ÖP-modellen 3.0 tillhandahålla ett flertal digitala lösningar som ska stötta kommunerna i implementeringen av föreskrifterna och underlätta för kommuner och programvaruleverantörer när de utvecklar programvaror. Vid utvecklingen av ÖP-modellen 3.0 har Boverket tagit hänsyn till framförda synpunkter och utformat lösningar som ska underlätta för kommuner att uppfylla de formella kraven på redovisning som anges i PBL, PBF och föreskrifterna. ÖP-modellen 3.0 kommer därmed bidra till en effektivisering av planarbetet så att mer tid kan användas åt produktivt arbete som planering för mark- och vattenanvändning.

5.2 Företag

Programvaruleverantörerna påverkas av föreskrifterna genom att föreskrifterna skapar nya förutsättningar för utvecklingen av nya programvaror.

Andra företag som påverkas är konsulter som tar fram översiktsplaner och underlag till översiktsplaner.

5.2.1 Vilka företag som berörs

Programvaruleverantörerna är de företag som direkt berörs av föreskrifterna, eftersom föreskrifterna reglerar hur de informationsmängder som ska finnas i en översiktsplan ska definieras. De reglerar också förutsättningar för överföring av översiktsplaneinformation. Regleringen lägger endast fast vissa grundläggande principer som förutsätter att mer detaljerade specifikationer utarbetas tillsammans med Lantmäteriet. Boverket kan i dagsläget inte bedöma vad dessa nya informationsspecifikationer kan komma att innebära för utveckling av programvaran. Det är oklart i vilken omfattning uppdateringar och förändringar behöver göras jämfört med hur programvarorna fungerar idag. Detta hanteras inom ramen för arbetet med att ta fram nationella specifikationer.

Andra företag som berörs är konsultföretag inom samhällsbyggnadsområdet och fysisk planering, vilka bland annat producerar underlag till och tar fram delar av översiktsplaner. Även användare av planinformation såsom byggherrar och byggtreprenörer kommer att påverkas vid exempelvis planering av etableringar eller utredningar för tillståndsärenden. Företag som bygger tjänster på översiktsplaneinformationen, till exempel webbtjänster för medborgardialog eller andra ärendehandläggningssystem, kommer också att påverkas.

Enligt SCB:s statistikdatabas finns det drygt 74 000 företag verksamma inom de branscher som enligt Boverkets bedömning kan, direkt eller indirekt, beröras av de föreslagna föreskrifterna. Se bilaga 1, Företag som påverkas av föreskrifterna.

5.2.2 Tidsåtgång och administrativa kostnader för företag

En enhetlig hantering av översiktsplaninformation ökar förutsägbarheten för alla parter inom samhällsbyggnadssektorn. Alla företag som är beroende av tillgång till planinformation kommer att få nytta i form av minskad tidsåtgång för att få tag i önskad information, mer tillförlitlig information, effektivare utbyte mellan organisationer och därmed bättre

förutsägbarhet. Det kan exempelvis handla om möjligheten att jämföra förutsättningar för etablering i olika kommuner.

5.2.3 Andra kostnader och förändringar för företag

Boverket ser ett antal konsekvenser för de företag som idag utvecklar programvara och databaser avsedda för att producera och hantera översiktsplaner. En av konsekvenserna är att dessa företag måste anpassa sina produkter efter föreskrifterna för att möta sina kunders behov. Samtidigt kan föreskrifterna leda till innovation och utveckling av nya produkter och tjänster.

Specifikationerna, som Lantmäteriet tar fram i samband med arbetet med den nationella plattformen för geodata, kommer att innehålla preciserade förutsättningar för överföring av informationen i översiktsplaner. Det är därför inte möjligt att i dagsläget bedöma vilka eventuellt ökade kostnader företagen kan komma att få. Det ska dock noteras att eventuellt ökade kostnader för programvaruutveckling kommer att slås ut på många användare varför kostnaden för det enskilda företaget inte bör påverkas i någon större utsträckning.

5.2.4 Hur företags konkurrensförhållanden påverkas

Boverket har sedan 2020 tillhandahållit en databaslösning för ÖP-modellen till kommunerna. Boverket avser att även fortsättningsvis tillhandahålla motsvarande lösningar. Detta är till fördel för kommunerna men det kan medföra en minskad affärsmöjlighet för programvaruleverantörerna. Det kommer dock fortfarande att finnas en efterfrågan från kommunens sida att ha ett program för att hantera geodata. Till exempel behov av användarvänliga verktyg för att ta fram planens olika kartor, producera texter, bilder, 3D-visualiseringar och annan typ av media.

5.2.5 Särskilda hänsyn till små företag

Mindre konsultföretag, som arbetar på uppdrag av kommunerna med att ta fram översiktsplaner eller underlag till planerna, kommer att påverkas. Erfarenheter från detaljplan har visat att det kan uppstå problem för framför allt mindre konsultföretag om de jobbar mot olika kommuner som använder sig av olika programvaror. Det är kostsamt och resurskrävande för en mindre aktör att köpa in och hålla sig uppdaterad i flera olika system. Det behövs att lösningar finns med från början när systemen byggs upp och kravställs mot programvaruleverantörerna, både från kommunerna och konsultföretagens håll. Här kan erfarenheterna från implementeringen av

reglerna för detaljplan tas tillvara för att få en smidigare tillämpning för översiktsplan.

Enhetliga regler skapar tydlighet och förbättrar förutsägbarheten i förhållande till hur det ser ut idag. Detta bör ge mindre företag mer likvärdiga villkor att konkurrera på marknaden.

För de små företagen som är användare av översiktsplaner, exempelvis inom bygg- och anläggningsbranschen, kommer de föreslagna föreskrifterna troligen inte medföra några större effekter. Några kostnader bortsett från viss inläring kan Boverket inte se. Ett enhetligt system med informationsmängder enligt samma struktur i hela landet bör medföra att informationsinhämtning blir enklare och därmed mindre kostsamt än idag. Detta bör gynna alla mindre aktörer exempelvis när det gäller möjligheten att jämföra förutsättningar för etablering i olika kommuner.

Boverket anser att det inte är möjligt att bedöma eventuella kostnader för småföretagen då dessa i hög grad beror på vilken teknik som företagen använder sig av idag.

5.3 Staten och regioner

Översiktsplaner berör många delar av statens och regionernas verksamhet. Ett enhetligt system för översiktsplaner ger förutsättningar för att effektivt göra nationella och regionala sammanställningar av information från översiktsplaner, exempelvis hur hänsyn har tagits till olika allmänna intressen, tillgodoseende av riksintressen och uppföljningar av mark- och vattenanvändningen. Planerna ger också vägledning i olika ärenden som hanteras av länsstyrelsen och domstolen vid överklagade ärenden. Enhetlig digital översiktsplaneinformation underlättar möjligheten att söka ut informationen.

Kravet från staten, som ställs i plan- och byggförordningen (2011:338) om att översiktsplaner ska behandlas och tillgängliggöras digitalt, kan komma att öka kommunernas förväntningar på de statliga myndigheterna och regionerna, att också göra en digital omställning. Efterfrågan på digitalt lägesbestämda statliga planeringsunderlag kommer troligen öka som en följd av föreskrifterna. Dessa förväntningar kommer också att ställas på de planeringsunderlag som regionerna tar fram. Digitala planeringsunderlag skulle medverka till en effektivisering av översiktsplaneringen och föreskrifterna kan hjälpa till att driva på den utvecklingen.

Författningsförslaget ger incitament för länsstyrelserna att utveckla digitala lägesbestämda granskningsyttranden och på så sätt tydligare märka ut i vilka delar det finns invändningar mot planen från länsstyrelsen. Ett sådant integrerat arbetssätt underlättar också för länsstyrelserna att upprätta ett reviderat granskningsyttrande om så begärs.

5.3.1 Ekonomiska konsekvenser för staten

Staten, genom Boverket, har ett ansvar när det gäller att ta fram olika former av vägledning om föreskrifterna. Framför allt kommer det att krävas resurser för att ta fram vägledning i form av en ny version av ÖP-modellen. Delar av en sådan lösning behöver göras i samarbete med Lantmäteriet där resurser också behöver avsättas. Boverket behöver dessutom göra en särskild satsning för att sprida vägledningen till kommuner och andra som berörs.

En enhetlig digital identifikation och beskrivning av översiktsplanens information kan underlätta för länsstyrelserna att skapa nya arbetssätt som kan effektivisera ärendehantering. Det kan däremot finnas en initial kostnad för att implementera den nya tekniken.

En digital översiktsplaneprocess ökar trycket på tillgång till digitala, statliga planeringsunderlag. Det kan krävas nya programvaror och ökad kompetens att hantera dessa.

5.3.2 Ekonomiska konsekvenser för regioner

En digital översiktsplaneprocess ökar trycket på tillgång till digitala, regionala planeringsunderlag. Det kan krävas nya programvaror och ökad kompetens att hantera dessa.

5.4 Kommuner

Författningsförslaget ställer inga krav på planeringen eller utformningen av planen. Föreskrifterna är ett stöd för kommunen att uppfylla kraven i 2 kap. 5 c § PBF. Det kommunala självstyret bedöms därför inte påverkas negativt av författningsförslaget.

Kommunerna behöver ha tillgång till en programvara för att skapa den information som krävs för att efterleva kraven i författningen. Antingen kan kommunerna själva utveckla en programvara eller köpa in från en programvaruleverantör. Ett enhetligt system ger ett stort kundunderlag, vilket

är en fördel för kommunerna, eftersom programleverantörernas kostnader för utveckling av program och tjänster då kan fördelas på flera.

Struktureringen av den digitala informationen förväntas ske vid framtagandet av planen med hjälp av funktionalitet i den programvara som används. Arbetsmetodiken vid framtagandet av översiktsplanen kommer att förändras, vilket under införandefasen förväntas innebära en högre tidsåtgång. Förändringen förväntas ändå på sikt kunna ge tids- och kvalitetsvinster vid framtagandet av en översiktsplan, liksom vid tillämpningen av översiktsplanen. En programvara som ger stöd för att uppfylla kraven i PBL, PBF och föreskrifterna kan även främja att översiktsplanen hålls aktuell eftersom kontinuerlig översiktsplanering underlättas.

5.4.1 Ekonomiska konsekvenser för kommuner

Kommunernas kostnader kommer att variera beroende på hur kommunen idag producerar sin översiktsplan. I en enkätundersökning⁵ som genomfördes 2021 av Lantmäteriet och Boverket angav 44 procent av de svarande kommunerna (261 av 290 kommuner) att de har en digital översiktsplan utifrån kriteriet att kartorna är vektoriserade. Följaktligen hade 56 procent av de svarande kommunerna vid den tidpunkten inte en digital översiktsplan. För de kommuner som idag inte arbetar digitalt kan kostnaderna bli högre då ett digitalt arbetssätt kräver programvara, programlicenser, viss kompetenshöjning samt support för upprättande av databaser. Däremot bedömer kommuner⁶ att tidsbesparing, och därmed minskad kostnad, med en digital översiktsplan kommer att infalla vid nästa översiktsplanearbete.

En potentiell vinst för vissa kommuner är besparing vid upphandling och möjligheter till lägre kostnader för nya datasystem. Eftersom kommuner i dag inte arbetar med enhetliga system är det svårt att gå samman med andra kommuner och ställa krav hos programvaruleverantörer. Med en mer standardiserad information kan programvaruleverantörer få en generell kravbild för att utveckla nya produkter.

Boverket kommer tillhandahålla en databasstruktur som följer kraven i föreskrifterna för att underlätta implementeringen i kommunerna. En nationell struktur för lagring med en nedladdningsbar databas kan underlätta för

⁵ Undersökningsrapport – enkätundersökning om kommuners arbete med att digitalisera detaljplaner och översiktsplaner, Lantmäteriet och Boverket, år 2021, Sweco AB, 2021-09-23 (dnr 970/2021)

⁶ Rapport – Nulägesbild av Sveriges kommuner och regioners digitala omställning i arbetet med översiktsplan och regionplan, Boverket, år 2021, WSP, 2021-10-18 (dnr 970/2021)

kommunerna och begränsa kostnaderna för att ta fram en digital översiktsplan. Med en förbestämd struktur för översiktsplanens informationsmängder är det möjligt att spara personella resurser och tid för planerare och GIS-ingenjörer. Planeraren behöver inte medverka vid framtagande av en databas och GIS-ingenjören behöver inte bygga, utan enbart anpassa databasen. Det medför i sin tur att tid kan frigöras till att fokusera på planeringsarbetet.

För de kommuner som väljer en öppen källkod-lösning⁷ är programvaran kostnadsfri men kan medföra ökade personalkostnader för support och anpassningar av verktyget. Det finns dock kommunnätverk som arbetar med denna typ av lösningar vilket skulle kunna medföra att kostnaderna blir lägre.

5.4.2 Finansieringsprincipen

När kostnader eller intäkter för kommuner påverkas av statlig reglering kan det bli aktuellt att tillämpa finansieringsprincipen. Den innebär att statlig reglering som är tvingande för kommuner i princip ska vara kostnadsneutral för dem. Kommuner ska inte behöva höja skatten eller prioritera om annan verksamhet för att finansiera nya statliga uppgifter. Staten gör därför under vissa förutsättningar kostnadsförändringarna neutrala för kommun och regioner genom att justera statsbidrag. Finansieringsprincipen omfattar bland annat statligt beslutade åtgärder som direkt berör kommunal verksamhet och gäller när staten ändrar ambitionsnivån för befintlig verksamhet.

Kravet på att uppgifter i en översiktsplan ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt är infört i plan- och byggförordningen (2011:338). Föreskrifterna reglerar endast grundläggande förutsättningar för hur översiktsplanens information ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt.

Boverket bedömer mot denna bakgrund att den kommunala finansieringsprincipen inte är tillämplig för denna författning.

5.4.3 Följdeffekter för översiktsplaneringen

I praktiken måste planen tas fram i programvaran eftersom den digitala versionen ska finnas vid beslutstillfället. Detta innebär ett förändrat

⁷ https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/news/attachment/ramboll_rapport_slutversion_-_internationell_utblick_oppn_programvara_31_mars_2016_pdf.pdf. Hämtad 2023-03-22.

arbetsätt för många kommuner att ta fram en översiktsplan. Det kan också ge möjlighet att kommunicera planen digitalt mellan berörda inom kommunen liksom med externa parter. I den följande kontinuerliga översiktsplaneringen kan det finnas effektiviseringsvinster när materialet fortsättningsvis kommer att vara digitalt och finnas att bearbeta i ett system.

En framtida specifikation för översiktsplaner kommer att innehålla preciserade förutsättningar för överföring av informationen. Denna specifikation kommer tas fram av Lantmäteriet med medverkan av Boverket. Det är specifikationen som mer detaljerat kommer att ange hur kommunerna ska tillhandahålla och överföra planinformation nationellt.

5.5 Allmänheten

Boverket menar att ett enhetligt system för översiktsplaner är gynnsamt för allmänheten i alla avseenden. Ett enhetligt system ger goda förutsättningar för en generell högre kvalitet i presentationen av planen än idag. En digital översiktsplan som förmedlas via webben kan göra planen mer tillgänglig och därmed kan allmänheten lättare få information om den utveckling som kommunen har tagit beslut om.

Boverket bedömer att föreskrifterna bidrar till en högre rättssäkerhet för den enskilde när samtliga samhällsinstanser vid bedömning utgår från ett enhetligt system.

Ett enhetligt system skapar nya förutsättningar för utveckling av e-tjänster. Det gäller e-tjänster för att underlätta deltagande i formella processer om översiktsplaner. Men även e-tjänster för att underlätta ansökning om detaljplan, förhandsbesked samt bygglov utanför detaljplanerat område och andra ärenden där planinformationen behövs.

5.6 Europeiska unionen

Boverket gör bedömningen att föreskrifterna överensstämmer med och inte går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU.

Däremot inträder genom den nya bestämmelsen i 2 kap. 5 c § PBF en indirekt skyldighet för kommunerna att tillgängliggöra informationen i översiktsplaner digitalt. Mark- och vattenanvändning är informationsmängder som omfattas av Inspire-direktivet och därför bör regeringen komplettera förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation med krav på att kommunerna även ska tillgängliggöra information i översiktsplaner. Kravet

på kommuner att hålla översiktsplaneinformation i elektronisk form tillgänglig inträder först när förordningen om geografisk miljöinformation ändras.

5.7 Norden

Föreskrifterna medför möjligheter för kommuner i de nordiska länderna att lättare kunna tolka, jämföra och analysera informationen i översiktsplanerna.

5.8 Miljö och klimat

Ett enhetligt system skapar bättre förutsättningar för att samhällets olika aktörer bättre ska förstå och kunna ta till sig översiktsplanens information för efterföljande beslut. Det ger också möjlighet till att göra nationella analyser för att utreda var kommande satsningar inom miljö- och klimatområdet kan göra mest nytta. Även uppföljningen om planens genomförande har lett till betydande miljöpåverkan kan underlättas.

5.9 Kulturmiljö samt arkitektur och gestaltad livsmiljö

Ett enhetligt system skapar bättre förutsättningar för att på nationell nivå följa hur kommunerna tillgodoser olika allmänna intressen, till exempel inom kulturmiljö, arkitektur och gestaltad livsmiljö.

6 Social hållbarhet

För äldre, personer med nedsatt funktionsförmåga, barn och unga kan digitala översiktsplaner innebära en teknikutveckling som kan leda till att fler målgrupper får möjlighet att ta del av informationen med hjälp av tekniska verktyg och målgruppsanpassade presentationer. Samtidigt finns det grupper med begränsad kunskap i digitala tjänster som kan ha svårt att tillgängliggöra sig informationen.

Föreskrifterna bedöms kunna ge större möjligheter att söka ut information om hur kommunerna hanterar olika sociala frågor.

7 Författningskommentarer

Detta avsnitt beskriver Boverkets förslag på föreskrifter för översiktsplan samt kommentarer till dessa.

Förslag till föreskrifter om översiktsplan

1 kap. Innehåll och definitioner

1 §

Författningen innehåller föreskrifter om digital identifikation av översiktsplanens information.

Bestämmelsen redovisar vad författningen innehåller.

2 §

Författningen gäller för översiktsplan och ändring av en sådan plan.

Bestämmelsen förtydligar att författningen gäller både vid framtagande av en kommunomfattande översiktsplan och ändring av en sådan plan.

3 §

I denna författning avses med

digital information: översiktsplanens uppgifter i digitalt format, och
lägesbestämd: koordinatsatt geometri som punkt, linje, yta eller volym.

Definitionerna av begreppen gäller för denna författning. Syftet med att definiera begreppen är att skapa en enhetlig tillämpning av föreskrifterna så att uppgifterna i översiktsplanen ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt på ett sådant sätt att informationen i denna blir utsökbar.

Genom 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338) regleras att uppgifter i en översiktsplan ska kunna behandlas digitalt. I stället för uppgifter används begreppet information i denna författning eftersom information är ett vedertaget begrepp inom digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen.

Lägesbestämd är ett samlingsbegrepp för olika former av koordinatsatt geometri där dessa inte behöver definieras mer ingående.

2 kap. Övergripande bestämmelser

1 §

Information i en översiktsplan ska kunna ingå i en digital överföring och planen ska vara möjlig att återge i sin beslutade form.

I bestämmelsen regleras att all information i en översiktsplan ska kunna ingå i en överföring av digital information. Detta för att uppgifterna i planen ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt i enlighet med 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338). I bestämmelsen regleras även att kommunfullmäktiges beslut ska kunna återges i den form det beslutades. Den struktur och läsordning som översiktsplanen hade när planen antogs ska kunna återges och arkiveras. Bestämmelsen reglerar inte hur redovisningen av planbeslutet i sig ska se ut eller vilket format beslutet ska ha. Det ställs inte heller krav på att den exakta presentationen av översiktsplanen ska kunna återskapas, till exempel typsnitt för texter eller manér för kartor.

2 §

Översiktsplanen ska vara lägesbestämd.

Bestämmelsen säkerställer att översiktsplanen inklusive dess ändringar kan tillgängliggöras och hanteras digitalt i sin helhet. Syftet med att översiktsplanen ska vara lägesbestämd är att det utifrån den digitala informationen ska gå att utläsa vilka ställningstaganden som gäller för vilken plats. Geometrin kan utgöras av ett eget geoobjekt eller kommunens hela geometri. Informationsmängder som berör hela kommunen kan redovisas på en övergripande nivå för översiktsplanen som helhet.

3 §

Följande information ska kopplas till en översiktsplan

1. kommunens namn,
2. antagandebeslutets diarienummer,
3. länsstyrelsens granskningsyttrande enligt 3 kap. 20 § plan- och bygglagen (2010:900), och
4. datum när antagandebeslutet fick laga kraft.

Första stycket gäller även för ändring av en översiktsplan enligt 3 kap. 27 § plan- och bygglagen (2010:900).

Bestämmelsen reglerar att grundläggande ärendeinformation ska kopplas till översiktsplanen för att kunna identifiera till vilken kommun som informationen tillhör vid antagande av en översiktsplan.

Kommunens namn ska anges för att säkerställa att planen kopplas till berörd kommun.

Antagandebeslutets diarienummer ska anges för att ärendet i sin helhet ska kunna återfinnas hos kommunen.

Länsstyrelsens granskningsyttrande ska enligt 3 kap. 20 § plan- och bygglagen (2010:900) redovisas tillsammans med översiktsplanen och det behöver därför vara kopplat till översiktsplanen.

Översiktsplanen är vägledande när planen har fått laga kraft. Datum för när antagandebeslutet fått laga kraft får tillföras planen när detta är fastställt.

Andra stycket tydliggör att grundläggande ärendeinformation vid ändring av en översiktsplan ska kopplas till översiktsplanen.

4 §

Skyldigheterna enligt 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338) gäller inte i de fall kommunen bedömer att lägesbestämd digital information äventyrar rikets säkerhet.

Bestämmelsen säkerställer att sådan information som kan äventyra rikets säkerhet inte kan sökas ut. Det gäller även aggregerad information, det vill säga information som var för sig inte äventyrar rikets säkerhet men kan göra det om flera delmängder av information finns åtkomlig tillsammans. Om kommunen bedömer att så är fallet gäller inte kravet i 2 kap. 5 c § plan- och byggförordningen (2011:338) om att informationen ska tillgängliggöras och behandlas digitalt. Det ställs då inte krav på digital funktionalitet enligt föreskrifterna.

Information som undantas med stöd av aktuell bestämmelse måste dock finnas tillgänglig hos den enskilda kommunen eftersom denna är en del av planen.

3 kap. Identifikation av översiktsplanens innehåll

1 §

Information som ska framgå av en översiktsplan ska identifieras enligt tabellerna i 2–7 §§.

Bestämmelsen avser den information som enligt 3 kap. plan- och bygglagen (2010:900) ska finnas med i en översiktsplan och motsvarar paragraferna 2–7 §§ i föreskrifterna. Informationen i översiktsplanen identifieras utifrån beskrivningen i tabellerna. Bestämmelsen innebär att innehållet i en översiktsplan kan identifieras på samma sätt för alla kommuner vilket bidrar till möjligheten att göra analyser och sammanställningar av planeringen för till exempel olika allmänna intressen. Informationen är till nytta för till exempel länsstyrelsen, regioner och kommuner. Det bidrar även till en jämförbarhet avseende innehållet i kommunernas översiktsplaner.

2 §

Information enligt en beskrivning i tabell 1 kolumn 2 ska identifieras enligt kolumn 1. Annan utvecklingsinriktning får endast användas när tillämpbar beskrivning saknas.

Tabell 1 Utvecklingsinriktning

Identifikation	Beskrivning
Bebyggelsestruktur	Utvecklingsinriktning som redovisar prioritering och långsiktig utveckling av bebyggelse på en övergripande nivå.
Kommunikationer	Utvecklingsinriktning som redovisar prioritering och långsiktig utveckling av kommunikationer på en övergripande nivå.
Grön- och blåstruktur	Utvecklingsinriktning som redovisar prioritering och långsiktig utveckling av miljöer för rekreation och friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och/eller andra ekosystemtjänster på en övergripande nivå.
Annan utvecklingsinriktning	Utvecklingsinriktning som inte motsvaras av angiven beskrivning i tabellen.

Enligt 3 kap. 2 § första stycket plan- och bygglagen (2010:900) ska kommunen i översiktsplanen ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen för den fysiska miljön. Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras enligt 3 kap. 3 § andra stycket plan- och bygglagen (2010:900). I utvecklingsinriktningen kan kommunen lyfta fram de strategiska samband, utvecklingsinsatser och prioriteringar som anses vara särskilt viktiga för kommunens långsiktiga utveckling.

Många kommuner använder en övergripande geografisk utvecklingsinriktning, som utvecklingsstrategi, strukturbild eller liknande, för att förmedla den önskade långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. De

utvecklingsinriktningar som anges i tabellen för identifikation är de mest förekommande strukturerna som kommuner har använt sig av. Om en kommun har utvecklingsinriktningar inom andra områden som inte motsvarar någon av de tre beskrivningarna kan kommunen lägga till ytterligare utvecklingsinriktningar som då identifieras som ”Annan utvecklingsinriktning”.

Om kommunen i sin långsiktiga planering för mark- och vattenanvändningen har en utvecklingsinriktning som motsvarar en beskrivning i tabell 1 ska den identifieras enligt kolumn 1. Däremot kan kommunen i sin redovisning av planen namnge utvecklingsinriktningen på annat sätt än som anges i identifikationen. Kommunens benämning för utvecklingsinriktningen ska vara kopplad till identifikationen så att informationen blir utsökbar och möjlig att tillgängliggöra nationellt.

Nationellt enhetlig identifiering och beskrivning av utvecklingsinriktningar lägger grunden för ökad sökbarhet och möjliggör i sin tur analyser och jämförelser mellan olika kommuner och regioner. Dessa sammanställningar och analyser kan ligga till grund för både genomförandet av planen och för uppföljningen av den. Det kan också underlätta dialogen mellan olika kommuner och regioner och möjliggöra bättre samplanering över administrativa gränser. Även länsstyrelsens rådgivning och granskning av översiktsplaner kan underlättas.

3 §

Information enligt en beskrivning i tabell 2 kolumn 2 ska identifieras enligt kolumn 1. Annan mark- och vattenanvändning får endast användas när tillämpbar beskrivning saknas.

Information om mark- och vattenanvändning ska vara lägesbestämd till den del av kommunen som användningen berör.

Tabell 2 Mark- och vattenanvändning

Identifikation	Beskrivning
Landsbygd	Mark- och vattenanvändning som präglas av ett varierat landskap som kan ha inslag av jordbruk, skogsbruk, renskötsel, mindre samhällen och/eller spridd bebyggelse.
Fjällbygd	Mark- och vattenanvändning som präglas av renskötsel, småskaligt jordbruk, kalfjäll, fjällnära skog och myrmarker med möjliga inslag av spridd bebyggelse och/eller mindre orter.
Jordbruksbygd	Mark- och vattenanvändning som präglas av odlingslandskap och betesmarker, spridd bebyggelse och/eller mindre orter.
Kust och skärgård	Mark- och vattenanvändning som präglas av miljöer och verksamheter som har koppling till hav eller sjö med möjliga inslag av spridd bebyggelse och/eller mindre orter.

Identifikation	Beskrivning
Skogsbygd	Mark- och vattenanvändning som präglas av skog med möjliga inslag av spridd bebyggelse och/eller mindre orter.
Stadsnära landsbygd	Mark- och vattenanvändning i landsbygd som präglas av närhet till en stad eller större tätort med inslag av spridd bebyggelse och/eller mindre orter.
Stadsbygd	Mark- och vattenanvändning som präglas av i huvudsak stads- eller tätortsmässig bebyggelse.
Vatten	Vattenanvändning som präglas av öppet vatten med möjliga inslag av verksamheter och anläggningar.
Mångfunktionell bebyggelse	Mark- och vattenanvändning med en blandning av bostäder, handel, service, kultur, arbetsplatser och verksamheter med mera.
Bostadsbebyggelse	Mark- och vattenanvändning för bostadsbebyggelse med enstaka inslag av servicefunktioner.
Bostäder	Mark- och vattenanvändning för olika former av boende av varaktig karaktär.
Skola	Mark- och vattenanvändning för förskola, fritidshem, skola eller annan jämförlig verksamhet.
Vård	Mark- och vattenanvändning för vårdverksamhet som avser människor.
Begravningsplats	Mark- och vattenanvändning för begravningsändamål.
Handel	Mark- och vattenanvändning för köp och försäljning av varor och tjänster.
Kontor	Mark- och vattenanvändning för kontor, tjänsteverksamhet och annan jämförlig verksamhet med liten eller ingen varuhantering.
Service	Mark- och vattenanvändning för samhällsservice.
Verksamhet med hög omgivningspåverkan	Mark- och vattenanvändning för verksamheter och industrier som ger upphov till hög omgivningspåverkan.
Verksamhet med begränsad omgivningspåverkan	Mark- och vattenanvändning för verksamheter som ger upphov till en begränsad omgivningspåverkan.
Besöksanläggning	Mark- och vattenanvändning för verksamheter som riktar sig till besökare.
Materialutvinning	Mark- och vattenanvändning för utvinning av naturmaterial.
Räddningstjänst och annat samhällsviktigt ändamål	Mark- och vattenanvändning för räddningstjänst och annat samhällsviktigt ändamål.
Totalförsvaret	Mark- och vattenanvändning för totalförsvarets verksamheter.
Yrkesfiske	Mark- och vattenanvändning för yrkesfiske som inkluderar hamnar, fångstområden, vandringsstråk samt lek- och uppväxtområden för kommersiellt viktiga arter.
Rennäring	Mark- och vattenanvändning för rennäringens behov som bete och anläggningar för att sköta och hantera renar.
Jordbruk	Mark- och vattenanvändning för jordbruk och djurhållning.
Skogsbruk	Mark- och vattenanvändning för skogsbruk.
Djurhållning	Mark- och vattenanvändning för djurhållning och/eller vårdverksamhet för djur.
Teknisk infrastruktur	Mark- och vattenanvändning för tekniskt ändamål som försörjer samhället med exempelvis energi, vatten och elektronisk kommunikation.
Energiförsörjning	Mark- och vattenanvändning för tillhandahållande och lagring av energi exempelvis kraftledningar och ställverk.
Energiproduktion	Mark- och vattenanvändning för ytkrävande storskalig energiproduktion som värmeverk, vindkraft, solcellsanläggning och vågkraft.
Vattenförsörjning	Mark- och vattenanvändning för vattenförsörjning exempelvis vattenverk, vattenreservoar, vattentäkt och infiltrationsområde.

Identifikation	Beskrivning
Avfallshantering	Mark- och vattenanvändning för avfallshantering exempelvis återvinningscentral och materialåtervinning.
Klimat- och skyddsåtgärd	Mark- och vattenanvändning för klimat- och skyddsåtgärder som begränsar klimatpåverkan och skyddar mot störning, markförorening, olyckor, översvämning och erosion.
Naturmiljö	Mark- och vattenanvändning för områden med höga naturmiljövärden.
Kulturmiljö	Mark- och vattenanvändning för områden med höga kulturmiljövärden.
Friluftsliv och rekreation	Mark- och vattenanvändning för rörligt friluftsliv och rekreation med tillhörande anläggningar.
Grönområde	Mark- och vattenanvändning för grönområde nära tätort med olika funktioner som exempelvis rekreation, hantering av dagvatten och biologisk mångfald.
Park	Mark- och vattenanvändning för grönområde som helt eller delvis är anlagd och tillhörande anläggningar.
Spår och leder	Mark- och vattenanvändning för spår och leder exempelvis skoterled, skidspår, motionsled, paddlingsled, och vandringsled.
Camping	Mark- och vattenanvändning för campingverksamhet inklusive tillfällig vistelse som stugor och uppställningsplats.
Stadsodling och koloniområden	Mark- och vattenanvändning, i eller nära tätort, som används för privat odling.
Idrottsanläggning	Mark- och vattenanvändning för ytkrävande idrottsverksamhet som exempelvis idrottsarena, skidanläggning, golfbana, motocrossbana.
Transportinfrastruktur	Mark- och vattenanvändning för gods- och persontrafik på väg, spår och i farled.
Farled	Mark- och vattenanvändning för gods- och persontrafik på vatten.
Hamn	Mark- och vattenanvändning för hamnverksamhet med kompletterande handel och service.
Småbåtshamn	Mark- och vattenanvändning för hamnar för fritidsbåtar med kompletterande handel och service samt tilläggsplats för kollektivtrafik.
Flygtrafik	Mark- och vattenanvändning för flygverksamhet och kompletterande handel och service till resenärer.
Järnväg	Mark- och vattenanvändning för person- och godstrafik på järnväg inklusive tillhörande anläggningar samt spårreservat.
Spårväg	Mark- och vattenanvändning för spårbunden persontrafik exempelvis tunnelbana och spårvagn inklusive tillhörande anläggningar samt spårreservat.
Resecentrum	Mark- och vattenanvändning för viktiga anslutningspunkter i kollektivtrafiksystemet exempelvis resecentrum, centralstation eller större hållplatser och stationer.
Kollektivtrafik	Mark- och vattenanvändning för kollektivtrafikens ändamål.
Gång- och cykelväg	Mark- och vattenanvändning för gång-, cykel- och mopedtrafik.
Cykelväg	Mark- och vattenanvändning för cykel- och mopedtrafik.
Väg	Mark- och vattenanvändning för person- och godstrafik på väg samt vägreservat.
Parkering	Mark- och vattenanvändning för parkering av exempelvis bil, cykel, moped, buss, lastbil.
Annan mark- och vattenanvändning	Mark- och vattenanvändning som inte motsvaras av angiven beskrivning i tabellen.

Enligt 3 kap. 3 § första stycket plan- och bygglagen (2010:900) ska kommunen redovisa grunddragen i fråga om den avsedda användningen av

mark- och vattenområden för hela kommunen. Grunddragen ska framgå av en karta.

Information om mark- och vattenanvändning enligt denna bestämmelse ska vara lägesbestämd till den del av kommunen som användningen berör. Det innebär att information om mark- och vattenanvändning ska kopplas till ett eller flera specifika geobjekt. Översiktsplanen ska ange grunddragen för mark- och vattenområdets användning och vara vägledande för efterföljande planering och prövning. Det behöver därför anges specifikt för vilken enskild del av kommunen som ställningstagandena gäller.

Mark- och vattenanvändningarna som anges i tabellen omfattar användningar från mer övergripande karaktär till mer detaljerade för att kunna passa kommunernas olika behov. Om en kommun har mark- och vattenanvändningar som inte motsvarar någon av beskrivningarna kan kommunen lägga till ytterligare mark- och vattenanvändningar som då identifieras som ”Annan mark- och vattenanvändning”.

Om kommunen har en mark- och vattenanvändning som motsvarar en beskrivning i tabellen ska den identifieras enligt kolumn 1 i tabell 2. Däremot kan kommunen i sin redovisning av planen namnge mark- och vattenanvändningen på annat sätt än som anges i identifikationen. Kommunens benämning för mark- och vattenanvändningen ska vara kopplad till identifikationen så att informationen blir utsökbar och möjlig att tillgängliggöra nationellt.

Nationellt enhetlig identifiering och beskrivning av mark- och vattenanvändningar lägger grunden för ökad sökbarhet. Detta kan i sin tur möjliggöra analyser och jämförelser mellan olika kommuner och regioner. Sammanställningar och analyser kan ligga till grund både för genomförandet av planen och för uppföljningen av den genom exempelvis prioriteringar av bebyggelseutvecklingen mot bakgrund av situationen i grannkommunen. Dialogen mellan olika kommuner och regioner kan underlättas med en enhetlig struktur men även möjliggöra bättre samplanering över administrativa gränser. Det kan också underlätta länsstyrelsens rådgivning och granskning av efterkommande planering samt handläggning av tillståndsärenden.

4 §

Information enligt en beskrivning i kolumn 2 i tabellerna 3–5 ska identifieras enligt kolumn 1.

Tabell 3 Riksintressen enligt 3 kap. 5–9 §§ och 4 kap. 2–8 §§ miljöbalken

Identifikation	Beskrivning
Rennäring	Mark- och vattenområde som är av riksintresse för rennäringsringen enligt 3 kap. 5 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Yrkesfiske	Mark- och vattenområde som är av riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap. 5 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Naturvärden	Mark- och vattenområde samt fysisk miljö i övrigt som är av riksintresse på grund av naturvärden enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Kulturvärden	Mark- och vattenområde samt fysisk miljö i övrigt som är av riksintresse på grund av kulturvärden enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Friluftsliv	Mark- och vattenområde samt fysisk miljö i övrigt som är av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Fyndighet av ämnen och material	Område som innehåller fyndighet av ämnen eller material som är av riksintresse enligt 3 kap. 7 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för industriell produktion	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för industriell produktion enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för energiproduktion	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för energiproduktion enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för energidistribution	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för energidistribution enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för kommunikation, elektronisk	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för elektronisk kommunikation enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för kommunikation, trafikslagen	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för kommunikation gällande trafikslagen enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för vattenförsörjning	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för vattenförsörjning enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för avfallshantering	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för avfallshantering enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall	Mark- och vattenområde som är särskilt lämpligt för anläggning för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall enligt 3 kap. 8 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Anläggning för totalförsvaret	Mark- och vattenområde som är av riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Turism och rörligt friluftsliv	Område enligt 4 kap. 2 § miljöbalken, där turismen och det rörliga friluftslivets intressen särskilt ska beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Obruten kust	Kustområde och skärgård enligt 4 kap. 3 § miljöbalken, där vissa anläggningar inte får komma till stånd, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.

Identifikation	Beskrivning
Högexploaterad kust	Kustområde och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken, där fritidsbebyggelse endast får komma till stånd i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Obrutet fjäll	Fjällområde enligt 4 kap. 5 § miljöbalken, där bebyggelse och anläggningar får komma till stånd endast om det behövs för rennäringen, den bofasta befolkningen, den vetenskapliga forskningen eller det rörliga friluftslivet, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Skyddade vattendrag	Vattendrag enligt 4 kap. 6 § miljöbalken, där vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål inte får utföras, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Nationalstadspark	Område enligt 4 kap. 7 § miljöbalken, där ny bebyggelse och nya anläggningar endast får komma till stånd och andra åtgärder vidtas om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Natura 2000, vilda fåglar	Område enligt 4 kap. 8 § miljöbalken, som har förtecknats som särskilt skyddsområde för bevarande av vilda fåglar och kräver tillstånd för verksamheter eller åtgärder, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.
Natura 2000, vilda djur och växter	Område enligt 4 kap. 8 § miljöbalken, som har förtecknats som särskilt bevarandeområde för bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter och kräver tillstånd för verksamheter eller åtgärder, och hur kommunen anser att tillgodose riksintresset.

Tabell 4 Miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken

Identifikation	Beskrivning
Fisk- och musselvatten	Hur kommunen anser att miljökvalitetsnorm enligt förordning (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk och musselvatten ska följas.
Havsmiljö	Hur kommunen anser att miljökvalitetsnorm enligt havsmiljöförordning (2010:1341) ska följas.
Omgivningsbuller	Hur kommunen anser att miljökvalitetsnorm enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller ska följas.
Utomhusluft	Hur kommunen anser att miljökvalitetsnorm enligt förordning (2001:527) om miljökvalitetsnormer för utomhusluft ska följas.
Vattenkvalitet	Hur kommunen anser att miljökvalitetsnorm enligt vattenförvaltningsförordning (2004:660) ska följas.

Tabell 5 Övriga förhållanden av väsentlig betydelse

Identifikation	Beskrivning
Övriga förhållanden av väsentlig betydelse	Hur kommunen anser att övriga förhållanden av väsentlig betydelse ska beaktas när det gäller beslut om användningen av mark- och vattenområden och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Riksintresseanspråk enligt 3 kap. miljöbalken och riksintressen enligt 4 kap. miljöbalken ska enligt PBL redovisas och tillgodoses i översiktsplanen. Redovisningen av de riksintressen som är berörda i kommunen och kommunens ställningstaganden för hur kommunen planerar för att tillgoda riksintresset ska identifieras enligt kolumn 1 i tabell 3.

I översiktsplanen ska kommunen enligt 3 kap. 4 § PBL redovisa hur kommunen anser att gällande miljö kvalitetsnormer ska följas. Bestämmelsen innebär att kommunens ställningstaganden angående hur kommunen anser att miljö kvalitetsnormerna ska följas ska identifieras enligt kolumn 1 i tabell 4.

Kommunen ska enligt 3 kap. 4 § PBL också i översiktsplanen redovisa de övriga förhållanden som kommunen anser är av väsentlig betydelse för efterföljande planering och prövning av mark- och vattenområdets användning. Kommunens ställningstaganden för hur dessa förhållanden bör beaktas ska identifieras enligt kolumn 1 i tabell 5.

Med enhetlig identifikation av informationen blir informationen utsökbar för sammanställningar och analyser som är till nytta för kommun, länsstyrelse, riksintressemyndigheter, region och andra aktörer. Dessa sammanställningar och analyser kan ligga till grund för både genomförandet av planen och för uppföljningen av den.

5 §

Information enligt en beskrivning i kolumn 2 i tabellerna 6–11 ska identifieras enligt kolumn 1.

Tabell 6 Bostadsförsörjning

Identifikation	Beskrivning
Bostadsförsörjning	Hur kommunen avser att tillgoda det långsiktiga behovet av bostäder.

Tabell 7 Mål, planer och program

Identifikation	Beskrivning
Nationella mål, planer och program	Hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.
Regionala mål, planer och program	Hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

Tabell 8 Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Identifikation	Beskrivning
LIS	Sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken.

Tabell 9 Klimatrelaterade risker

Identifikation	Beskrivning
Klimatrelaterade risker	Kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Tabell 10 Avvikelse från regionplan

Identifikation	Beskrivning
Avvikelse från regionplan	Om översiktsplanen avviker från en regionplan för länet, på vilket sätt den avviker och skälen för avvikelsen.

Tabell 11 Mellankommunala och regionala intressen

Identifikation	Beskrivning
Mellankommunala och regionala intressen	Sådana områden och verksamheter som angår två eller flera kommuner eller är av regional betydelse.

Bestämmelsen reglerar att den information som ska framgå av en översiktsplan enligt 3 kap. 5 § plan- och bygglagen (2010:900) ska identifieras enligt kolumn 1 i respektive tabell. Det innebär att informationen blir ut-sökbar för sammanställningar och analyser till nytta för kommun, länsstyrelse, region och andra aktörer. Dessa sammanställningar och analyser kan ligga till grund både för genomförandet av planen och för uppföljningen av den. Det kan även underlätta länsstyrelsens rådgivning och granskning av översiktsplanen.

6 §

Information enligt en beskrivning i tabell 12 kolumn 2 ska identifieras enligt kolumn 1.

Tabell 12 Invändningar i länsstyrelsens granskningsyttrande

Identifikation	Beskrivning
Invändning riksintresse	Förslaget tillgodoser inte ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken.
Invändning miljökvalitetsnorm	Förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs.
Invändning LIS	Redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är inte förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken.
Invändning mellankommunala frågor	Frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas inte på ett lämpligt sätt.
Invändning hälsa och säkerhet	En bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Om länsstyrelsen inte har godtagit översiktsplanen i en viss del, ska det anmärkas i planen enligt 3 kap. 5 § plan- och bygglagen (2010:900). Bestämmelsen reglerar att länsstyrelsens invändningar ska identifieras enligt kolumn 1 i tabell 12. Det innebär att informationen blir utsökbar för sammanställningar och analyser till nytta för kommun, länsstyrelse, region och andra aktörer. Till exempel kan informationen användas till Boverkets årliga uppföljning av tillämpningen av plan- och bygglagen (Plan- och bygg-enkäten).

7 §

Information enligt en beskrivning i tabell 13 kolumn 2 ska identifieras enligt kolumn 1.

Tabell 13 **Konsekvenser**

Identifikation	Beskrivning
Planens väsentliga konsekvenser	Planens väsentliga konsekvenser enligt 3 kap. 6 a § plan- och bygglagen (2010:900).
Miljökonsekvenser	Redovisning av miljökonsekvenser enligt 3 kap. 6 b § plan- och bygglagen (2010:900).

Bestämmelsen reglerar att den information som ska framgå av en översiktsplan enligt 3 kap. 6 a och 6 b §§ plan- och bygglagen (2010:900) ska identifieras enligt kolumn 1 i tabell 13. Det innebär att informationen blir utsökbar för sammanställningar och analyser till nytta för kommun, länsstyrelse, region och andra aktörer. Dessa sammanställningar och analyser kan ligga till grund för genomförandet av planen och för uppföljningen av den, bland annat av betydande miljöpåverkan.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 1 maj 2024.
2. Författningen ska tillämpas på översiktsplaner som påbörjats efter den 31 december 2026.

Författningen träder i kraft den 1 maj 2024. Det innebär att författningen kan användas från detta datum.

För att kommuner ska kunna anpassa sig till den nya regleringen föreslås att det är obligatoriskt att tillämpa författningen för översiktsplaner som påbörjats efter den 31 december 2026.

Frågor om ikraftträdande samt övergångsperiod behandlas mer utförligt under avsnitt 4, Ikraftträdande och informationsinsatser.

Bilaga 1. Företag som kan påverkas av föreskrifterna

I denna tabell visas Statistiska centralbyråns statistik över de företagskategorier som bedöms kunna påverkas av föreskrifterna. Tabellen visar antal företag per storleksklass.

Tabell 1. Företagskategorier som bedöms kunna påverkas av föreskrifterna

Kategori	Företagsbransch	Antal anställda	Antal företag 2022
41.1	utvecklare av byggprojekt	0 anställda	666
41.1	utvecklare av byggprojekt	1–4 anställda	138
41.1	utvecklare av byggprojekt	5–9 anställda	19
41.1	utvecklare av byggprojekt	10–19 anställda	15
41.1	utvecklare av byggprojekt	20–49 anställda	4
41.1	utvecklare av byggprojekt	50–99 anställda	1
41.1	utvecklare av byggprojekt	100–199 anställda	2
41.1	utvecklare av byggprojekt	200–499 anställda	1
41.1	utvecklare av byggprojekt	500+ anställda	0
41.2	entreprenörer för bostadshus och andra byggnader	0 anställda	16 540
41.2	entreprenörer för bostadshus och andra byggnader	1–4 anställda	7 526
41.2	entreprenörer för bostadshus och andra byggnader	5–9 anställda	1 731
41.2	entreprenörer för bostadshus och andra byggnader	10–19 anställda	973
41.2	entreprenörer för bostadshus och andra byggnader	20–49 anställda	531
41.2	entreprenörer för bostadshus och andra byggnader	50–99 anställda	137
41.2	entreprenörer för bostadshus och andra byggnader	100–199 anställda	41
41.2	entreprenörer för bostadshus och andra byggnader	200–499 anställda	22
41.2	entreprenörer för bostadshus och andra byggnader	500+ anställda	7
42.1	anläggningsentreprenörer för vägar och järnvägar	0 anställda	705

Kategori	Företagsbransch	Antal anställda	Antal företag 2022
42.1	anläggningsentreprenörer för vägar och järnvägar	1–4 anställda	369
42.1	anläggningsentreprenörer för vägar och järnvägar	5–9 anställda	88
42.1	anläggningsentreprenörer för vägar och järnvägar	10–19 anställda	46
42.1	anläggningsentreprenörer för vägar och järnvägar	20–49 anställda	56
42.1	anläggningsentreprenörer för vägar och järnvägar	50–99 anställda	14
42.1	anläggningsentreprenörer för vägar och järnvägar	100–199 anställda	9
42.1	anläggningsentreprenörer för vägar och järnvägar	200–499 anställda	2
42.1	anläggningsentreprenörer för vägar och järnvägar	500+ anställda	6
42.2	anläggningsentreprenörer för allmännyttiga projekt	0 anställda	1 082
42.2	anläggningsentreprenörer för allmännyttiga projekt	1–4 anställda	408
42.2	anläggningsentreprenörer för allmännyttiga projekt	5–9 anställda	88
42.2	anläggningsentreprenörer för allmännyttiga projekt	10–19 anställda	55
42.2	anläggningsentreprenörer för allmännyttiga projekt	20–49 anställda	47
42.2	anläggningsentreprenörer för allmännyttiga projekt	50–99 anställda	7
42.2	anläggningsentreprenörer för allmännyttiga projekt	100–199 anställda	8
42.2	anläggningsentreprenörer för allmännyttiga projekt	200–499 anställda	3
42.2	anläggningsentreprenörer för allmännyttiga projekt	500+ anställda	1
42.9	andra anläggningsentreprenörer	0 anställda	661
42.9	andra anläggningsentreprenörer	1–4 anställda	212
42.9	andra anläggningsentreprenörer	5–9 anställda	54
42.9	andra anläggningsentreprenörer	10–19 anställda	21
42.9	andra anläggningsentreprenörer	20–49 anställda	13
42.9	andra anläggningsentreprenörer	50–99 anställda	5
42.9	andra anläggningsentreprenörer	100–199 anställda	1

Kategori	Företagsbransch	Antal anställda	Antal företag 2022
42.9	andra anläggningsentreprenörer	200–499 anställda	1
42.9	andra anläggningsentreprenörer	500+ anställda	0
71.1	arkitektkontor och tekniska konsultbyråer o.d.	0 anställda	26 172
71.1	arkitektkontor och tekniska konsultbyråer o.d.	1–4 anställda	12 538
71.1	arkitektkontor och tekniska konsultbyråer o.d.	5–9 anställda	1 189
71.1	arkitektkontor och tekniska konsultbyråer o.d.	10–19 anställda	772
71.1	arkitektkontor och tekniska konsultbyråer o.d.	20–49 anställda	473
71.1	arkitektkontor och tekniska konsultbyråer o.d.	50–99 anställda	128
71.1	arkitektkontor och tekniska konsultbyråer o.d.	100–199 anställda	51
71.1	arkitektkontor och tekniska konsultbyråer o.d.	200–499 anställda	24
71.1	arkitektkontor och tekniska konsultbyråer o.d.	500+ anställda	19
	Summa av antalet företag som kan påverkas av föreskrifterna		73 682

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se

Remiss

Datum	Processnummer	Diarienummer
2023-03-29	3.2.1	2787/2022

Remissinstanser (se s. 2)

Remiss om "Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan; med konsekvensutredning"

Inbjudan att svara på Boverkets remiss

Boverket vill ha synpunkter på "Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan; med konsekvensutredning".

Remissvaren ska ha kommit in till Boverket **senast den 25 augusti 2023**. Svaren bör lämnas i två versioner; den ena i bearbetningsbar form (exempelvis Word), den andra i format som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service (exempelvis pdf). Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Svaren bör lämnas via e-post till remiss@boverket.se. Ange diarienummer 2787/2022.

Anvisningar om hur svaren kan utformas finns på [Att svara på Boverkets remiss - Boverket](#).

Remissvaren kommer att publiceras på Boverkets webbplats.

Boverket bjuder in till informationstillfällen med möjlighet att ställa frågor om författningsförslaget, läs mer här: www.boverket.se/opregler

Yvonne Svensson
rättschef

Bilaga:

Remiss om "Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan; med konsekvensutredning".

Remissinstanser

Adtollo AB
Ale kommun
Alingsås kommun
Alvesta kommun
Aneby kommun
Arboga kommun
Arjeplogs kommun
Arkitektprogrammet, Umeå universitet
Arvidsjaur kommun
Arvika kommun
Askersunds kommun
Avdelningen för lantmäteri, Kungliga Tekniska högskolan
Aveki
Avesta kommun
Bengtsfors kommun
Bergs kommun
Bjurholms kommun
Bjuvs kommun
Bodens kommun
Bollebygds kommun
Bollnäs kommun
Borgholms kommun
Borlänge kommun
Borås stad
Botkyrka kommun
Boxholms kommun
Bromölla kommun
Bräcke kommun
Burlövs kommun
Byggherrarna
Båstads kommun
Dals-Eds kommun
Danderyds kommun
Degerfors kommun
Digpro Solutions AB
Dorotea kommun
Eda kommun
Ekerö kommun
Eksjö kommun
Emmaboda kommun
Energimyndigheten
Enköpings kommun
Eskilstuna kommun
Eslövs kommun
Essunga kommun
Fagersta kommun
Falkenbergs kommun
Falköpings kommun
Falu kommun
Fastighetsägarna Sverige AB
Filipstads kommun
Finspångs kommun
Flens kommun
Forshaga kommun
Fortifikationsverket
Funktionsrätt Sverige
Fysisk planering, Blekinge Tekniska Högskola
Färgelanda kommun
Föreningen Sveriges Bygglovgranskare och Byggnadsnämndsekreterare
Föreningen Sveriges Stadsbyggare
Försvarsmakten
Gagnefs kommun
Geoforum Sverige
Gislaveds kommun
Gnesta kommun
Gnosjö kommun
Grums kommun
Grästorps kommun
Gullspångs kommun
Gällivare kommun
Gävle kommun
Göteborgs stad
Götene kommun
Habo kommun
Hagfors kommun
Hallsbergs kommun
Hallstahammars kommun
Halmstads kommun
Hammarö kommun
Haninge kommun
Haparanda stad
Havs- och vattenmyndigheten
Heby kommun
Hedemora kommun
Helsingborgs stad

Herrljunga kommun	Landskapsarkitektprogrammet,
Hjo kommun	SLU Alnarp
Hofors kommun	Landskrona stad
HSB Riksförbund	Lantmäteriet
Huddinge kommun	Laxå kommun
Hudiksvalls kommun	Lekebergs kommun
Hultsfreds kommun	Leksands kommun
Hylte kommun	Lerums kommun
Håbo kommun	Lessebo kommun
Hällefors kommun	Lidingö stad
Härjedalens kommun	Lidköpings kommun
Härnösands kommun	Lilla Edets kommun
Härryda kommun	Lindesbergs kommun
Hässleholms kommun	Linköpings kommun
Höganäs kommun	Ljungby kommun
Högsby kommun	Ljusdals kommun
Hörby kommun	Ljusnarsbergs kommun
Höörs kommun	Lomma kommun
Jokkmokks kommun	Ludvika kommun
Jordbruksverket	Luleå kommun
Järfälla kommun	Lunds kommun
Jönköpings kommun	Lycksele kommun
Kalix kommun	Lysekils kommun
Kalmar kommun	Länsstyrelsen Blekinge län
Karlsborgs kommun	Länsstyrelsen Dalarnas län
Karlshamns kommun	Länsstyrelsen Gotlands län
Karlskoga kommun	Länsstyrelsen Gävleborg
Karlskrona kommun	Länsstyrelsen Hallands län
Karlstads kommun	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Katrineholms kommun	Länsstyrelsen i Kronobergs län
Kils kommun	Länsstyrelsen Jämtlands län
Kinda kommun	Länsstyrelsen Kalmar län
Kiruna kommun	Länsstyrelsen Norrbotten
Klippans kommun	Länsstyrelsen Skåne
Knivsta kommun	Länsstyrelsen Stockholm
Kommerskollegium	Länsstyrelsen Södermanlands län
Kramfors kommun	Länsstyrelsen Uppsala län
Kristianstads kommun	Länsstyrelsen Värmland
Kristinehamns kommun	Länsstyrelsen Västerbotten
Krokoms kommun	Länsstyrelsen Västernorrland
Kumla kommun	Länsstyrelsen Västmanlands län
Kungsbacka kommun	Länsstyrelsen Västra Götalands län
Kungsörs kommun	Länsstyrelsen Örebro län
Kungälv kommun	Länsstyrelsen Östergötland
Kävlinge kommun	Malmö stad
Köpings kommun	Malung-Sälens kommun
Laholms kommun	Malå kommun

Mariestads kommun
Mark- och miljödomstolen vid
Umeå tingsrätt
Mark- och miljödomstolen vid Vä-
nersborgs tingsrätt
Mark- och miljööverdomstolen
Markaryds kommun
Marks kommun
Melleruds kommun
Mjölby kommun
Mora kommun
Motala kommun
Mullsjö kommun
Munkedals kommun
Munkfors kommun
Myndigheten för delaktighet
Myndigheten för digital förvaltning
Myndigheten för samhällsskydd
och beredskap
Mölnads stad
Mönsterås kommun
Mörbylånga kommun
Nacka kommun
Naturvårdsverket
Niras
Nora kommun
Norbergs kommun
Norconsult Astando
Nordanstigs kommun
Nordmalings kommun
Norrköpings kommun
Norrälje kommun
Norsjö kommun
Nybro kommun
Nykvarns kommun
Nyköpings kommun
Nynäshamns kommun
Näringslivets regelnämnd
Nässjö kommun
Ockelbo kommun
Olofströms kommun
Orsa kommun
Orust kommun
Osby kommun
Oskarshamns kommun
Ovanåkers kommun
Oxelösunds kommun
Pajala kommun
Partille kommun
Perstorps kommun
Piteå kommun
Post- och telestyrelsen
QGIS
Ragunda kommun
Regelrådet
Region Halland
Region Kronoberg
Region Skåne
Region Stockholm
Region Västernorrland
Riksantikvarieämbetet
Riksbyggen
Robertsfors kommun
Ronneby kommun
Rättviks kommun
Sveriges allmännyttta
Sala kommun
Salems kommun
Sametinget
Samhällsbyggarna
Samhällsbyggnad, Luleå tekniska
universitet
Sandvikens kommun
S-GROUPS Solutions AB
Sigtuna kommun
Simrishamns kommun
Sjöbo kommun
Skara kommun
Skellefteå kommun
Skinskattebergs kommun
Skogsstyrelsen
Skurups kommun
Skövde kommun
Smedjebackens kommun
Sokigo AB
Sollefteå kommun
Sollentuna kommun
Solna stad
Sorsele kommun
Sotenäs kommun
Staffanstorps kommun
Statens Fastighetsverk
Statens geotekniska institut
Stenungsunds kommun

Stockholms stad
Storfors kommun
Storumans kommun
Strålsäkerhetsmyndigheten
Strängnäs kommun
Strömstads kommun
Strömsunds kommun
Studentbostadsföretagen
Sundbybergs stad
Sundsvalls kommun
Sunne kommun
Surahammars kommun
Svalövs kommun
Svedala kommun
Svenljunga kommun
Sveriges Arkitekter
Sveriges geologiska undersökning
Sveriges kommuner och regioner
Sveriges planerares riksförbund
Symetri AB
Säffle kommun
Säters kommun
Sävsjö kommun
Söderhamns kommun
Söderköpings kommun
Södertälje kommun
Sölvesborgs kommun
Tanums kommun
Tibro kommun
Tidaholms kommun
Tierps kommun
Tillväxtverket
Timrå kommun
Tingsryds kommun
Tjörns kommun
T-Kartor Group AB
Tomelilla kommun
Torsby kommun
Torsås kommun
Trafikverket
Tranemo kommun
Transportstyrelsen
Tranås kommun
Trelleborgs kommun
Trimble Solutions Sweden AB
Trollhättans stad
Trosa kommun
Tyresö kommun
Täby kommun
Töreboda kommun
Uddevalla kommun
Ulricehamns kommun
Umeå kommun
Upplands Väsby kommun
Upplands-Bro kommun
Uppsala kommun
Uppvidinge kommun
Vadstena kommun
Vaggeryds kommun
Valdemarsviks kommun
Vallentuna kommun
Vansbro kommun
Vara kommun
Varbergs kommun
Vaxholms stad
Vellinge kommun
Vetlanda kommun
Vilhelmina kommun
Vimmerby kommun
Vindelns kommun
Vingåkers kommun
Vårgårda kommun
Vänersborgs kommun
Vännäs kommun
Värmdö kommun
Värnamo kommun
Västerviks kommun
Västerås stad
Växjö kommun
Ydre kommun
Ystads kommun
Åmåls kommun
Ånge kommun
Åre kommun
Årjängs kommun
Åsele kommun
Åstorps kommun
Åtvidabergs kommun
Älmhults kommun
Älvdalens kommun
Älvkarleby kommun
Älvsbyns kommun
Ängelholms kommun
Öckerö kommun

Ödeshögs kommun
Örebro kommun
Örkelljunga kommun
Örnsköldsviks kommun
Östersunds kommun
Österåkers kommun
Östhammars kommun
Östra Göinge kommun
Överkalix kommun
Övertorneå kommun

Revidering av taxor för baden i Eslövs kommun

15

KS.2023.0309

2023-04-27
Agneta Fristedt
+4641362822
agneta.fristedt@eslov.se

Kommunstyrelsen

Revidering av taxor för baden i Eslöv

Ärendebeskrivning

Kultur- och fritidsnämnden har tagit fram en ekonomisk åtgärdsplan och i den beslutades om reviderade taxor. Senast Karlsrobadets och Marieholmsbadets taxor reviderades var 2015.

Taxorna för baden behöver därför revideras.

Beslutsunderlag

- Kultur- och fritidsnämndens beslut § 39, 2023 Revidering av taxor för baden i Eslövs kommun 2023
- Förslag till beslut; Revidering taxor baden i Eslövs kommun 2023
- Förslag till revidering av taxor för baden i Eslövs kommun 2023

Beredning

Senast taxorna reviderades för Karlsrobadet och Marieholmsbadet var 2015 och då ändrades bara ett fåtal taxor. Detta innebär att de flesta taxor legat på samma nivå sedan 2012. Detta syns också tydligt i den jämförelse som är gjord mot 16 andra badanläggningar i regionen. I bifogat förslag ”Taxor baden Eslöv 2023” går det att utläsa nivån ”medel” för de 16 baden i de olika taxeklasserna samt mellan vilket prisintervall taxorna befinner sig.

De entréavgifter som har gällt fram till nu utgår från enkelbiljettkostnad (engångsbesök). Rabattkorten bygger på antal gånger man behöver bada för att tjäna på att inte betala enkelbiljettpris, det vill säga ju oftare anläggningen besöks desto mer förmånligt.

Kultur- och fritidsnämnden föreslår att taxorna nu revideras på så sätt att målgruppen barn och unga samt äldre ska vara prioriterade med lägre avgifter. Rabattkorten föreslås också ligga på en låg nivå för att premiera de som kontinuerligt använder anläggningen.

Kommunledningskontoret

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2
Telefon: 0413-620 00 | E-post: kommunledningskontoret@eslov.se | www.eslov.se

Kultur- och fritidsnämnden konstaterar att trots föreslagna höjningar fortsätter Eslöv att ligga i det lägre prisintervallet inom de flesta taxeklasserna i jämförelse med de 16 baden som man jämfört med. Där finns ett antal taxor (rödmarkerat i utredningen) där Eslöv ligger mycket lågt jämfört med andra. För att undvika en allt för stor höjning av dessa taxor bör dessa höjas över tid, anser kultur- och fritidsnämnden. Kultur och Fritid föreslår kontinuerliga översyner av taxorna sker, för att motverka att allt för stora höjningar behöver göras vid revideringar.

Kommunledningskontoret har inget att erinra på föreslagen taxa för baden i Eslöv 2023 utan föreslår att kommunfullmäktige antar reviderade taxor för Karlsrobadet och Marieholmsbadet och att dessa ska börja gälla från 1 september 2023.

Kommunledningskontoret föreslår att taxorna ses över för revidering vartannat år.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta reviderade taxor för Karlsrobadet och Marieholmsbadet och att dessa ska börja gälla från 1 september 2023.
- Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att taxorna ses över för revidering vartannat år.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Eva Hallberg
Kommundirektör

Patrik Linder
Avdelningschef för
juridiska avdelningen

Kultur- och fritidsnämnden

§ 39

KOF.2023.0061

Revidering av taxor för baden i Eslövs kommun 2023**Ärendebeskrivning**

Enligt beslutad ekonomisk handlingsplan (kultur- och fritidsnämndens beslut §6, 2023) ska Karlsrobadets och Marieholmsbadet taxor revideras 2023.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Revidering taxor baden i Eslövs kommun 2023
- Förslag till revidering av taxor för baden i Eslövs kommun 2023

Beredning

Senast badets taxor reviderades var 2015 och då ändrades bara ett fåtal taxor. Detta innebär att de flesta taxor legat på samma nivå sedan 2012. Detta syns också tydligt i den jämförelse som är gjord mot 16 andra badanläggningar i regionen.

I kultur- och fritidsnämndens ekonomiska åtgärdsplan beslutades om reviderade taxor med målsättning att motsvara 500 tkr.

I bifogat förslag ”Taxor baden Eslöv 2023” går det att utläsa nivån ”medel” för de 16 baden i de olika taxeklasserna samt mellan vilket prisintervall taxorna befinner sig.

Entréavgifterna utgår ifrån enkelbiljettkostnad (engångs besök). Rabattkorten bygger på antal gånger man behöver bada för att tjäna på att inte betala enkelbiljettpris. Exempel behöver man bada 11 gånger för ett 3 månaders kort, 16 gånger för 6 månaders kort och 26 gånger för 12 månaders kort. Ju längre man binder upp sig och ju oftare man besöker anläggningen desto billigare. Vid revidering av taxorna fram över ändrar man då på enkelbiljettkostnad och kortpris följer efter utefter räknasätt.

I taxorna fortsätter målgruppen barn och unga samt äldre vara prioriterade med lägre avgifter. Rabattkorten ligger också på en låg nivå i jämförelse för att premiera de som kontinuerligt använder anläggningen.

Trots höjningar fortsätter Eslöv att ligga i det lägre prisintervallet inom de flesta taxeklasserna. Där finns ett antal taxor (rödmarkerat i utredningen) där Eslöv ligger mycket lågt jämfört med andra. För att undvika en allt för stor höjning av dessa taxor bör dessa höja under tid. Förvaltningen föreslår också att mer kontinuerliga översyner av taxorna sker för att motverka att allt för stora höjningar behöver göras vid revideringar.

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Kultur- och fritidsnämnden

Beslut

- Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anta reviderade taxor för Karlsrobadet och Marieholmsbadet och att dessa ska börja gälla från 1 september 2023.

Reservation

Stefan Karlsson (V) reserverar sig mot beslutet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Simhall

	<u>Nuvarande avgift</u>	<u>Pris genomsnitt</u>	<u>Prisintervall</u>	<u>Förslag avgift</u>
0-2 år:	gratis	0 kr	0 kr	0 kr
3-18 år:	30 kr	40 kr	25-85 kr	35 kr
Vuxen:	60 kr	74 kr	50-115 kr	65 kr
Pensionär:	45 kr	50 kr	30-65 kr	50 kr
Bastu:	30 kr	30 kr	30 kr	35 kr
Familj*	140 kr	186 kr	130-320 kr	165 kr
Klippkort*				
Barn	300 kr	333 kr	231-473 kr	350 kr
Vuxen	600 kr	675 kr	473-1138 kr	650 kr
Pensionär	450 kr	583 kr	445-781 kr	500 kr
Bastu	300 kr	300 kr	300 kr	350 kr
Familj*	1 400 kr	1 400 kr	1 400 kr	Utgår
Månadskort				
Barn	225 kr	225 kr	225 kr	Utgår
Vuxen	380 kr	380 kr	380 kr	Utgår
Pensionär	300 kr	300 kr	300 kr	Utgår
Familj*	1 075 kr	1 075 kr	1 075 kr	Utgår
Säsong				
Barn	500 kr	500 kr	500 kr	Utgår
Vuxen	1 000 kr	1 000 kr	1 000 kr	Utgår
Pensionär	750 kr	750 kr	750 kr	Utgår
Familj	2 500 kr	2 500 kr	2 500 kr	Utgår
Bastu	600 kr	600 kr	600 kr	Utgår
Årskort				
Barn	750 kr	1 260 kr	750-2100 kr	910 kr
Vuxen	1 450 kr	2 348 kr	1450-3069 kr	1 690 kr
Pensionär	1 100 kr	1 722 kr	1100-2200 kr	1 300 kr
Familj*	3 300 kr	3 300 kr	3 300 kr	3 795 kr

*Familj= 2 vuxna och 3 barn alt. 1 vuxen och 4 barn

*Säsong= Tillgång till badet vår, höst och vinter

*Klippkort= 11 inträden

Äventyrsbad

	<u>Nuvarande avgift</u>	<u>Pris genomsnitt</u>	<u>Prisintervall</u>	<u>Förslag avgift</u>
0-2 år:	gratis	0 kr	0 kr	0 kr
3-18 år:	50 kr	60 kr	50-85 kr	55 kr
Vuxen:	80 kr	103 kr	80-135 kr	88 kr
Pensionär:	60 kr	96 kr	60-135 kr	66 kr
Familj*	220 kr	356 kr	220-472 kr	231 kr
Tillägg Vuxen	20 kr	20 kr	20 kr	23 kr
Tillägg Pensionär	15 kr	15 kr	15 kr	16 kr
Klippkort*				
Barn	500 kr	500 kr	500 kr	605 kr
Vuxen	800 kr	800 kr	800 kr	968 kr
Pensionär	600 kr	600 kr	600 kr	726 kr
Familj*	2 200 kr	2 200 kr	2 200 kr	2 541 kr
Månadskort				
Barn	400 kr	400 kr		Utgår
Vuxen	540 kr	540 kr		Utgår
Pensionär	480 kr	480 kr		Utgår
Säsong				
Barn	750 kr	750 kr		Utgår
Vuxen	1 300 kr	1 300 kr		Utgår
Pensionär	1 000 kr	1 000 kr		Utgår
Familj	3 600 kr	3 600 kr		Utgår
Årskort				
Barn	1 100 kr	1 399 kr	1100-1699 kr	1 210 kr
Vuxen	1 900 kr	2 485 kr	1900-3069 kr	2 200 kr
Pensionär	1 500 kr	1 955 kr	1500-2411 kr	1 715 kr
Familj*	4 700 kr	4 700 kr	4 700 kr	5 100 kr

*Familj= 2 vuxna och 3 barn alt. 1 vuxen och 4 barn

*Klippkort= 11 inträden

*Säsong= Tillgång till badet vår, höst och vinter

Friluftsbad Eslöv

	<u>Nuvarande avgift</u>	<u>Pris genomsnitt</u>	<u>Prisintervall</u>	<u>Förslag avgift</u>
0-2 år	gratis	0 kr	0 kr	0 kr
3-18 år	30	22 kr	10-30 kr	33 kr
Vuxen	60	44 kr	40-60 kr	66 kr
Pensionär	45	40 kr	35-45 kr	50 kr
Familj*	140	101 kr	85-140 kr	165 kr

Månadskort

0-2 år	gratis	0 kr	0 kr	0 kr
3-18 år	225 kr	-	-	Utgår
Vuxen	380 kr	-	-	Utgår
Pensionär	450 kr	-	-	Utgår

Sommarkort

0-2 år	gratis	0 kr	0 kr	0 kr
3-18 år	450 kr	303 kr	170-590 kr	450 kr
Vuxen	700 kr	653 kr	350-990 kr	700 kr
Pensionär	550 kr	550 kr	375-550 kr	550 kr
Familj*	1 400 kr	1 125 kr	900-1400 kr	1 500 kr

Frilutsbad Marieholm

	<u>Nuvarande avgift</u>	<u>Pris genomsnitt</u>	<u>Prisintervall</u>	<u>Förslag avgift</u>
0-2 år	gratis	0 kr	0 kr	0 kr
3-18 år:	25 kr	22 kr	10-30 kr	27 kr
Vuxen:	40 kr	44 kr	40-60 kr	44 kr
Pensionär:	35 kr	40 kr	35-45 kr	38 kr
Familj*	110 kr	101 kr	85-140 kr	115 kr

Månadskort

3-18 år:	225 kr	-	-	Utgår
Vuxen:	380 kr	-	-	Utgår
Pensionär:	300 kr	-	-	Utgår

Sommarkort

0-2 år	gratis	0 kr	0 kr	0 kr
3-18 år	300 kr	303 kr	170-590 kr	300 kr
Vuxen	525 kr	653 kr	350-990 kr	525 kr
Pensionär	375 kr	550 kr	375-550 kr	420 kr
Familj*	1 100 kr	1 125 kr	900-1400 kr	1 250 kr

Simundervisning

	<u>Nuvarande avgift</u>	<u>Pris genomsnitt</u>	<u>Prisintervall</u>	<u>Förslag avgift</u>
Simskola barn*	550 kr	780 kr	550-1130 kr	583 kr
Simskola vuxen*	1075			1 075 kr
Minisim*	550 kr	960 kr	550-1370 kr	660 kr
Babysim*	1 000 kr	1 170 kr	1000-1440 kr	1 094 kr
Skola i Eslöv*	12 kr	-	-	14 kr
Övriga skolor*	15 kr	-	-	20 kr
Avgift simlärare*	480 kr			550 kr

*Simskola vuxen= 10 lektioner á 45 minuter per lektion

*Simskola barn, minisim & babysim= 10 lektioner á 30 minuter per lektion

*Skola i Eslöv= Avgift per elev i kommunala skolor i Eslövs kommun (Ingen taxa för simundervisning årskurs 2 samt heatsim)

*Övriga skolor= Avgift per elev för skolor utanför Eslövs kommun

*Avgift Simlärare=Avgift 1 timme med simlärare, gäller ej simundervisning årskurs 2 samt heatsim

Vattengymnastik

	<u>Nuvarande avgift</u>	<u>Pris genomsnitt</u>	<u>Prisintervall</u>	<u>Förslag avgift</u>
Vuxen enkel	75 kr	81 kr	70-90 kr	85 kr
Pensionär enkel	60 kr			70 kr
Tillägg	15 kr	25 kr	15-35 kr	20 kr
Varmvatten 8 ggr	640 kr			680 kr
Klippkort				
Vuxen	750 kr	768 kr	665-875 kr	850 kr
Pensionär	600 kr	-	-	700 kr
Tillägg	150 kr	-	-	200 kr

Övriga taxor:

	<u>Nuvarande avgift</u>	<u>Pris genomsnitt</u>	<u>Prisintervall</u>	<u>Förslag avgift</u>
Varmvattenbassäng				
Föreningshyra 1 h	130 kr	-	-	160 kr
Privat 1 h	550 kr	-	-	700 kr
		-	-	
Äventyrsbad				
Föreningshyra 1 h	1 450 kr	-	-	1 600 kr
Privathyra 1 h	2 500 kr	-	-	2 750 kr
Skolor 1 h	1 075 kr	-	-	1 200 kr
Simhall				
Ess hyra/bana/ 1 h	11 kr			13 kr
Privat/bana/ 1h	430 kr			430 kr
Privat hyra hela 1 h	900 kr			1 200 kr
Varmvattenbassäng				
3-18 år	45 kr			55 kr
Vuxen enkel	80 kr	-	-	90 kr
Pensionär enkel	65 kr	-	-	75 kr
Tillägg	20 kr	-	-	25 kr

Förslag nya artiklar

Förslag avgift

Simhall

3 månader vuxen	715 kr
3 månader pensionär	550 kr
3 månader barn	385 kr
3 månader familj	1 815 kr
6 månader vuxen	1 040 kr
6 månader pensionär	800 kr
6 månader barn	560 kr
6 månader familj	2 640 kr
Bastu 12 månader	910 kr
Bastu 6 månader	560 kr
Bastu 3 månader	420 kr

Äventyr

3 månader vuxen	968 kr
3 månader pensionär	726 kr
3 månader barn	605 kr
3 månader familj	2 541 kr
6 månader vuxen	1 410 kr
6 månader pensionär	1 060 kr
6 månader barn	880 kr
6 månader familj	3 695 kr

Simskola

3 månader familj*	900 kr
Simskola icke kommuninvånare	641 kr
Simskola med förälder	660 kr
Simskola med förälder icke kommun	726 kr

Vattengymnastik

Vår vuxen	900 kr
Höst vuxen	900 kr
Vår pensionär	720 kr
Höst pensionär	720 kr
Årskort vuxen	1 600 kr
Årskort pensionär	1 280 kr
kombikort vuxen 12 mån*	2 635 kr
Kobikort pensionär 12 månader*	2 065 kr
Hydrohex drop-in	100 kr
Hydrohex tillägg	35 kr

Övrigt

Nuddisband*	100 kr
-------------	--------

*kombikort vuxen 12 mån= 12 månader simhall inkl. vattengymnastik

*kombikort pensionär 12 mån= 12 månader simhall inkl. vattengymnastik

*3 månader familj= Rabatterat pris för 2 vuxna & 2 barn om ett av barnen går i simskola

*Nuddisband= Avgift som tillkommer för att teckna nytt alt. ersätta borttappat entréband.

Övrig taxa simhall

Esurf/bana/ 1h	13 kr
Övriga föreningar i Eslöv/bana/1 h	150 kr
Hela simhallen vid tävling 1h	200 kr
Hela simhallen vid tävling heldag	1 000 kr

Övrig taxa varmvattenbassäng

Föreninshyra 1 h inkl. Hydrohex	210 kr
Privathyra 1 h inkl. Hydrohex	1 000 kr

Ny Familjebiljett*

*Ny familjebiljett= Tidigare familjebiljett utgår, ny familjebiljett gäller 2 vuxna och 2 barn alt. 1 vuxen och 3 barn. Därefter betalar man 50 % av ordinare barnbiljett för varje barn som tillkommer

**Revidering av Kulturskolans taxor inför
höstterminen 2023**

16

KS.2023.0310

2023-05-05
Agneta Fristedt
+4641362822
agneta.fristedt@eslov.se

Kommunstyrelsen

Revidering av Kulturskolans taxor inför höstterminen 2023

Ärendebeskrivning

Kultur- och fritidsnämnden har genomfört en analys av sin verksamhet och tagit fram en ekonomisk handlingsplan utifrån nya ekonomiska förutsättningar.

Det har visat sig att kostnaden för Eslövs kulturskolas nettokostnader per capita har ökat de senaste åren.

Kulturskolans taxor inför höstterminen 2023 behöver därför revideras.

Beslutsunderlag

- Kultur- och fritidsnämndens beslut § 40, 2023. Revidering av Kulturskolans taxor inför höstterminen 2023
- Förslag till beslut; Revidering av Kulturskolans taxor inför höstterminen 2023
- Kommunledningskontorets förslag till förtydligande av informationen i Förslag på ny taxa för Kulturskolan i Eslövs kommun från ht 2023
- Förslag på revidering av taxor för kulturskolan i Eslövs kommun, med start höstterminen 2023
- Svar från föräldrar och elever gällande föreslagna taxor inför hösten 2023
- Barnchecklista för Eslövs kommun, Kultur och Fritid

Beredning

Kultur och Fritid har i sin analys bland annat sett över Eslövs kulturskolas nettokostnader och konstaterat att den per capita har ökat de senaste åren. Eslövs nettokostnader per capita ligger på 1709 kronor och samma tal för riket ligger på 1666 kronor. Avgifterna för deltagande på Eslövs kulturskola ligger under snittavgiften för kulturskoleverksamhet i jämförbart stora kommuner. Eslövs taxa ligger på 450 kronor per termin medan kommuner i liknande storlek ligger på ett snitt på 719 kronor per termin. Avgiften för riket i genomsnitt ligger på 680 kronor per termin.

Kommunledningskontoret

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2
Telefon: 0413-620 00 | E-post: kommunledningskontoret@eslov.se | www.eslov.se

Kultur- och fritidsnämnden föreslår nya taxor på följande:

Individuell instrumentundervisning från åk 4 från 450 kronor till 550 kronor/termin, en ökning med 22%.

Gruppundervisning från 225 kronor till 280 kronor/termin, en ökning med 25%.

Avseende de elev som normalt inte omfattas av verksamheten på Kulturskolan i Eslöv men som i mån av plats kan erbjudas plats i något ämne ändras inte förutsättningarna utan de fortsätter att betala dubbel avgift men utifrån de föreslagna nya taxorna 550 kronor respektive 280 kronor som då blir 1100 kronor eller 560 kronor per termin.

Syskonrabatt – Ingen avgift tas ut efter tredje barnet

Sammantaget utgör förslaget från kultur- och fritidsnämnden på nya taxor (exklusive rabatter) en sammantagen intäktsökning till Kulturskolan om 20 %.

Kommunledningskontoret har granskat förslag till revidering av Kulturskolans taxor inför höstterminen 2023. Kommunledningskontoret föreslår att informationen i taxan förtydligas i enlighet med bilaga ”Kommunledningskontorets förslag till förtydligande av informationen i Förslag på ny taxa för Kulturskolan i Eslövs kommun från ht 2023”. Kommunledningskontoret har inget att erinra på förslagen avseende taxeförändringen från kultur- och fritidsnämnden.

Kommunledningskontoret föreslår att taxorna ses över för revidering vartannat år.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta att taxan för individuell instrumentundervisning från åk 4 höjs från 450 kronor till 550 kronor/termin och att gruppundervisning höjs från 225 kronor till 280 kronor/termin, att gälla från höstterminen 2023.
- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta att taxan för de elever som normalt inte omfattas av verksamheten på Kulturskolan i Eslöv men som i mån av plats kan erbjudas plats i något ämne ändras inte förutsättningarna utan de fortsätter att betala dubbel avgift men utifrån de föreslagna nya taxorna 550 kronor respektive 280 kronor som då blir 1100 kronor eller 560 kronor per termin, att gälla från höstterminen 2023.
- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta syskonrabatt som innebär att ingen avgift tas ut efter tredje barnet, att gälla från höstterminen 2023.
- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta de förändringar av informationen som föreslås av kommunledningskontorets bilaga ”Kommunledningskontorets förslag till förtydligande av informationen i Förslag på ny taxa för Kulturskolan i Eslövs kommun från ht 2023”, att gälla från höstterminen 2023.

- Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att taxorna ses över för revidering vartannat år.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Eva Hallberg
Kommundirektör

Patrik Linder
Avdelningschef för
juridiska avdelningen

KS.2023.0310

2023-05-23
Agneta Fristedt
+4641362822
agneta.fristedt@eslov.se

Kommunledningskontorets förslag till förtydligande av informationen i Förslag på ny taxa för Kulturskolan i Eslövs kommun från ht 2023

Kommunledningskontoret har tagit del av beslutsunderlaget med ”Förslag på taxa för Kulturskolan i Eslövs kommun från ht 2023” från kultur- och fritidsnämnden och nedan finns den text som återfinns på sidan 3.

Kommunledningskontoret har inget att erinra på kultur- och fritidsnämndens förslag att ändra taxorna för Kulturskolan inför höstterminen 2023 men har några förslag på hur informationen kan förtydligas, som redovisas nedan.

Gult = markerar någon förändring i förhållande till kultur- och fritidsnämndens förslag
Överstruken text = förslag att denna text tas bort
Agneta Fristedt
Kommunjurist

Inledning

Eslövs Kulturskola

Kulturskolan i Eslöv bedriver kulturell, musikalisk och konstnärlig utbildning för barn och unga i kommunen på deras fritid.

Kulturskolan i Eslövs kommun har verksamhet för barn i åldrarna 3-18* år. För aktuell information om vilka ämnen som erbjuds och vilka åldrar som omfattas hänvisar vi till Eslövs kommuns hemsida.

Taxor för Eslövs kulturskola

Aktivitet	Pris
Deltagande i kurs	550 kronor per termin
För elev till och med skolår 3. <i>Rabatten gäller ej instrumentalundervisning.</i>	280 kronor per termin
Kör	280 kronor per termin
Extragrupp inom Dans/Cirkus	280 kronor per termin
I mån av plats kan elev** som inte omfattas av verksamheten på Kulturskolan i Eslöv (folkbokförd i annan kommun än Eslöv eller äldre än motsvarande sista året på ungdomsgymnasiet) få plats. Dessa betalar då dubbel avgift.	550 x 2=1100 kronor per termin /280 x 2=560 kronor per termin
Instrumenthyra för instrument med inköpsvärde lägre än 2000 kronor	200 kronor per termin
Instrumenthyra för instrument med inköpsvärde högre än 2000 kronor	400 kronor per termin
I mån av plats kan elev** som inte omfattas av verksamheten på Kulturskolan i Eslöv (folkbokförd i annan kommun än Eslöv eller äldre än motsvarande sista året på ungdomsgymnasiet) få plats. Dessa betalar då dubbel avgift.	550 x 2=1100 kronor per termin /280 x 2=560 kronor per termin

Rabatter:

Syskonrabatt – Ingen avgift tas ut efter tredje barnet

* Till och med året hen blir 18 år.

** Barn i åldrarna 3-18* år som inte är folkbokförda i Eslövs kommun samt de som är äldre än 18 år men som går sista året på ungdomsgymnasium, både de som är folkbokförda i Eslövs kommun och de som inte är det.

Kommentar [FA1]: Förslag: f
lyttas ner

Kommentar [FA2]: Finns inte med i förslag till taxa från KoF men i beredningsunderlaget. Ska den gälla måste den vara med. Föreslår att syskonrabatten förtydligas. Från och med barn tre är det avgiftsfritt avseende den billigaste aktiviteten. Yngsta barnet räknas alltid som barn ett.

Kultur- och fritidsnämnden

§ 40

KOF.2023.0034

Revidering av Kulturskolans taxor inför höstterminen 2023**Ärendebeskrivning**

I tider med ekonomiska utmaningar måste verksamhet och ledning se över vilka möjligheter som finns för att bibehålla verksamhetens kvalité och stabilitet. På uppdrag av kultur- och fritidsnämnden och beslutad ekonomisk handlingsplan för nämndens verksamheter har ett behov av att se över nivån på de avgifter och taxor Kulturskolan identifierats.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Revidering av Kulturskolans taxor inför höstterminen 2023
- Förslag på revidering av taxor för kulturskolan i Eslövs kommun, med start höstterminen 2023
- Svar från föräldrar och elever gällande föreslagna taxor inför hösten 2023
- Barnchecklista för Eslövs kommun, Kultur och Fritid

Beredning

Eslövs kulturskolas nettokostnader per capita har ökat de senaste åren, så även motsvarande mått för rikets samtliga kulturskolor. Eslövs nettokostnader per capita ligger på 1709 kr och samma tal för riket ligger på 1666 kr. Över tid har nettokostnaden för kulturskolans verksamhet både i Eslöv och i riket ökat och som avgifterna för deltagande i verksamheten har minskat. Samtidigt har avgifterna för deltagande på Eslövs kulturskola legat under snittavgiften för kulturskoleverksamhet i jämförbart stora kommuner. Eslövs taxa ligger 450 kr per termin medan kommuner i liknande storlek ligger på ett snitt på 719 kr per termin. Noteras kan även att avgiften för riket i genomsnitt ligger på 680 kr per termin. Det finns tydliga fördelar med att ha låga taxor i Kulturskolan eftersom verksamheten då blir tillgänglig för fler när den ekonomiska aspekten av att delta inte utgör ett lika stort hinder.

Verksamhetsuppdraget för Eslövs kulturskola kommer att kunna genomföras i sin helhet även med nya taxor. Vid större förändringar av taxornas storlek, både neråt och uppåt, kan svårigheter uppstå. Med föreslagna förändringar föreligger inget hinder.

Konsekvenserna som kan komma att uppstå vid en höjning av taxorna likt föreslaget är en viss förlust av deltagare. Detta är den direkta negativa påverkan vi kan se. Dock måste denna eventuella förlust av deltagare ses utifrån ett perspektiv där hushållens kostnader på många områden ökar, inte uteslutande föreslagna taxor för deltagande i

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Kultur- och fritidsnämnden

kulturskolan. Konsekvensen blir initialt, om än väldigt tråkig, förhållandevis lindring då verksamheten har kö på i stort sett alla ämnen.

Förslaget på nya taxor utgår ifrån att de som redan betalar mycket får en lägre procentuell höjning. Samtidigt så finns risken att det är samma elever som också är i behov av att hyra instrument. Instrumenthyran föreslås ligga oförändrad. Taxan för gruppundervisning föreslås öka med 25% från förhållandevis låg nivå.

Förslag på nya taxor:

Individuell instrumentundervisning från åk 4 – 550 kr/termin (ökning med 22%)

Gruppundervisning – 280 kr/termin (ökning med 25%)

Instrumenthyra för instrument med inköpsvärde över 2000 kr – 400 kr/termin (-)

Instrumenthyra för instrument med inköpsvärde under 2000 kr – 200 kr/termin (-)

Dubbel avgift gäller då i mån av plats elev som inte normalt omfattas av verksamheten på Kulturskolan i Eslöv (folkbokförd i annan kommun eller äldre än motsvarande sista året på gymnasiet) får plats i något ämne.

Rabatter:

Syskonrabatt – Ingen avgift tas ut efter tredje barnet

Sammantaget utgör förslaget på nya taxor (exklusive rabatter) en sammantagen intäktsökning till Kulturskolan om 20 %.

Beslut

- Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anta förslag till reviderade taxor för Kulturskolan att börja gälla från och med höstterminen 2023.

Reservationer

Nicklas Karlsson (KD), Emil Marteby (KD) och Stefan Karlsson (V) reserverar sig mot beslutet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Barnchecklista för Eslövs kommun, Kultur och Fritid

FN:s konvention om barnets rättigheter har som mål att ge barn, oavsett bakgrund, rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Enligt konventionen är alla under 18 år att betrakta som barn. Barnkonventionen klargör vilka rättigheter alla barn i hela världen har. I beslut och åtgärder som rör barn ska barnets bästa alltid beaktas.

När kultur- och fritidsnämnden fattar beslut ska alltid hänsyn tas till barnets bästa.

1. Kommer beslutet att beröra barn och ungdomar, nu eller i framtiden?

Den första frågan handlar om att tidigt avgöra om beslutet kommer att påverka barn och ungdomar. Oavsett svar ska det ges en förklaring av hur barnen berörs eller på vilket sätt de inte berörs. Ärenden kan både direkt och indirekt påverka barn.

Ja, gå vidare till nästa fråga **Nej**, motivera och avsluta:

2. Innebär beslutet att barns och ungdomars bästa sätts i främsta rummet?

Vid alla åtgärder som rör barn ska barnets bästa komma i främsta rummet (artikel 3).

I att beakta barns bästa ingår till exempel att beakta barns fysiska och psykiska välbefinnande, tillämpa aktuell kunskap om barns levnadsvillkor och ha barnperspektiv.

Ja, beskriv hur **Nej**, vilka kompensatoriska åtgärder planeras?

Risken finns att fler familjer kommer att ha svårt att betala för sitt/sina barns kulturutövning och eventuellt väljer att avstå. Dock är taxorna förhållandevis låga vilket därmed inte slår så hårt.

Möjligheten finns att dela upp betalningen vilket kan underlätta likviditeten över flera månader. Vidare behöver verksamheten hitta vägar och samarbetspartners som kan möjliggöra ungdomars fritidssysselsättning genom att överbygga denna finansiella aspekt.

3. Har barn och ungdomar fått uttrycka sin mening eller har barn och ungas perspektiv tagits med på annat sätt?

Barn ska ges möjlighet att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i de frågor barn anser att de berörs av (artikel 12). I annat fall, finns det exempelvis någon vuxen eller en organisation som kan föra barnens talan i denna fråga?

Ja, beskriv hur

Nej, varför inte, motivera?

Frågan om taxorna ligger på en rimlig nivå i förslaget till beslut samt om höjningen påverkar deltagande har ställts till hela gruppen med avgångselever samt ett slumpmässigt urval av föräldrar till barn på kulturskolan. Det är inte ett optimalt val av representation av barn och unga eftersom eleverna inte kommer gå kvar då en eventuell höjning träder i kraft. Dock är dessa elever nästan vuxna, har gått på kulturskolan länge och har därmed längst erfarenhet av att få fakturor från kulturskolan (om än via vårdnadshavare). Se bilaga till ärendet för ytterligare information.

4. Innebär beslutet att vi tar hänsyn till barnets rätt till likvärdiga villkor med tanke på diskrimineringsgrunderna* och barns socioekonomiska ställning?

Inga barn (eller viss grupp av barn) eller dess föräldrar får diskrimineras på grund av t ex kön, etniskt ursprung, funktionsnedsättning, tro, social ställning etc.

Ja, beskriv hur

Nej, varför inte, motivera?

Det påverkar varken positivt eller negativt gällande diskrimineringsgrunderna. Dock höjer förslaget tröskeln något för barn och unga i socioekonomisk utsatthet. I en eventuell ansträngd ekonomi kommer en höjning av taxorna skapa en ytterligare distans till dessa barn och unga.

Barnkonventionen

Barnkonventionen fastslår varje barns rättigheter och statens ansvar i 54 artiklar. Artikel 2, 3, 6 och 12 kallas för de fyra grundprinciperna. Alla övriga artiklar utgår i från dem.

Artikel 2

Om alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.

Artikel 3

I alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas. Begreppet "barnets bästa" är konventionens grundpelare. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.

Artikel 6

Varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Det handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.

Artikel 12

Barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör hen. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Diskrimineringslagen

Diskriminering innebär enkelt uttryckt att någon missgynnas eller kränks på grund av vem hen är, vad hen tror på eller hur hen lever.

Enligt den svenska diskrimineringslagen finns sju skyddsgrunder:

- Kön och könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Det betyder att missgynnande eller kränkningen måste ha samband med någon av dessa grunder för att klassas som diskriminering.

Svar från föräldrar och elever gällande föreslagna taxor inför hösten 2023

Text till respondenterna:

Inför höstterminen föreslås en ökning av Kulturskolans taxor med i snitt 20%.

Grupp tom åk 3, kör - 280 kr/termin (tidigare 225 kr)

Enskilda, åk 4 grupp - 550 kr/termin (tidigare 450 kr)

Instrumenthyra - oförändrad

Inför de politiska besluten önskar vi få åsikter kring detta från våra deltagare och/eller deras föräldrar. Vi har slumpmässigt valt ut några personer vi skickar detta frågeformulär till.

Svaren presenteras här som en sammanvägning under fråga 1 och 2 och i sin helhet under fråga 3.

1. Ligger kulturskolans föreslagna taxor på en rimlig nivå?

10 av 13 respondenter har svarat att de tycker taxorna är på en rimlig nivå. Vissa har svarat med ett enkelt ja medan andra mer eftertryckligt förmedlat sin positiva inställning till taxorna.

3 av 13 har dock svarat annorlunda. Ett nej som i detta sammanhang tolkas som att taxorna är för höga. En annan respondent har tagit hänsyn till att detta är väldigt individuellt från familj till familj och således inte riktigt har svarat hur hen själv upplever taxorna. Den sista tycker att de lägre taxorna för grupp är rimlig men att taxorna för grupp efter åk 4 och individuell undervisning är för hög.

2. Hur påverkar en eventuell ökning av Kulturskolans taxor dig/er/ert deltagande på Kulturskolan?

Även här förmedlar 10 av 13 att de inte påverkas av höjningen eller till och med att höjningen skulle kunnat vara högre utan att det förändrat något kring deltagande på Kulturskolan.

2 av 13 svarar att det inte påverkar eftersom de inte kommer att fortsätta på Kulturskolan.

1 av 13 svarar att det påverkar hen med tanken på en svår ekonomisk situation.

3. Har du/ni något att tillägga eller vill förmedla till Kulturskolan eller politikerna i Kultur och Fritidsnämnden?

Under denna fråga kommer svaren presenteras i sin helhet eftersom de varierar och frågan är ställd just med anledning att svaren ska förmedlas till politik och verksamhet.

- Kulturskolan i Eslöv har alltid hållit toppkvalitet och vi har haft så många roliga och fina stunder vid konserter, föreställningar och annat genom åren (2010-2023)! Kulturskolan bidrar till Eslövs kommuns varumärke och är en kvalitetsfaktor för Eslöv som skolkommun och boendekommun.
- Det är till kulturskolans heder att de erbjuder taxor som är så rimliga för alla att man kan låta barn utvecklas kreativt utan att föräldrarnas plånböcker ska begränsa. Vi upplever att vår dotters välmående och skolgång gynnas av de aktiviteter hon tar del av via Kulturskolan.
- Jag är kanske inte rätt person att fråga då jag tycker att kulturskolan(musik), inte minst i Eslöv, är ovärderlig. Att behålla de låga avgifterna och behålla de engagerade och kompetenta lärarna borde vara det långsiktigt bästa för barn och ungdomar i Eslöv. Tack på förhand!
- Om man jämför kultursektorn med t.ex. fotbollssektorn så sponsras kulturen väldigt mycket. Samhället sponsrar medelklassungarna mer än arbetar-/invandrarungdomarna.
- Jag hoppas andra familjer fortfarande kan betala och tycker det är värt att betala för kulturskolan även efter höjning. Vi tycker det absolut.
- Tråkigt om barn inte ska kunna fortsätta för att det blir en ekonomiskt svårt situation för föräldrar.

- Jag tycker att även med dom nya taxorna är det väldigt billigt i jämförelse med andra aktiviteter.
- Jämfört med Lund, Malmö och säkert fler kommuner så är avgiften i Eslöv fortfarande låg.
- Mycket trevlig och välfungerande verksamhet med duktiga och engagerade pedagoger.

Förslag på ny taxa för Kulturskolan i Eslövs kommun från ht 2023

Innehållsförteckning

Inledning	3
Eslövs Kulturskola	3
Taxor för Eslövs kulturskola	3

Inledning

Eslövs Kulturskola

Kulturskolan i Eslöv bedriver kulturell, musikalisk och konstnärlig utbildning för barn och unga i kommunen på deras fritid.

Kulturskolan i Eslövs kommun har verksamhet för barn i åldrarna 3-18 år. För aktuell information om vilka ämnen som erbjuds och vilka åldrar som omfattas hänvisar vi till Eslövs kommuns hemsida.

Taxor för Eslövs kulturskola

Aktivitet	Pris
Deltagande i kurs	550 kr per termin
För elev till och med skolår 3. <i>Rabatten gäller ej instrumentalundervisning.</i>	280 kr per termin
Kör	280 kr per termin
Extra grupp inom Dans/Cirkus	280 kr per termin
I mån av plats kan elev som inte omfattas av verksamheten på Kulturskolan i Eslöv (folkbokförd i annan kommun än Eslöv eller äldre än motsvarande sista året på ungdomsgymnasiet) få plats. Dessa betalar då dubbel avgift.	550/280 kr per termin
Instrumenthyra för instrument med inköpsvärde lägre än 2000kr	200 kr per termin
Instrumenthyra för instrument med inköpsvärde högre än 2000kr	400 kr per termin

ESLÖVS
KOMMUN

Revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset

17

KS.2023.0311

2023-05-11
Agneta Fristedt
+4641362822
agneta.fristedt@eslov.se

Kommunstyrelsen

Revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset

Ärendebeskrivning

Kultur- och fritidsnämnden har genomfört en analys av sin verksamhet och tagit fram en ekonomisk handlingsplan utifrån nya ekonomiska förutsättningar.

Kultur- och fritidsnämnden har som en del i arbetet mot en budget i balans sett över lokaltaxorna för Medborgarhuset.

Lokaltaxor för Medborgarhuset inför hösten 2023 behöver därför revideras.

Beslutsunderlag

- Kultur- och fritidsnämndens beslut § 41, 2023 Revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset 2023
- Förslag till beslut; Revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset 2023
- Förslag till revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset 2023
- Redovisning av prisändring för lokaltaxor 2023

Beredning

Kultur och Fritid har i sin analys bland annat sett över lokaltaxorna i samband med att kommunen i stort arbetade med sina besparingsåtgärder. Då identifierades möjligheten för högre intäkter som en potentiell åtgärd.

Taxorna är uppbyggda på så sätt att taxorna för kundgrupp 1, externa kunder, är standardtaxor, och att resterande kundgruppers taxor har en procentuell rabatt på dessa.

Kultur- och fritidsnämnden förslag att endast höja för kundgrupp 1, externa aktörer, beror på att nämnden inte vill att lokala föreningar och studieförbund ska få ytterligare höjningar i en redan ansträngd ekonomi.

Det finns fyra kundgrupper i taxan och i enlighet med tidigare beslut har alla bidragsberättigade föreningar flyttats över till kundgrupp 4, och denna föreslås döpas om till lokalt registrerade bidragsberättigade föreningar. Tidigare låg lokalt registrerade bidragsberättigade föreningar i kundgrupp 3, och kundgrupp 4 var endast särskilt utvalda föreningar i Eslövs kommun (barn- och ungdomsföreningar, pensionärsföreningar, föreningar för funktionsvarierade) men nu samlas alla bidragsberättigade föreningar i samma kundgrupp. Detta innebär en något minskad intäkt för Medborgarhuset eftersom fler föreningar får en kraftigt subventionerad lokaltaxa.

Kultur- och fritidsnämnden tar också hänsyn till att Medborgarhuset även höjt sina livsmedelspriser inför 2023, och att lokaltaxorna för de olika salarna och bokningslängderna ska vara rimliga för gästerna. Förslaget blir då att samtliga taxor för kundgrupp 1, externa kunder, höjs med cirka 6 procent.

Kommunledningskontoret har granskat förslag till revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset inför hösten 2023. Kommunledningskontoret har inget att erinra på förslagen avseende lokaltaxor för Medborgarhuset från kultur- och fritidsnämnden.

Kommunledningskontoret föreslår att taxorna ses över för revidering vartannat år.

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta kultur- och fritidsnämndens förslag till revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset enligt bilaga ”Revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset 2023” och att dessa ska börja gälla från 1 augusti 2023.
- Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att taxorna ses över för revidering vartannat år.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Eva Hallberg
Kommundirektör

Patrik Linder
Avdelningschef för
juridiska avdelningen

Kultur- och fritidsnämnden

§ 41

KOF.2023.0020

Revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset 2023**Ärendebeskrivning**

Som en del i arbetet mot en budget i balans har verksamheten fått i uppgift att se över lokaltaxorna för Medborgarhuset. Lokaltaxorna reviderades för alla kundgrupper 2022. Revidering av lokaltaxor för 2023 påverkar endast kundgrupp 1 – externa kunder.

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut; Revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset 2023
- Förslag till revidering av lokaltaxor för Medborgarhuset 2023
- Redovisning av prisändring för lokaltaxor 2023

Beredning

Arbetet med att se över lokaltaxorna inleddes i samband med att kommunen i stort arbetade med sina besparingsåtgärder. Då identifierades möjligheten för högre intäkter som en potentiell åtgärd. Valet att endast höja för kundgrupp 1 – externa aktörer, beror på att nämnden inte vill att lokala föreningar och studieförbund ska få ytterligare höjningar i en redan ansträngd ekonomi.

I enlighet med tidigare beslut flyttas även alla bidragsberättigade föreningar över till kundgrupp 4, och denna döps om till lokalt registrerade bidragsberättigade föreningar. Tidigare låg lokalt registrerade bidragsberättigade föreningar i kundgrupp 3, och kundgrupp 4 var endast särskilt utvalda föreningar i Eslövs kommun (barn- och ungdomsföreningar, pensionärsföreningar, föreningar för funktionsvarierade) men nu samlas alla bidragsberättigade föreningar i samma kundgrupp. Detta innebär en något minskad intäkt för Medborgarhuset eftersom fler föreningar får en kraftigt subventionerad lokaltaxa.

Eftersom att taxorna är uppbyggda på att taxorna för kundgrupp 1, externa kunder, är standardtaxor, och att resterande kundgruppers taxor har en procentuell rabatt på dessa, kommer rabatten i procent att påverkas för resterande kundgrupper när deras pris blir oförändrat.

Nämnden tar också hänsyn till att Medborgarhuset även höjt sina livsmedelspriser inför 2023, och att lokaltaxorna för de olika salarna och bokningslängderna ska vara rimliga för gästerna. Förslaget blir då att samtliga taxor för kundgrupp 1, externa kunder, höjs med cirka 6 procent.

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande

Kultur- och fritidsnämnden

Beslut

- Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anta reviderade lokaltaxor för Medborgarhuset 2023 och att dessa ska börja gälla från 1 augusti 2023.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Justerares signatur	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

Pris i kronor (SEK)	Kundgrupp 1- externa arrangörer			Kundgrupp 2 - kommunala förvaltningar			Kundgrupp 3 - politiska partier, studieförbund, ej bidragsberättigade lokala föreningar			Kundgrupp 4 - lokalt registrerade bidragsberättigade föreningar		
	Ordinarie pris			ca 65 % rabatt			ca 65 % rabatt			ca 85 % rabatt		
Lokal	Halvdag < 5 h	Heldag 5-10 h	Fulldag > 10 h	Halvdag < 5 h	Heldag 5-10 h	Fulldag > 10 h	Halvdag < 5 h	Heldag 5-10 h	Fulldag > 10 h	Halvdag < 5 h	Heldag 5-10 h	Fulldag > 10 h
Hela huset	10300	17500	21000	5600	9500	12000	5600	9500	12000	2300	3800	4800
A-salen	5400	9100	10800	1800	3000	3800	1800	3000	3800	800	1300	1550
B-salen	3500	5800	6900	1200	1900	2400	1200	1900	2400	500	850	1000
C-salen	2100	3500	4100	700	1200	1400	700	1200	1400	300	500	600
D-salen	2100	3500	4100	700	1200	1400	700	1200	1400	300	500	600
Cirkelrum	450	750	850	250	400	500	250	400	500	100	200	250
Pentry	450	750	850	250	400	500	250	400	500	100	200	250
Sammanträdesrum	1200	1900	2450	600	1000	1300	600	1000	1300	200	350	400

Pris i kronor (SEK)	Kundgrupp 1- externa arrangörer			Kundgrupp 2 - kommunala förvaltningar			Kundgrupp 3 - politiska partier, studieförbund, ej bidragsberättigade lokala föreningar			Kundgrupp 4 - lokalt registrerade bidragsberättigade föreningar		
	Ordinarie pris			ca 65 % rabatt			ca 65 % rabatt			ca 85 % rabatt		
Lokal	Halvdag < 5 h	Heldag 5-10 h	Fulldag > 10 h	Halvdag < 5 h	Heldag 5-10 h	Fulldag > 10 h	Halvdag < 5 h	Heldag 5-10 h	Fulldag > 10 h	Halvdag < 5 h	Heldag 5-10 h	Fulldag > 10 h
Hela huset	9700→10300	16500→17500	19800→21000	5600	9500	12000	5600	9500	12000	2300	3800	4800
A-salen	5100→5400	8600→9100	10200→10800	1800	3000	3800	1800	3000	3800	800	1300	1550
B-salen	3300→3500	5500→5800	6500→6900	1200	1900	2400	1200	1900	2400	500	850	1000
C-salen	2000→2100	3300→3500	3900→4100	700	1200	1400	700	1200	1400	300	500	600
D-salen	2000→2100	3300→3500	3900→4100	700	1200	1400	700	1200	1400	300	500	600
Cirkelrum	400→450	700→750	800→850	250	400	500	250	400	500	100	200	250
Pentry	400→450	700→750	800→850	250	400	500	250	400	500	100	200	250
Sammanträdesrum	1100→1200	1800→1900	2300→2450	600	1000	1300	600	1000	1300	200	350	400

**Revidering av kommunstyrelsens och
servicenämndens reglementen med anledning
av flytt av verksamheter**

18

KS.2023.0323

2023-05-09

Helena Heintz

+4641362123

helena.heintz@eslov.se

Kommunstyrelsen

Revidering av kommunstyrelsens och servicenämndens reglementen med anledning av flytt av verksamheter

Ärendebeskrivning

Vid årsskiftet 2023 övergick verksamheterna Kontaktcenter och IT-avdelningen från servicenämnden till kommunstyrelsen. Det finns därmed behov av att uppdatera respektive reglemente.

Beslutsunderlag

Utdrag ur reglemente för kommunstyrelsen med förslag till ändring

Utdrag ur reglemente för servicenämnden med förslag till ändring

Reglemente för kommunstyrelsen

Reglemente för servicenämnden

Beredning

I servicenämndens reglemente regleras verksamheterna under § 1. Förslaget är att punkterna ”att svara för support, skötsel, underhåll och drift med mera av de kommunala IT-system och IT-utrustningar som förvaltas av Servicenämnden”, ”att tillhandahålla servicefunktionerna Kontaktcenter, tolkförmedling och konsumentvägledning direkt riktat till kommunens medborgare” samt verksamhetsområde ”servicecenter – IT och Kontaktcenter” utgår från servicenämndens reglemente.

I kommunstyrelsens reglemente föreslås följande läggas till under § 2:

- support, skötsel, underhåll och drift med mera av kommunala IT-system och IT-utrustningar
- Kontaktcenter och konsumentvägledning

Då Eslövs kommun inte längre har tolkförmedling i egen regi föreslås att det ansvarsområdet inte tas med i reglementena.

Det finns behov av att se över samtliga nämnders och kommunstyrelsens reglementen samt kommunfullmäktiges arbetsordning avseende innehåll och utformning. Kommunledningskontoret önskar därför ett sådant uppdrag.

Förslag till beslut

- Kommunfullmäktige föreslås besluta att servicenämndens och kommunstyrelsens reglementen ändras i enlighet med Kommunledningskontorets förslag.
- Kommunledningskontoret ges i uppdrag att se över samtliga nämnders och kommunstyrelsens reglementen samt kommunfullmäktiges arbetsordning.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Servicenämnden

Kommunledningskontoret, juridiska avdelningen

Eva Hallberg
Kommundirektör

Patrik Linder
Avdelningschef

KOMMUNSTYRELSENS ÖVERGRIPANDE UPPGIFTER

Styr- och ledningsfunktionen

§ 1

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har som sådant ansvar för utvecklingen av hela den kommunala verksamheten i enlighet med fullmäktiges beslut i uppdrag, måluppfyllelse, kvalitet och ekonomi inklusive de kommunala bolagen och för kommunens ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

Kommunstyrelsens styrfunktion innebär att kommunstyrelsen bland annat ansvarar för att

- leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen samt organisationen av hela den kommunala verksamheten, göra framställningar i målfrågor som inte i lag är förbehållna annan nämnd.
- se till att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt.
- se till att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.
- se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, samt de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning.
- arbeta utifrån ett kommungemensamt helhetsperspektiv.
- ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de bolag, som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen.

- tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de bolag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.
- tillvarata kommunens intressen och ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

§ 2

I kommunstyrelsens ledningsfunktion ligger att leda, utveckla och samordna bland annat

- utvecklingen av den kommunala demokratin.
- kvalitets- och ekonomistyrning samt uppföljning
- kommunens inköps- och upphandlingsverksamhet så att kommunens ekonomiska och övriga intresse tillvaratas
- arbetsgivar-, löne- och personalpolitiken.
- kommunens arbete med jämställdhet, integration, mångfald och folkhälsa.
- åtgärder för att allmänt främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen.
- arbetet med näringslivsfrågor inklusive besöksnäring
- arbetet med strategisk lokalresursplanering
- mark- och bostadspolitik och se till att en tillfredsställande markberedskap upprätthålls samt att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas.
- ägaransvaret för mark, fastigheter och anläggningar.
- kommunens strategiska infrastrukturplanering
- den översiktliga planeringen av användning av mark och vatten
- det kommunala regelbeståndet.

- kommunens arbete med att effektivisera administrationen.
- utvecklingen av informationssystem och tillämpning av informationsteknik (IT).
- support, skötsel, underhåll och drift med mera av kommunala IT-system och IT-utrustningar
- kommunens strategiska och långsiktiga arbete med utveckling av digitalisering, informationsteknik (IT) och telefoni (beställarfunktion)
- utvecklingen av brukarinflytande
- kommunens informations- och kommunikationsverksamhet
- Kontaktcenter och konsumentvägledning
- kommunens arbete med utveckling av det systematiska säkerhetsarbetet
- krisledning och beredskap
- kommunens arbete med att uppfylla kraven som ställs i dataskyddslagstiftningen inklusive att utfärda kommungemensamma riktlinjer.

Kommunstyrelsen ska vidare med uppmärksamhet följa

- miljövårds- och naturvårdspolitiken och verka för en god miljö i kommunen.
- den lokala trafikpolitiken och verka för en tillfredsställande trafikförsörjning.
- socialtjänsten och verka för att socialtjänstlagens mål kan uppfyllas.
- den kommunala hälso- och sjukvården och verka för en god kommunal hälso- och sjukvård.
- skolväsendet och verka för att skollagstiftningens mål kan uppfyllas.
- kultur- och fritidspolitiken och verka för en god kultur- och fritidsverksamhet i kommunen.

Servicekommitténs verksamhetsområden

§ 1

Servicekommittén har till uppgift

- att tillhandahålla de servicefunktioner som kommunens övriga nämnder efterfrågar
- att svara för att de olika serviceverksamheterna drivs effektivt på ett kundorienterat sätt och utifrån ett marknadsmässigt och konkurrensinriktat perspektiv
- att svara för uthyrning, skötsel, underhåll och drift mm av de kommunala fastigheter som förvaltas av Servicekommittén
- att svara för att bygg- och fastighetsprojekt utförs enligt beslutade investeringsramar
- att medverka till, för Eslövs kommun, optimala lösningar vid externa förhyrningar genom förhandling och tecknande av hyresavtal om hyrestiden inte överstiger fem år och förlängningen av avtalstiden inte överstiger fem år
- att svara för support, skötsel, underhåll och drift med mera av de kommunala IT-system och IT-utrustningar som förvaltas av Servicekommittén
- att svara för att kommunens lokaler städas enligt uppsatta normer
- att svara för mat- och elevtransporter till kommunala verksamheter
- att tillhandahålla servicefunktionerna Kontaktcenter, tolkförmedling och konsumentvägledning direkt riktat till kommunens medborgare
- att svara för tillagning och servering av måltider i offentliga verksamheter enligt gällande riktlinjer
- att svara för inköp och finansiell leasing samt övergripande service och reparationer av kommunens personbilar och lätta lastbilar i enlighet med kommunens uppsatta mål.

Verksamhetsområdena är:

- ~~Servicecenter – IT och Kontaktcenter~~
- Måltider
- Fastighetsförvaltning
- Fastighetsservice
- Byggprojekt
- Lokalvård
- Demokrati och Verksamhetsstöd – administrativ service
- Transportservice

Under nämnden lyder Serviceförvaltningen.

REGLEMENTE FÖR KOMMUNSTYRELSEN

Utöver det som föreskrivs om kommunstyrelsen i kommunallagen gäller bestämmelserna i detta reglemente.

ESLÖVS KOMMUNS FÖRFATTNINGSSAMLING, nr 2

Antaget av kommunfullmäktige

Reviderat 2004-12-20, § 129

Reviderat 2007-04-23, § 32

Reviderat 2008-09-29, § 69

Reviderat 2009-06-15, § 57

Reviderat 2010-09-27, § 7

Reviderat 2012-05-28, § 63

Reviderat 2013-01-28, § 4

Reviderat 2014-01-27, § 17

Reviderat 2014-12-15, § 174

Reviderat 2018-03-19, § 21

Reviderat 2019-04-29, § 48

Reviderat 2019-11-25, § 143

Reviderat 2020-03-30, § 43

Reviderat 2021-04-26, § 60

Reviderat 2021-05-31, § 80

Att gälla från och med 2021-05-31

**ESLÖVS
KOMMUN**

Innehållsförteckning

KOMMUNSTYRELSENS ÖVERGRIPANDE UPPGIFTER.....	3
Styr- och ledningsfunktionen.....	3
KOMMUNSTYRELSENS ÖVRIGA VERKSAMHETER	6
Ekonomisk förvaltning	6
Övrig förvaltning	7
Registeransvar	8
Delegering från kommunfullmäktige.....	8
ANSVAR OCH RAPPORTERINGSSKYLDIGHET	10
KOMMUNSTYRELSENS ARBETSFORMER	10
Sammansättning, mandattid.....	10
Ersättarnas tjänstgöring	10
Inkallande av ersättare	11
Ersättare för ordföranden	11
Sammanträdena	11
Kommunalråd	12
Justering av protokoll	13
Reservation	13
Delgivning.....	13
Inhämtande av upplysningar, yttranden m.m.....	13
Undertecknande av handlingar	13
Utskott	13
Planering	14
Fastighetsfrågor m.m	15
Personalärenden	15
Ärenden rörande förtroendevalda	15
Övrigt.....	15

KOMMUNSTYRELSENS ÖVERGRIPANDE UPPGIFTER

Styr- och ledningsfunktionen

§ 1

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har som sådant ansvar för utvecklingen av hela den kommunala verksamheten i enlighet med fullmäktiges beslut i uppdrag, måluppfyllelse, kvalitet och ekonomi inklusive de kommunala bolagen och för kommunens ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

Kommunstyrelsens styrfunktion innebär att kommunstyrelsen bland annat ansvarar för att

- leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrningen samt organisationen av hela den kommunala verksamheten, göra framställningar i målfrågor som inte i lag är förbehållna annan nämnd.
- se till att de av fullmäktige fastställda målen och planerna för verksamheten och ekonomin efterlevs och att kommunens löpande förvaltning handhas rationellt och ekonomiskt.
- se till att uppföljning sker till fullmäktige från samtliga nämnder om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.
- se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, samt de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning.
- arbeta utifrån ett kommungemensamt helhetsperspektiv.
- ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de bolag, som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen.

- tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de bolag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.
- tillvarata kommunens intressen och ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

§ 2

I kommunstyrelsens ledningsfunktion ligger att leda, utveckla och samordna bland annat

- utvecklingen av den kommunala demokratin.
- kvalitets- och ekonomistyrning samt uppföljning
- kommunens inköps- och upphandlingsverksamhet så att kommunens ekonomiska och övriga intresse tillvaratas
- arbetsgivar-, löne- och personalpolitiken.
- kommunens arbete med jämställdhet, integration, mångfald och folkhälsa.
- åtgärder för att allmänt främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen.
- arbetet med näringslivsfrågor inklusive besöksnäring
- arbetet med strategisk lokalresursplanering
- mark- och bostadspolitiken och se till att en tillfredsställande markberedskap upprätthålls samt att bostadsförsörjningen och samhällsbyggandet främjas.
- ägaransvaret för mark, fastigheter och anläggningar.
- kommunens strategiska infrastrukturplanering
- den översiktliga planeringen av användning av mark och vatten
- det kommunala regelbeståndet.

- kommunens arbete med att effektivisera administrationen.
- utvecklingen av informationssystem och tillämpning av informationsteknik (IT).
- kommunens strategiska och långsiktiga arbete med utveckling av digitalisering, informationsteknik (IT) och telefoni (beställarfunktion)
- utvecklingen av brukarinflytande.
- kommunens informations- och kommunikationsverksamhet
- kommunens arbete med utveckling av det systematiska säkerhetsarbetet
- krisledning och beredskap
- kommunens arbete med att uppfylla kraven som ställs i dataskyddslagstiftningen inklusive att utfärda kommungemensamma riktlinjer.

Kommunstyrelsen ska vidare med uppmärksamhet följa

- miljövårds- och naturvårdspolitiken och verka för en god miljö i kommunen.
- den lokala trafikpolitiken och verka för en tillfredsställande trafikförsörjning.
- socialtjänsten och verka för att socialtjänstlagens mål kan uppfyllas.
- den kommunala hälso- och sjukvården och verka för en god kommunal hälso- och sjukvård.
- skolväsendet och verka för att skollagstiftningens mål kan uppfyllas.
- kultur- och fritidspolitiken och verka för en god kultur- och fritidsverksamhet i kommunen.

KOMMUNSTYRELSENS ÖVRIGA VERKSAMHETER

Ekonomisk förvaltning

§ 3

Kommunstyrelsen ska ha hand om kommunens medelsförvaltning och därvid följa av fullmäktige meddelade föreskrifter.

Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalningar görs i tid samt vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar.

Kommunstyrelsen har också hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bland annat att

- underhålla och förvalta kommunens fasta och lösa egendom där inte förvaltningen lagts på annan nämnd.
- se till att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett.

Personalpolitiken

§ 4

Kommunstyrelsen är kommunens centrala organ och har hand om frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare. Kommunstyrelsen har därvid bland annat att

- utforma kommunens övergripande personalpolitik.
- med bindande verkan för kommunen, genom kollektivavtal eller på annat sätt, reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.
- förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11-14 och 38 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden.
- besluta om stridsåtgärd.
- vara kommunens pensionsmyndighet.
- avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

- lämna uppdrag som avses i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.
- handlägga de frågor som faller inom personalorganets verksamhetsområde såsom till exempel följa förvaltnings- och arbetsorganisationer, verka och svara för utveckling och samordning av personaladministrationen, ge råd och biträde i personal- och lönepolitiska frågor samt medverka till att statistik upprättas.
- ansvara för den kommunala lönehanteringen.
- besluta om inskränkningar i nämnders/styrelsers rätt att ledigförklara befattningar, samt besluta om förflyttningar och omplaceringar mellan kommunens förvaltningar.
- fastställande av löne- och anställningsvillkor för förvaltningschefer.
- besluta om undantag från samordningsbestämmelserna i gällande kollektivavtal.

Inköp och upphandling

§ 5

Kommunstyrelsen är kommunens centrala organ för den kammungemensamma inköps- och upphandlingsfunktionen.

Kommunstyrelsen har därvid bland annat att.

- utforma kommunens övergripande inköps- och upphandlingspolitik bland annat genom riktlinjer, rutiner och andra styrdokument.
- svara för kommunens annonseringspliktiga varu- och tjänsteupphandlingar, undantaget de upphandlingar som rör kommunens planering, projektering samt genomförande av bygg- och driftentreprenader för annan nämnd än kommunstyrelsen.
- svara för avtalsförvaltningen av de avtal som tecknats inom ansvarsområdet.
- besluta om rättslig prövning avseende upphandlingsärenden inom ansvarsområdet.
- vara kommunens råd och stöd i inköps- och upphandlingsfrågor.
- att inom ansvarsområdet avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser.
- lämna uppdrag om upphandling till externa parter.
- medverka i ärenden som berör inköps- och upphandlingsverksamhetens ansvarsområden såsom till exempel remisser, motioner, statens offentliga utredningar men även interkommunala samarbeten, samt verka för utveckling av kommunens strategiska inköps- och upphandlingsarbete och utbildning inom verksamhetsområdet.

Kommunikation

§ 6

Kommunstyrelsen är kommunens centrala organ för kommunikation utifrån kommunens intresse.

Kommunstyrelsen har därvid bland annat att.

- utforma kommunens övergripande riktlinjer, rutiner och andra styrdokument för kommunikation, grafisk profil, webbplatser, krisinformation, sociala medier, skrivregler med mera inom området.
- stödja alla nämnder i deras externa kommunikation.
- ansvara för kommunens strategiska kommunikation navseende kommunens handlingsplan, varumärke och medborgarfokus.
- vara kommunens råd och stöd i kommunikationsfrågor både generellt men speciellt när informationen får stort genomslag för hela Eslövs kommun.
- avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande kommunikation.
- vara kommunens kontaktperson med samverkansparter rörande kommunikation.
- medverka i ärenden som berör ansvarsområden inom kommunikation såsom till exempel remisser, motioner, statens offentliga utredningar men även interkommunala samarbeten, samt verka för utveckling av kommunens strategiska kommunikation och utbildning inom verksamhetsområdet.

Övrig förvaltning

§ 7 Uppgifter enligt speciallagstiftning:

Kommunstyrelsen är krisledningsnämnd enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Kommunstyrelsen ansvarar för översikts- och detaljplanering samt övrig fysisk planering.

Kommunstyrelsen har att besluta i myndighetsfrågor i byggnads- och tillståndsärenden enligt plan- och bygglagen eller enligt annan till byggnadsnämnd hörande speciallagstiftning för byggnader och anläggningar där miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för förvaltning och verkställighet av verksamhet.

Kommunstyrelsen har att besluta i myndighetsfrågor i tillsyns- och tillståndsärenden inom miljö- och hälsoskyddsområdet avseende gatu- och trafikfrågor och övriga frågor där miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för förvaltning och verkställighet av verksamhet.

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet. Närmare föreskrifter om arkivvården finns i Kommunalt arkivreglemente.

§ 8 Övrig verksamhet

Till kommunstyrelsens uppgifter hör vidare att

- svara för internationella frågor.
- svara för juridiska frågor.
- på kommunens vägnar motta stämningar samt, i den mån det inte ankommer på annan nämnd, föra kommunens talan vid domstolar och andra myndigheter.
- svara för ärenden angående kommunens heraldiska vapen.
- bevaka kommunens intressen vid fastighetsbildning, fastighetsbestämning, planläggning och byggnadsväsen, gemensamhetsanläggningar och enskilda vägar samt andra ärenden jämförliga med dessa
- svara för kommunens exploateringsverksamhet.

Registeransvar

§ 9

Kommunstyrelsen är personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen (EU 2016/679) och måste se till att behandlingen sker i enlighet med samtliga bestämmelser i densamma.

Kommunstyrelsen kan inte överlåta personuppgiftsansvaret.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 10

Kommunstyrelsen ska besluta i följande grupper av ärenden:

- vid behov ta upp lån inom den beloppsram och de riktlinjer som fullmäktige fastställt med särskilt beaktande av de närmare föreskrifter om säkerheten som fullmäktige angivit,
- ingå borgen till stöd för bostadsförsörjningen,
- styrelsens förvaltningsorganisation inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt,
- på begäran av en nämnd omfördela medel som anslagits till nämnden inom den budgeterade verksamhetsvolymen och av fullmäktige fastställd beloppsram och andra riktlinjer,
- anta, upphäva eller ändra detaljplan eller områdesbestämmelser om ärendet inte är av principiell beskaffenhet eller av större vikt. Kommunstyrelsens befogenhet innefattar också rätt att förlänga eller förnya detaljplanens genomförandetid. Kommunstyrelsen har däremot inte rätt att ändra eller upphäva detaljplan före

genomförandetidens utgång mot fastighetsägares bestridande.

- utarrendera, uthyra eller annars upplåta fastighet som tillhör kommunen och som faller under kommunstyrelsens förvaltning,
- arrendera och inhyra fastighet inom de områden som faller under kommunstyrelsens förvaltning,
- godkänna hyresavtal innan avtalstecknande sker om hyrestiden överstiger fem år eller om förlängning av avtalstiden överstiger fem år,
- köp, försäljning, byte, fastighetsreglering, expropriation eller inlösen med stöd av plan- och bygglagen av fastighet eller fastighetsdel till en köpeskilling om högst 5 000 000 kronor,
- belasta kommunens mark med servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt enligt fastställd detaljplan, utom elektrisk högspänningsledning ovan jord,
- i sådana mål och ärenden, där det ankommer på kommunstyrelsen att föra kommunens talan, på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal,
- avge yttranden enligt lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning och
- avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen. Kommunstyrelsen får också besluta i sist nämnda slag av yttranden om remisstiden inte medger att yttrandet behandlas på ordinarie sammanträde med fullmäktige.

ANSVAR OCH RAPPORTERINGSSKYLDIGHET

§ 11

Kommunstyrelsen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, de föreskrifter som kan finnas i lag eller förordning samt bestämmelser i detta reglemente.

Kommunstyrelsen ska regelmässigt till fullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

KOMMUNSTYRELSENS ARBETSFORMER

Sammansättning, mandattid

§ 12

Kommunstyrelsen består av 13 ledamöter och 13 ersättare.

Förutom ordförande ska finnas en 1:e vice ordförande och en 2:e vice ordförande.

Styrelsens mandattid räknas från och med det sammanträde då nyvalda kommunfullmäktige förrättar val av ledamöter och ersättare intill det sammanträde då nyvalda kommunfullmäktige väljer styrelse nästa gång.

Ersättarnas tjänstgöring

§ 13

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

Ersättare har rätt att yttra sig under sammanträdet.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe. Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får dock en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

§ 14

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Inkallande av ersättare**§ 15**

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till kommunledningskontoret som kallar ersättare. Den ersättare kallas som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

Ersättare för ordföranden**§ 16**

Om varken ordföranden eller en vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör den som varit ledamot i kommunstyrelsen längst tid ordförandens uppgifter. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem fullgöra ordförandens uppgifter.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en tid som beräknas bli två månader eller längre får styrelsen utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Sammanträdena**§ 17**

Kommunstyrelsen sammanträder på dag och tid som styrelsen bestämmer.

§ 17 a

Kommunstyrelsen får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud. Ledamot som önskar delta på distans bör senast fem (5) dagar i förväg anmäla detta till styrelsens kansli.

Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans. Nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

Kallelse

§ 18

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska på ett lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fyra dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot i kommunstyrelsen längst tid göra detta. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem kalla till sammanträde.

Kommunalråd

§ 19

Två ledamöter av kommunstyrelsen ska benämnas kommunalråd. Ett av kommunalråden ska vara kommunstyrelsens ordförande och ett kommunstyrelsens förste vice ordförande.

Kommunalråd ska ägna hela sin arbetstid åt uppdrag för kommunen.

Det åligger kommunalråden att

- närmast under kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunens hela nämndsförvaltning
- med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska
- intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor främja samverkan mellan kommunstyrelsen och kommunens övriga nämnder samt
- representera kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.

Kommunalråden får närvara vid sammanträde med kommunens övriga nämnder och styrelser. De får då delta i överläggningarna men inte i

besluten. Närvarorätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

Justering av protokoll

§ 20

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Kommunstyrelsen kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas innan styrelsen justerar den.

Reservation

§ 21

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Delgivning

§ 22

Delgivning med kommunstyrelsen sker med ordföranden, kommundirektören, ekonomichefen eller annan anställd som styrelsen bestämmer.

Inhämtande av upplysningar, yttranden m.m.

§ 23

Kommunstyrelsen och dess utskott äger från kommunens övriga nämnder, beredningar och anställda infordra de upplysningar och yttranden som behövs för verksamhetens behöriga bedrivande.

Undertecknande av handlingar

§ 24

Avtal, andra handlingar och skrivelser som beslutas av kommunstyrelsen ska undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denne av vice ordförande och kontrasigneras av anställd som styrelsen bestämmer.

I övrigt bestämmer kommunstyrelsen vem som ska underteckna handlingar.

Utskott

§ 25

Inom kommunstyrelsen ska finnas ett arbetsutskott och ett arbetsgivarutskott.

Arbetsutskottet består av 5 ledamöter och 5 ersättare.

Arbetsgivarutskottet består av 3 ledamöter.

§ 26

Kommunstyrelsen väljer för den tid styrelsen bestämmer bland ledamöterna i arbetsutskottet en ordförande och en vice ordförande och bland ledamöterna i arbetsgivarutskottet en ordförande.

Om ordföranden i utskotten på grund av sjukdom eller av annat skäl är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid får styrelsen utse en annan ledamot i utskotten att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

§ 27

Ersättare ska inkallas till tjänstgöring i den av kommunstyrelsen vid valet bestämda ordningen.

Avgår en ledamot eller en ersättare i utskotten, som inte utsetts vid proportionellt val, ska fyllnadsval snarast förrättas.

§ 28

Utskotten sammanträder på dag och tid som de bestämmer. Sammanträden ska också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst två ledamöter begär det.

Utskotten får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Ordföranden i respektive utskott ansvarar för att kallelse utfärdas till utskottens sammanträden inom tid som utskottet bestämmer.

Övriga bestämmelser om utskottens arbetsformer får kommunstyrelsen själv reglera.

§ 29

Följande ärenden som ska avgöras av kommunstyrelsen i dess helhet, det vill säga ärenden som inte delegerats, ska beredas av utskotten om beredning behövs:

Planering

- ledning och samordning av kommunens ekonomi
- bostadsförsörjningsplanering och statlig sektorsplanering
- mål och riktlinjer för verksamhetsplaneringen
- näringslivsutveckling

- översikts- och detaljplaneringsfrågor

Fastighetsfrågor m.m.

- fastighetsförvaltning
- förvärv och överlåtelse av fast egendom
- upplåtelse av kommunen tillhörig fastighet eller del av fastighet
- arrende eller förhyrning av fastighet eller del av fastighet
- lagen om förvärv av hyresfastighet
- nybyggnads- och ombyggnadslåneförordningarna och andra bostadslåneförfattningar
- borgen till stöd för bostadsförsörjningen
- belasta respektive tillförsäkra kommunens mark med servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt för ledning, rätt till väg eller rätt till anläggning enligt fastställd detaljplan även som medverka till ändring eller upphävande av sålunda tillkommen rätt, utom såvitt avser elektrisk högspänningsledning ovan jord
- kommunens exploateringsverksamhet.

Personalärenden

- kommunens förvaltnings- och arbetsorganisation
- utveckling och samordning av den personaladministrativa planeringen och personaladministrationen inom kommunen

Ärenden rörande förtroendevalda

- ekonomiska förmåner till förtroendevalda i Eslövs kommun
- partistöd.

Övrigt

- andra ärenden, vilka till sin art är jämförliga med ovan angivna.

REGLEMENTE FÖR SERVICENÄMNDEN

Utöver vad i kommunallagen är stadgat för nämnd, ska följande gälla för servicenämnden.

Antagen av kommunfullmäktige 1996-09-30

Reviderat 2017-06-19 § 67

Reviderat 2019-04-29 § 48

Reviderat 2020-03-30 § 43

Reviderat 2021-01-25 § 8

Reviderat enligt KFs beslut § 97 2021-06-14

Reviderat enligt KFs beslut § 119 2022-11-28

Att gälla från och med 2023-01-01

**ESLÖVS
KOMMUN**

Innehållsförteckning

NÄMNDENS UPPGIFTER OCH ANSVAR M.M.	3
Servicenämndens verksamhetsområden	3
Personalfrågor.....	4
Ansvar och rapporteringsskyldighet	4
Registeransvar	4
NÄMNDENS ARBETSFORMER	5
Sammansättning, mandattid.....	5
Ersättarnas tjänstgöring	5
Inkallande av ersättare	5
Ersättare för ordföranden	6
Sammanträden.....	6
Kallelse.....	6
Justering av protokoll	7
Reservation	7
Delgivning	7
Undertecknande av handlingar	7
§ 16	7

NÄMNDENS UPPGIFTER OCH ANSVAR M.M.

Service nämndens verksamhetsområden

§ 1

Service nämnden har till uppgift

- att tillhandahålla de servicefunktioner som kommunens övriga nämnder efterfrågar
- att svara för att de olika serviceverksamheterna drivs effektivt på ett kundorienterat sätt och utifrån ett marknadsmässigt och konkurrensinriktat perspektiv
- att svara för uthyrning, skötsel, underhåll och drift mm av de kommunala fastigheter som förvaltas av Service nämnden
- att svara för att bygg- och fastighetsprojekt utförs enligt beslutade investeringsramar
- att medverka till, för Eslövs kommun, optimala lösningar vid externa förhyrningar genom förhandling och tecknande av hyresavtal om hyrestiden inte överstiger fem år och förlängningen av avtalstiden inte överstiger fem år
- att svara för support, skötsel, underhåll och drift med mera av de kommunala IT-system och IT-utrustningar som förvaltas av Service nämnden
- att svara för att kommunens lokaler städas enligt uppsatta normer
- att svara för mat- och elevtransporter till kommunala verksamheter
- att tillhandahålla servicefunktionerna Kontaktcenter, tolkförmedling och konsumentvägledning direkt riktat till kommunens medborgare
- att svara för tillagning och servering av måltider i offentliga verksamheter enligt gällande riktlinjer
- att svara för inköp och finansiell leasing samt övergripande service och reparationer av kommunens personbilar och lätta lastbilar i enlighet med kommunens uppsatta mål.

Verksamhetsområdena är:

- Servicecenter – IT och Kontaktcenter
- Måltider
- Fastighetsförvaltning
- Fastighetsservice
- Byggprojekt
- Lokalvård
- Demokrati och Verksamhetsstöd – administrativ service
- Transportservice

Under nämnden lyder Serviceförvaltningen.

§ 2

Det åligger Servicenämnden att även i övrigt fullgöra de uppdrag som kommunfullmäktige överlämnar till nämnden.

Personalfrågor

§ 3

Såvida ej annat anges nedan beslutar nämnden i de personalfrågor som förekommer i allmänna bestämmelser (AB) och annat tillämpligt kollektivavtal.

Nämnden anställer själv sin personal, förutom förvaltningschefen som anställs av kommunstyrelsen.

Utan kommunstyrelsens medgivande får arbetstagare inte anställas på särskilt visstidsförordnande eller kontrakt.

Förflyttnings- och omplaceringsärenden från en nämnd till en annan avgörs av kommunstyrelsen.

Ansvar och rapporteringsskyldighet

§ 4

Nämnden ansvarar för att verksamheten inom nämndens område bedrivs enligt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Nämnden bör vid fullgörandet av sina uppgifter på lämpligt sätt och i den omfattning som behövs samråda med övriga kommunala nämnder och andra myndigheter med mera inom sitt verksamhetsområde.

Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden ska regelmässigt till kommunfullmäktige rapportera hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är.

Registeransvar

§ 5

Servicenämnden är personuppgiftsansvarig enligt dataskyddsförordningen och ansvarar för att behandlingen sker i enlighet med densamma. Servicenämnden kan inte överlåta personuppgiftsansvaret.

NÄMNDENS ARBETSFORMER

Sammansättning, mandattid

§ 6

Nämnden består av sju ledamöter och sju ersättare.

Bland ledamöterna utser kommunfullmäktige en ordförande, en förste vice ordförande och en andre vice ordförande.

Ledamöterna i nämnden väljs av kommunfullmäktige för fyra år räknat från och med den 1 januari året näst efter det år då allmänna val ägt rum.

Ersättarnas tjänstgöring

§ 7

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

Ersättare har rätt att yttra sig under sammanträdet.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänstgöra enligt den av kommunfullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

§ 8

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Inkallande av ersättare

§ 9

En ledamot som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till nämndens sekreterare. Sekreteraren kallar in den ersättare som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

Ersättare för ordföranden

§ 10

Om varken ordföranden eller vice ordföranden kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör den ledamot med längst tjänstgöringstid ordförandens uppgifter.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Sammanträden

§ 11

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

§ 11 a

Nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud. Ledamot som önskar delta på distans bör senast fem (5) dagar i förväg anmäla detta till förvaltningen.

Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans. Nämnden får bestämma som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

Kallelse

§ 12

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelse ska på ett lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fyra dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen. I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den ledamoten med längst tjänstgöringstid göra detta.

Justering av protokoll

§ 13

Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas innan nämnden justerar den.

Reservation

§ 14

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Delgivning

§ 15

Delgivning med nämnden sker med ordföranden, förvaltningschefen eller annan anställd som nämnden bestämmer.

Undertecknande av handlingar

§ 16

Avtal, andra handlingar och skrivelser i nämndens namn ska undertecknas av ordföranden eller vid förfall för denne av vice ordförande och kontrasigneras av anställd som nämnden bestämmer.

I övrigt bestämmer nämnden vem som ska underteckna handlingar.

**Startbesked för bygglov för skylt (anslagstavla)
vid Trollsjön på fastigheten ESLÖV 53:4
(Bygg.2023.101)**

Ivan Mirza
0413-62324
ivan.mirza@eslov.se

kommunstyrelsen

Startbesked för bygglov för skylt (anslagstavla) vid Trollsjön på fastigheten ESLÖV 53:4

Ärendebeskrivning

Beslut avser: Bygglov för skylt (anslagstavla) vid Trollsjön på fastigheten ESLÖV 53:4, Eslöv
Ärendet registrerade 2023-03-27 och har diarienummer Bygg.2023.101.
Kommunstyrelsen hanterar frågan om startbesked.

Beslutsunderlag

Kontrollplan

inkom: 2021-03-27

Beredning

Byggnadsverket får tas i bruk i de delar som omfattas av startbesked utan att byggnadsnämnden har gett ett slutbesked enligt 10 kapitlet 4 § plan- och bygglagen.
Underskriven kontrollplan ska lämnas in för att erhålla slutbesked.

Åtgärden kräver inte utstakning.

Enligt 9 kapitlet 42 a § plan- och bygglagen (2010:900) får ett lov verkställas fyra veckor efter det att beslutet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar även om beslutet inte vunnit laga kraft.

Handlingar som ska lämnas in som underlag för slutbesked:
Fastställd kontrollplan, ifylld och signerad.

Förslag till beslut

- Startbesked meddelas med stöd av 10 kap.23§ plan- och bygglagen (2010:900).
- Förslag till kontrollplan registrerad, fastställs i enlighet med 10 kapitlet 24 § plan- och bygglagen.

Beslutet kan överklagas till Länsstyrelsen i Skåne län

Beslut om startbesked kan i enlighet med plan- och bygglagen 13 kap. 15 § överklagas endast av den som lämnat in ansökan om lov eller gjort en anmälan om bygglovsbefriad anmälan's pliktiga åtgärd.

Enligt praxis har ändå ägare till grannfastigheter getts klagorätt med stöd av den rätt till domstolsprövning som följer av artikel 6.1 i Europakonventionen.

Överklagandet, som ska vara skriftligt, lämnas in eller skickas till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Eslöv. För att överklagandet ska kunna prövas måste handlingarna ha kommit in senast tre veckor från den dag då du fick del av beslutet. Ange diarienummer på ärendet, ditt namn, e-postadress eller postadress och varför du anser att beslutet är felaktigt samt på vilket sätt du vill att beslutet ska ändras. Bifoga handlingar eller annat som stödjer din uppfattning.

Beslutet skickas till

Kommunens avdelning för gata, trafik och park
Kommunledningskontoret

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Avdelningschef

Kontrollplan

435 (441)

Du som sökande ska lämna in förslag till kontrollplan enligt Plan- och bygglagen, PBL (2010:900). I kontrollplanen anger du det som är viktigt att kontrollera under byggtiden. Ifylld kontrollplan ska skickas in tillsammans med ansökan eller senast inför startbesked. **Orangefärgade fält** ska **inte** fyllas i förrän i **andra skedet** när kontrollen är utförd och **kontrollplanen lämnas in för slutbesked**.

Fastighet

Fastighetsbeteckning: Eslöv 53:4	Fastighetens adress:
Ärendenummer:	Ärendemening:*

Kontrollplanen är upprättad av: (Byggherre/sökande/kontrollant)

Namn: Karin Jonsson	Telefon, dagtid: 0413-62482
Adress:	Telefon mobil:
Postadress:	E-postadress: karin.jonsson2@eslov.se

Kontrollen avser:*	Kontroll mot:*	Kontrollant:*	Signatur:	Datum:
Tavlan har förankrats i enlighet med anvisningarna		Byggleddare		

*Se förklaringar på nästa sida

Underskrift av byggherre/sökande vid begäran om slutbesked

(Skriv under här när projektet är klart och den ifyllda kontrollplanen lämnas in för begäran om slutbesked.)

Datum och ort:	
Namn-teckning:	Namn-förtydligande:

Kontrollplanen skickas till:
Eslövs kommun | Miljö och Samhällsbyggnad | Kart-och bygglovsavdelningen | 241 80 Eslöv

Ärendemening

Ärendemeningen ska ange vilken åtgärd kontrollplanen avser. Exempel kan vara:

- Tillbyggnad
- Fasadändring
- Nybyggnad av uterum/garage

Kontrollen avser

I kontrollplanen anger du vad som är viktigt att kontrollera under byggtiden. Under den här rubriken skriver du in kontrollpunkter. Exempel på kontroller kan vara:

- Utförande överensstämmer med beviljat bygglov (Bör alltid stå med i bygglovsärenden.)
- Grundläggning/Dränering
- Konstruktionens bärlighet
- Ventilation
- Förankring av väggstomme och takstolar
- Infästning i befintlig konstruktion (Vid tillbyggnad/uterum/balkong)
- Brandkrav
- Tillgänglighet för funktionshindrade
- Vatten och Avlopp, VA
- Byggnadsverkets tekniska egenskaper. (Plan och bygglagen, PBL (2010:900), 8 kapitlet 4 §. Plan och byggförordningen, PBF (2011:338), 10 kapitlet 3 §.)

Du formulerar själv kontrollpunkterna.

Kontroll mot

För att kunna göra kontroller måste du veta vad du ska kontrollera mot. Under rubriken anger du vilken ritning eller bestämmelse kontrollen ska göras mot. Nedan följer några exempel på vad som kan vara relevant att kontrollera mot:

- A-ritning (Arkitekturritning)
- K-ritning (Konstruktionsritning)
- VVS-ritning (Värme-, ventilation- och sanitetsritning)
- Tillv.anv.(Tillverkarens anvisning)
- Sit.plan (Situationsplan)
- BBR 19 (Boverkets byggregler). Ange vilket kapitel och paragraf du avser att kontrollera mot.

Kontrollant

Under den här rubriken skriver du vem som ska kontrollera punkten. I enkla ärenden kan byggherren själv utföra kontroller. I mer komplicerade ärenden ska kontrollansvarig (KA) utföra kontrollerna. I sällsynta fall krävs intyg från särskild sakkunnig. Nedan följer exempel på kontrollanter.

- Byggherre/sökande
- Kontrollansvarig (KA)
- Särskild sakkunnig (krävs vid vissa komplicerade ärenden)
- Entreprenör

**Startbesked för bygglov för skylt (anslagstavla)
på fastigheten ÖLYCKE 1:140, Löberöd
(Bygg.2023.102)**

Ivan Mirza
0413-62324
ivan.mirza@eslov.se

kommunstyrelsen

Startbesked för bygglov för skylt (anslagstavla) på fastigheten ÖLYCKE 1:140, Löberöd

Ärendebeskrivning

Beslut avser: Bygglov för skylt (anslagstavla) på fastigheten ÖLYCKE 1:140, Löberöd
Ärendet registrerade 2023-03-27 och har diarienummer Bygg.2023.101.
Kommunstyrelsen hanterar frågan om startbesked.

Beslutsunderlag

Kontrollplan

Beredning

Byggnadsverket får tas i bruk i de delar som omfattas av startbesked utan att byggnadsnämnden har gett ett slutbesked enligt 10 kapitlet 4 § plan- och bygglagen.
Underskriven kontrollplan ska lämnas in för att erhålla slutbesked.

Åtgärden kräver inte utstakning.

Enligt 9 kapitlet 42 a § plan- och bygglagen (2010:900) får ett lov verkställas fyra veckor efter det att beslutet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar även om beslutet inte vunnit laga kraft.

Handlingar som ska lämnas in som underlag för slutbesked:
Fastställd kontrollplan, ifylld och signerad.

Förslag till beslut

- Startbesked meddelas med stöd av 10 kap.23§ plan- och bygglagen (2010:900).
- Förslag till kontrollplan registrerad, fastställs i enlighet med 10 kapitlet 24 § plan- och bygglagen.

Beslutet kan överklagas till Länsstyrelsen i Skåne län

Beslut om startbesked kan i enlighet med plan- och bygglagen 13 kap. 15 § överklagas endast av den som lämnat in ansökan om lov eller gjort en anmälan om bygglovsbefriad anmälan's pliktiga åtgärd.

Enligt praxis har ändå ägare till grannfastigheter getts klagorätt med stöd av den rätt till domstolsprövning som följer av artikel 6.1 i Europakonventionen.

Överklagandet, som ska vara skriftligt, lämnas in eller skickas till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Eslöv. För att överklagandet ska kunna prövas måste handlingarna ha kommit in senast tre veckor från den dag då du fick del av beslutet. Ange diarienummer på ärendet, ditt namn, e-postadress eller postadress och varför du anser att beslutet är felaktigt samt på vilket sätt du vill att beslutet ska ändras. Bifoga handlingar eller annat som stödjer din uppfattning.

Beslutet skickas till

Kommunens avdelning för gata, trafik och park
Kommunledningskontoret

Eva Hallberg
Kommundirektör

Katarina Borgstrand
Avdelningschef

Kontrollplan

440 (441)

Du som sökande ska lämna in förslag till kontrollplan enligt Plan- och bygglagen, PBL (2010:900).

I kontrollplanen anger du det som är viktigt att kontrollera under byggtiden. Ifylld kontrollplan ska skickas in tillsammans med ansökan eller senast inför startbesked. **Orangefärgade fält** ska **inte** fyllas i förrän i **andra skedet** när kontrollen är utförd och **kontrollplanen lämnas in för slutbesked**.

Fastighet

Fastighetsbeteckning: Ölycke 1:140	Fastighetens adress:
Ärendenummer:	Ärendemening:*

Kontrollplanen är upprättad av: (Byggherre/sökande/kontrollant)

Namn: Karin Jonsson	Telefon, dagtid: 0413-62482
Adress:	Telefon mobil:
Postadress:	E-postadress: karin.jonsson2@eslov.se

Kontrollen avser:*	Kontroll mot:*	Kontrollant:*	Signatur:	Datum:
Tavlan har förankrats i enlighet med anvisningarna		Byggleddare		

*Se förklaringar på nästa sida

Underskrift av byggherre/sökande vid begäran om slutbesked

(Skriv under här när projektet är klart och den ifyllda kontrollplanen lämnas in för begäran om slutbesked.)

Datum och ort:	
Namnteckning:	Namnförtydligande:

Kontrollplanen skickas till:

Eslövs kommun | Miljö och Samhällsbyggnad | Kart-och bygglovsavdelningen | 241 80 Eslöv

Ärendemening

Ärendemeningen ska ange vilken åtgärd kontrollplanen avser. Exempel kan vara:

- Tillbyggnad
- Fasadändring
- Nybyggnad av uterum/garage

Kontrollen avser

I kontrollplanen anger du vad som är viktigt att kontrollera under byggtiden. Under den här rubriken skriver du in kontrollpunkter. Exempel på kontroller kan vara:

- Utförande överensstämmer med beviljat bygglov (Bör alltid stå med i bygglovsärenden.)
- Grundläggning/Dränering
- Konstruktionens bärighet
- Ventilation
- Förankring av väggstomme och takstolar
- Infästning i befintlig konstruktion (Vid tillbyggnad/uterum/balkong)
- Brandkrav
- Tillgänglighet för funktionshindrade
- Vatten och Avlopp, VA
- Byggnadsverkets tekniska egenskaper. (Plan och bygglagen, PBL (2010:900), 8 kapitlet 4 §. Plan och byggförordningen, PBF (2011:338), 10 kapitlet 3 §.)

Du formulerar själv kontrollpunkterna.

Kontroll mot

För att kunna göra kontroller måste du veta vad du ska kontrollera mot. Under rubriken anger du vilken ritning eller bestämmelse kontrollen ska göras mot. Nedan följer några exempel på vad som kan vara relevant att kontrollera mot:

- A-ritning (Arkitekturritning)
- K-ritning (Konstruktionsritning)
- VVS-ritning (Värme-, ventilation- och sanitetsritning)
- Tillv.anv.(Tillverkarens anvisning)
- Sit.plan (Situationsplan)
- BBR 19 (Boverkets byggregler). Ange vilket kapitel och paragraf du avser att kontrollera mot.

Kontrollant

Under den här rubriken skriver du vem som ska kontrollera punkten. I enkla ärenden kan byggherren själv utföra kontroller. I mer komplicerade ärenden ska kontrollansvarig (KA) utföra kontrollerna. I sällsynta fall krävs intyg från särskild sakkunnig. Nedan följer exempel på kontrollanter.

- Byggherre/sökande
- Kontrollansvarig (KA)
- Särskild sakkunnig (krävs vid vissa komplicerade ärenden)
- Entreprenör